MYROTHECIVM SPAGYRICVM;

SIVE,

PHARMACOPOEA CHYMICA,

OCCVLTIS NATVRÆ ARCANIS, ex Hermeticorum Medicorum scriniјs depromptis abundè illustrata.

Auctore PETRO IOANNE FABRO Castrinouidarensi, Doctore Medico ac Philosopho Monspeliensi.

Ex Libris M. Montallier philos. Parmari parisiis 1634

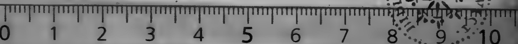

TOLOSÆ TECTOSAGVM,

Apud PETRVM BOSC, Bibliopolam.

M. DC. XXVIII.

Cum Priuilegio Regis.

ECOLE DE MEDECINE DE PARIS

VIRO CLARISSIMO D. IOAN. DE SENAVX IN SVPREMA TOLOSATVM Curia Senatori integerrimo.

Ormienti, an vigilanti apparere mihi visus est Apollo, increpánsque me, atque tarditatem meam suggillans; Quid, inquit, moraris tamdiu Philochymicorum pigerrime, rem tuam, meámque, imò publicam, quantum plurimum potes augere. Placet nouo quod exstruas templo immorari, id tu mihi viuo Ægyptiorum, Hermeticorúmque marmore fabrica, inibi placet noua in ara, nouo in tholo, perfundi, etiam nouo thuris odore: illinc placet vt erumpat occultum tot seculis naturæ, artísque lumen, mortalium cõmodis, gratiæque impendendum. Hæc ille paucis: sed quæ animos tamen addide-

re, & morantem concitauere ad fabrilia tractanda, & ad hanc templi molem ædificandam, in qua purum ab impuro, venenum ab alimento, sanctum à profano, lucidum ab obscuro, ex lege tamen artis ac naturæ, suo vnumquodque loco composui. Et meritò tibi, VIRO CLARISSIMO, *alumno Palladis, alumno Apollinis, pro foribus ac valuis Apollineæ huius ædis insigne, clarúmque nomen esse volui, quia & Apollinem & Palladem amas, téque amãt illi. Me verò quia calũniatorum turba circumstrepet, tu qui in aditu ipso eris, aderis & succurres innocenti, omnium saluti, omnium commodis prospicienti: & quoniam me diligis, imò quoniam vis & potes, maleuolorũ in me dicta factáque refelles atque comprimes. Vale, Castronouarrij, ad Calendas Iulij, anni* 1627.

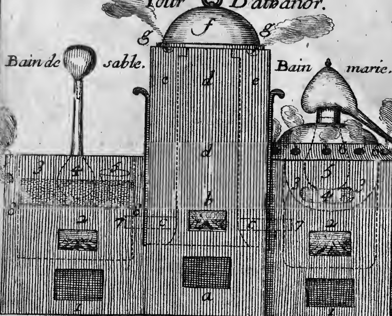
Tui obseruantissimus seruus

P. IOANNES FABER,
Philochymicus.

Aduertissement po^r ces Figures et les Suiuantes

Il y en a de geometrales et de perspectiues auec peu dombre pour mieux discerner leurs parties interieures lesquelles ne sont representées que par des lignes ponctüées.

Tour D'athanor.

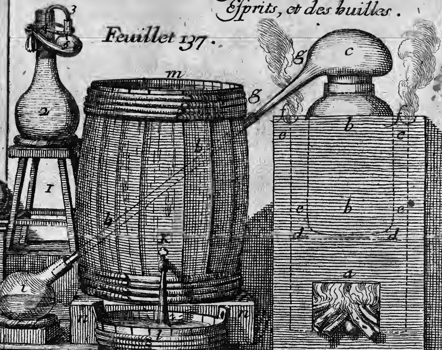

1 le cendrier.	a le cendrier.	1 le cendrier.
2 le foyer.	b le foyer.	2 le foyer.
3 le lieu des cendres ou du sable.	c les ouuertures po^r la communicaon du feu.	3 le chaudron du bain marie.
4 vn matras.	d le vuide de la tour.	4 rond qui soutient le corps de l'alambic.
5 vn écuelle.	e le solide de la tour.	5 la cucurbite auec son chapiteau.
6 registre du feu.	f le couuercle de la tour.	6 les registres du feu
7 l'entrée du feu qui vient de la tour.	g deux cercles séparés qui recoiue^t le couuercle.	7 l'escabeau qui porte le recipient.
8 la platine qui soutient le sable.		8 le recipient.

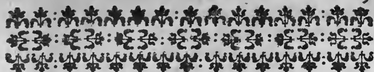
vaisseau pour separer les huilles distillees.

Fourneau et vaisseaux pour la distillation des Eaux des Esprits, et des huilles.

Feuillet 137.

a le feu.	l cuuier pour receuoir l'eau
b la vessie.	m le touneau qui contient l'eau pour rafraischir
c la teste de more.	n le soustien du touneau.
d barre de fer qui soutient la vessie.	
e le vuide à l'entour de la vessie.	1 escabeau qui soustient le recipient.
f les registres du feu.	2 recipient auec de l'eau.
g canal de la teste de more.	3 cotton qui tire l'huille et qui surnage l'eau.
h canal du touneau.	4 huille au dessus de l'eau.
i recipient.	5 vne fiole qui recoit l'huille.
K fontaine.	

MYROTHECII SPAGYRICI,

OCCVLTIS NATVRÆ ARCANIS, ex Hermeticorum Medicorum scriniys depromptis, abundè illustrati,

LIBER PRIMVS.

De Spagyricæ artis introductione in Medicam artem.

CAPVT I.

RTEM compleri & perfici posse, vnius esse hominis, ita vt nihil addi possit non solùm insipientis est concipere, sed & temeritatis insigne symbolum est tentare, cùm vita breuis sit, vnaquæque verò ars longa, ὁ βίος βραχύς, ἡ δὲ τέχνη μακρὴ ex Hippocratis oraculo. Fertur Hippocratem tantùm medica valuisse arte vt in ea nihil potissimum ignoraret: at id eximiæ & hyper-

Artes omnes imperfecta & incòpleta sunt.

bolicæ laudis est potius, quàm debitæ. Tantum quidem potuit Hippocrates in sua arte, vt omnibus sui temporis medicis præcelluerit: tantúmque adhuc præcelluit, vt nemo medicorum huc vsque culmen suæ perfectionis attigerit. Nihilominus tamen impræsentiarum perquàm multa sunt quæ ipsam medicam artem adeò decorant, vt si veterem medicinam recenti æquipares, Medeidibus herbis rugas deposuisse dixeris, & florentissima, & consistenti vigere ætate: quorum tamen omnium, salua tanti viri fama, obliuiosus fuerit Hippocrates: hæc sunt centena medicamentorum genera, quorum benignitate gaudet vniuersa medicinæ facultas, quòd sint ægrotantium delicatorum benignè solatium, quæ tamen omnia tēpore Hippocratis, ex medicorum incuria in disquirendis naturæ arcanis, & diuersis terræ plagis, ignota erant: Non enim Rheubarbarum amaram adhuc purgauerat bilem, nec Sena acetosum lienis succum, nec dulcem pituitam Agaricum, nec Cassia, nec Saccharum, nec Manna, Pharmacopolarum pixides impleuerant, nec infinitæ herbarum species, nec flosculorum fere myriadum variegatæ imagines & icones, hortulos botanicorum illustrarant, & oculos hominum deluserant. Hac jam medica supellectile, in ægrorum commoditatem, & solatium abundamus, qua tamen seculo Hippocratis indigebamus. Luxuriabat vndique ellebori, peplij, & colocyntidos seges, ad morborum fere omnium curationem; jam verò benignorum nostrorum medicamentorum dulces halitus, feroces antiquorum medicamentorum impetus adeò depresserunt, vt in mor-

borum curatione, ad guſtum gratiſſimas paratas potiones exhibeant medici, ita vt morbi fero jam ſint hominibus delicijs potius quàm dolori, quòd ratione medicamentorum dulcium cum delicijs curentur. Addam & ego ſeculi iſtius medicamentorum fertilitati & copiæ, Spagyricam artem, quæ ab antiquitatis antris euocata, Medicinam adeò decorat, vt eius gratia, ſummum perfectionis attigiſſe dicere iam poſſimus. Purum enim illud, quod centro mixtorum occultatur, quódque ſolum naturæ ſedes eſt, & totius Medicinæ fundamentum, videri nec haberi poteſt abſque Spagyricæ artis adminiculo, cuius ſolius eſt, illud purum cognoſcere, notum à centro mixtorum extrahere, reiectis extraneis, & extractum ægrotis porrigere. Viguit hæc ars inter arcana Ægyptiorum, nec nota fuit omnibus, ſed ſacris, & primogenitis Ægyptiorum, tanquam vnicum & indelebile & incorruptibile familiæ patrimonium, à quo pecuniæ, & theſauri perennes ſcaturiebant. Floruit tempore Hermetis Triſmegiſti in Ægypto, circa annum mundi 2434. Deinde à Democrito tempore Hippocratis circa annum mundi 3537. inter arcana Democriti, ab Ægypto in Græcos tranſlata fuit, & ab eodem Democrito, in medicinam introducta. Primus enim inter Græcos diſtillandi peritus fuit Democritus diſtillationis autem peritiam didicit in Ægypto. Hippocrates verò etſi ſummus in ſua arte, quòd Ægyptiorum ſacris initiatus non fuiſſet, quòd barbara ſecreta negligeret, diſtillandi illam peritiam non nouit. Ideóque inter ſcripta ſua, nullas aquas diſtillatas reperies. Auri tamen potabilis

Quo tempore viguit Alchimia, & quis primus inter Græcos fuit Alchymiſta.

Hippocrates cur ignarus fuerit artis Spagyricæ.

rudem aliquã videtur habuiſſe notitiam, cum lib. 1. de diæta dicat: Aurum operantes tundunt, lauant, molli igne liquant, forti autem non conflatur; vbi verò elaborarunt, ad omnia vtuntur. His verbis ænigmaticis auri ſolutionem chymicam intellexiſſe videtur. Galenus tamen, etſi ignarus ſpagyricæ artis fuerit, acumine ingenij ſui ſubolfecit nonnulla quæ ad artem ſpagyricam pertinent, quorum ſi perfectiſſimè peritus fuiſſet Medicinam nobis dediſſet auctiorem quàm fecerit. Libro enim vndecimo, de ſimpl. medic. facult. capite vndecimo ſcribit: quæ tenuium ſunt partium medicamenta, ijs quæ ſunt craſſarum partium, plus habent efficaciæ, etiam ſi parem ſortita fuerint facultatem, nimirum quia melius penetrent. Calidam etiam & æthercam vini ſubſtantiam ſeparare ſummopere deſiderauit, eiúſque ſeparationis adinuenire ſecretum. Nam tenuiſſima illa pars vini efficaciſſima fuiſſet ex ipſiuſmet ratione & argumento. Nos iam, hæc quæ non potuit excogitare Galenus, tenemus & ſcimus, & longè plura, adminiculo ſpagyricæ artis. Craſſa etenim & quæ nullas fere habent agendi facultates ità attenuamus, vt attenuatione, potentiſſima euadant medicamenta. Quin & medicamenta ipſa intrinſecè permutantur, nam Cathartica, ſudorifica fiunt; ſtiptica diuretica, & ea cathartica rurſus. Et ea quæ temporalem ſeu annualem habent agendi potentiam, quæ anno peracto & menſe ſuis omnibus agendi energijs perfunguntur & ſterilia fiunt, in tantam excreſcunt agendi porentiam, vt nunquam fere ſeneſcant, ſed virili ſemper polleant

Medicamentorum Spagyricorum laus.

facultate, modò præparationes spagyricas subierint. Hæc omnia tempore Hippocratis hominum ignauia sepulta erant, & ideò Medicina non adeò clarior hisce temporibus vigere potuit, quàm iam viget, etsi Apollinem, Æsculapium, & Machaonem, & Hippocratem, & Galenum cantet antiquitas. Si iam hi reuiuiscerent, hisce seculis inuenirent homines thure & laude seipsis digniores, & adhuc posterioribus seculis florebunt alij, omnibus præstantiores. Vnaquæque enim ars, & scientia infinita est, cum ab infinito, nempe Deo originem habeat, ideóque in dies Dei benignitate crescit, seu patesit eius notitia.

Cur in dies scientia notior fiat.

Quod medicamenta chymica Medicinam decorent.

Cap. II.

Vnt qui adeò futili, & inani ludibrio habent medicamenta chymica, & omne quod chymiam sapit, vt à primo limine toruis aspiciant oculis, & fastidiant illico: hos omnes Caput istud ferit & lăcinat. Sunt enim canes rabidi quos lumen & splendor Lunæ nostræ offendit & angit, ad quam allatrant & vlulant, sed eorum irriti sunt vlulatus, cursus lunæ nostræ non retardatur, nec eius offenditur lumen, quin irradiet Medicinam, ægrotantium solatium, & quietem:

Defensio Alchymiæ.

qua enim ratione lumen iſtud obſcurari poſſet, eorũ calumniis & inanibus verbis, quod in infimis terrarum antris, diu noctúque perluceat, quod occaſum neſciat vllum, ſed orientis radij fulgore ſemper perluſtretur; neſcit mortem, etſi circa illud, & per totam ſui centri circumferentiam mors vigeat. Purum naturæ, medicinæ baſis & fundamentum, lumen iſtud appello, quod luminis omnis ſit author, & ſit lumen ipſum naturæ: iſtud Purum Chymia docet, quærit, & inuentum pro ſummo medicamento & archipanacea cuſtodit: in omnibus naturæ mixtis Purum iſtud conſeruatur, tanquam formæ mixti ſedes. At in his omnibus plus eſt impuri & heterogenei, quàm puri illius, de quo eſt ſermo, ideóque qui nullis aliis præparationibus quàm naturalibus, purum iſtud ægrotis porrigunt plus morbo fauent, quàm ſanitati, quòd plus impuri porrigant quàm puri. Purum enim natura minimum produxit, copioſum verò & maximum impurum: ex creatoris maledictione in naturam, quæ iam tribulos & ſpinas hominibus parit, & producit. Datum eſt homini iudicium & ratio, qua excogitet tribulos illos, & ſpinas euellere, vt ſolo naturæ puro gaudeat. Quod Purum datũ illi erat, ad vitam ad gloriam, ad ornamentum, ad delicias, & ad alias vitæ ſuæ amœnitates; Impurum verò propter peccatum ſuum, ad dolores, ad morbos, & ad alios infinitos humanæ vitæ angores. Medicamenta ergo chymica, quia Purum iſtud naturæ purum putum habent, (aut rite præparata non ſunt, nec in catalogum medicamentorum referri merentur, ſi lumen iſtud naturæ ab omnibus tenebris denu-

Medicina quid.

Purum paruum in natura.

datum non contineant) poſſúnt ne cum tali lumine Medicinam obſcurare, aut eam ipſam deturpare? vt clamitant nonnulli Medicorum pallio tenus & toga, qui modò digitis, aureis annulis ornatis, & bene curata pectili barba, & cæſarie, & lingua volubili ſe ægrotis præbeant, & oſtentent, nihil aliud curant. Medicamenta non ſolum ſubtili indagine, ſed etiam ſummo corporis ſudore perquiri poſſunt: delicatas vobis diſplicet carbonibus inficere manus, ideò ſibilo exploditis id omne, quod ſudore & labore improbo paratur: bonum tamen poſuere dij ſudore parandum, quod ſolum in Medicina quærendum eſt, nec per odium reijciendum, minúsve vnius in alterum conuitiis exprobrandum. Quin potius omnes conatus, & ſtudium noſtrum in laudem Dei, & proximi vtilitatem dirigendum eſt, vt optimis remediis humanam miſeriam ſolemur, & artem experientiis comprobemus, quò in dies Medicina certior & excultior euadat. Ad quem ſolum ſcopum collimant chymici omnes, poſteritati prodeſſe cupiunt, vt eorum lucubrationibus, & laboribus, aliquid leuaminis & ſolaminis habeat, ne in poſterum humana corpora tot & tantis craſſis potionibus grauentur, quamobrem excogitarunt remedia, quæ parum materiæ, & multum formæ habent, morbis fere cunctis conuenientia, citò, tutò & iucundè purgantia, vt paſſim in toto hoc volumine manifeſtiſſimè experientia comprobabitur.

Chymicus medicus ad quid vergat.

Medicamentum quid sit.

Cap. III.

Medicamentũ quid sit.

GALENVS primo de simplicibus medicamentorum facult. cap. 1. generaliter Medicamentum dicit id omne quod naturam nostram alterare potest. Nos verò exactiùs medicamenti naturam examinando, Galeni definitioni addemus paucula, quibus medicamenti substantia notior erit, & similibus construemus verbis: Medicamentum est purum naturæ, quod naturam nostram læsam & morbo afflictam alterando succurrit & iuuat: si nudis enim & crudis tantum verbis Galeni nihil addamus, Venenum etiam cum medicamento confundemus. Venenum enim naturam nostram alterat & immutat; at venenum in peius, medicamentum verò in melius. Neque medicamentum naturæ nostræ contrarium esse debet, nam si esset, morbo esse non posset, cui tamen contrariari & aduersari natum est, pariter ac natura morbo est contraria: vnde medicamentum simile naturæ esse debet, & morbo contrarium, & hoc pacto Hippocratica & Spagyrica axiomata de curatione morborum, quæ aiunt, Contraria contrariis rite apposita curantur, &, Similia similibus conseruantur, nullũ habebunt dissidium, at idem sonabunt. Purum autem naturæ solum esse posse medicamentum asserimus,

Medicamentũ morbo contrarium esse debet, non naturæ.

Medicamentum est purum naturæ.

quod illud solum sit actionis capax & virtutis; est autem agendi principium propter formam, quam secum continet & fouet, nec vnquam formæ corrumpuntur & abeunt in chaos naturæ, quamdiu purum naturæ prædominatur impuro, & excrementitio recremento: si verò istud præualeat puro naturæ statim oritur corruptio, vt per corruptionem, excrementa nimis copiosa separentur & addatur de nouo ex Cœlo & astris descendens purum naturæ, quod veteri & sensili coniungitur & reparat illud, & sic regeneratur, non sub eadem forma quod ex tali corruptione purum, non deueniat ad eumdem gradum perfectionis, & puritatis, qui gradus formarum differentiam pariunt & generant. *Formarum differentia quid faciat.*

Quæ differentia sit inter Medicamentum, Alimentum, & Venenum.

CAP. IV.

LIMENTVM est purum naturæ, quod reparat purum naturæ deperditum, & à calore naturali suo consumptum, vt hac refocillatione & reparatione, ea omnia quæ egent alimento conseruentur, & diutius perdurent. Venenum vero è contra, non est purum illud, de quo esse omnium fit, & conseruatur, sed est impurum & excrementitium quid in mixtis puro contrarium: vnde si purum conseruet, & foueat vitam, vene- *Alimentum quid.* *Venenum quid.*

num destruet, ac disperdet: vnde Venenum definiri potest, id omne quod vitæ fundamentum & basim disperdit & destruit sua contrarietate: vocamus impurum venenum vt clarissimè intelligatur, quod residet & latitat in mixtis venenatis, non omne esse venenum, sed tantùm illud ipsum quod puro contrarium est, quod cùm semper in quibusdã naturæ mixtis præualeat, ideò illa mixta venena sunt. Quod si præparatione impurum illud auferatur, venena, alexiteria fiunt medicamenta, & cardiaca summa euadunt, quòd purum putum illud quod latitabat in mixto venenato impuro contrarium, vitæ sit fomes, & propugnaculum, nec vnquam venenari potest, nisi ratione excrementi, quo trugere potest. Id manifestum est in serpentibus ferè omnibus, & venenis tum animalibus, vegetalibus & mineralibus, è quibus omnibus Spagyrici Philosophi, suis præparationibus eliciunt summa medicamenta alexiteria, vt clarum est, ex præparatione Viperarum, ex præparatione Tithymali, Elatiris & Ellebori, ex præparatione Mercurij, Antimonij, Arcenici, & aliorum multorum mineralium, è quibus omnibus mira eliciunt medicamenta Spagyrici. Medicamentum ergo, medium inter venenum & alimentum, ab his duobus differt: primùm à veneno, quòd non noceat naturæ, sed potius læsæ & afflictæ succurrat. Ab alimento, quòd quamuis succurrat naturæ, nihilominus tamen succurrendo in eius substantiam reparando non transeat, vt alimentum agere solet. Sunt quidem medicamenta quædam, quæ vtriusque naturam, tum alimenti, tum medicamenti participant: at illa medi-

Medicamẽtum qua ratione differat ab alimento & veneno.

camenta id agunt, quòd leuissima sint, & vim omnem suam in expellendo morbo non expendant; at quamprimùm naturæ coniuncta sunt vt vnà morbum expellant, ex proxima & fere immediata similitudine quam habent cum natura, conuertuntur in ipsam substantiam naturæ, relictis quibusdam qualitatibus leuissimis morbo contrariis, quibus natura in morbum agit, & sibiipsi succurrit: vel natura ita roborata, vi sua innata morbum expellit, vt agere solet magno elexire roborata.

An medicamenta chymica cæteris omnibus sint præstantiora.

Cap. V.

Certissimvm est & luce clarius naturam nihil producere perfectum, & omnibus numeris absolutum. Si maculæ ergo & imperfectiones naturæ, arte corrigi possunt, quod Ars perficit, perfectius est eo, quod natura producit: habet enim Ars id omne, quod natura habet, perfectam sumit enim ex ea naturam: & præterea cum perfectum illud naturæ, habeat aliquid manci, ars delet, & aufert, & perfectum illud, quod obscuratum erat vitijs suis & maculis naturalibus, postquam ijs arte denudatum est, perfectius esse videtur. Natura quæcumque producit Medicamenta, siue mitissima sint, siue for-

Medicamenta chymica qua ratione cæteris præstēt.

tiſſima, aliquid ſemper dat illis connatum,quod medicamento contrarium eſt; in Rheubarbaro id claret,habet enim ſecum naturam quamdam terreſtrem & ſiccam, quæ medicamento repugnat, eiúſque vires retundit, imò deſtruit. Tenuis enim illa ſubſtantia aërea & tamen quæ reſidet in Rheubarbaro quæ ſola vim purgatricem habet, omnino contraria eſt, alteri ſubſtantiæ terreſtri, & ſtipticæ. In elleboro verò, Colocyntide,& ſcammonea, latet ſubſtãtia quædam,acris,mordax,pungens & adurens, qua ventriculus & inteſtina adeò vellicantur, vt ab eorum potu inflammationes incurrant vehementes ægroti, quibus aliquando mederi non eſt poſſibile medicis, qui ignorant, qualitates illas infringere, & ſubſtantiam illam permutare. In Antimonio verò & Mercurio, occultatur cruda quædam ſubſtantia, quæ vniuerſam corporis œconomiam diſturbat, niſi auferatur. Si tamen illæ ſubſtantiæ ſeparentur ex his omnibus medicamentis, quæ propter illas ipſas ſubſtantias, è pharmacopolarum thecis eliminantur, mira fient naturæ balſama, & purgantia medicamenta,quibus natura ſolatium capiet ingens, vt in ſequẽtibus Deo dante docebitur. Si ergo nihil naturale ex omni parte beatum ſit, & egeat arte, vt perficiatur; aut ſaltem quod perfectionem impedit & retardat, ab arte deleri neceſſe eſt, vt quod perfectum eſt videri poſſit, & vires pandere ſuas, quid impedit, quin medicamenta chymica cæteris omnibus ſint præſtantiora, cùm præter perfectionem quam à natura obtinuerunt, ab arte chymica vindicentur ab omnibus,

In medicamentis purgantibus quæ lateant ſubſtantiæ contrariæ.

omnibus, quæ perfectionem illam obſcurare poſſunt,ita vt,ab his vindicata,perfectiora videantur, cùm nihil contrarium obtineant. Ab his etiam vindicata, actiones habent fortiores, & efficaciores : actiones enim omnes ſunt à forma, actionum præſtantia à nobilitate formæ , nobilitas formæ, à pura & nitida elementorum compoſitione , qua tanquam pyxide in inferiori mundo detenta concluditur & conſeruatur. At chymia ad id ſolum inuenta eſt , vt ſeparet purum ab impuro , purum conſeruet illæſum. Sic illius puri forma præſtantiſſima erit ex pura elementorum compoſitione, & proinde actio erit efficaciſſima , & conſequenter medicamenta ſimiliter erunt præſtantiſſima ; cum nobilitas à nobilitate & præſtantia actionis dependeat. Addam prætterea in medicamentis chymicis nihil contrarij & aduerſi reperiri, vt in aliis,à quibus communis & vulgaris pharmacopolarum methodus , partes viribus aduerſis, & contrariis præditas ſeparare non poteſt , nec pura ab impuris, ſalutaria à non ſalutaribus : quis enim eorum, Arſenicum, Mercuriúmque ſublimatum maxima etiam doſi , nullo præbibito antidoto , vt chymicorum multi faciunt ebibere tentabit? Itaque medicamentorum chymicorum excellentiam propter eorum puritatem , quam chymiæ beneficio,pyronomiæ legibus,& regulis,ſibi vendicant, cæteris omnibus anteponere non erubeſcam.

An Medicamenta Chymica fortiùs alterent Naturam, ac perturbent reliquis alijs.

Cap. VI.

Medicamẽta Chymica non perturbant naturam.

Escio quo fato factum sit, infinitos ferè Medicos Hippocraticos in id erroris & opinionis deueniſſe, vt Medicamenta Chymica, inter deleteria collocent. Neſcio an id euenerit ex temeraria quadam Antimonij & Mercurij malè præparati exhibitione quorumdam chymiculorum, qui omnibus ferè morbis præcipitatum quemdam Mercurium, & in vitrum fuſum & liquatum Antimonium porrigũt & exhibent: quos omnes ex ſchola Chymicorum eliminandos, imò ex phyſica chymica omnino detrudendos, & in perpetuum exilium relegandos, nec vnquam reuocandos cenſeo. Mercurius etenim & Antimonium, ſic præparata, maiorem quàm antea poſſident acrimoniam qua vellicant ventriculum & inteſtina: nihilominus tamen ex imperita nonnullorum Chymicorum præparatione, hæc medicamenta contemni non debent, nec multò magis alia, non ſecus ac Bucephalum Alexander non contempſit ex imperitia præfecti equilis, ſed ipſemet conſiderata equi natura, mira arte ſinè verberibus tractauit equum, & tandem cõſcenſum ad curſum admiſit, tum calcibus vſus

eſt,& molliter flexis habenis,equum eduxit & docuit,quem planè tamen nullus adhuc tangere præ feritate auſus fuerat:ſic dicere poſſumus de medicamentis Chymicis,ſi rite non præparentur ferociſſima ſunt, & naturæ nocent potius quàm proſint. Antimonium quidem & Mercurius vt à natura producuntur venena ſunt, & deleteria, propter crudum humidum radicale quod habent, quod coquendum eſt, (non eſt tamen Antimonium & Mercurius totus crudus & incoctus,)habent partes ſecum heterogeneas, coctas aliquas, aut ſaltē minùs crudas, quàm alias ; alteras verò omnino crudas, quas ſeparare oportet, aut ſaltem miro pyronomiæ artificio ad coctionem quamdam perducere, & ſic deleteria non ſunt,& tutò offerri poſſunt infinitis ferè morbis, quibus mederi tantùm poſſunt hæc medicamenta. Quòd ſi hæc prædicta medicamenta, & alia infinita, quæ vt à natura producuntur,deleteria ſunt,arte Chymica poſſint ità præparari, vt deleteriam illam facultatem amittāt, & in benigniſſima medicamenta,& balſama abeant,quî fieri poteſt vt fortiùs alterent naturam, ac perturbent,reliquis aliis naturalibus, quæ nulla alia præuia præparatione porriguntur,quæ ſecum habent omne quod aliquando deleterium eſt,& venenum: imò ego ipſe tanquam teſtis oculatus afferere poſſum Spagiricam artem tantùm valere,in moderatione, & melioratione medicamentorum ferociſſimorum, vt ex ipſis venenatiſſimis naturæ mixtis verum Saccharum & Mel elici poſſit, quod erit ſummum naturæ alimentum & condimentum ; nihil enim in rerum natura,reperiri poteſt, quin incinerari poſ-

Quid in Antimonio & Mercurio ſeparandum eſt.

ſit, & in Salem conuerti: ex Sale autem illo puro & puto, ſpiritus elici poſſunt, qui humiditate ſuperflua relicta, abeunt in cryſtallos ſaccharo & melle dulciores. In ſequentibus hæc methodus clariùs docetur, & manifeſtum eſt his omnibus, qui ſpiritum Salis elicere norunt. Quamobrem deponant quæſo hi omnes, qui exiſtimant medicamenta Chymica deleteria eſſe, ex animo illam opinionem; nam mitiſſima ſunt vt ratio dictat, & ſi rationi credere nolint, experientia ipſa ſaltem coget eos mutare ſententiam.

An in præparatione Medicamētorum Chymicorum Cœli ratio ſit habenda, & conſiderandi Planetarum influxus.

CAP. VII.

Cœli agunt in inferiora.

SVPERIORA in inferiora agere nemo Philoſophorum ambigit, quod enim oculis ipſis cernitur, negari nō poteſt; videmus ſiquidem ſingulis annis redeunte ad nos ſole plantas emortuas, & arbores tabidas & exſuccas reuiuiſcere, & viridem & ſucculentam induere pellem, quo potiſſimum tempore plantas & arbores ſucco abundant vitali, quod ſole rarefactis terræ poris, alimentum copioſius aſcendat ad radices plantarum & arborum. Nec ſolùm arbores & plantæ, aduentum ſolis perſentiſcunt, ſed & animalia omnia; veris enim tempore ad prolem excitantur potiùs, quàm alio tempore, quòd ſemen eorum eo

tempore potissimum turgeat spiritibus animalibus solis aduentu adauctis. Quin & mineralia etiam solis agnoscunt præsentiam, efflorescunt etenim copiosius, & mineræ copiosiores emittunt vapores, veris tempore, quàm alio quouis: hinc certum est omnia tunc temporis radicali turgere succo, ac multo maiori, quàm alio quouis tempore: vnde non ambigendum vllo pacto est, quin collectio medicamentorum tunc temporis plus valeat, quàm alio tempore, & præparatio identidem; nam purum quod quærimus in mixtis, vt medicinæ seruiat, copiosius est eo tempore quàm alio. Addam ego, quod & spiritus volatiles cœlestes, qui è cœlo descendunt in terram, ad conseruationem mixtorum, copiosiores etiam sint, vnde non solum terra, & aqua, turget illis spiritibus, sed etiam aër, & vniuersum cœli concauum, spiritibus vitalibus abundat: hinc fit vt in præparatione medicamentorum chymicorum, dum à mixtis partes vitales à se inuicem separantur, similia similibus iungantur per sympathiam & amorem, & crescat purum mixti purificandum & præparandum, conuocatis ad se cœli spiritibus vndiquaque vagantibus. At id in genere dictum sit, de præparatione medicamentorum: generaliter etenim omnia crescunt veris tempore; at quia diuersa sunt mixta, & singula, singulas habent formas, & proprietates diuersas, diuersáque humida radicalia, quæ peculiari aliquo signo cœlesti subijciuntur, quod cum tali humido radicali habeat sympathiam, & connexionem quandam, qua humidum particulare mixtorum crescit & viget, modo signum suum cœleste supra horizontem luceat,

Omnia vere spiritibus abundant.

& benignissimis fruatur solis aspectibus: quapropter, ad debitam & exactam mixtorum chymicè præparationem, non solùm ver expectandum est, sed particularis & peculiaris planetarum & stellarum ortus contemplandus est; & potissimum ortus, & occasus planetarum qui sympathiam & connexionem naturalem habent cum mixtis præparandis: exempli gratia, nunquam ferrum præparandum erit, vt ex eo crocum, oleum, tincturam, salem facias, quin Mars planeta supra horizontem cum sole colluceat, & illius benignissimis fruatur aspectibus & sint ambo si fieri potest in domo Leonis, vel Arietis. Sic & plumbum, nisi cum Saturno, Sol connectatur in Aquario, vel Capricorno, supra horizontem: nec ex stanno vllam essentiam extrahere, nisi cùm Iupiter Soli connectatur in Piscibus vel Sagittario: & sic de reliquis omnibus quorum dum de particulari agemus methodo, clarissimè id docebimus; sic enim extracta, essentiæ, magisteria, & arcana chymica, stupenda erunt; virtutem siquidem fortissimam tunc temporis acquirunt.

Ferrũ quomodo præparandum.

De Magisterijs animalium, & primò de essentia sanguinis humani.

CAP. VIII.

Sanguinis arcanum.

COLLIGATVR sanguis humanus ex Adolescentibus sanis, florido viuidóque colore præditis, & quadratæ staturæ hominibus, Mercurio supra hori-

zontem cõiunctо cum Sole, in Geminis, vel Virgine, quod ſolet potiſſimũ contingere intra menſes Maij & Auguſti, ſingulis annis, vt ex ephemeridibus clarum erit cuilibet rimanti. Colligatur autem maxima in quantitate in vaſis argenteis, aureis, vel ſaltem vitreis, & cuſtodiatur in vmbra coopertus, ne puluere ſordido, & feſtucis contaminetur, donec concreſcat, & ſeroſum humorem omnem per ſe evomuerit, quem per inclinationem eijcies, & à ſanguine concreto ſeparabis. Huius ſanguinis concreti, & à ſeroſo humore ſeparati, accipe libras ſaltem quinque, quas citò permiſcebis cum libris decem optimi ſpiritus vini à phlegmate puri, & ſimul coniunges in phiala vitrea fortiſſima, mouendo & agitando materias, vt diluatur ſanguis, & perquàm optimè permiſceatur ſpiritui vini. Hanc materiam optimè clauſam in balneo tepido, aut cineribus tepidis digere per quatuor aut ſex dies, donec ſpiritus perquàm optimè tingatur, & ſanguis ſit omni ex parte diſſolutus: Caue ne in digeſtione calor inualeſcat ſupra naturalem calorem, quia tunc temporis ſanguis coqueretur, & concreſceret magis, nec diſſolueretur. Dum diſſolutus eſt ſanguis, ſuperpone phialæ caput alembici, & diſtilla lentiſſimo igne, & ſepara ſpiritum vini, donec guttæ ſtillantes incipiãt lacteſcere: tunc temporis vas recipiens mutando, ignem pedetentim augebis, donec ceſſet diſtillatio, qua ceſſata ignem iterum multiplicabis, vt Sal niue candidior ad caput alembici conſcendat: hunc Salem cuſtodies & aquæ lacteſcenti prius egreſſæ coniunges. Feces deinde reſiduas fortiſſimo combures igne tamdiu donec albeſcãt.

Ex his Salem elicies cum vini phlegmate puro & nitido ter aut quater distillato, sequenti methodo: Accipe has feces calcinatione albefactas, & his superpone phlegmatis vini maximam quantitatem & in catino argenteo vel stanneo bulliant (caue ne in cupreo) per horam: bullitione peracta & aqua frigefacta, impone phialæ, vt feces decidant omnes in fundo: deinde per inclinationem quod clarum erit effunde in alembicum & distilla, ad siccitatem vsque: Salem iterum violentissimo calcina igne, & solue vt priùs, & congela, & opus simile reitera, donec summopere nitescat Sal, & purus putus, & clarus sit valdè. Hunc Salem phialæ impositum optimè obturaræ, reuerberabis in furno reuerberij, per quindecim dies, aut plus, donec colorem rubeum acquisiuerit: hunc Salem benedictum, coloratum, & tinctum dissolue in spiritu vini, quem separasti à tuo primo sanguine, dum sanguis cum eo digerebatur, & ponatur simul in digestione lentissima, donec perquàm optimè tingatur spiritus vini: tinctum spiritum vini, clarum & nitidum per inclinationem effundes in alembicum, & in balneo lentissimo igne distillabis, donec cesset distillatio: tincturæ deinde quæ in fundo remansit, adde Salem volatilem sanguinis quem coniunxisti cum aqua lactescente quam custodiendam præcepi. Sit autem Sal iste, & aqua lactescens septima distillatione purificata, antequam coniungantur: coniuncta simul deinde circulentur lentissimo igne, & singulis octo diebus superposito capiti alembici vase circulatorio; separetur quicquid aquósum extrahi poterit, quod est reseruandum

pro ſummo arcano,in omnibus affectionibus oculorum: dum aquoſum iſtud omne erit ſeparatum, quod in fundo remanet cuſtodiendum eſt, pro ſummo ſanguinis arcano, & quinta eſſentia. Poteſt etiam breuiùs, ſed non efficaciùs parari hoc arcanum, ſi Sal volatile ſanguinis purum putum ſeparetur per ſublimationem à ſanguine, & in lentiſſimo igne ouo vitreo, optime clauſo fixetur, donec colorem rubeum acquirat.

Vires & Vſus Arcani Sanguinis.

1. Balſamum eſt ſummum & vires naturalis balſami longe ſuperat, tum in conſeruandis à corruptione corporibus, tum in ſanandis vulneribus cuiuſcumque generis, tum in curandis vlceribus quibúſuis, intrinſecè ſumptum, & extrinſecè admotum. *Vires arcani ſanguinis.*
2. Aduersùs peſtilentem auram, dum omnia fere remedia negligit fortiſſima peſtis, ſummopere efficax, & præſeruatiuum.
3. Lepram incipientem ſúſque déque tollit, antiquam verò mitigat eiúſque ferociam reprimit, adeò vt vita longiori fruantur lepro-ſi, arcano prædicto vtentes.
4. Paralyſin & omnes neruorum affectiones extrinſecè admotum, & intrinſecè ſumptum certiſſimè curat.
5. Podagram, quamcumque Arthritidem illico, & quàm citiſſimè lenit, & frequenti vſu tutiſſimè ſanat, & iucundè.
6. Hecticis, phthiſicis, catharroſis & tuſſientibus, ſummum eſt, ſanitatis aſylum.

7. Hemicraniam, & quemcumque capitis dolorem frequens eius vſus tandem diſperdit.
8. Quartanam, & omnem melancholiæ ſpeciem curat.
9. Intellectum & omnes ſenſus acuit.
10. Senectutem fortiſſima iuuentutis conſeruatione, prohibet: canitiem retardat.
11. Vulnera & vlcera interiora, & exteriora breuiſſimo conglutinat tempore.
12. Omnibus demum morbis accommodatur, & vires æmulatur fixi vitalis ſpiritus, ex centro terræ deprompti, quem antiqui omnes Philoſophi vitæ noſtræ verum & vnicum propugnaculum dixere, & aurum Dei, quo vtitur Deus vt omnia redimat à morte & annihilatione. Vſus arcani ſanguinis, ſumitur cũ aquis cinnamomi, aniſi in iuſculis, cum theriaca tempore peſtis, ad quantitatem ʒ.j. ieiuno ventriculo.

De quinta eſſentia Cranij humani.

CAP. IX.

Arcanum cranij humani.

VMATVR Cranium humanum ſepulturæ non datum, eò quòd Sal terræ his ſepultus cranijs illico coniungitur. Et caro dum reſoluitur per corruptionem in Salem abit qui oſſa penetrat, & ſali oſſis conue-

ctitur, aut si longius ambo permaneant corrumpitur tandem cranium,& dissoluitur in corruptionem, quia sal tum internus, tum externus corrodũt illud,& dissoluunt. Sumatur ergo Cranium quod diu noctuque cœli aperti,& Iouis frigidi iniurijs expositum est. Contundatur in frustula & ollæ nouæ non vitreatæ imponatur, cooperiatur suo tegumento, & comburatur fortissimo igne, donec optimè candescat. Calix istius Cranij adhuc igne candens proijciatur in aquam Pæoniæ, aut florum Tiliæ arboris, aut in phlegma vini depuratum, & ter saltem distillatum,cui dissolutum sit parum salis vitrioli secundùm artem, & methodum nostram inferius suo Capite, tertij libri relatam: deinde auferatur & iterum plusquam fortissimo igne comburatur & calcinetur, & candens adhuc proijciatur in eandem aquam & simul per sesquihoram bulliant in catino stanneo, aut argenteo. Bullitione frigida facta, aquam impones vitreo vasi vt feces seponat. His sepositis, aquá clarissimam & limpidam factam, per inclinationem in catinum stanneum aut argenteũ, aut vitreum alembicum effundes, ad euaporandum quicquid erit humiditatis. Sal in fundo remanens calcinabitur fortissimo igne in tigillo forti, & adhuc calens & candens proijcietur in aquas supradictas: iteretur opus donec sal ad summam deuenerit puritatem & nitorem, quod in septima saltem calcinatione continget: habito huic sali puro & nitido coniunge spiritum dulcem vitrioli (fit autem dulcis si eum rectifices cum spiritu vini optimo, & à phlegmate puro) & serua in vase vitreo perquàm optimè clauso, aut si distilles su-

per limaturam ferri ter aut quater, aut ſuper coralla rubea.

Vires eſſentiæ Cranij humani, & Vſus.

Vires & vſus arcani cranij humani.

1. Mirum & ſtupendum arcanum eſt, contra inueteratas, & recentes epilepſias, per idiopathiam capitis, & communicationem aliarum partium inferarum, vapores ſurſum ferentium contractas.
2. Hemicraniam & vertiginem curat, ex quacumque cauſa ortum habeant.
3. Omnes ſenſus tum externos, & internos acuit.
4. Membrorum tremori ſuccurrit, & conuulſionum omnium ſpeciebus.
5. Paſſionibus tandem omnibus capitis, tum frigidis, tum calidis, occulta quadam proprietate medetur.

Sumitur manè, jeiuno ſtomacho, cum optimo vini ſpiritu, & noctu eundo cubitum, modò digeſtio peracta ſit, hoc eſt tribus horis à cibo ſumpto.

De quinta eſſentia oßium humanorum.

Cap. X.

Arcanum oſſium humanorum.

VMANTVR oſſa humana, quæ per annum ſaltem terræ abſcónſa non erunt, abſtergantur à puluere, & vino perquàm optimo madefiant in fruſtula contuſa, per octo dies. Deinde ex his diſtilletur oleum per deſcenſum, quod

ſeptima diſtillatione per retortam erit rectificandum, vt penetrandi ſummam acquirat potentiam: feces ſeu caput mortuum, quod remanſit in diſtillatione per deſcenſum, fortiſſimo combures igne, & ex calce illius elicies Salem cum aqua ebuli. Purificatus hic ſal nitidus & purus, coniungendus eſt cum oleo ſuo, & incorporandus, quod facillimè fiet, modò Sal nitidus ſit, & oleum ſummopere depuratum. Hæc autem coniunctio ſi fieri poteſt ad maiorem efficaciam facienda eſt, dum Sol arietem ingreditur, quod fit vigeſima prima die Martij, vniuſcuiuſcumque anni, ſimiliſque coniunctio obſeruanda erit in Sale cranij humani cum ſpiritu vitrioli dulci. Tunc enim temporis partes omnes ſolidæ corporis humani ſucculentiores ſunt, & plus humidi habent radicalis, quàm alio quouis tempore: addam quòd capiti Aries prædominationem quandam, & irradiationem vim inferentem habeat, & cum à capite, ſaltem à cranio, oſſa omnia habeant originem, ſiquidem ſpinæ dorſi connectuntur, & ſpina capiti: ex conſequenti Aries etiam omnibus oſſibus vim inferet, & potiſſimum dum Soli coniungitur.

Vires & vſus eſſentiæ oſſium humanorum.

Non datur in rerum natura potentius medicamentum ne dicam balſamum prædicto, ad curandos & ſedandos quoſcumque dolores arthriticos: cariem etiam citiſſimè tollit & omne oſſium vitium corrigit. Applicatur autem tepidè balſami more cum goſſipio partibus affectis: ad curandam autem arthritidem, purgandum erit corpus *Vires arcani oſſiũ humanorum.*

prius ter aut quater, pillulis ex Mercurio Spagyricè præparato, cum quibuſdam gtanis extracti ellebori, & tunc temporis mirandos videbis effectus.

De quinta eſſentia humanæ carnis.

Cap. XI.

Arcanum humanæ carnis.

Æc eſſentia mira eſt, & æquiualet arcano ſanguinis, ſed pauci ſunt qui eius rectam & debitam ſciant præparationem. Theriaca eſt ſumma, & præualet omnibus Theriacis, & ſerpentum omnium carnibus, quocumque modo præparatis: Similia enim ſimilibus congaudent & conſeruantur, modò illa quæ conſeruandis corporibus deſtinantur, incorrupta ſint: incorrupta autem fit humana caro, ſequenti methodo. Sumatur caro humana, Adoleſcentis hominis violenta morte, ex iuſtitia perempti; laudati ſanguinis, & quadratæ ſtaturæ ſi fieri poteſt, Sole Virginem ingrediente ad quantitatem librarum ſaltem trium, ex crure, lumbis, aut natibus, proijciatur in optimum, & ab omni phlegmate depuratum vini ſpiritum, quem Alchool vini dicunt ſpagyrici, vt vini ſpiritus ſupernatet illi, ad tres aut quatuor digitos, & maneant ſimul in vaſe vitreo optimè clauſo per tres aut quatuor dies. Deinde auferatur caro, & irroretur in catino vitreo frequentiſſimè ſpiritu ſalis ab omni phlegmate depurati. Catinus verò conſeruetur apertus in vmbra, in loco vbi puluis, nec aliæ feſtucæ,

carnem inficere possint : dum autem caro maximam spiritus salis copiam ebiberit perquàm optimè desiccandam permittes in eadem vmbra & simili catino, versata semper vndiquaque carne : hæc caro sic condita summum est humanæ naturæ solatium & vitæ suæ propugnaculum. Reseruari potest in conseruis vitreis ad vsus suos ; nihilominus tamen potest adhuc efficacius præparari, & in quintam essentiam redigi hac methodo. Sumatur huius carnis sic conditæ ℔. j. & in puluerem redigatur, puluis hic infundatur in perquàm optimo vini alchoole, in eo scilicet, quod per circulationem fragrantissimum odorem adeptum est, & maneant in digestione lentissima balnei per quindecim dies, donec tingatur in colorem sanguinis spiritus vini. Tinctum effunde per inclinationem in aliud vas vitreum circulatorium, & clausis optimè omnibus iuncturis digere circulando, per octo dies, lentissimo igne, donec feces deposuerit omnes: tinctura iterum effusa in aliud vas quod optimè claudes, feces quæ in fundo remanent prioribus fecibus coniunge, & bulliente balneo distilla ex his quicquid poterit humiditatis, illúdque humidum Tincturæ priori coniunge : feces deinde combure, & violentissimo calcina igne, donec albescant; & ex his, cum aqua cardui benedicti, aut florum tiliæ arboris, aut florum lilij conuallij extrahe salem, quem calcinationibus, solutionibus, filtrationibus, & coagulationibus sæpius iteratis, in candidissimum reduces saccharum, quod coniunges priori tincturæ. Et ex hac tinctura lentissimo calore balnei extrahes humidum

aliquid, donec tinctura ſpiſſitudinem mellis acquiſiuerit, quæ in vaſis aureis digna eſt conſeruari, propter ſtupendas in ſanitate conſeruanda virtutes, & in morbis quibuſque pellendis.

Vires & vſus quintæ eſſentiæ humanæ carnis.

Vires humanæ carnis præparatæ.

Virtutes huius arcani reticeri merentur, quòd tot tantæque ſint, vt in earum enumeratione, hyperboles ſuſpicionem adferat lectoribus: dicam tamen omnibus morbis accommodari, & Principes omnes, & Reges eo vti debere ad longiſſimæ beatæque vitæ vſum.

Sumitur ſingulis matutinis horis, ieiuno ſtomacho, in iuſculo pulli, vel ſorbili ouo, ad quantitatem trium, aut quatuor granorum.

De quinta eſſentia vrinæ hominis.

Cap. XII.

Arcanum vrinæ.

VAMVIS vrina hominis ſit reiectaneum excrementum, quod facultas excretrix hominum, tanquam quid inutile, imò & nocuum corpori humano reijciat; nihilominus tamen experientia quotidiana compertum habemus ſcabiem & vlcera quædam cutanea leuiuſcula, ſola vrinæ lotione curata & perſanata fuiſſe. Quod ſpagyricis Philoſophis indicauit, omnem vrinæ ſubſtantiã excrementitiam non eſſe; quam-

uis

uis à natura vt excrementitia eijciatur; non enim ita prudens & auara est natura, vt solum excrementum à corpore deponat: bonum enim cum malo connectum, ex impotentia separationis, foras quotidie detrudit, imo aliquando bonum purum, vt in effloridi sanguinis crisi contingit excrementitia ergò non est tota vrinæ substantia, sed in ea latitat aliquid puri, quod purum putum extractum, mirum est naturæ balsamum ad curationem vulnerum & vlcerum omnium, tum externorum, tum internorum extrahetur verò illud purum sequenti methodo. Sumatur vrina hominis sani, cuiuscumque sit ætatis modo non decrepitæ, Sole & Ioue in Piscibus existentibus, & colligatur maxima in quantitate, ad libras circiter viginti. His adde ad celeriorem putrefactionem spiritus vini libras quinque, imponatur simul in vase vitreo optimè clauso ad putrefactionem in fimo calido per mensem donec nigrescat per quam optimè vrina, deinde distilla lentissimo igne vt separetur spiritus vini, quem cognosces strijs distillantibus in Capite alembici, dum cessant prædictæ striæ, muta recipiens, & collige phlegma vrinæ, donec fumi albi apparuérint in capitello alembici, & in salem albissimum congelati fuerint. Hic Sal separa à capitello alembici, & custodi in vitreo vase optimè clauso feces combure fortissimo igne, & calcina tandiù, donec albescant cineres, ex his deinde salem extrahe phlegmate, proprio suo si vis, aut phlegmate vini, & calcina tandiù, & solue & congela, & iterum calcina solue & congela, donec sal albissimus sit, & purus ab omni fœculento excre-

mento; hunc ſalem priori coniunge, & adde his tertiam partem ponderis ſui, vini ſpiritus, ab omni phlegmate vindicati, & ſerua, poterit etiam loco vini ſpiritus addi ſpiritus therebentinæ rectificati, & ſeruari.

Vires & vſus eſſentiæ vrinæ humanæ.

Vires arcani vrinæ & vſus.

1. Calculum renum veſicæque rumpit, & atterit, earumque partium vlcera breuiſſimo conglutinat tempore.
2. Gonorrhœam virulentam citiſſimè ſanat, ſi cum eo granum vnum aut alterum camphoræ diſſoluas.
3. Vulnera vlceráque externa, eo peruncta ad cicatricem perducit.
4. Difficultatem meiendi quamcumque cum ſpiritu therebentinæ citiſſimè tollit.
5. Putrefactioni internæ reſiſtit, necat vermes, & à febribus putridis præſeruat.
6. Tempore peſtis, ſummum eſt contagionis præſeruatiuum.
7. Tumoribus applicatum tepide cum linteolis aut goſſipio, ad maturitatem perducit.

Sumitur in aqua cinnamomi ad quantitatem granorum decem vſque ad duodecim mane ieiuno ſtomacho, & poſt potum deambulandum eſt ſi fieri poteſt. Eo enim modo purgat mitiſſimè, & vrinas excitat.

Hæc ſunt, amice Lector, quæ ex homine poſſunt extrahi, quæ tanta ſunt vt ſufficiant medico, ad curationem omnium morborum. Neque mirum eſt cum homo ſit Microcoſmus, & to-

tius orbis compendium, in eo latitant virtutes totius mundi, nec eget ipſe alijs, quàm ſe ipſo, vnde prudentiſſimum fuit illud oraculum γνῶθι σε αὐτόν. Sunt qui laudant quintam eſſentiam ſtercoris humani, laudátque Galenus 11. libro de ſimplicibus medicamentorum facultatibus, ſtercus humanum peculiari ſuo capite, ad tumores aliquos gutturis mortiferos reſoluendos, & pro arcano ſui temporis enumerat, ſed eſſentia vrinæ humanæ vices aget illius, & quidem præſtantiores, & delicatis hominibus non erit faſtidio.

De quinta eſſentia Cerui.

Cap. XVII.

SVMENDVM eſt caput Cerui, qui cornua recentia & valde tenera habeat, & vetera depoſuerit, hoc caput pelle depoſita, vna cum cornibus, in fruſtula conſcindendum eſt, & cum æquali quantitate ſanguinis Cerui vitreo vaſi imponendum, & fimo equino calido putrefaciendum per menſem integrum, Sole & Mercurio, in Leone exiſtentibus. Peracto menſe putrefactionis, diſtillandum erit omne in balneo mariæ, aut in cineribus tepidis lentiſſimo igne. Vt ſi quid eſt ſpiritus ſeparetur à phlegmate & aquoſo humore. Quod cognoſces in diſtillatione, ſi ſtrias emittunt vapores, qui ſurſum aſcendunt, *Arcanum Cerui.*

& in liquidum humorem in capitello alembici conuertuntur, euanescentibus strijs mutandum est vas recipiens, & colligendum phlegma, donec spiritus albi & spissi conscendant. Tunc enim temporis permutandum iterum est vas, & aqua lactescens quæ egreditur seorsim colligenda est, & ignis augendus pedetentim, donec omnis aqua alba egressa sit. Tunc iterum etiam augendus est ignis, vt sal sublimetur albus, & nitidus, qui lateribus capitelli alembici adhærebit, non secus, ac sal vrinæ, hic sal per quamoptimè custodiendus est vitreo vasi optimè clauso: Spiritus verò, & aqua lactescens simul coniungendi sunt, & septem vicibus per distillationem purificandi. Deinde coniungendi sunt cum sale volatili, & iterum septem vicibus distillandi, mutato singulis vicibus alembico, aut saltem bene absterso priori, feces verò prioris distillationis alcinandæ sunt fortissimo igne, & tanto, vt calbescant. Ex his deinde cineribus albefactis extrahendus est Sal, purificandus iteratis calcinationibus, filtrationibus, & solutionibus, vltima purificatione, hoc est, donec nullas in solutione emittat feces, nec vllo pacto turbet aquam quæ Salem soluit. Hic Sal deinde purus nitidúsque factus coniungendus est cum prioribus essentiis, Sale volatili scilicet aqua lacteſcenti, & spiritu, & tandiu inuicem circulandi donec inuicem coniungantur, nexu indissolubili.

Vires & Vsus essentiæ Cerui.

Vires & 1. Hoc arcanum est Epilepsiæ Rixotomon, radi-

citùs enim tollit quamcúmque Epilepsiam. *Vsus arcani Cerui.*

2. Omnibus Maniæ speciebus succurrit & medetur.
3. Dolorem capitis inueteratum tollit & vertiginem curat.
4. In prolonganda vita, eáque sana conseruanda, æque efficax ac arcanum sanguinis cuius vires æmulatur.

Sumitur ad quantitatem vsque ad ʒ. j. in iusculis in ouo sorbili, in aqua cinnamomi stillatitia, aut florum Tiliæ arboris pro Epilepsia.

De quinta essentia Viperæ.

CAP. XII.

EVISCERATÆ Viperæ, capite caudaque abscissis, cuteque deposita, minutim inscindendæ sunt, & vasi vitreo imponendæ, cum spiritu salis, ad eminentiam quatuor digitorum Sole existente cum Mercurio in domo Gemini & insolandæ per quindecim dies. Deinde distillandum est, quicquid poterit humiditatis, distillatum toties rectificandum, donec empireama nullum redoleat, & vasi vitreo reseruandum, feces verò comburendæ, & calcinandæ donec albescant cineres, ex his demum sal extrahendum solutione, calcinatione, filtratione, & coagulatione, hísque sæpissimè iteratis opera- *Arcanum Viperæ.*

tionibus ad ſalis vſque candorem ſummum, & puritatem, donec dulcis ſit & liqueſcat vt cera leniſſimo igne, deinde coniungendum eſt, prædictus nobilis, & ſplendidus ſal, in aqua ſua, & ambo circulandi donec nexu indiſſolubili coniungantur, & fiant vnum inſeparabile interim ſi quid eſt humiditatis aquoſæ, per balnei calorem tepidum, poterit ſeparari. Quod reſeruari poterit ſeparatim ad oculos albugine, nebulis, & cataracta læſos, & ad auræ peſtiferæ fugam.

Vires & vſus eſſentiæ Viperarum.

Vires & vſus arcani Viperæ.

1. Hoc Arcanum eſt cordis potiſſimum, & vitæ ſolidum propugnaculum, ideò omnibus veneni ſpeciebus potentiſſimè, & efficaciſſimè reſiſtit, eaque vincit.
2. Febres omnes peſtilentes & malignas ad laudatam criſim, & citiſſimam coctionem conducit.
3. Ab omni peſtis & contagionis periculo cuſtodit, fugat auram peſtilentem, vapores, & corruptiones internas malignas, Cerebrum, cor, & hepar infeſtantes, foras protendit & euincit per inſenſibilem tranſpirationem.
4. Morſibus ſerpentum & brutorum aliorum venenatorum exterius appoſitum curat, & venenum mortificat.
5. Bubones peſtilentes, & carbunculo & antraces exterius applicatum citò maturat eorúmque dolores ingentes mitigat.

6. Cutem ſcabie & pſora ſerpigine & herpete affectam abſque dolore curat leuémque & politam reddit.
7. Lepram ipſam tutiſſimè, & certiſſimè curat, renouat enim totum ſanguinem & purificat, hæmatoſimque laudatam efficit, redacto ad temperiem moderatum & vitalem hepatis calore.
8. Vitam ergo ab omni morbi periculo cuſtodit, longæuam efficit, & beatam, & tandem cum prædictis ſanguinis humani arcanis, eſt naturæ humanæ, ſummum & vnicum in hac miſeriarum valle ſolatium.

Sumitur ſingulis matutinis horis ieiuno ſtomacho in aqua cinnamomi cardui benedicti, in aqua theriacali ad quantitatem ℈.j. vel in aqua roris Solis, ad majorem efficaciam.

De quinta eſſentia carnis Lupi.

Cap. XV.

SUMANTUR Lupinæ carnis recenter mactatæ ℔ x. Arcenici mineralis ℔ j. radicis ſiccæ Aronis ſiue Iarri vel Serpentariæ majoris ℔ ij. Fuliginis ℔ j ß. aquæ Calcis ℔ vj. miſceantur omnia & contundantur contundenda & incidenda incidantur, & imponantur vaſi vitreo optimè clauſo ad putrefaciendum in fimo tepido per menſem integrum, deinde extrahatur *Arcanum Lupi.*

quicquid poterit humiditatis, in lento balnei calore, transferatur alembicum ad cineres & distillentur fortissimo igne, ad siccitatem vsque, aqua distillata, ter aut quater rectificetur, feces comburantur igne ad albedinem vsque, ex his extrahe Salem cum aqua Serpentariæ aut Iarri, & purificetur vltima purificatione, donec feces nullas emittat, deinde dissoluatur in aqua sua ter aut quater rectificata, & maneant in digestione tepida, per quindecim dies, deinde in lento balnei calore extrahatur omne humidum, quod eo calore ascendere poterit, reliquum quod in fundo remanebit custodi in vasis vitreis optimè clausis.

Vires & vsus essentiæ carnis Lupinæ.

Vires Arcani lupi & vsus.

1. Lupum manifesta est occulta quadam proprietate curat.
2. Cancrum etiam & nolimetangere potentissimè mortificat & sanat.
3. Scrofulas euellit & vlcera quæcúmque maligna, & phagedenica breuissimo tempore ad cicatricem perducit, exterius illinendo per se solum, vel cum oleo aliquo, siue cum oleo amygdalarum amararum, vel cum oleo vitellorum oui, vel cum oleo mandragoræ, ad dolores mitigandos, quos excitat inter agendum.

De quinta essentia Vulpeculæ.

Cap. XVI.

VMATVR Vulpes mas, verno tempore, & occidatur, & cum suo sanguine in vas vitreum imponatur in frustula concisa: addatur aliquid vini alchool vt supernatent humida siccis, ad eminentiam quatuor digitorum, collocetur vas optimè clausum in fimo equino tepido, per mensem integrum, eoque transacto, distilletur quicquid poterit distillari, distillatum circulandum est, & deinde septies rectificandum: feces verò prioris distillationis calcinandæ sunt, donec albescant cineres, ex his Sal extrahendus, & purificandus vltima purificatione, vt in omnibus superioribus essentiis factitatum est. Sal purus putus aquæ suæ rectificatæ coniungendus, & digerendus per octo dies, & deinde humidum superuacaneum extrahendum balnei calore, & reliquum seruandum in vasis vitreis. *Arcanum Vulpeculæ.*

Vires & Vsus.

1. Mira quadam proprietate colicos dolores certissimè sanat, imò gestans secum hoc arcanum vasi aliquo vitreo hermeticè clauso impositum, nunquam affligetur ventris *Vires & vsus arcani Vulpeculæ.*

& inteſtinorum dolore.

2. Dolores etiam podagricos tollit exterius illinendo, & curat interius ſumendo.

3. Hydropicos mirabiliter ſubleuat, & aquas & ventos ſenſim conſumit.

4. Alopeciam ſympathica agendi facultate exterius vngendo partes alopecia affectas, curat.

5. Neruis conuulſis etiam medetur, ſumitur mane in iuſculis ad ℥ j.

De quinta eſſentia Galbulæ ad Icterum.

Cap. XVII.

Arcanum Galbulæ.

PRæ manibus habenda eſt maxima quantitas extracti ſtercoris auferculi, qui veris tempore herbas paſcuntur, paratum cum aqua Imperiali, deinde tres aut quatuor galbulæ tempore veris ſunt accipiendæ & Occidendæ, & in ſuo ſanguine macerandæ per putrefactionem, per quindecim dies in fimo calido, deinde diſtillandæ, diſtillatum purificandum, vt in prioribus arcanis, feces comburendæ & calcinãdæ donec albeſcant cineres, ex his ſalem extrahere oportet, & limpidum candidumque reddere, vt ſuprà in ſuperioribus arcanis factum eſt, ſal demum coniungendus cum aqua ſua pura puta, & circulandus per octo dies, vt ſi quid eſt fœculenti, in fundo reſideat, quod per inclinationem ſeparandum eſt, &

totum reliquum purum, & à fecibus terrestribus vindicatum, aquæ Imperiali extracto, stercoris anerculi impregnatæ connectendum & seruandum iu vasis vitreis optimè clausis ne respirent.

Vires & Vsus.

Icterum absque dubio curat si per mensem integrum, Ictero quocúmque affectus eo vtatur, singulis matutinis horis ieiuno stomacho eundo deinde deambulandum si fieri potest per duas, aut tres horas. Sumitur autem in iusculis tenuibus ad quantitatem coclearium duorum, aut trium singulis vicibus. Non erit artis culpa si ægrotus prius purgetur aliquò leui medicamento, cholagogo, & mittatur aliquid sanguinis si vires ferant, quod medico est contemplandum.

Vires & vsus arcani Galbula.

De quinta essentia Talpæ.

CAP. XVIII.

CALCINENTVR Talpæ cum Sulphure, calx imbibatur cum succo chelidoniæ ad eminentiam quatuor digitorum, & stent in digestione per octo dies, in cineribus tepidis in vase vitreo optimè clauso, his transactis diebus, distilletur fortissimo igne succus chelidoniæ, & rectificetur ter aut quater, feces demum fortiter calcinandæ ad albedinem vsque, ex his sal extrahendus purus

Arcanum Talpa.

putus, iteratis calcinationibus, & ſolutionibus, & tandem aquæ ſuæ contingendus, & ſeruandus in vaſis vitreis optimè clauſis.

Vires & Vſus eſſentiæ Talpæ.

Vires & vſus arcani Talpæ.

Cancrum tineam & Herpetes fortes curat, ſi ea ſæpiſſimè imbibantur, goſſipiis ea eſſentia madefactis.

De quinta eſſentia Hirundinum

Cap. XIX.

Arcanum hirundinis.

Sumendæ ſunt hirundines duodecim, aut viginti aut plus, & ſuffocandæ ſunt, vt ſanguis earum integer permaneat in venis, & minutim incidendæ ſunt, cum earum plumis, & imponendæ vaſi vitreo diſtillatorio, cum parum, videlicet cum vnciis quatuor aut quinque ſpiritus chelidoniæ plantæ, (cuius ſpiritus extractio docetur infra peculiari ſuo capite libri ſecundi huius operis) & diſtillandæ ſunt in tenui calore donec ſpiritus egreſſus ſit totus, tunc enim temporis augendus erit ignis donec humor omnis aſcenſus fuerit, caput mortuum erit poſtea calcinandum fortiſſimo igne, donec candeſcat, ex cineribus cum aqua chelidoniæ Sal erit extrahendus, & purificandus ſecundum artem, vt præmonſtratum fuit antea, & coniungendus cum

humore ſuo egreſſo & aliquoties purificato, per rectificationem, rediſtillando ſepties.

Vires & Vſus.

Arcanum eſt Epilepticum ſummum, modo æger vtatur eo ad ℥ j. ſingulis matutinis horis ieiuno ſtomacho, per menſem, purgato prius corpore aqua benedicta rulandi, quæ fit ex croco metallorum loto, per infuſionem in aqua chelidoniæ, huius infuſionis ſumitur ℥ j. ad purgandum, vt videre eſt ſuo peculiari capite libri tertij huius operis. *Vires & vſus arcani hirundinis.*

Mirum etiam eſt ophtalmicum contra omnes oculorum affectiones, ſi oculos intingant ægri guttulis huius arcani, & internis ſumant per aliquot dies ad quantitatem vnciæ vnius.

Permixtum fecibus Hirundinum & incorporatum ad modum cataplaſmatis ad anginam eſt vnicum & ſolũ refugium cum cætera omnia deſperatæ ſalutis ſunt, eſt enim tenuiſſimarum partium, & ſummopere penetrat & diſcutit omnes tumores eóſque reſoluit, addam quod & peculiari quadam proprietate hanc affectionem curat.

De quinta eſſentia Perdicum, Caponum & aliarum Auium.

CAPVT XX.

SVMENDÆ ſunt aues quas volueris in eſſentiam conuertere, & his occiſis, plumíſque *Arcanũ Perdicum, & aliarũ auiũ.*

depositis cute & adipe omni, inscidendæ sunt in frustula cum ossibus omnibus, & phialæ vitreæ imponendæ, & balneo mariæ collocandæ, vt bulliant per quatuor horas, his transactis calidè versandum est, è phiala vitrea, quicquid humoris egressum est, ex carne auium, in aliud vas. Liquor prædictus depurandus est in balneo donec feces nullas emittat extractis fecibus singulis trinis diebus per inclinationẽ, è vase optimè clauso, in balneo bulliente, caro deinde & ossa quę remãserunt comburenda sunt, & calcinanda ad candorem, & ex cineribus albis sal extrahendus cum aqua rosacea rectificata, si alembico plumbeo distillata fuerit propter cerusæ copiam quàm secum ex tali distillatione traxit, si salem multis calcinationibus, solutionibus, & filtrationibus reiteratis ad candorem summum, & dulcedinem perducas, & liquori suo puro coniungas, efficies medicamentum humidi radicalis restauratiuum. Principibus & Regibus senectute oppressis summopere desiderandum, cui sal margaritarum addi poterit, non ad majorem efficaciam, sed ad conseruationem arcani, quia sal suus, & innatus non sufficit liquori suo conseruando, nisi addatur nouus, Margaritæ autem dant copiam summam salis, facillimæ & citissimæ præparationis, qui vires alteriùs salis ferè æquat, quocirca addere consulo.

Simili methodo potest extrahi quinta essentia serpentum, cauda & capite abscissis, ad lepram, & calidam iecoris intemperiem. Et ex Piscibus omnibus, ad pthisim, & hecticam febrim, non ad curandam, sed saltem ad vitã rerũ prolongandam.

Vires & Vsus.

Pthificos & hecticos & nacilentos, & senectute opressos mirabiliter resouet, eorum humidum deperditum reparando in omnibus morbis cronicis, & in his in quibus vires deficiunt, summum est alimentum & vitæ fomes. *Vires & vsus arcani humidium.*

Sumitur in iusculis assiduis, & in potu assueto, in omni hora, & tempore.

De quinta essentia Cancrorum fluuiatilium, aut maritimorum.

Cap. XXI.

Abenda est maxima copia Cancrorum, & conchis suis optimè expurgandi sunt, caro verò eorum imponenda est vitreo vasi distillatiuo & distillanda est lentissimo igne, hæc autem aqua septies rectificanda est antequam seruetur, caput mortuum harum omnium distillationum calcinandum est donec albescant cineres, ex his deinde cum aqua onouidis, aut milij solis, aut saxifragæ, salem extrahes purum putum & nitidum, & ab omni terrestri fece vindicatum. Deinde liquori coniunges, & seruabis ad vsus sequentes. *Arcanum Cancrorum.*

Vires & Vſus arcani prædicti.

Vires & vſus arcani Cancrorum. Calculum Renum & Veſicæ miraculosè extrahit, & comminuit, eiúſque efficientes antecedentes tollit cauſas.

Diſſuriam ſtranguriam,& omnem meiendi difficultatem cum ſpiritu therebentinæ permixtum tam ſubito ſanat, vt magicum effectum dicere poſſis.

Oculorum caliginem depellit, & nebulas diſcutit vngulas, & cataractas guttatim in angulis oculorum inſtillando ter in die.

Sumitur interius in iuſculis aſſuetis, & aquis appropriatis ad morbum quem curare cupis, valet etiam exterius applicatum ad cancros curandos, modo mortificati ſint prius, arcano arcenici, quod in tertio libro docebitur, peculiari ſuo capite, vel arcano Lupi prius dicto.

Simili methodo & via extrahi poteſt quinta eſſentia ex omnibus conchiliis:potentius autem erit remedium, ſi Salem volatilem reddas, cum ſpiritu vini quod fit digeſtione & cooboratione ſæpiùs iterata ſpiritus vini, ſuper Salem prædictum, Sal enim tunc temporis penetrandi ſummas acquirit vires,& tartaros omnes reſoluit.

De quinta eſſentia Centipedum animalium.

CAP. XXII.

Arcanum Cētipedum. COLLIGENDA eſt maxima copia Centipedum, & proijciendi ſunt in vas vitreum, cum

cum ſufficienti quantitate Salis communis decrepitati, & purificati, vt morientis, deinde diſtillandi ſunt, fortiſſimo igne, vt eorum aqua, vna cum ſpiritu Salis communis egrediatur, hæc aqua ſepties aut pluries rectificanda eſt antequam reponatur ad conſeruandum, Salem verò in fundo remanentem calcina iterum, vt Centipedes permixti optimè calcinentur, & Sal fiant, deinde cum aqua Ariſtologiæ rotundæ, purificandus eſt Sal ille ſũmopere, vt ferè fluat ſicut cera in lento calore, deinde digerendus cum optimo ſpiritu vini abſque phegmate, & citculandus, & putrefaciendus, & fortiſſimo igne pellendus, donec volatilis fiat vna cum ſpiritu vini, hic Sal deinde volatilis coniungendus eſt cum priori ſuo liquorẽ, & ſic inuicem permixta, ſeruanda ſunt ad vſus ſequentes.

Vires & Vſus.

Interius ſumpta hæc eſſentia, cum aqua cinnamomi ſanguinem purificat, & valet ad lepram curandam ratione ſpiritus Salis, quem ſecum habet.

Vires & vſus centipedum arcan.

Vlcera quæcumque externa exterius illinendo ſanat, & interna etiam cum ſpiritu Therebentinæ ſumendo, breuiſſimo conglutinat tempore.

De quinta eſſentia Vermium terreſtrium.

Cap. XXIII.

Collecti Vermes terreſtres menſe Maio, in ſpiritu acido vitrioli ſuffocandi ſunt, &

Arcanum Vermium.

deinde distillandi lentissimo igne, donec non amplius distillet, deinde mutato recipiente augendus est ignis vsque ad calcinationem fortissimam capitis mortui, donec candescat fundum alembici, & albescant cineres, ex quibus salem extrahes & purum putum facies, multis iteratis calcinationibus & solutionibus, reiectis fecibus, singulis vicibus dum calcinas & soluis; aquam demum distillatam, & liquorem omnem priorem, & posteriorem rectificabis & coniunges sali puro, & seruabis ad vsus.

Vires & Vsus.

Vires & vsus arcani Vermium.

1. Arcanum est mirum, ad infantulos à vermibus præseruandos, & infectos vindicandos à tali illuuie.

Cura fistularum.

2. Fistulas etiam mirificè curat, si sæpissimè colluantur, & eorum capacitas compleatur eo arcano, tinctura aristologiæ rotundæ spiritu vini extracta delibuto.

3. Scabiem etiam exterius illinendo certissimè curat. & cutem abstergit exterius applicatur ad vlcera sananda, & fistulas, & scabiem cum aqua Aristologiæ, & eius tinctura permixtum.

Interius verò sumitur in aqua absynthij pontici, aut portulacæ, aut succo limonum, vel cum aqua hyperici, ad quantitatem coclearij vnius vel alterius.

De quinta eſſentia Buffonum.

Cap. XXIV.

Arcanum Buffonum.

Menſe Iunio colligendi ſunt Buffones in maxima quantitate, & ſuſpendendi ſunt in aëre in loco, vbi radij Solis vigeant, & polleant toto fere die, & tandiu ibi conſeruandi, donec optimè ſiccefcant, ſicci comburendi ſunt ad candorem cinerum, ex cineribus extrahendus eſt ſal cum aqua cardui benedicti, aut ſcabioſæ, aut corticum limonum, ad puritatem ſummam & candorem. Hic ſal deinde permiſcendus eſt cum aqua theriacali & ſeruandus.

Vires & vſus.

Vires & vſus arcani Buffonum.

Sunt qui aquam diſtillatam Buffonum dum viuunt diſtillatorum laudant pro mortificandis cunctis inflammationibus externis, tum ad cohibendã gangrenam partium, & dolores ſummos calidos arthriticos mitigandos, ſed huius rei fides ſit penes experientiam cauto medico & prudenti committendam, quia venenum ſummum eſt hæc aqua, imo odore ſolo exiſtimo, interficere poſſe, propter eius ſpiritus volatiles qui ſemper exeunt ex aqua. De ſale verò nullo pacto dubitandum eſt quin theriaca ſumma ſit, & mirum alexiterium, ignis enim omnia conſumpſit præter ſalem vitæ, qui numquam venenum eſt, ſed vitæ

fomes & propugnaculum, vbique possint natura mortem, ibi etiam vitam collocauit, vt morti mederetur. Vires verò huius laudatissimi salis, sunt contra omnia venena, tum assumpta per potionem, tum per aërem illata: Vnde pestis est summum alexipharmacum, bubones etiam & carbunculos pestilentes mirabiliter exteriùs illitos curat & sanat, eorúmque malignitatem reprimit, & cancros tutissimè curat. Sumitur mane ieiuno stomacho, ad quantitatem dragmæ vnius cum aqua cinnamomi, vel illinitur exterius ad cancrum mortificandum.

De quinta essentia Ranarum Biridium, quæ pratis adstant mense Maïo & Aprili.

CAP. XXV.

Arcanum Ranarum.

CAPTANDÆ sunt eo tempore Ranæ illæ, & viuæ distillandæ lentissimo igne, in balneo Mariæ per quatuor horas, & colligere quicquid humoris per spatium illius temporis egredi poterit, Deinde mutato recipiente iuncturis optimè clausis, mutandum est vas è balneo, ad cineres & distillandum quod superest humoris, qui priori coniũgendus est. Reliquum verò quod in fundo alembici superest, comburendum est fortissimo igne, in tigillo forti & ad calcinandum apto, donec incinerescat probè, & ex cineribus albis

ſal extrahendus & purificandus eſt, vt artis eſt vſque ad candorem ſummum & dulcedinem, deinde liquori ſuo rectificato, & ſepties diſtillato connectendus, vt ſimul vniantur, & fiant vnum ad ſequentes vſus ſeruandum.

Vires & vſus prædictæ eſſentiæ.

Vires Ranarum & vſus.

1. Arcanum eſt mirum ad quartanam curandam occultata & innata ſua proprietate.
2. Curat etiam febres tertianas, & quotidianas: vnica potione, cum aqua Necotianæ ſeu peti, poſt vomitum ſuperſudando quantum & quandiu fieri poterit.
3. Inflammationes omnes mittigat, earúmque dolores lenit exterius vngendo.
4. Eriſipetata mirificè, & breuiſſimo tempore tollit eorúmque ardorem compeſcit.
5. Dolores arthriticos è cauſa calida ortos, exterius vngendo ſummopere lenit & mitigat.
6. Talpis & concauis vlceribus medetur.

Sumitur ad quantitatem vnciæ vnius, cum vncijs duabus aquæ peti aut cardui benedicti, ieiuno ſtomacho ſuperſudando; deinde quantum fieri poterit, & per ſe ſola exterius applicatur cum goſſipio aut linteis.

De quinta essentia moschi ambari & Icbetæ.

Cap. XXVI.

Arcanum Moschi.

HAs quintas essentias, in primo libro collocamus inter animalium essentias, quòd sint mixta quæ desumuntur, ex animalibus quamuis de ambaro anceps sit quæstio, an sit excrementum animalis vel fungus & excretio terræ, attamen quod flagrantissimum reddat odorem inter essentias odoratas ponemus.

Hæ autem hac methodo fieri debent, tota eorum substantia modo pura sit, conuertitur in essentiam, indigent tantùm vt partes quas habent heterogeneas ab homogeneis separentur, quas aliquando non solùm à natura tales habent, sed etiam impostura &. fraude mercatorum. Ambarus ergo Zibeta, vel Moschus comparanda sunt optima ad quantitatem ℔. j. aut ß. & dissoluenda sunt in optimo vini spiritu alchoolisato, & tandiù rectificato, donec odorem gratissimum per se acquirat, vt docetur peculiari suo capite in lib. 2. huius operis, dissoluta, collocanda sunt in vitreo vase oblongi colli, optimè clauso, ne respiret, super ignem lentissimum, vt penitus dissoluantur omnes eorum partes. Partes autem hete ogeneæ decident ad fundum, & hypostasim facient quam per inclinationem partium dissolutarum per spiritum vini, separabis, & sic dissolu-

tas partes in aliud vas vitreum oblongi colli trãſferes, & in eo vaſe obturabis, & ſic denuo collocabis in balneo mariæ per quindecim dies, in lento calore, vt partes ſolutæ omnino depurentur. Quam depurationem cognoſces per ſeparationem partium heterogenearum in fundo reſidentium; quas vt in prima operatione ſeparabis & tandiu ſic ages, quandiù feces & hypoſtaſim faciet ſolutum poſt reſidentiam longam in balneo tepido. Poſtquam autem feces nullas emittet, ſed clarum & limpidum ſemper permanebit ſolutum tunc tẽporis diſtillandum erit lentiſſimo igne, vſque ad mellis conſiſtentiam. Quod erit arcanum ambarinum reſeruandum in pixidibus argenteis, vel aureis, ad vſus, & aqua in phialis optimè clauſis, quæ etiam ſuos peculiares habet vſus & virtutes.

Vires & vſus arcani Ambarini.

1. Ad ſpiritus languidos refocillandos mire efficax ſi granum vnum aut alterum incorporetur cortici citri conditæ & tritæ. *Vires Moſchi.*
2. Ad peſtilentis auræ fugam ſummum eſt arcanum, modo granum vnum illius teneatur in ore.
3. Ad Syncopen ſummopere valet, granum vnum illius diſſolutum, in aqua cinnamomi & potatum.
4. Oris putredinem & fætorem frequenti vſu, tandem tollit, ſiuè ex dentibus aut gingiuis putrefactis, & cancro affectis, ſiue ex ſtomacho, & mala primæ coctionis diſpoſitione dependeat.

5. Sensus omnes acuit memoriam precipuè & intellectum & cerebrum adeò roborat, vt à vertigine comate & frigidis omnibus affectibus præseruet.

Sumitur autem granum vnum aut alterum illius dissolutum in aqua cinnamomi, vel incorporatum cum aliqua cortice odorata condita, vt fiant Trochischi.

Aqua autem illius arcani quæ est spiritus vini rectificatus, ad hæc omnia prædicta valet, & præterea, restituit summopere humidum radicale deperditum à calore nostro naturali, & vires æmulatur auri potabilis, in curandis morbis, & beatissimus est ille Medicus, qui eius spiritus habet copiam.

De quinta essentia Ceræ.

C A P. XXVII.

Arcanum Ceræ.

CEra quod sit opus Animalium, ideo de eius essentia in primo libro inter animalium essentias, tractandum esse mihi visum est, tantùm enim in se continet humidi radicalis mundi, quantum & mel continet, vna enim & idem sunt, & ex eadem materia prodeunt, differunt tantùm vt crassum à subtili, antequam verò essentiam eius doceamus. Quid sit cera prius mihi accidet explicandum, eius enim materiam & centrum pauci norunt. Cera ergo est crassa & spisa substantia dulcedinis terræ, quæ ab apibus sumitur in ali-

mentum ex rore, ex floribus, & ex extremitalibus arborum germinantium tempore veris, quæ extremitates, locustæ dicuntur, & habent dulcedinem summam, illud alimentum sumitur ab apibus & digeritur, & post digestionem pars purior conuertitur in earum substantiam reliquum abit in excrementum: Quod excremẽtum etiam partes habet, non æqualiter puras, ex purioribus & liquidioribus mel conflant apes, ex crassioribus verò Ceram; quæ cũ ortum habeat ex dulcedine terræ, dulcedo vero terræ, ex humidi radicalis terræ partibus coctioribus, ideo arcana summa ex Cera elici possunt operibus Chymicis, cum humidum radicale terræ, sit totius sanitatis humanæ fundamentum & sedes elicientur autem prædicta arcana sequenti methodo. *Cera ortus & origo.*

Ceræ Sumetur libra vnica, aut altera & in frustula concindetur, aut fusa & liquata, in retortam vitream capacis & largi colli reponetur, cum æquali pondere arenæ perquam optimè lotæ, vt à puluerulenta & terrea fece vindicetur, ne Ceræ limpidam substantiam conspurget, & contaminet, Retorta, collocabitur in cineribus cribratis, ad fumum ad hanc distillationem aptum & recipiente collo retortæ adaptato, iuncturis optimè clausis dabitur ignis primo lentus obseruatis gradibus, deinde augetur ignis pedetentim vsque ad summum vigorem, donec tota substantia spirituosa Ceræ ascenderit. Debet autem hæc distillatio per quatuor aut sex dies continuos fieri, est enim difficillimæ ascentionis hæc spirituosa substantia Ceræ, quod glutinosis Salis partibus adhæreat fixis, quæ sublimationem retardant &

impediunt. Postquam hæc tota Ceræ spirituosa substantia ascenderit, denuo in retorta noua est rectificanda septies, mutata retorta singulis vicibus, tunc completum est arcanum Ceræ, & Capax vt recipiat virtutes florum omnium per solam infusionem, vt arcanum sit summum ad vulnera omnia promptissimè sananda, tanquam balsamum naturale. Præstat enim hoc oleum Ceræ, cuicumque oleo alij ad virtutes florum suscipiendas, & ad balsamum parandum efficacissimum ad vulnera quæcumque curanda & vlcera consolidanda, si in eo macerentur flores hyperici & radices consolidæ maioris per mensem integrum, in cineribus tepidis.

Vires & Vsus olei Ceræ.

Vires & vsus arcani Ceræ.

1. Vulnera & vlcera quæcumque tum externa tum interna curat vnde valet ad omnes disenteriæ species.
2. Hæmorrohoidas vlceratas & cancrosas mitigat doloremque sedat.
3. Colicos dolores cum spiritu vini sumptum mirabiliter sanat.

Sumitur à guttis 8. ad 12. in vino optimo, in spiritu vini, & aqua cinnamomi exterius verò per se solum illinendo applicatur vlceribus.

De quinta essentia Mellis.

Cap. XXVIII.

Mel quid sit & eius Arcanum.

MEl, vt diximus superius, est de eadem substãtia conflatum ac Cera differunt tantùm,

quia Mel partes habet liquidiores & subtiliores dulcedinis terræ, ex qua apes sumunt alimentum.

Si autem arte adhuc in subtiliores partes diuidatur, diuinum euadit medicamentum, quod sequenti via consequetur Chymicus.

Mel aqua pluuiali septies distillata soluendum est, & leui igne despumandum idque sæpius donec nullas in solutione emittat feces, sed clarum & limpidum vna cum aqua quæ ipsum soluit, maneat. Deinde circulandum est per mensem integrum in pellicano, leuissimo igne tunc demum in balneo distillandum est, quicquid distillari poterit, reliquum verò in cineribus distillandum erit ad siccitatem vsque & combustionem naturæ terrestris, ex qua optimè calcinata, salem elicere oportet, eumque salem mundare solutionibus multoties & calcinationibus iteratis, vt ab omni fece terrestri perquam optimè emungatur. Sal sic præparatus & mundus, cum aqua mellis quæ in balneo Mariæ distillata est, eaque pura & munda septenis aut pluribus distillationibus, coniungendus est, tum demum cum oleo suo, quod in cineribus distillatum est, itidem purum & mundum connectendum est digerendo pedetentim, vt in spissum gummi euadat quod seruandum est tanquam secretum summum sanitatis.

Vires & Vsus.

SVmmum est sanitatis præseruatiuum, & virium naturalium corroboratiuum, extrinsece & intrinsece conseruat humanum corpus, vnde conuenit omnibus morbis.

Vires & vsus arcani Mellis.

Sumitur in vitellis ouorum ſorbilibus mane ieiunó ſtomacho, vel in iuſculis ad quantitatem dragmæ vnius.

De quinta eſſentia cornu Cerui Rhinocerotis, &c.

CAP. XXIX.

Arcanum cornu Rhinocerotis.

CORNVA hæc omnia quæcumque ſint cum excrementa terrea ſint medullarum, quæ cibo & alimento ſunt oſſibus, oſſa purum ſumunt, & reliquum foras pellunt ad cornua, quæ ad extremitates oſſium ſemper adnaſcuntur, ita vt videantur oſſa producta, ſed cum ſubſtantiam habeant ab oſſibus diuerſam oſſa cenſenda non ſunt, ſed quid productum ab excrementis alimentorum oſſium. Quæ quamuis excrementa ſint attamen non ſpoliantur virtutibus admirandis, vt palam eſt, in his omnibus cornibus, quæ gerunt animalia in quibus ſubſtantia ſalis prædominatur alijs ſubſtantijs, quæ mixta conſtituunt ex ſententia chymicorum, hæc autem animalia vocantur ab alijs philoſophis melancholica. Cur autem hæc animalia polleant virtutibus fortioribus alijs animalibus, imo ſint etiam gratiora guſtu, vt apparet in perdicibus coturnicibus Ceruis aſinis & ſimilibus, ratio in promptu eſt quod ſal quo turgent ſit vitæ ſpiritus capaciſſimus, ſupra alias ſubſtantias, propter fixionem ſuam quam recipit, & dat alijs, & ſit rerum omnium condi-

Cornua animalium vnde ſint & vngues.

mentum, vnde gratia gustus est. Cornua verò horum animalium participant aliquid virtutis substantiæ illius qua turgent, quia excrementa pura non sunt, sed in his terreis substātijs latet aliquid spiritus vitæ, substantiæ salis. Valent autem potissimum ad venena, cornua illa, quod sal eorum quo turgent vitam, habeat veneno contrariam, sal enim ex se ipso propter vitæ ipsius fundamentum, quod à natura & Deo accepit, venenis omnibus contrariatur, hinc saliua hominis serpentes necat. Et caro sale condita, & reliqua omnia salita serpentibus veneno sunt, & morsibus venenatis sunt medicamento & remedio. Quintam autem essentiam Cornuum sequenti elicies methodo. Radenda sunt cornua, & in puluerem tenuissimum comminuenda, & vasi vitreo oblongi colli imponenda, cum spiritu salis, ad eminentiam quatuor digitorum, deinde obturato vase circulanda sunt, & digerenda in balneo tepido per mensem, tum demum distillanda leuissimo igne in cineribus ad siccitatem vsque, cauendum autem est ne empiremma redoleat, hæc aqua quæ distillat, non propter virtutum diminutionem, sed propter ingratum saporem. Postquam spiritus omnis salis distillatus fuerit feces quæ remanent, in fundo alembici, comburendæ sunt fortissimo igne, & calcinandæ, ad candorem vsque ex cineribus vero probè calcinatis, sal erit eliciendus cum aqua cardui benedicti aut phaegmate vini, septies distillato, sit autem aqua cardui etiam septies rectificata, vt salem purum emittat, huic deinde sali puro & mundo, spiritus salis superius distillatus connectendus est, & digestione

Saliua cum serpētes necet.

incorporandus, vt fiant vnum ſpiſſum gummi, quod erit ſeruandum in phialis optime clauſis, ad vſus miros.

Vires & Vſus.

Vires & vſus arcani Rhinocerotis.

1 Arcanum eſt ſummum contra venena omnia, & verum & vnicum bezoarticũ remedium.

2 Quartanam etiam ſæpe vtendo curat, tenacem enim & tartaream ſubſtantiam corporis humani attenuat & diſſoluit.

3 Aduerſus peſtiferæ auræ contagionem nihil efficacius, & eſt ſummum peſtis præſeruatiuum & curatiuum.

4 Omnes ſpiritus, naturales vitales & animales mirificè recreat, & fouet.

5 Aduerſus morſus animalium venenatorum mire efficax exterius vngendo & interius ſumendo, ad cor deffendendum ne veneno inficiatur.

6 Vermes enecat infantum interius ſumendo, & putredinem omnem arcet & cohibet.

7 Valet ad lepram curandam, & leproſos mirè recreat.

8 Valet etiam ad ſenectutem retardandam quia humidum radicale purum & mundum conſeruat & fouet.

Sumitur ad quantitatem dragmæ vnius in iuſculis & ouis ſorbilibus mane ieiuno ſtomacho, vel in aqua theriacali, vel in aqua cinnamomi.

De quinta essentia Ungulæ Alcis.

CAP. XXX.

FErunt omnes Medici Alcem Asinum sylue-strem oculta quadam proprietate Epilepticos insultus curare, quod experientia confirmant, nihilominus tamen id vnde proueniat, apud neminem Medicorum nec Physicorum legere potui; nec audire vnquam potui vllam rationem, quam illam præfatam quæ de omnibus ocultis, & quæ ignorantem audiri potest, nempe ocultam esse Alcis proprietatem, quæ proprietas cum à forma ipsa dependeat in cognitionem hominum deuenire nequit, id mihi numquam arrisit. Ideo quantum in me est ingenij in hoc elaboraui, vt rationem excogitarem aliam, quam illam vulgarem, ex qua naturam & essentiam, tum Alcis vngulæ, tum Epilepsiæ pernoscere possimus. Asserunt Spagyrici Medici Epilepsiam, originem habere ex substantia Mercurij, aliis prædominante & superbiente, non secus ac in magno mundo ingruente tempestate, feruntur vndique nubes & glomerantur, insurguntque venti, fulgura, fulmina, & tonitrua; donec dissipatis nubibus redeat clara tempestas, sic in homine caduco laborante, superbit substantia Mercurij, sursum deorsum vndiquaque fertur, turbatur visus auditus, & reliqui sensus, intellectus & ratio, inflantur & tumefiunt ab spiritibus ventosis mēbra, donec tandem

Vngula Alcis vndenũ curet Epilepticos.

Epilepsia origo vnde.

diſſipata illa Mercurij ſuperbia, nubibusque ex ea glomeratis, redeant ad primum ſtatum omnia, & redeat clara tempeſtas microcoſmi, iam verò ea omnia quæ tempeſtatem hanc frangere poſſunt, poſſunt & Epilepſiam curare, veluti ſunt ignea omnia, & ætherea, quæ ſubito nubes fugare, & diſſipare poſſunt inter quæ ſunt ſpiritus vini, oleum vitrioli circulatum, oleum cinnamomi, & caryophyllorũ, camphoræ, & reliqua ſimilia, quæ cum in ea ſint, & ſummæ penetrationis, illico, ad caput feruntur ibique nubes, à Mercurio ſuperbiente glomeratas, diſſipant. Iam verò vngula Alcis cum ſicciſſima ſit propter ſalis calcinati & retorridi copiam ſummam, quam in ſe habet, poteſt etiam proprietate manifeſta, ſalis ſui retorridi, & ratione ſpiritus ſalis ipſius, ipſam Mercurij ſuperabundantem humiditatem comprimere. Addam etiam quod Cornua omnia, Vngulæ ſulphureæ ſint ſubſtantiæ, & vitriolatæ, quòd experientia confirmatur dum metalla colorant, & variis coloribus afficiunt, & mollitiem & ductibilitatem illis inducunt, ſi fuſa, ſuper vngulas aut cornua proijciantur: beneficio autem illorum ſpirituum ſulphureorum & vitriolatorum mercurij aſcendentem humiditatem, & vndiquaque diuagantem figunt, & coercent, cùm proprietas ſit illorum ſpirituum congelare, & figere mercurij diſſolutam ſubſtantiam, in qua tantùm fixione & compreſſione conſiſtit vera cura Epilepſiæ, quia tamen pauci ita procedunt illamque curam norunt; ideò pauci ſunt, imò perpauci, qui Epilepſiam alioſque eiuſmodi morbos curare ſciãt, ſed incurabiles relinquunt. Vt autem curari poſſit dabimus

Epilepſiæ cura vera.

dabimus Vngulæ Alcis essentiam sequenti methodo, quæ multum confert, imò prorsus curat Epilepsiam. Sumatur vngula Alcis, pedis sinistri posterioris numero vna, & radatur in frustula tenuissima, super ipsam proijciatur, ad eminentiam duorum digittorum oleum caryophillorum, & cinnamomi, æqualibus partibus, in quibus flores tiliæ arboris, & pæoniæ maduerint per mensem integrum: deinde cum ipsis floribus circulata fuerint hæc olea, deinde rectificata, & ter aut quater distillata vt tenuitatem summam acquirant, his ita collocatis in vitreo vase oblongi colli, & obturato orificio, ne respiret, imponens furno Athanoris ad circulandum, donec vngula dissoluta sit cum ipsis oleis, & in mucaginem redacta: tunc demum distillabis igne cinerum leui, ne comburatur vngula, postquam amplius distillare non poterit, reliquum aperto igne combures, & in cinerem reduces, è qua salem elicies cum aqua florum tiliæ arboris, vel cum aqua pæoniæ, aut calendulæ. Eumque salem elicies purum & mundum, quem sic mundum, coniunges oleo priori distillato, & circulando in gummi reduces, additis dragmis nonnullis ambari optimi, in puluerem tenuissimum reducti, & sic balsamum conficies, stupendum aduersus quamcumque Epilepsiam puerilem, aut virilem, effectus eius testabitur euentus fœlix & faustus, omnibus hisce miseris, qui malo illo cruciantur. *Arcanum vngulæ Alcis.*

Vires & Vsus essentiæ Vngulæ Alcis.

Scotomiam omnem vertiginem, soporem, ve- *Vires & vsus Arcani*

vngula Alcis ternum, Epilepsiam & similes omnes affectus pedetentim, & insensibiliter curat, eorum causam consumendo, & annihilando.

Mirè recreat omnes cerebri facultates, & omnes sensus acuit tum externos & internos.

Sumitur cum aqua cinnamomi, pæoniæ florum tiliæ arboris, & in iusculis & in ouis sorbilibus, summo mane ieiuno stomacho, ad quantitatem ʒ ß. ad ʒ j. Si peruicaces sint affectus, purgare corpus imprimis ego consulo, & præcipuè cum aqua benedicta Rulandi, quæ paratur ex infuso croci metallorum cum aqua cardui benedicti, & sumitur ad quantitatem ℥ j. Purgatio autem hæc fieri debet bis in mense, aut singulis hebdomadis, si vrgeat effectus, & singulis diebus vti, arcano præfato, donec curetur affectus. Postquam autem curatus fuerit (& præcipuè in curanda Epilepsia seruandus est hic modus,) singulis mensibus in plenilunio vtendum est arcano vngulæ Alcis præfato.

De quinta essentia axungiarum omnium.

CAP. XXXI.

Arcana axungiarum & axungia quid sint. Axungiæ omnes idem sunt in animalibus, ac gummi in arboribus. Sunt enim quælibet excrementum sulphuris naturalis, habent tamen etsi excrementa sint aliquid virtutis, quod sulphuris sapit naturam, quod in his semper adsit aliquid optimi sulphuris, ratione cuius miros habent ef-

fectus, in Medicina facienda, vt autem illud sulphuris, naturalis quod ineſt axungiis, adhuc magis eluceſcat in ipſis corporibus, vt virtutibus polleat efficacioribus, in eſſentiam reducemus ſequenti methodo.

Axungiæ ſumendæ ſunt & fundendæ, & liquandæ, poſtquam autem liquatæ ſunt, ſumenda ſunt fruſtula laterum veterum, & ignita, in axungias liquatas proijcienda, vt bibant quantum poterint axungiarum. Deinde lateres illi contundendi ſunt, & in puluerem reducendi, & in retortam imponendi, & diſtillandi fortiſſimo igne, & demum ſepties rectificandum eſt oleum, quod ex illis egreditur, & ſeruandum in phialis optimè clauſis. Sic diſtillabis oleum mirum ad dolores arthriticos, axungiæ vrſi & cati. Ex illis item oleis rectificatis, cum floribus & herbis ad vulnera aptis, poteſt parari balſamum mirè efficax, ad vulnera curanda citiſſimè, præſtat enim hoc oleum ſpiritui therebentinæ, & oleis aliis communibus, quibus vtimur, ad balſama paranda.

De quinta eſſentia medullarum omnium.

Cap. XXXII

MEDVLLÆ omnes miram habent, & ſummam penetrandi facultatem, abſque vlla præparatione, & præſtant in penetrandi actione, axungijs & oleis, per expreſſionem factis, quia *Arcana medullarum omnium.*

eorum ſubſtantia ex ſe ipſa, ſubtilior multo eſt, his omnibus: itaque, ſi in eſſentiam reducantur, adhuc potentiorem habebunt agendi vim, & citiores producent effectus, itaque vt in eſſentiam reducantur, ſequentem obſeruabis methodum. Colligetur maxima copia medullæ cuiuſcumque animalis volueris, in plenilunio, & in retortam impones, cuius pars media ſit plena, & illi recipiente perquam optimè iuncto, iuncturis optimè clauſis, in igne cinerum collocabis ad diſtillandum, auctis gradibus pedetentim ignis, donec ceſſet diſtillatio, oleum diſtillatum rectificabis per aliam retortam, ter aut quater, cum pauco vitriolo, ad rubedinem calcinato impoſito, in ſingulis diſtillationibus, ſic enim oleum penetrandi ſummam acquiret facultatem, & omne empyreuma deponet. Cui oleo ſic rectificato ad majorem vim & facultatem addes ſalem fixum, purum, & ab omni terreſtri excremento vindicatum eiuſdem animalis, ex quo medulla extracta eſt, & ſic arcanum facies ſtupendum, ad ſedandos quoſcumque dolores arthriticos, & ad diſcutiendos, tumores duros & frigidos, & reſolutioni renitentes. Valet enim medulla omnis & oleum oſſium, & ſal fixum eorumdem, ad hæc prædicta, excellit tamen omnibus, medulla humana, & ſal fixum, & oleum ex oſſibus humanis extractum, ad ſedandos hos & ſimiles dolores. Medulla vero equina, & ſal, & oleum ex equorum oſſibus extracta, mirificè diſcutiunt, tumores ſcirrhoſos, omnes & præduros, qui in tibijs equorum nobilium ſæpiſſimè enaſcuntur, maximo incommodo, & detrimento, regum, & principum qui ta-

Vires arcani medullarum.

les equos maximo habent pretio, & ſummis delitijs, callos etiam prӕduros emolliunt, & diſcutiunt, qui in pedum digitis, hominibus ſolent enaſci. De hiſce & ſimilibus oleis inferius iterum tractabitur, quarto libro huius operis, vbi potiſſimum & peculiariter de omnibus oleis chymicis tractabitur, longiori ſermone.

Concluſio huius libri 1.

C A P. XXXIII.

NON plures numero prӕpoſuimus eſſentiarum animalium typos, in prӕſenti libro amice Lector, quod hic numerus ſufficiat cuilibet chymico, etiam tyrunculo, vt omnes alias quaſcumque voluerit eſſentias, ex familia animalium elicere, eliciat ſimilibus methodis quibus vſi ſumus. Itaque his fruere lector tanquam beneuolentiӕ meӕ erga te ſymbolis, nihil enim arçani, paſſus ſum in occultum ire, ſed omnia ad gloriam Alchymiӕ in lucem clariſſimam edidi, vt ex prima ipſa, teſtabitur, ſequenti (pari amore erga Lectores) erit pagina, occultis infinitis & verò plenis referta, non vt hinc gloriam aut laudem quantulamque referam, ſed vt Alchymiam tantum, artium matrem, & philoſophiӕ margaritam, pedibus conculcatam, & naſo ſuſpenſam adunco, quorundam nebulonum, honor ipſe, laus, gloria, & decus omne, collaudent & exornent infinitis eorum corollis, ſi antiqui om-

nes alij philoſophi ſpagyrici, non ita occultè cælaſſent arcana ſua, tantis vt opinor iniurijs imo nullis, afficerent iam Alchymiam, qui eius arcana ſapere non poſſunt. Quod potiſſimum me induxit, vt arcana omnia quæ potuit ingenij mei imbecillitas, ex antiquorum monumentis elicere, in lucē proferre, ſeducta & ſeparata omni cortice, & velamine, vt lucem naturæ viderent omnes, & Alchymiam tanquam horum arcanorum matrem, vna voce collaudent. Obſecundet voti meo gratiſſimus euentus.

Finis libri primi.

MYROTHECII SPAGYRICI.

LIBER SECVNDVS.

De magisterijs vegetantium, & primo de methodo extrahendi spiritum æthereum vegetantium.

CAPVT. I.

IN omnibus herbis plantis & arboribus, & reliquis omnibus, quæ ex familia vegetantium ortum habent, latitat substantia quædam ætherea, subtilissimæ substantiæ, vitæ fomes, & fulcrum, caloris naturalis pabulum, facultatum omnium stabilimentum. Qua substantia turgente, vegetant arbores, pullulant, germinant, florent, & fructus pariunt, ea verò arescente, sterilescunt, arescunt, & moriuntur, ea ergo potissimum substantia est cognitu digna, in ea enim latitat virtus omnis cuiuscumque plantæ & vegetantis omnis, extrahitur autem talis spiritus sequenti me-

Vitæ fomes in plantis qualis.

Spiritus vegetantium qua methodo eliciatur.

thodo. Contunditur herba ſucculenta & recenter è terra auulſa, cum folijs & radice, & prelo exprimitur ſuccus eius, & phialæ inditur, & datur tempori, ad deferuendum in loco frigido, vbi Sol radios ſuos non mittet, alioquin enim euaneſceret ſpiritus ille, calore Solis, aut quocumque alio calore. Propterea in loco frigido, cuſtodiendus eſt ſuccus ille, donec deferuerit. Demum diſtillandus eſt, lentiſſimo calore, vt ſpiritus aſcendat, ad modum aquæ vitæ, ſtrias facientis, quæ ſtriæ, quandiu perdurant, tandiu continuandus eſt ignis, & diſtillatio, tandiu enim ſpiritus ille aſcendit, euaneſcentibus autem ſtrijs, ceſſandus eſt ignis, ne phlegma miſceatur ſpiritui. Spiritus verò ille rectificandus eſt, donec à phlegmate purus ſit, quod in ſeptima diſtillatione continget, modo euaneſcentibus ſtrijs, in ſingulis diſtillationibus, ſepares diſtillatum ſpiritum, à diſtillãte phlegmate, id etiam cognoſces guſtu, quia ſpiritus ſapit omnino, aquam ardentem, & vera eſt aqua ardens, & ardet vt ſpiritus vini: in extrahendis illis ſpiritibus æthereis plantarum, aceruanda eſt maxima quantitas ſuccorum plantarum, quia paucus eſt ſpiritus ille, in maxima etiam quantitate ſucci, ſed potentiſſimus eſt in virtute, itaque implenda ſunt ſuccis doliola integra, & in locis ſubterraneis ad inſtar vini, cuſtodienda, donec deferuuerint, & tunc diſtillandus eſt ſuccus, vt diximus, vt ſeparetur ſpiritus ille à phlegmate: phlegma vero poterit etiam diſtillari & cõſeruari, quia virtutes inſigniores habet, aqua communi illà, quæ communi methodo diſtillatur. E Tartaro demum qui infimis dolij partibus adhæret, ſal

vegetabile, tum fixum tum volatile extrahi poterit, quod admirandis donatur virtutibus, vt in ſequenti capite videre licet.

Sal volatile vegetantium qua methodo extrahatur.

Capvt II.

SAl volatile vegetantium, aliarumque rerum omnium, quæ in mundo ſunt, in quibus omnibus ineſt, tanquam pars materialis eſſentialis, non eſt quid factitium vt putant aliqui, rerum naturalium ignari, qui exiſtimant omnia quæ à Chymicis eliciuntur, ex mixtis naturalibus ſiue ſit oleum, ſiue ſal, eſſe quid factitium, quod non realiter eſt in compoſitione mixti, ſed quod artificio è potentia, reducitur in actum ope ignis, qui totum mixtum deſtruit & conſumit, & ex illa deſtructione & putrefactione generantur illa, quæ à Chymicis dicuntur, ſal oleum ſeu ſulphur, & mercurius, at prorſus res ita ſe habet, ſal ſulphur & mercurius, verè ſunt & realiter in mixtis omnibus vt apparet antopſia in ipſis mixtis abſque vlla eorum corruptione, in homine primo, viuente, ſal in vrinis, ſaliua, & ſudore manifeſtatur: mercurius verò, qui aquoſus humor dicitur luce clarius apparet, in ſãguine, in humido, quod reſidet in carnibus, medullis, oſſibus, & reliquis omnibus partibus, ſulphur autem de quo controuerſiam maiorem facere poſſunt Myſochymici, manifeſtatur

Sal volatile vegetantiũ qua ratione extrahatur.

Sulphur ſal & mercu-

rius in omnibus rebus sunt.

in ſpiritibus ſanguinis, qui dum calore præter naturam excandeſcunt, igneſcunt, & in flammas abeunt. Quidni & in crepitibus,ad quorum halitus malè olentes, dum exeunt ſi candela accenſa accedatur, flammam concipiunt, & introrſum & ſulphureum redolent ſpiritum, in adipe, axungia, reliquiſque corporis partibus adipoſis, ſulphur illud de quo eſt controuerſia, apparet:in vegetantibus verò in reſinis & gummis, quod ſi vegetantia omnia gummas, & reſinas non emittant, non ideo adimendum eſt,quod non habeant,ſed quod eorum calor interius adeò imbecillis ſit, & paucus,vt foras illud excrementum igneum purum,& ab aliis ſeparatum trudere non poſſit, ſed vna, cum aliis aquoſis excrementis emittat. Itaque ratum ſit, tanquam veriſſimum in natura, mixta omnia,tria hæc habere prædicta,ſalem puta,mercurium, & ſulphur, tanquam partes materiales & eſſentiales, è quibus omnibus elici poſſunt artificio Chymico, ſal imprimis cum in omnibus mixtis,ſit in duplici differentia, duplici etiam elicietur methodo. Sal enim vnum cum volatile ſit, aliud verò fixum: dabitur capitulum particulare,in quo docetur, quo modo extrahi poſſit ſal fixum vegetantium omnium, iam verò de ſale volatili, agendum eſt, poſtquam eius naturam aperte docuerimus, differt à fixo,quod habeat ſecum vnitos ſpiritus vitales, qui eius corpus penetrando, alleniant & attenuant, & ſic volatile faciunt, & ſic ſpiritus qui inuiſibiles ſunt, viſibiles fiunt, & corpus quod ſua natura fixum,& permanens eſt, vovolatile reddunt, hoc autem clarius videbitur ſequenti methodo, contunditur herba ex ea extra-

hitur omnis ſuccus,& vna cum ſuo ſucco ponitur in phiala oblongi colli,& hoc omne in furno igne digeſtionis ſuppoſito, per quindecim dies: deinde diſtillatur in balneo mariæ, quicquid poterit diſtillari: humiditas aquoſa, iterum infunditur, fecibus & calide permiſcentur, & filtrantur ſimul dum calent vt quicquid eſt ſalis, vna humiditate per filtrum tranſeant: deinde quieta facta, hypoſtaſi ad fundum ſepoſita, per inclinationem quod clarum eſt, effundendum eſt in vas aliud, illudque clarum diſtillandum eſt, aut in balneo euaporandum, ad tertiæ partis conſumptionem: quod ſupereſt, in loco frigido collocandum, vt in criſtallos creat, quaſi ſublimare poteris, vt nitidam & claram omnino nanciſcantur ſubſtantiam, & vſui ſeruare, pollent enim ſummis virtutibus,& in medicina facienda, beatus eſt medicus qui tales cryſtallos habet, vt medeatur morbis.

De Sale fixo vegetantium extrahendo.

Cap. III.

DATVR in vegetantibus omnibus ſal aliud fixum, quod eſt fundamentum & baſis, omnium aliarum eſſentialium partium, eſt enim viuifici ignis pabulum, principium generationis & & fundamētum, terminus à quo, generatio omnis & ortus incipit, eſt rurſus generati conſeruatio,& fulcrum, qua ratione, ſi purum extrahatur à vegetantibus, non inferiores poſſidet virtutes, aliis par-

Sal fixū vegetantium qua ratione eliciatur.

tibus essentialibus, quas extraximus, extrahitur verò hoc pacto, siccantur herbæ cum toto, in vmbra vel sole, nihil enim interest, deinde siccæ comburuntur, & reducuntur in cineres albissimos, è quibus cum maxima quantitate aquæ eiusdem herbæ, à qua sunt cineres, extrahitur sal, faciendo lixiuium, ex cineribus & aqua, quæ cum hypostasim seposuerit, per inclinationem clarum separatur à turbido, & distillatur clarum, vsque ad siccitatem salis, quod iterum ter, aut quater, aut pluries, calcinatur, & comburitur igne forti in tigillo ad hoc apto: deinde soluitur, & solutum filtratum iterum & distillatur, & hoc iteratur pluries, donec sal summam puritatem acquirat, quod in phialis perquamoptimè clausis, asseruari meretur, ad vsus varios, & ad arcana viuificanda vegetantium vt videre licet in sequentibus.

De quinta essentia Chelidonij.

CAP. IV.

Essentia Chelidonij.

COLLIGITVR Chelidonium maius, tempore veris, in maxima quantitate, pars vna siccatur ad solem, vt comburatur, & ex cineribus extrahatur fixum sal purum & nitidum, methodo generali demonstratum. Pars verò altera reseruatur, vt succus eius exprimatur, & ex eo sal volatile, & spiritus, & aqua eliciuntur methodo generali, hæc demum omnia simul pura iterum coniunguntur, & connectuntur, & renouatur Cheli-

donia, viribus pollens efficacioribus multo quàm antea, & sic euadit ophtalmicum summum, omnibus oculorum morbis subueniens.

Vires & vsus.

1 In morbis Iecoris omnibus, est summum remedium, & in ictero quocumque arcanum est. *Essentia Chelidonij vires.*

2 In dolore dentium mire efficax, & in quocumque articulari dolore, summum solatium est.

3 Oculos summopere præseruat, ab omni vitio, & læsos curat.

4 Sensum visus præcipuè acuit, summopere exterius oculum illinendo, & interius assumptum cum iusculis, sensus alios adeo refocillat, vt nouum hominem facere credatur.

5 Valet etiam in vulneribus consolidandis capitis.

Sumitur ad quantitatem dragmæ vnius in iusculis, aut ouis sorbilibus, mane, ieiuno stomacho, & exterius applicatur, oculis instillando guttatim, ad vulnera vero admouetur linteolum hoc sacro arcano delibutum.

De quinta essentia Hellebori.

Cap. V.

Colligendvm est helleborum nigrum, mense Octobri, in maxima quantitate, & *Hellebori essentia.*

comburendum est, & ex cineribus eius sal est eliciendum, summa cũ industria, methodo prædicta sal autem istud reseruandum donec alia, peracta sint, quæ ex hellebro extrahenda sunt antequam acanum hellebori perficiatur, colligẽdæ sunt radices hellebori eodem ipso tempore & mense Octobri, vt supra, & folia etiam, & mundata omnia à terreis excrementis contundenda sunt, in mortario marmoreo, cum pistillo ligneo, & exprimendus est succus, succus hic expressus, diuidendus est in duas partes, sumendæ sunt tres aut quatuor libræ & phialæ vitreæ includendæ, aut vasi alio vitreo oblongi colli, vt digerantur lentissmo igne, per quindecim dies, his elapsis distillandum est in balneo mariæ, quicquid poterit distillari, & distillatum rursus refundendum pati, quæ in fundo alembici remansit, & filtro traijciendum est omne & prelo comprimendum est, quicquid poterit extrahi succulentum: deinde mediocriter euaporandum est aliquid humiditatis, reliquum verò in loco frigido collocandum, vt coeat in salis crystallos, quæ lotæ seruandæ sunt & custodiẽdæ, ex succi verò altera parte quam diuisimus, extrahendus est spiritus methodo prædicta, in capite primo huius libri. In hoc spiritu solo & puro, soluendæ sunt crystalli illæ reseruatæ, & septies inuicem distillandæ, huic distillato, coniungendum est, sal purum illud fixum, quod etiam reseruare iussimus, quod ex cineribus hellebori extractum est, & sic omnia permiscenda sunt, & vasi claudenda vitreo, addendo aliquid spiritus rosacei, aliquibus granis ambari & Moschi impregnati.

Vires & Vſus.

Perfecta & abſoluta catarrhi cura in hoc arcano conſiſtit, curat omnes morbos capitis, Apoplexiam, Epilepſiam, vertiginem, carum, & reliqua omnia ſimilia, imo & phrenetidem, vnde eſt capitale ſummũ arcanum,& maniæ tutum remediũ. *Hellebori eſſentiæ vires.*

Phlegmaticos ſenes reducit ad temperaturam, & ſanguinem mundificat hinc valet ad lepram curandam,aut ſaltem moderandam.

Excellit omnes virtutes herbarum, in conſeruanda eſſentia humani corporis, in vigore ſuo & virtute.

Sumitur huius medicamenti ℈j. ſemel in menſe in iuſculis, aut in ouis ſorbilibus, aut in aqua cinnamomi:in ſenibus verò & decrepitis ſumitur ſingulis hebdomadis,ad quantitatem ℈j. cum iuſculis & alijs eiuſmodi.

De quinta eſſentia tithymalorum eſſulæ & tathyris.

CHAP. VI.

OMnes hæ herbæ maximam vim purgandi obtinent, propter crudum autem ſuccum, quem copioſum habent inter venena cenſentur, ſi tamen coquantur, & in eſſentiam redigantur, ſeparatis, eorum excrementis mira euadunt medicamenta cathartica, nec cedunt orientalibus *Tithymalorum eſſentia.*

& barbaris medicamentis, quæ magno pretio, imo & ſæpe ſæpius vitæ periculo, è longinquis terræ plagis aſportant mercatores, in noſtras regiones. Quod non ita fieret, ſi medicorum noſtratium cura, indagine, & induſtria, terræ & ſoli noſtri indagarentur virtutes, ac herbarum ſcrutarentur ſecreta & arcana, at proh nefas! nemo eſt qui labori indulgere cupiat: inhiant nummis aureis & peculijs, quas blandè loquendo & concinnè, ab ægrotis educunt medici noſtrates, & ſi quis chymiam, laboris plenam exerceat, digitto commonſtrant, & ſtultum prædicant, quod pecunias & aurum, abſque labore, accumulare neſciat, vt ipſimet qui ſolis verbis in medicos euadunt ſummos, & morbos omnes prædicant mortales, vt ſi tandem ſanitas exurgat, vi naturæ, non eorum induſtria, ab incurabili morbo, ægrotum leuaſſe, ſe laudibus euehant, ſi verò fato corruant, eos ſe illud prædixiſſe, etiam ſe extollunt, ſic quacumque vertatur morbus, laudem quærunt, cum tamen vituperiam maximam vndiquaque mereantur: exhortor ego tamen omnes Medicinæ alumnos, eos nullo pacto imitari & Chymiam quærere, & hac virtutes herbarum inueſtigare, & potiſſimum noſtratium omnium herbarum, tithymalorum, eſſulæ, & tathyris, & hellebori, in his enim crede mihi latitant arcana fere omnia, curãdi omnes vulgo incurabiles morbos, extrahuntur verò harum herbarum eſſentiæ & arcana, pari methodo, ac extrahitur eſſentia hellebori, non egent vllo correctorio, modo in veram eſſentiam reducantur, vſus erit in omnibus morbis qui purgatione egent, & eadem erit doſis ac hellebori eſſenzia, &

Vires & vſus tithymalorum eſſentiæ.

tia, & simili & pari omnino methodo poterunt extrahi, omnes aliæ essentiæ, ex quibuslibet aliis herbis catharticis, at ne vllam difficultatem pariamus chymicæ tyrunculis, permulta alia exempla adhuc præponemus, vt præmansa omnia habeant.

De quinta essentia halicacabi.

CAP. VII.

EX fructibus halicacabi extrahitur succus, in maxima quantitate & diuiditur in duas partes, vna ponitur, in digestione leui, in vase vitreo oblongi colli obturati, vt sal volatile extrahatur pari methodo, vt dictum est capite secundo huius libri, purum, putum, quod sublimatione acquires. Altera verò pars recondetur in doliis, aut in phialis vitreis obturatis, in cella vinaria aut in loco frigido, vt succus deferueat, feruore autem peracto, quod cōtinget intra mensem, extrahetur spiritus, seu aqua ardens, ex succo halicacabi, quam rectificatam coniunges, cum spiritu volatili, his addes sal fixum ex radicibus halicacabi, & foliis, & magmate succi extractum, per calcinationem harum rerum, & ex cineribus earum extractionem. *Halicacabi essentia.*

Vires & Vsus.

Habito hoc arcano, habes arcanum mirandum *Halicacabi*

essentia vires. ad curandum regium morbum, & icterum.

Vesicæ etiam omnia vitia pellit, disuriam, & stranguriam, certissimè curat, pellit enim vrinas mirificè.

Renes etiam validissimè purgat, primordia calculi extinguit, sanat vlcera renum, si cum spiritu therebentinæ coniungatur.

Sumitur ad quantitatem ℈ j. in fortioribus, in aliis verò ad ℈ ß. in iusculis, vel in ouo sorbili, mane ieiuno stomacho, vel in oleo therebentinæ, vel in aquis aperitiuis & diureticis, & morbis accommodatis, quibus & conuenit arcanum prædictum.

De quinta essentia Rosarum, Pallidarum, & Moscatarum.

CAP. VIII.

Rosarum essentia. LAVDANT nonnulli Medicorum & summis extollunt præmiis Rheubarbarum, Sennam, Cassiam, Mannam, quod sint medicamanta, adeò benigna, vt eorum succus infantulis absque vlla noxa propinari possit. At desinant mirari illa barbara & è longinquis terræ plagis aspectata medicamenta, quia hæc omnia quamuis benigna sint, respectu rosarum nostratium malignissima sunt, eorum omnium benignitas cedit protinus benignitati rosarum, nam hæ quamuis sint medicamenta cathartica, tamen & sunt cardiaca, & Cephalica, balsama, propter earum flagrantissi-

mum & suauissimũ cordi & cerebro odorem, parantur ex his cõmuniter &vulgo præparata quędã medicamẽta,quæ infirmæ admodum sunt virtutis, quod nesciat medicorum vulgus, præcipuam earum partem conseruare, & inutilem reijcere: at methodo sequenti, obtinebunt Chymicæ artis alumni, rem mirabilem è rosis solis extractam, sola contusione, & succi expressione, & ex succo illo spiritus extractione. Huic spiritui rectificato, si ambarum & moscum addas, efficies odoriferum medicamentum, cæteros omnes odores longè superans, suauitatem & cardiacum summum. Si verò salem volatilem, & salem fixum ei spiritui connectas, catharticũ mirabilem efficies potum, pro infantulis, mulierculis, & aliis delicatulis hominibus, regibus, principibus, aliisque magnatibus dignissimum.

Vires & Vsus.

1. Spiritus rosarum omnibus animi deliquiis præstantissimum est medicamen, solo enim odore, ita refocillat spiritus animales, vt illico, suscitet animo delinquentes. *Rosarum essentiæ vires.*
2. In peste summum est præseruatiuum, quia suo odore, cerebrum confortat, aliosque spiritus per aëra volitantes, corruptos, & luce pestifera infectos fugat.
3. In Epilepsia, vertigine, caro mirè efficax, quod sua innata ætherea qualitate, cerebrum feriat, spiritusque illos frigidos, & cerebrum infestantes fuget.
4. In vteri suffocatione etiam valet, modo os vte-

ri eo perungatur, quod vterus frigefactus tum vaporibus, tum substantiis in eo contentis, eo incalescat; & ad excretionem harum rerum refocillatus, excitetur.

5. Spiritus verò sale volatili, & fixo impregnatus adhibetur omnibus morbis, qui purgatione egent leui, fœlicissimè enim & tuto, & iucundè humores noxios è corpore euacuat. Sumitur per se solus nullo addito medio, quia omnia fere media qualiacumque sint, ingrata sunt, comparatione facta; ad spiritum rosarum, qui gustui & odoris suauitate omnia alia superat, esculenta, & potulenta, sumitur ad quantitatem ℥ j. mane ieiuno stomacho; eundo deinde deambulatum.

De tinctura Rosarum rubrarum.

CAP. IX.

Rosarũ tinctura.

MIRVM est in natura, quod tinctura florum omnium, arte spagyrica possit auferri, è floribus, absque corruptione substantiæ, videtur enim illud accidens ita proprium, & innatum flosculis, & substantiam adeò altissimè penetrare, vt minimè auferri videatur, quin substantia corruptionem patiatur: nihilominus tamen experientia certum est, hæc ita fieri, vt nullo pacto lædatur florum substantia, odore enim solo, & vapore sulphuris rosæ perquam rubicundæ, in albissimas rosas subitò transeant, illæsis florum foliis. Ratio

autem huius rei, Spagyrici philosophi, ita tradunt. Ferunt colores omnes rerum omnium à sulphure interno, & innato, dependere, hoc enim cum sit caloris innati centrum, & fomes, coctiones, & digestiones omnes, humidi alimentij, & radicalis parit, ex coctione autem illa, & digestione varia, varia etiam est colorũ diuersitas, sulphuris autem interni rerũ omnium, & mineralis, summa est cognatio, & affinitas, ita vt, sulphur vnum, alterius sulphuris substantiam sequatur, & magneticè trahantur ad inuicem, hinc est quod dum substantia sulphuris mineralis liquata, seu in humidam, & aquosam substantiam arte spagyrica redacta, florũ corpuscula tenuissima ingreditur, eaque penetrando, alimentitiam substantiam florum quæ colorem continet, dissoluit, & secum vnit, & sic permiscentur inuicem, & color florum transit è corpore suo proprio, & natiuo, in homogeneam sulphuris substantiam. Methodicè autem tinctura rosarum sic paratur, colliguntur rosæ rubicundæ, & folia earum mundata, integra immittuntur in phialam vitream, his infunditur oleum sulphuris seu acetum per campanam factum, quantum satis, ad madorem florum omnium, cum certa quadam quantitate aquæ rosaceæ, vel spiritu rosaceo noscato, quod melius est, oportet autem mediocrem, infundere, spiritum, aut aquam rosaceam, ne extinguatur vis aceti sulphuris, hanc phialam probè obturatam insolabis per aliquot dies, & per aliquot vices agitabis, vt spiritus probè tinguatur: tinctum deinde acetum separabis, per inclinationem, aliud recens impones, donec habeas omnem tincturam & maneant in fundo albæ

rosæ, quod fiet, in terna, aut quaterna infusione, modo copiosus sit spiritus sulphuris, hunc tinctum spiritum sulphuris hypostasi facta, linteo aliquo mundo, & tenui percolabis, vt probe niteat, & phialæ obturatæ vitreæ, impones ad vsus sequentes.

Vires & Vsus.

Rosarum tinctura vires.

1. Anarexiam & quamcumque gustus & appetitus deiectionem, apprimè persanat, quod humores stomacho residentes, sua acrimonia abstergat, tartarumque superiori ori ventriculi adhærentem, dissoluat.
2. Dysenterias omnes tam hepaticas, quam alias, & alios aluui fluxus tutissimè curat, quod mutatis acribus humoribus & corruptis, in aliam mitiorem substãtiam corroboret, ventriculum astringendo, & intestina, oraque venarum mesenterij.
3. Ardorem sitis extinguit, quod febrem potissimum temperet, & os superius ventriculi refrigeret.
4. Aphtas, aliaque oris vlcera, aliarumque partium serpigines, & herpetes fœlicissimè curat, quod humores acres illos, vlcera facientes, dissoluat, & in mitiorem substantiam conuertat, hinc vlcus à fluxu acri & humoribus illis liberum, natura ipsa, suo balsamo persanat, est enim in omnibus partibus, vlcere affectis, balsamum illius partis conuersum in salitam acrem, & corrodentem substantiam, quod nisi in alienam substantiam

conuertatur aut auferatur, nunquam possunt vlcera curari.

Sumitur in iusculis vel panatellis, vel ouis sorbilibus, mane ieiuno stomacho, ad quantitatem ʒ ß.

Si è magmate rosarum rubrarum, spiritus omnis seu acetum sulphuris cum tinctura sua, non auferatur, sed magma tinctum relinquatur, poterit è magmate, parari puluis, modo siccetur ad solem, rubicundissimus, è quo deinde possunt fieri electuaria solida, gratissima, & phtisicis & aliis omnibus affectibus prædictis inseruientia.

De tinctura florum pœoniæ.

Cap. X.

Florũ pæoniæ tinctura & vires & vsus.

TINCTVRA florum eadem methodo, ac tinctura rosarum rubrarum extrahitur, at loco aceti sulphuris, sumendus est spiritus acetosus vitrioli, ad efficaciam medicamenti, & tincturæ addere spiritum pœoniæ, & sic efficies summum medicamentum epilepticum, & arcanum, cuius dosis erit ʒ ß. in iusculo, vel in spiritu vini, mane ieiuno stomacho, per mensem integrum continuando, purgato prius corpore, aqua benedicta antimonij.

De tinctura florum violarum.

CAP. XI.

Violarum tinctura & vires.

TINCTVRA violarum simili etiam methodo extrahitur, ac tinctura rosarum, ei tamen addendum est spiritus violarum, aut nenupharis, ad efficiendum somniferum, efficacissimum & tutissimum medicamentum, cuius dosis erit ℥ ß. in iusculis tempore somni, ad compescenda omnia inter incendia, dolores omnes & angores, & fluxiones omnes compescēdas summum balsamum.

De tinctura florum Serpentariæ majoris.

CAP. XII.

Serpentariæ florum tinctrua & vires & vsus.

SERPENTARIA major florem emittit purpureum prægrandem, cubitalem, nempe, hunc sumere oportet, & succum eius exprimere torculari, collecta maxima copia huius succi, imponenda est vitreo vasi, cum modico fermenti, & vitreo vase clauso, seponenda est in loco frigido, vt in cella vinaria, vt deferueat, postquam deferuuerit, extrahendus est, distillatione leui, spiritus æthereus, & rectificandus est quater aut septies, hic spiritus rectificatus denuo infundendus est, super nouuos serpentariæ flores, cum aliquantulum ace-

ti sulphuris , & in phiala vitrea optimè clausa, omne illud asseruare oportet per mensem integrum, in hypocausto aliquo: deinde tincturam omnem exprimere, & extrahere, tincturæ huic addere oportet, & salem volatilem , & salem fixum, ex toto corpore herbæ extractum methodo prædicta, sic efficies mirandum arcanum cuius vires sequentes sunt.

Vires & Vsus.

1. Hoc arcanum ophthalmicum est mirandum, nubeculas enim omnes, caligines, albugines illinendo percurat, sua enim dulci & mediocri ac subtili acrimonia, viscosos illos humores dissoluit, & discutit.
2. Fistulas, & vlcera omnia concaua, & depascentia abstergendo , ad cicatricem conducit, continet enim sal balsamicum omnium vlcerum.
3. Ad vulnera etiam recentia , & inueterata & in vlcus putridum redacta , summopere valet, & præsertim conducit omnibus vulneribus, à venenatis animalibus inflictis propter salem quem in se continet, & naturalem , serpentariæ vim contra venena.
4. Scabiem omnẽ, pruritus, serpigines, herpetes, & psoras ipsas illinendo sæpissimè, curat, misso prius sanguine, & purgato corpore, & refrigerato hepate, aliquantulum, medicamentis topicis, ad hoc aptis.
5. Scrofulas & cancrum ad cicatricem sanam conducit, postquam emortua fuerint arcano

mercurij, vel arcano arcenici, in quibus ſolis conſiſtit vera, & tuta cura cancri, & ſcrofularum.

6. Internè ſumptum, ſanguinem admodum purificat, hepatiſque vitiis medetur, ita vt initia lepræ profliget, ſanguinis enim vitiati ſalis balſamici corruptelam, diſſipat, & foras pellit, ad cutem per ſudores & vrinas, & hæmorroidas excitando.

Sumitur in iuſculis mane, ieiuno ſtomacho, ad quantitatem ʒ ß. ad ʒ j. vel admiſcetur theriacæ optimæ, & fiunt pillulæ, & vorantur ſummo mane, idque continuando per menſem integrum. Exterius verò applicatur per ſe ſolum illinendo, linteis eo arcano madidis, ſuper vlcera impoſitis.

Si ex aliis floribus tincturam extrahere, quis cupiat, poterit ad hanc ſimilitudinem extrahere, vt ex floribus violarum recentium, & nenupharum, & papaueris, ad nepenthes faciendum tutiſſimum, cum ſpiritu horum florum, & ſpiritu acetoſo ſulphuris, ex floribus calendulæ etiam ſimiliter poterunt extrahi tincturæ ſimiles, ad menſtruà prouocanda, & cor exhilarandum.

De quinta eſſentia Cucumeris agreſtis.

CAP. XIII.

Cucumeris agreſtis eſſentia & vires & vſus.

CVCVMER agreſtis, tantas atque laude dignas habet vires, vt ſcammonio præferri mereatur, eius autem virtus in humoribus aquoſis

& crudis educendis tanta est, ac violens, vt ea ratione, & sola hac occasione contemnatur, nihilominus tamen Medici hypocratici, nequeunt hydropicos perfecte euacuare, quin elaterio (quod est eius succus aliquo modo præparatus) vtantur, attamen si perquamoptimè præparetur, arte Spagyrica, euadit summum, & gratum, & benignum admodum medicamentum, hoc autem fiet, sequenti methodo. Ex succo illius extrahendum est sal volatile illius, & sublimatione purificandum est, ad candorem sufficientem: & spiritus etiam æthereus est extrahendus, methodo prædicta, in antecedentibus capitulis, & summopere rectificatus, sali volatili coniungendus est, huic demum connectendum est, ad perfectionem vltimam, sal fixum, quod extrahetur ex tota, planta combusta & in cineres redacta, ex his autem cineribus perlixiuium, filtrationes, euaporationes, & calcinationes, & solutiones, per vices multas iteratus, extrahitur tandem, sal illud fixum, purum, & mundum, quod superioribus partibus, spiritui scilicet & sali volatili coniunctum, absoluit arcanum Spagyricum, quod ex his paratur, reseruandum in phialis vitreis optimè clausis ad vsus varios.

Vires & Vsus.

1. Præcipua eius arcani vis, & efficacia est in educendis crudis & serosis humoribus, qui in hepate, & venis ab imbecillo calore generantur, & ab expultrice facultate nequeunt foras protrudi, propter quantitatem, aut eius imbecillam actionem. Ideo commendatur

præcipuè ad hydropicos curandos affectus; ſeroſos enim illos humores & crudos, euacuat.

2. Quartanam febrem difficilem admodum curatu, ob difficilem & tardam humoris melancholici coctionem,tertia aut quarta doſi, per tot vices iterata, tutiſſime curat, quod euacuando illos ſeroſos humores,& crudos, hepar admodum confirmet,& refocillet,ſuo balſamico ſale fixo.

3. Fœdos virginũ colores etiam curat,quod euacuatis ſeroſis humoribus, hepar calefaciat, & ſanguinem purificet, ad lepram itidem, & qualecumque vitiati ſanguinis vitium, malumque dogmaticè & ſumma cum ratione offertur.

4. Anheloſis & ſuſpirioſis in genere ſubuenit, quod catarrhi materiam omnem auferat, & ſiccet tumentia pulmonum humoribus ſolitis bronchia.

5. Impetigenem, lepras, vitiliginem, nigras cicatrices, & faciei maculas omnes expurgat, & abſtergit, propter corrodentem quem in ſe continet ſalis ſpiritum.

6. Sturium doloribus ſuccurrit, quia ſiccat humores in aures defluentes, cerebrumque purgat ab omni ſeroſo humore.

7. Veteres omnes tumores diſcutit propter eamdem rationem, & quod etiam humidum radicale partis tumentis, à tumore affectum, & ferè extinctum refocillet & renouet.

8. Podagram omnem, & quemcumque arthridis dolorem & affectum certiſſimè & tutiſ-

simè curat., interius vtendo, exterius verò, mitigat dolores omnes & aufert.

Sumitur ad quantitatem ʒ j. in iusculis vel ouis sorbilibus, mane ieiuno stomacho, vel in sympo rosato, exterius verò applicatur, illinendo frigida, quia dum calefit subtilissima eius pars quæ est efficacissima euanescit, omnia enim arcana spagyrica, quæ in se spiritus æthereos habent, si externis applicentur, calefieri non debent: quia ex se satis admodum calida sunt, & quod calefaciendo, eorum pars efficacissima, euanescere soleat.

De quinta essentia Sambuci,

Cap. XIV.

Essentia sambuci vires & vsus.

Ex fructibus Sambuci maturis paratur arcanum vterinum ex sententia, Quercetani, mirum,& stupendum, cuius arcani grana quindecim si dentur ægrotanti suffocatione matricis affectæ, illico leuatur, paratur autem tale arcanũ hoc modo. Depuratur succus, postquam expressus est, ex granis Sambuci maturis, & in scutellis vitreis mundis reponitur, ad siccandum in calore solis, vel in balneo tepido, ponitur ad distillãdum quicquid erit superfluæ humiditatis ex magmate, parantur deinde pillulæ ponderis granorũ quindecim aut viginti, & seruantur ad vsus, ex tota verò planta, paratur arcanum hoc. Colligitur maxima quantitas florum, & foliorum, contunditur

& exprimitur ſuccus, cortex verò & lignum integrum comburitur,& in cinerem,conuertitur,ex cineribus, ſal extrahitur, & purificatur, vltima purificatione, vt antea factitatum eſt, in præparatione reliquorum, fixorum, ſalium : ſuccus verò florum, & foliorum depuratus, poſtquam permenſem integrum deferuuerit diſtillandus eſt, lentiſſimo calore, & ex eo extrahendus eſt, eius ſpiritus æthereus ardens, & quater rectificandus à phlegmate, magma verò huius diſtillationis poſtquam vindicatū eſt, omni phlegmate leuiſſimo calore, non Empyreuma redoleat, imbibendum eſt, ſuo ſpiritu æthereo, & ardenti, à ſuo phlegmate püro, & deinde iterum ter quater, diſtillandus eſt ille ſpiritus æthereus, donec ſalem volatilem extraxerit, è magmate ſuo, hîc deinde ſpiritus,ſuo ſale volatili impregnatus,incorporandus eſt cum ſale fixo ſuo püro, & nitido in balneo tepido, in phiala oblongi colli & perquamoptimè obturata, ne euolet ſpiritus, antequam vniatur ſuo ſali,hoc deinde ſic vnitum,conſeruandum eſt in phiala optimè clauſa ad vſus ſuos.

Vires & vſus.

1. Pituitam & omnem ſeroſum humorem trahit vi magnetica,caloréque naturalem fouet & auget, vnde mirificè ſenectutem retardat.
2. Febres intermittentes ferè omnes, quartanam præcipuè, & quotidianam curat, quod ſeroſos humores ex longinquis corporis partibus trahat, & ſanguinem purget & ſuo ſa-

le viuificet, & à corruptione præſeruet.

3. Podagram, chyragram, & omnem arthritidis dolorem, tuto ſolatio tollit, quod diſſolutum tartarum, ſalemque, foras pellat, reliquumque, diſſolui non permittat.

4. Suffocationem & omnes vteri affectiones, tam citò, & velociter curat, vt magicum ferè videatur fore medicamentum, vt incantamento quodam, videatur ægrotantes ſubleuare, putrentes enim humores quoſcumque, ex ſtomacho, vtero, & inferioribus reliquis partibus, cor cerebrumque infeſtantes citiſſimè trahit.

5. Leucophlegmaticos, leproſos perquamoptimè iuuat, ſalem enim naturalem corporis diſſolutum, & corruptum, iterum congelat & coagulat, vel foras pellet, reliquum autem ne diſſoluatur præſeruat.

6. Viſus & auditus imbecillitatem, & reliquorum ſenſuum, tam externorum, quam internorum mirificè tollit, quod calidum innatum iuuet, & ſpiritus animales augeat, detruſis foras ſeroſis, & frigidis humoribus, qui potiſſimum ſpiritus & calidum innatum infirmare ſolent.

Sumitur in iuſculis mane, ieiuno ſtomacho ad quantitatem dragmæ vnius, vel duarum, cum regimine & cuſtodia, per tres auroras continuando, & deinde intermittendo, quindecim aut decem dies, & iterum repetendo tres aut quatuor dies, donec abierit infirmitas.

De quinta essentia ebuli.

Cap. XV.

Essentia ebuli vires & vsus.

EBVLI essentia extrahenda est autumni tempore, vt ferè omnes aliæ essentiæ, quarum tempus, quamuis in superioribus capitulis in omnibus non dicatur, tamen non accusandum est hoc opus obliuionis, quod in capitulo superiori libri primi huius rei particulari, (Quod necessarius sit ad extrahendas essentias cœlorum benignus influxus,) dixerim omnes essentias, extrahi posse commodissimè, autumni tempore, & veris, quod in his potissimū temporibus vigeat, natiuus herbarum calor vniuersaliter, & quod etiam sæpissimè & ferè semper, ignoretur, planetarum ascensus, qui sympathiam habent cum herbis nostris terrestribus, quod potissimum foret scitu dignissimum, ad commodissimum tempus habendum in extrahendis essentijs & corroborandis earum arcanis, quapropter cum id ignoretur ad tempus generale quo sol viget, qui est planetarum, omnium & reliquarum, stellarum vigor & robur, confugiendum est. Autumni ergo tempore colligenda sunt grana racemosa ebuli, quia tunc temporis matura sunt, & exprimenda, vt deponant succum, qui est reseruandus in Dolio ligneo, instar vini, vt deferueat, more etiam vini, postquam deferuerit, distillandum erit leuissimo igne, omne illud humidum quod primo igne ascendit

cendit & in ascensu strias facit, instar aquæ ardentis, postquam strias omnes vides, euanescentes, nutandum est receptorium, & colligendum est phlegma ascendens, quod rectificatum, & quater aut quinquies redistillatum, conseruabis, ad purificationes faciendas salis fixi, quod extrahes, ex cineribus radicis, & foliorum ebuli. Spiritum autem æthereũ, qui primo igne ascẽdit, rectificabis quinquies, aut septies, donec à plhegmate purum sit, quod signis communibus, cum aqua ardente cognosces: similis enim est ratio, & methodus purificandi hunc spiritum, & alios omnes, qualescumque sint. Habito hoc spiritu puro, & ab omni phlegmate, vindicato, ad radices & folia, & truncum ebuli deuenies. Quæ omnia combures fortissimo igne, & in candidos cineres reduces, ex quibus deinde cum phlegmate superius reseruato, elicies salem purum, fixum, multoties iterando, calcinationes, solutiones, & euaporationes, donec purum sit & candidum, vt crystallus. Quod deinde sal, connectendum erit cum spiritu suo æthæreo, superius reseruato, in balneo tepido, in matratio oblongi colli, obturato, ne respirent, & leuissimo illo fotu inuicem coniungantur, & fiant vnum mirum, & stupendum ad morbos varios, magnos, & fere incurabiles curandos.

Vires & Vsus.

1. Hydropem quemcumque, curat sæpius iterando dosim per interualla, ne vires quæ leues sunt & mediocres pereant. Quod salem solutum in corpore foras pellat, & reli- *Vires essentiæ ebuli.*

quam quod solutum non est, solui non sinat, imò, firmioribus retineat compagibus. Mirum fortasse erit Galenicis medicis, quod hydropicum salem solutum appellem, in hanc ego potius sententiam abeo, quæ asserit morbos omnes, ex sale sulphure, & mercurio, ex statu naturali & debito, deiectis, quam in eam quæ asserit, ex humoribus qui visuntur in corpore dependere, in ipsis enim humoribus latitat illud sal, illudque sulphur, illeque mercurius, quem Galenus, & Hyppocrates ob Chymicæ artis inscitiam non cognouerunt, qui certè authores vt oculati & aucutissimi, si reuiuiscerent, & opera Chymicarum viderent, in eam ipsimet sententiam abirent.

2. Quartanam & omnes procul dubio febres, intermittentes, curat, ita vt febri fuga dici possit, quod mercurium corrumpi non permittat, nec sulphur, nec sal, nec tartarum in copiosam & præter naturam excrescere molē.

3. Arcanum est summum ad arthritidem omnem curandam, & omnes eius dolores citissimè sedandos, si tepidè cum gossipio eo arcano madido, partes dolentes foueantur, quod salis soluti acrimoniam neruos musculos & ligamenta ferientem retundat, suo balsamico sale.

Sumitur in iusculis, in ouis sorbilibus, vel formatur in pillulas, vel tabellas & voratur ad quantitatem dragmæ vnius, vel duarum, in robustioribus naturis, & id mane ieiuno stomacho, seruato regimine & custodia.

De quinta essentia Centaureæ majoris & minoris.

CAP. XVI.

EX floribus Centaureæ vtriusque cum spiritu vini, & aceto sulphuris, extrahitur tinctura, mediocriter purgans, & humores serosos educens, nulla molestia, nulloque vomitu. Huic tincturæ essentiam si addas, stupendum euadet medicamentum, extrahenda autem est essentia, simili, ac pari methodo, ac in præcedentibus capitulis extracta est: de reliquis plantis scilicet postquam ex succo centaureæ vtriusque spiritum extraxeris, eumque rectificatione purificaueris, & ab humido aqueo depuraueris, sali fixo, ex cineribus eius extracto, & lotionibius sæpius iteratis depurato, eum spiritum coniunges, & connectes in balneo tepido, tunc demum ambo simul coniuncta, postquam erunt vnum, connectes iterum tincturæ superius allatæ, & seruabis vt medicamentum pretiosum. *Centaureæ essentia.*

Vires & Vsus.

1. Est Catholicum Spagyricum, mirandum ad educendos quoscumque humores noxios & peccantes, quamuis ex simplici vno medicamento paretur. Sunt enim in eo diuersæ partes, & omnes cathatticæ, & singulæ, *Vires & vsus essentia Centaureæ.*

ſingulos, & ſimiles educunt humores peccantes.

2. Anorexiam imprimis, & cibi faſtidium tutiſſimè curat, quod ſeroſos tartareos, ſalitoſque humores, in ventriculi lateribus ſtagnantibus, & adhærentibus, foras, educat potentiſſimè, hinc cauſam ſæpiſſimè febrium intermittentium pellit.

3. Nullum eſt præſtantius medicamentum, quo conſulo, vt vtantur omnes, qui ſanitatem infirmam habent, & eos omnes qui podagra, chyragra, gonagra, & ſimilibus doloribus tentantur, quod nulla moleſtia cauſam morbi foras pellat, vulneribus recentibus, & oculis læſis medetur.

4. Vermes, & putredinem quamcumque inteſtinorum, in pueris & infantibus, tutiſſimè foras educit, vermiumque generationem impedit, propter acetum ſulphuris, quod tinctura in ſe continet, & propter ſalem Centaureæ, qui propter eius naturalem amaritudinem, & ſiccitatem, putrentia illa animalia, fortiſſimè enecat.

Sumitur in iuſculis, in ouis ſorbilibus, in panatellis, in ſympis & in agnis appropriatis, ad morbum quem curare cupis, ad quantitatem ℥ i j. mane ieiuno ſtomacho, ſeruato regimine, & cuſtodia.

De quinta essentia brassicæ marinæ.

Cap. XVII.

Veris tempore colligitur maxima copia brassicæ marinæ, quam & nonnulli soldanellam dicunt & appellant, tunc enim temporis succi,plena est, & turget vitali nectare, & dum expressa est maxima copia succi, reponitur,ad deferuendum in cella vinaria, in vasis vitreis, aut aliis conuenientibus, postquam deferuuerit, distillandus ille succus leuissimo igne, & extrahendus est,tali distillatione spiritus eius æthereus, & quater aut quinquies rectificandus, donec à phlegmate agnoso purus sit: deinde si vis, magmati residuo reddendus ille spiritus purus, & à phlegmate vindicatus, & leuissimo calore per aliquot dies fouendus est: deinde iterum distillandus, & magmati iterum reddendus, & redistillandus iterum, donec sale volatili impregnatus sit,quod fiet in tertia, aut saltem quarta distillatione, in qua ascendet sal ille volatilis, instar niuis, candidus, & adhærebit lateribus vasis, & capitelli distillatorij. Hic deinde sal volatilis vna cum spiritu volatili,coniungenda sunt, & connectenda cum sale fixo,qui extrahetur ex cineribus foliorũ, caudicis, & radicis soldanellæ siccæ, secundum methodum antea prædictam, in capitulis præcedentibus aliis, eadem enim methodus est seruanda, tum demum omnia simul coniuncta seruanda sunt, in vasis vitreis peroptimè obturatis, ad suos vsus.

Brassica marina essentia.

Vires & Vsus.

Vires & vsus essentia Brassicæ.

1. Erunt fortaſſe Medicorum dogmaticorũ hyppocraticorũ quamplurimi,qui braſſicæ marinæ eſſentiã explodent, ex antidotariis, quod braſſica marina ex toto, ſit ſtomacho inimica propter acrimoniam ſuam: cuius ratione, ventriculi tunicas vellicat, imò erodat, vnde vomitus implacabilis exſurgit, & hinc ſequitur apexis primæ coctionis, cuius læſione, & cæteræ omnes ſequentes coctiones quæ in hepate, & venis fiunt, læduntur, hinc lędi totam corporis œconomiam oportet, nec eſt quod dicamus eſſentiam hanc, acrimoniam parem cum planta non habere, quia certum eſt habere majorem, & multò potentiorem, propter ſales volatiles, & fixos ſuæ plantæ, quos continet: qui ſales in omnibus plantis acrimoniam naturalem habentibus, igne & arte pyrothecnica, cauſtici, & vrentes euadunt, vt patet, in ſale viticæ, calcis ſarmentorum, fabarum, & ſimilium, è quibus ſalibus cauſtica fiunt potentiſſima: vnde mirum non erit ſi hæc eſſentia ſoldanellæ ſeu braſſicæ marinæ, cauſticam & vrentem habeat potentiam, cum ſales habeat extractos ex planta acri & mordaci. Huic obiectioni dicemus, verum eſſe ſalem ſoldanellæ volatilem, & fixum, niſi ad dulcedinem perducantur, lotionibus, calcinationibus, vltrationibus, ſublimationibus, & diſtillationibus & cæteris aliis operatio-

tionibus ad hanc rem neceſſarijs, fore acres mordaces,vrentes, & cauſticos, vt & cæteri ſales in obiectione enumerati, qui quidē & dulces fieri poſſunt, iteratis operationibus Chymicis, vt egomet vidi, experientia ipſa, cauſtica ipſa potentialia, quibus vtuntur chyrurgi ad vrendum, dulcia facta, & ita dulcia, vt nulla eſſet ferè differentia inter ſaccharum, & ipſa ſalia, & abſque vlla noxa eſculenta erant, vt mel & ſaccharum, Sal enim naturæ, quod in centro cuiuſcumque mixti reſidet, (ad formam mixti conſeruandam, tanquam ſemen ipſius ſpeciei) poſtquā à corporibus heterogeneis omnibus eſt depuratum, nullo pacto eſt acre & mordax, & naturæ inimicum, ſed dulcè, & naturæ ipſius fulcrum, & fomes, ipſa verò corpora heterogenea ſunt ipſamet, quæ acrimoniam mordacitatem, & alias omnes ſimiles qualitates naturæ, hoſtes, infenſas poſſident, & fouent, vnde nullo pacto verendum eſt, quin eſſentia ſoldanellæ dulcis, mittis,& naturæ amica ſit, modo ſales ſui tum fixi, & volatiles, ad debitam præparationem perducantur, quæ eſt dulcedo ſalium antequam ſimul miſceantur, & cōſeruētur ad vſus, qui ſunt ad purgandum quoſcumque humores noxios, & infenſos, qui ſtagnantur primæ regioni, qui ſæpiſſimè fomes ſunt febrium intermittentium omnium, & continuarum & aluui fluxus,& ſimilium affectuum.

2. In podagræ & arthritidis omnis generis cauſas, & fomites expurgandos medicamentum eſt

valdè potens, quod sales solutos, & tartarum educat vi magnetica, & naturali, & sympathica.

3. Colusiones omnes mirificè curat, quod præter euacuationem humorum omnium peccantium, neruos, recreet, & refocillet, eorumq; limpiditatẽ conseruet, & amissam restituat, spiritusq; augeat vitales, & animales.

4. Sanguinem miro modo purificat, quod suo sale, à putrefactione præseruet: eiusque cruditates impediat suo viuifico calore, & nectare vitali, quodque naturales eius spiritus foueat, & multiplicet.

5. Tumores omnes frigidos, & scirrhosos sola perunctione externa, mediocriter calida. discutit, & calidos omnes tumores phlegmonosos, ad maturitatem perducit, propter caliditatem suam subtilem, & penetrantem quæ in suo sale residet.

6. Scabiem omnem & pruritum omnem siccat & lenit, quod salem corruptum solutionem continui, sua erotione naturali facientem temperet, & ad aliam qualitatem non erodentem transmutet.

7. Lentigines, & maculas omnes faciei, aliarumque partium continua lotione, tandem discutit, quod sanguinis florem, & vigentem colorem foueat, & nutriat eiusque puritatem multiplicet.

Sumitur ad quantitatem ʒ ß. ad ʒ j. in robustioribus, cum iusculis, & syrupij magistralibus morbo appropriatis & conuenientibus, summo mane ieiuno stomacho, cum regimine, & custodia

iterando doſim, vſque ad curationem perfectam, bis in hebdomada, & ſi ſit morbus cronicus, & longus ter in menſe, ſeruato ſemper eodem & ſimili regimine.

Nota quod in extractis omnibus faciendis, ſi ſpiritum vini & oleum tartari depuratum, ſimul permiſceas, vna cum extracti magmate, & digeras per diem integrum, benigniora erunt, & nullo pacto vomitiua.

De quinta eſſentia Pepli.

CAP. XVIII.

VIGENTE cane cœleſti, tempore Iulij menſis, & Auguſti, colligendus eſt peplus, qui & portulaca ſylueſtris, ab alijs dicitur, in maritimis enaſcens, medicamentum familiare & frequens tempore Hyppocratis, vt paſſim in ſcriptis ſuis apparet, collectus peplus confundendus eſt, & ſuccus eius exprimendus, maxima in copia. Magma reſeruandum eſt, & ſiccandum in ſole, vel in furno panis, vt deinde ſiccum comburatur in cineres, è quibus extrahendum erit ſal fixum, & depurandum arte, & methodo antea in capitulis præcedentibus enurrata ad ſumum candorem. Succus verò expreſſus reſeruandus erit in vaſis vitreis, aut ligneis in loco frigido, vt deferueat, poſtquam deferuuerit, diſtillandus erit leuiſſimo igne, vt ſpiritus eius æthereus ſeparetur à phlegmate, quod fiet tribus, aut quatuor diſtillationibus iteratis, ſeparato phlegmate, in ſingulis diſtillationibus, *Vires eſſentiæ pepli.*

quod in fundo reſidet alembici, & cum quadam difficultate aſcendit. Poſtquam ſpiritus talis ſeparatus eſt ab omni phlegmate, conuertendus eſt cum ſuo ſale fixo, & ſeruandus eſt ad vſus.

Vires & vſus.

Vires eſſentiæ pepli.

1. Quoſcumque humores educit & erat catholicum Hyppocratis, & Medicorum antiquorum, quorum tempore, Rheubarbarum, ſenna & caſſia, reliquaque medicamenta benigniſſima ignota erant, peplo enim ſolo & helleboro purgabant, iam vero in vſu non ſunt, quod fortiora ſint medicamenta, viribus hominum noſtratium. Quapropter in eſſentiam redegi, vt eorum vis retūdatur, & refrenetur eorum venenum, aut potius extinguatur, poſitus ita vt ſine vlla noxa propinari poſſit.
2. Arcanum eſt ſummum in arthritide curanda, febre quartana, quotidiana, & paralyſi particulari membri alicuius, & totius corporis, adnotum membris calidè, & interius aſſumptum ex arte & regimine.
3. Tumores omnes frigidos & ſchirroſos diſcutit, & emollit, exteruis illinendo propter ſuum ſpiritum æthereum quem continet, qui penetrando frigidos illos humores & tartareos diſſoluit, tanquam contrarios.

Sumitur ad quantitatem dragmæ vnius ad duarum in robuſtioribus cum iuſculis & ſyrupis morbo appropriatis & conuenientibus, itaque ie-

iuno ſtomacho, & mane cum regimine & cuſtodia.

De quinta eſſentia colocynthidos.

Cap. XXIX.

Colocynthis colligenda dum matura eſt, & in pallidum mutatur colorem & contundenda in mortario ligneo, aut marmoreo vt ſuccum emittat omnem, quem percolatum repones in vaſis ligneis vino continendo appropríatis, in cella vinaria, vt deferueat, quod vt fiat maiori celeritate, & præcipiti temporis ſpatio, addes aliquid ſpiritus vini, à phlegmate puri, cum bona quantitate fermenti: Hac enim methodo omnes herbarum ſucci, citius deferueſcunt,& copioſiorē dant ſpiritum æthereum,dum diſtillatione leui,coguntur ad aſcenſionem.Poſtquam hac methodo colocynthidis ſuccus deferuuerit diſtillandus erit leuiſſimo igne,donec ſtrias non faciat in capitello alembici: ſignum præcipuum aſcenſi ſpiritus, qui rectificatus & à phlegmate purus, ſi reddatur magmati ſuo ſalem volatilem extrahit, qui arcani vires mirificè multiplicat. Hic ſpiritus, & ſal volatilis, connectendi ſunt cum ſale fixo qui extrahî poterit ex tota planta ſicca, & combuſta, & in cineres redacta, ex his autem cineribus, arte & methodo ſæpius in capitulis præcedentibus enarrata, extrahitur illud fixum ſal, quod ab omni terreſtri recremento vindicatum, & præcedenti- *Colocynthidos eſſentia.*

bus alligatum, arcanum perficit omne, quod vires sequentes habet.

Vires & vsus.

Vires essentia Colocynthidos.

1. Pituitam & bilem purgat, propter parem & similem quem continet in se succum, vnde pituitosis & biliosis affectibus, mirificè conuenit.
2. Arcanum est summum in curandis & sedandis dentium doloribus, quod sua caliditate perennes catarrhi fontes exhauriat, & neruum foueat dentis, suo viuifico nectare, quod & spiritus omnes fixos, & influentes recreet.
3. Si eo arcano ischiadici calide perfrigentur mirum in modum à doloribus soluuntur, propter spiritum salis quem continet, qui alium salem solutum, dolorem facientem mitigat, & in aliam permutat naturam, partesque dolentes, recreat, refocillatis spiritibus, & conuocatis, maiori in copia.
4. In quartanis & quotidianis febribus curandis, mirè efficax, quod harum febrium causas continentes, efficientes, et materiales, foras euocet, humoresque has febres efficientes, putrefieri non sinat, at in suo naturali, et viuifico centro purissimè coërcet.
5. Neruorum resolutioni maximè prodest, et quod, mirum est cordi, iecori, et ventriculo maxime prodest, et tamen planta cruda, maximè aduersatur, et præcipuè intestinis, interdum enim et sæpius, cruorem elicere solet, corrosis intestinorum carnosis membranis, essentia vero hæc nullo modo, partibus

vllis nocet,sed benignissima, succurrit earũ affectibus morbosis.

Sumitur ad quantitatem dragmæ semis, aut vnius, cum iusculis et syrupis, idque mane ieiuno stomacho, seruato communi medicorum regimine et custodia.

De quinta essentia Apij.

CAP. XX.

RAdix Apij, tempore veris colligenda est, et à terrestri recremento, lotionibus multis probè emungenda, deinde contundenda, et succus omnis ex ea exprimendus, et reponendus in phialis, in loco frigido, ad deferuẽdum, postquam deferuuerit, distillandus, leui igne, vt spiritus eius ascendat deinde rectificandus, vt à phlegmate, et humore aquoso vindicetur. Rectificatus spiritus, magmati reddendus est, vt sal volatile quod magmati inest, per cohobationem spiritus rectificati, et maceratione debitam passi, extrahatur, extractumque sublimationibus iteratis purgetur, ab omni terrestri excremẽto, tum demum coniungatur spiritui suo, sal vero fixũ è magmate vel è tota radice sicca, per combustionem et incinerationem extrahatur, et purificetur, methodo generali antea dicta, deinde omnia pura simul coniungantur, et seruentur ad vsus. *Apij essentia.*

Vires & Vsus.

Rheubarbari essentia.

1. Arcanum hoc mediocris eſt virtutis, ad humores ſeorſum educendos, qui in corpore putreſcunt, purgat benigniter bilem, & pituitam propter ſympathiam, quam habet cum his humoribus, eius ſpiritus & ſal tum volatile & fixum.
2. Diſcutit tumores internos hepatis, & lienis, aliorumque viſcerum ſua tenuitate, & penetrandi facultate, quam habet per ſpiritum ſalis volatilis, quem in ſe coërcet.
3. Diureticum etiam eſt medicamentum, Renes purgat, & veſicam, lapidemque, & arenulas rumpit, & diſſoluit, per ſuum ſpiritum ſalis, diſſolutum, qui coagulata omnia, & in lapidem indurata emollit, & diſſoluit, etſi per eum ipſum ſpiritum non diſſolutum, ſed in ſua natura ſtantem omnia coagulentur.

Sumitur ad quantitatem dragmæ vnius ad duarum in robuſtioribus idque mane ieiuno ſtomacho ſeruato regimine & cuſtodia, cum iuſculis & ſyrupis, vel in extracto aliquo purgatiuo, & parũ aquæ cinnamomi fit gratiſſima doſis, ad purgandum quoſcumque humores.

De quinta eſſentia Rheubarbari.

Cap. XXI.

Rheubarbari eſſentia.

SI Rheubarbarum recens & ſucci plenum haberi in his regionibus poſſet, arcanum mirandum

ex eo parari poſſet methodo ſimili, & pari arte ac in alijs noſtratibus plantis, ſed cum ſiccum, aridum,eſt ſucco ſuo alimentitio & vitali emunctum in noſtras regiones aſportetur, mutanda eſt methodus extrahendi eius eſſentiam, quæ propriè loquendo, non eſt eſſentia, cum ſpiritus eius & ſal volatile, quæ principales ſunt eſſentiæ partes deſint, & non reperiantur in noſtro Rheubarbaro, ſed eſt potius extractum & media eſſentia, cum non contineat ſecum, quam aliquid tincturæ ſpiritus, & ſal omne fixum, quod tamen magnam habet purgandi vim, ſi ritè paretur, vt videre licebit per experiētiam extrahetur autē eius tinctura & ſal ſuum fixum ſequenti methodo. Rheubarbarum tritum, & in puluerem redactum immittes in aquam roris Maij, ter aut quater diſtillati, vt ſtent in digeſtione,in cineribus tepidis, per quatuor aut quinque dies,donec perquamoptimè tinguatur aqua in colorem rubicundum:ſeperata hac aqua tincta per inclinationem, ne eius limpiditas perturbetur, infundes aliquantulum, aut quantum ſufficiet aquæ roris,vt prius, vt denuo, per macerationem quatuor, aut quinque dierum tinguatur vt prius, hæc aqua recenter tincta priori permiſcebis, & aliam nouā aquā roris iterū infundes ſuper magma. Rheubarbari reſiduum, & macerabis,donec,non amplius tinguatur aqua,quam infundis ſuper illud magma reſiduum. Quod tinctura omni ſua priuatum illis iteratis infuſionibus, combures, & in cineres albiſſimos reduces, poſtquam ſiccatum fuerit in ſole, vel in igne temperato, ex his cineribus, ſalem extrahes fixum quod in his inerit, idque, ſeparatum abſque vlla

alia præparatione & lotione, permiſcebis tincturæ antea extractæ, & reſeruatæ, ad partem, hæc ambo duo ſimul coniuncta, in balneo calido, aut in cineribus tẽperatis, leuiſſimè diſtillabis, donec humidum omne aſcenderit, cauendo, ne inter diſtillãdum magma, quod reſidet in fundo alembici, inopia humoris & violentia ignis comburatur, & empyreuma redoleat. At maneat magma reſiduum, liquidum ſatis, veluti mel, aut butyrum, in quo gradu deſiſtendum eſt, à diſtillatione; & pars humida omnis quæ per diſtillationem aſcenderit denuo magmati reſiduo, connectenda eſt, vt denuo diſſoluatur magma, & ſi non ſufficit humidum aſcenſum, ad diſſoluendum, addendum eſt nouum ſimilis ſubſtantiæ, vt perficiatur diſſolutio; quæ poſtquam per aliquot dies in cineribus tepidis digeſta fuerit, filtro eſt tranſmutanda, vt clarificetur, & partes omnes heterogeneæ & terreſtres quæ non potuerunt diſſolui, relinquantur in fundo, & ſeparentur à partibus homogeneis, quæ diſſolutionem paſſæ ſunt; hanc iterum filtrationem diſtillabis tenuiſſimo igne, vt prius, cauendo ſemper, ne violentia ignis, & præcipiti diſtillatione, magma quod ſolet in fundo reſidere comburatur, ſed humidum aliquantenus permaneat vt mel. Quod iterum diſſolues, vt denuo à fecibus, & excrementis terreſtribus vindicetur. Hanc operationem ſepties iterabis, ſeruato eodem ordine, & ſimili methodo: in ſeptima & conquieſces, & magmati reſiduo, grana aliqua ſcammoneæ ſpiritu vitrioli diſſoluta addes, & coniunges & ſeruabis, ad vſus, in phialis perquamoptimè obturatis.

Vires & Vsus.

1. Innocens, clemens, & excellens est medicamentum, multas dotes medicamento purgante maximè expetitus complexum, in obstructionum affectibus mirè efficax vnde omnes affectus quos generant obstructiones certissimè curat. *Vires & vsus essentia Rheubarbari.*
2. Sanguinem clarificat vnde lepræ initia profligat lentigines & vitiligines admotum & assumptum curat, quod spiritum salis qui omnia à corruptione præseruat, & corrupta consumit.
3. Aquam intercutem, regium morbum, lienis crassitiem ac diuturnas febres quascumque continuè sumptum per interualla tandem sanat;quia soluit omnes obstructiones,soluit autem eas propter eius spiritum qui omnia penetrat & dissoluit tartarea, & spiritu salis coagulata.
4. Vermes infantium enecat. & tutissimè propter eius benignitatem pueris & infantibus & lactentibus offerri potest, ad sanandos eorum affectus.
5. Dissenteriam & quoscumque alui fluxus etiam curat, modò spiritui vitrioli & croco martis connectetur. Hoc istud, mucosos intestinorum humores,& acres ichores foras educit; spiritus verò vitrioli putrefactionem inhibet & leniter astringendo, intestina recreat: crocus verò martis omnino astringit & prohibet fluxum.

6. Datur etiam ab alto deuolutis, ruptis tam internè quàm externè fractis maximo iuuamento, si essentiæ Mumiæ addatur & coniungatur.

Sumitur ad quãtitatem drachmæ vnius ad duarum, in infantibus & lactentibus à scrupulo vno ad duos in syrupis morbo conuenientibus, & aquis stillatitiis morbo etiam appropriatis, idq; manè, ieiuno stomacho, seruato artis regimine, nulla tamen custodia propter eius benignitatem, imò vt motus eius perficiatur celerius, & potentius, deambulandum est, & foras eundum vt motus sit velocior.

De quinta essentia Agarici.

CAP. XXII.

Agarici essentia. AGARICVM cùm sit fungus in arboribus variis & multigenis enascens, etsi recens ex Italia aliisque regionibus ex quibus in nostras regiones exportatur, haberi possit: succus eius tamen alimentarius & vitalis extrahi non posset, cum fungorum genus omne exsuctum sit, & omni ferè alimentario liquore priuatum, cum viuat ex succo arboris cui adhęret, & excrementũ sit illius arboris, quod assolet esse siccum & aridum: quocirca eius spiritus haberi non potest, cum paucus sit isque fixus & sale volatili suo connexus: hinc alia via & methodo procedendum est in extrahenda eius essentia, quàm in aliis capitu-

lis præcedentibus:extrahetur autem ſequenti methodo. Agaricum, tritum & puluerätum diſſolues in ſpiritu æthereo roſarum pallidarum, aut in ſpiritu alio purgante, & ſolutiuo, & id omne collocabis in vitro optimè clauſo, in cineribus tepidis ad digerendum per menſem, tranſacto menſe per inclinationem ſpiritum clarum & limpidum, à fœculenta agarici materia ſeparabis,& filtro tranſmittes, vt vindicetur à corporali agarici materia. Hunc ſpiritum ſubſtantia tenui agarici imprægnatum cuſtodies in vitro optimè clauſo; magmati verò reſiduo alium addes ſpiritum ſimilem priori, & digeres per octo dies in vitro clauſo, in cineribus tepidis. His actis diebus,ſeparabis ſpiritum tuum per inclinationem, & tranſmittes, & priori coniunges : deinde magmati ſpiritum optimum vini, alchoolizatum & ab omni phlegmate ſeptimis diſtillationibus iteratis priuatum addes & connectes, & leuiſſimo igne diſtillabis, ſeparato phlegmate, in ſingulis diſtillationibus, donec ſal volatile agarici aſcendat vna cum ſpiritu vini: ſal iſtud volatile vnà cum ſpiritu vini coniunges prioribus ſpiritibus antea diſtillatis:magma verò reſiduum poſt ſiccationem combures igne fortiſſimo, & in cineres albiſſimos reduces, ex quibus cineribus per ſolutiones,filtrationes,calcinationes, & euaporationes ſæpius iteratas, ſal extrahes candidum & limpidum vt cryſtallus, prioribus ſpiritibus coniungendum & connectendum. Hæc omnia deinde poſt debitam macerationem & digeſtionem leuiſſimo igne erunt diſtillanda, donec magma reſiduum habeat conſiſtentiam mellis, aut ſyrupi non perfectè cocti, cui

magmati ſuum ſpiritum diſtillatum reddendum erit, & iterum connectendum, vt diſſoluatur, & poſt debitam trium aut quatuor dierum digeſtionem, filtro omnia diſſoluta erunt committenda, vt probè ab omnibus recrementis terreſtribus, & heterogeneis extractum agarici vindicetur, demum filtratum omne, poſtquam clarum fuerit, & bene limpidum diſtillationi leuiſſimæ erit committendum, donec magma habeat conſiſtentiam ſyrupi non perfecti cocti. Magma iſtud erit ſeruãdum in phialis optimè clauſis addito oleo, cinnamomi, ad ſaporis conciliationem: ſpiritus diſtillatus erit ſeruandus ad extrahendas ſimiles eſſentias ex medicamentis ſiccis, veluti è ſena, ſcammonia & ſimilibus.

Vires & vſus.

Vires & vuſ eſſenti agarici.

1 Arcanum prædictum præcellit Agarici vires, deijcit vtramque bilem, ac etiam pituitam ipſam, craſſos & lentos, & putreſcentes quoſcumque humores expellit, quod ſulphure & ſale fixo, & volatili præditum ſit, quæ omnia, naturali ſympathia humores corruptos trahũt, reliquóſque corrumpi non permittunt ſunt enim perſiſtentiæ & permanentiæ materiales cauſæ.

2 Cerebrum, omniúmque ſenſuum organa expurgat, quod frigidos humores & viſcidos qui cerebrum ſua frigiditate interturbant, & ſenſus obtundunt diminutis aut ſaltem refrigeratis ſpiritibus, qui robur omnium ſenſuum conſeruant, expellat, & expurget.

3 Muſculos etiam omnes expurgat, ita vt partes ad motum naturalem ſint promptiores vnde etiam ad id plurimum competit, quod excrementa, quæ ſpinali medullæ pariter & neruis inhæſerint, educat.

4 Pulmonem ac pectus à lentis, ac putreſcentibus humoribus detergit, ac deinde ventriculum, iecur, lienem, & renes, & in mulieribus vterum ab omnibus, quæ earum partium facultates, & naturales actiones interpellant, mundat.

5 Compaginum omnium contumacem materiam ſolui, propter ſpiritum ſalis, quem in ſe continet qui omnia concreta diſſoluit, vnde regio morbo affectis, & aqua intercute laborantibus, ac liene vexatis, leuamentum præſtat non obſcurum.

6 Familiaris eſt admodum medicina, & ad omnes fere corporis partes habet conformitatem: ad pleroſque tum capitis, tum cerebri, tum eiuſdem membranarum morbos: nempè diuturnum dolorem, comitialem morbum, Apoplexiam, carum, & omnes alios frigidos affectus, vertigines, maniam, atram bilem, & cerebri omnes inflammationes, non imbecilles poſſidet vires.

7 Vrinam quoque pellit, & menſes commodè ciet, propter eius ſulphuris balſamum quod continet, quod ſuo naturali ſale omnia aperit & reſerat; vnde ſanguinem miro modo expurgat, ac proinde totius corporis nitorem frequenter vtentibus commendat.

8 Ventris tineas tum enecat, tum deijcit ſuo ſale,

qui horum animalium generationem impedit, quod impediat ſalem naturalem corporis, in aliam permutari ſubſtantiam & alterationem pati nullam, ſed in ſuâ naturali virtute & robore conſeruet.

Sumitur in iuſculis, vel in ſyrupis morbo appropriatis & conuenientibus ad quantitatem drachmæ vnius vel duarum, idque manè ieiuno ſtomacho, ſeruato regimine & cuſtodia; in infantibus verò à ſcrupulo vno, ad duos, ſeruato eodem regimine.

De quinta eſſentia Senæ.

Cap. XXIII.

Senæ eſſentia. IN Hetruria prouincia Italiæ, vbi copioſiſſimè Sena ſeritur, & colligitur ſingulis annis, vbi recens & ſucculenta haberi poteſt, ſeruanda eſt methodus ſimilis, & eadem ac in præcedentibus capitulis de extractione eſſentiarum plantarum noſtratium; in quibus diximus, ſuccum herbarum omnium eſſe extrahendum ad eſſentias, vt ex eo ſpiritus & ſal volatile extrahantur: hac enim methodo eſſentiam elicies ex ſena mirabilis facultatis. At quia in noſtras regiones folia eius aſportantur ſicca & arida, mutanda eſt methodus extrahendi extractum eius, quod ex eius folijs fiet pari modo. Folia eius ſumenda ſunt emuncta ab omni puluere, & re extranea, ad quantitatem libræ vnius, vel duarum, & vitro ſeu phialæ op-

timè clauſę indenda ſunt, cui ſuperimponendum eſt roris diſtillati quantum ſatis ad eminentiam quatuor aut quinque digitorum ſuper folia ſenæ: clauſum deinde vitrum, vt dictum eſt imponendum eſt in furno digeſtionis in cineribus tepidis, vel in balneo mariæ tepidò, per quindecim dies, donec tinguatur aqua in colorem rubeum ſubobſcurum. Quam aquam ſic tinctam ſeparabis per inclinationem, & aliam nouam impones, vel addes aquam reſeruatam ex extractione Rheubarbari quæ melior erit,& vires purgandi augebit, ad ſufficientem quantitatem & digeres iterum, donec aqua iterum coloretur, vt prior. Tinctam iterum ſeparabis & priori coniunges, aliámque nouam addes magmati,& digeres donec coloretur; háncque operationem toties iterabis, quoties aqua infuſa per digeſtionem colorabitur. Hæ omnes aquæ ſpiritu ſeu tinctura Senæ prægnantes diſtillandæ ſunt leuiſſimo igne, donec magma quod reſidet in fundo alembici habeat conſiſtentiam mellis. Huic magmati, ſua aqua iterum reddenda vt iterum ſoluatur, & digerenda per aliquot horas, donec optimè ſolutum ſit, & hypoſtaſis ſolutionis fundum petierit. Tunc demum per inclinationem & filtrationem ſeparanda ſunt turbulenta à limpidis & claris: clara iterum & limpida diſtillanda leuiſſimo igne, donec conſiſtentiam mellis acquiſierint: hæc deinde iterum ſoluenda, ſolutaque filtranda, vt limpida euadant, & nullas emittant feces. Quod toties erit repetendum quoties magma in ſolutione feces relinquet. Deſiſtēdum erit cùm magma,quod reſidet in fundo alembici poſt leuem diſtillatio-

nem, hyacinthum lapidem preciosum repræsentabit, & in dissolutione nullas emittet feces, sed omne dissoluetur, solutione nullo pacto turbata, atomis per aquam volitantibus: huic extracto sic limpido & claro addenda sunt hæc. Sumendæ sunt libræ quatuor, aut quinque foliorum Senæ & alembico terreo descensorio imponendæ, & distillandæ sunt fortissimo igne per descensum, donec folia comburantur omnia, & in cineres albissimos reducantur. Ex hac distillatione separabis aquam: ab oleo, aqua proijcienda est vt nullius momenti, oleum vero quod empyreuma redolet potentissime, permiscendum est cum pauco vitriolo ad rubedinem calcinato, & ambo simul coniuncta retortæ imponenda sunt & distillanda: sic oleum empyreuma deponet, & gratissimum acquiret odorem secunda, aut saltem tertia distillatione. Hoc oleum sic præparatũ extracto addes priori, & permiscebis. Ex cineribus autem Senæ ex quibus oleum extractum est per descensum elicies sal fixum, per solutionem & alias artis nostræ operationes antea enumeratas, quod dum ad limpiditatem, & nitorem summum deuectũ erit, addes etiam extracto, cum aliquibus guttulis olei cynnamomi, & Gariophyllorum, & sic euadet medicamentum gratissimi odoris, & potentissimæ virtutis. In extractione Rheubarbari & Agarici aliorumque medicamentorum siccorum poterit obseruari eadem methodus, & potentiora euadent eorum exrracta.

Vires & Vsus.

Senæ essen- 1 Educit hoc arcanum pituitam & vtramque bi-

lem vnde cerebrum, cor, iecur, lienem, pulmonem, & omnes corporis sensus mundat, eorúmque facultates, & actiones auget, quod euacuet illud omne quod ipsas impedit, aut diminuit, aut disperdit. *tiæ, vires & vsus.*

2 Viscerum obstructiones aperit, auget iuuentutem, seniúmque retardat, animique hilaritatem adfert, per salis sui spiritum qui omnia reserat, & est caloris vitalis fomes, & pabulum, & spiritunm omnium fons & scaturigo.

3 In morbis omnibus diuturnis & melancholicis frequens eius vsus commodus admodum est, & vtilissimus; nihil enim morbidum arcanis chymicis resistere potest, cum ipsa arcana, præter medelam morbi quam continent, habeant & vitæ nostræ & caloris vitalis fundamenta, & bases.

4 Prodest mirificè delirio, amentiæ, scissuris totius corporis, resolutioni neruorum, phthiriasi, cephalalgiæ, scabiei, pustulis, pruritui, epilepsiæ, & morbis omnibus frigidis, quòd potentissimè frigidos educat humores, & calorem augeat vitalem, & roboret facultates omnes.

Potest reduci vt commodissimè sumatur in pillulas, si scrupulus vnus incorporetur cum mica panis, hæc enim est dosis illius arcani, vsque ad drachmam vnam in fortioribus. Potest etiam dilui cum syrupis morbo conuenientibus, & purum aquæ rosaceæ, & cinnamomi stillatitiæ, vt potio gratissima paretur, & propinari manè ieiuno stomacho seruato regimine & custodia. In infantibus verò, & lactentibus cum iusculis, aut cum

condimentis ſaccharatis, quod moroſi ſint,& difficillimè medicatas capiant offas, vnde decipiendi ſunt quantum fieri poteſt.

De quinta eſſentia Turbit.

Cap. XXIV.

Turbit eſſentia.

IN puluerem tenuiſſimum reducendum eſt Turbit, & vitro indendum cum aqua roris Maij diſtillata : vitrum deinde clauſum imponendum eſt furno digeſtionis in cineribus tepidis, vel in balneo mariæ tepido per menſem integrum. Menſe peracto poſtquam ſingulis tribus diebus menſis, digeſtionis naturam quæ digeritur,agitaueris,per inclinationem aquam Roris claram & limpidam ſeparabis à magmate, filtroque committes, vt turbulentum omne deponat. Deinde magmate aliam nouam & recentem aquam impones, vel ad maiorem efficaciam impones aquam ſuperius reſeruatam ex extracto Senæ & Rheubarbari, & iterum digeres per quindecim dies, ſepoſitáque hac aqua, per inclinationem, & commiſſa filtro, vt optimè depuretur, aliam iterum nouam impones magmati digerendam, per octo dies, quam iterum ſeparabis per inclinationem. Hæ omnes aquæ ſeparatæ, & depuratæ diſtillandæ erunt leuiſſimò igne,donec magma quod reſidebit ex diſtillatione, in fundo alembici habeat conſiſtentiam mellis. Tum demum vaſe frigefacto, aquam diſtillatam magmati reddes, vt diſſoluatur, & per

dies duos, aut tres digeres, vt optimè hypoſtaſis ſeponatur, & fundum petat. Hæc aqua per inclinationem erit ſeparanda ab hypoſtaſi, & filtro committenda, vt optimè depuretur. Deinde iterum diſtillanda ad conſiſtentiam mellis vt priùs. Hæcque operatio toties iterāda, quouſq; magma ſeu extractum, quod in fundo remanet, nullas relinquat in ſolutione feces. Tunc demum quieſcendum eſt, & ad magma ſuperius relictum ex infuſione prima extracti confugiendum. Cui nouum turbit abſque vlla trituratione addendum eſt, ad quantitatem trium, aut quatuor librarum, & totum omne alembico ad deſcenſum proprio committendum, vt quicquid poterit diſtillari diſtilletur, & reliquum comburatur fortiſſimo igne, & in cineres reducatur albiſſimos. Oleum quod diſtillatum eſt per deſcenſum empyreuma redolens, poſtquam ab aqua ſua ſeparatum fuerit, retortæ committendum eſt cum pauco vitriolo ad rubedinem calcinato, & diſtillandum eſt ter aut quater fortiſſimo igne cum nouo & recenti vitriolo impoſito, in ſingulis diſtillationibus: Sic oleum deponet empyreuma & ingratum odorem. Hoc oleum coniungendum eſt, cum extracto ſuperiori. Deinde ad cineres turbit conuolandum eſt, & ex his ſal fixum extrahendum arte & methodo antea multoties enarrata, donec candorem & nitorem ſummum acquirat: hoc demum ſal depuratum connectendum etiam eſt, cum extracto ſuperiori, & totum omne conſeruandum in phiala optimè clauſa, additis aliquibus guttulis olei cinnamomi, & gariophyllorum.

Vires & vſus.

Vires & vſus eſſentiæ Turbit.

1 Educit hoc arcanum potentiſſimè quoſcumque humores, & præcipuè ſeroſos omnes, & pituitoſos, ad articulorum compagines defluentes, propter ſalem quem in ſe continet copioſum, & ſulphur, quod caliditate ſua fugat omnia frigida, & partes refocillat neruoſas, & cartilaginoſas.

2 Ventriculum expurgat, & quæ illi penitus inhærent excrementa detergit: item & pectus à pituitæ lentore emungit, vnde & ſuſpirioſis, & difficulter anhelantibus maximo eſt iuuamento, propter ſulphur, quod in ſe habet, quod eſt balſamum pectoris, & pulmonem, & ventriculi robur.

3 Datur magno iuuamento aqua intercute laborantibus, item elephantiacis, & lue venerea affectis, & ijs omnibus, qui morbis ab exuſtis humoribus prouenientibus ſunt obnoxij, propter ſpiritum ſalis, qui ſalem ſolutum noſtri corporis foras euocat, & corrumpi non ſinit, ex cuius corruptela, & ſolutione elephantiaſis, & aqua intercus oriri olent.

4 Febribus quotidianis & quartanis maximè etiam prodeſt, & morbis omnibus in quibus pituita redundat, & chronicis etiam omnibus affectibus, quod citiſſimè ad pepaſmũ reducat omnes humores putreſcentes in corpore, & naturam refocillet, & ſic vnà cum natura coctos expellat humores.

Sumitur ad quantitatem drachmæ ſemis, ad drachmam vnam, in iuſculis, vel ſyrupis proprijs, & conuenientibus morbo, ídque manè, ieiuno ſtomacho, ſeruato regimine & cuſtodia.

De quinta eſſentia Scammonij.

CAP. XXV.

SCAMMONIVM cum ſit ſuccus ſcammoniæ plantæ exſiccatus iterum diſſolui oportet, vt mũdetur à partibus groſſis, & terreſtribus, eius actionem impedientibus, tum demum pars vna reducatur in oleum, pars altera in muſcilaginem mundam & nitidam, quibus ſi ſalem fixum harum partium addas perfectum abſolues aliquò modo arcanum. In Aſia verò in his potiſſimum regionibus, vt in Myſia, vbi copioſiſſimè ſeritur, & colligitur perfectius haberi poteſt, quia ex ſucco recenti, & adhuc ſpiritu pleno poteſt educi, & eius ſpiritus æthereus, & ſal volatile, quę duo perfectiſſimè abſoluunt arcanum chymicum. At cùm ſuccus ſolus in noſtras regiones aſportetur ſiccus, et aridus, multis feſtucis aliíſque rebus heterogeneis infarctus, neceſſe eſt vt aliã excogitemus methodum, qua ſpeciem quandam extracti habeamus ex Scammonio, erit autem eiuſmodi. Sumetur Scammonij electi libra vnica, aut altera, & ſucco limonum diſtillato diſſoluetur, addendo diſſolutioni ſpiritus vitrioli vnciam vnam, vaſe vitreo obturato ponantur hæc omnia in dige- *Scammonij eſſentia.*

ſtione tepida, per menſem integrum. Peracto menſe diſtillentur leuiſſimo igne, donec magma habeat conſiſtentiam mellis. Huic magmati iterum reddenda eſt aqua, quę ex eo per diſtillationem extracta eſt, & iterum per octo dies ſaltem digerenda, & poſt digeſtionem filtro committenda, vt à feculentis materijs & Scammonio heterogeneis probè mundetur, & deinde diſtillanda, donec iterum conſiſtentiam mellis acquirat magma, quod reſidet in fundo alembici. Hæ omnes operationes, ſolutiones putà, digeſtiones, filtrationes, & diſtillationes erunt iterandæ, donec magma nullas in ſolutione emittat feces, ſed totũ diſſoluatur nullis atomis per aquam diſſoluentem relictis. Deinde nouum iterum Scammonium ſumendum eſt, & in minutas conciſum partes alembico ad deſcenſum proprio indendum eſt, & fortiſſimo igne diſtillandum, donec omne comburatur, & in cineres reducatur albos, adauctis ignis gradibus, in fine diſtillationis. In hac diſtillatione oleum habes nigrum, & aquã fetidam quæ nullius eſt virtutis, vnde proijcienda: oleum verò quod ſummopere empyreuma redolet, rectificandũ eſt, & ab empyreumate vindicandum, diſtillando ter aut quater in retorta cum pauco vitriolo ad rubedinem calcinato. Oleum deinde poſtquam priuatũ eſt empyreumate, connectendũ eſt magmati ſuo purificato ſuperiori: his addendũ eſt ſal fixũ, quod extrahetur ex cineribus per artẽ multoties detectam. Sic deinde habebis catharticum medicamentum regibus & principibus ſolùm reſeruandum, propter benignitatem, & agendi mirabilem vim in omnes morbos.

Vires & Vsus.

1 In omnibus morbis curandis, tutissimè exiberi potest,& purgat tantùm per inferiora, nec vllo pacto, vt scammonium impræparatum ventriculum mordet & lacessit, nec intestina, nec flatibus & torminibus ea prosequitur, sed blandissimè humores omnes in corpore putrescentes, & in viscerum cauis speluncis stagnantes educit: signum euidentissimum quod in præparatione chymica vis eius infestans mitigatur, & ad benignam reducitur agendi facultatem. *Vires & vsus essentiæ scammonij.*

2 Tumoribus omnibus frigidis scirrhosis & duris exterius applicatum maximè prodest, pedetentim enim eos dissoluit,& discutit,vnde mirabili quadam facultate,propter suum salis spiritum cācros occultos,nulla cutis apertione facta, successu temporis curat, & disperdit, vngendo partem eo arcano calidè, ter aut quater in die, & singulis hebdomadis sumendo scrupulum vnum illius arcani cum syrupo aliquo, aut iusculo,seruato regimine & custodia.

3 Lepram inueteratam, & confirmatam tutissimè curat, bis in mense vtendo hoc arcano, & bis in hebdomada arcano sanguinis in primo libro enarrato.

Sumitur ad quantitatem scrupuli vnius ad duorum cum iusculis,vel syrupis,vel aquis stillatitiis, & præsertim acetosæ, endiuiæ, & portulacæ idque manè, ieiuno stomacho, seruato regimine & custodia.

De quinta eſſentia Myrobalanorum omnium.

CAP. XXVI.

Myrobalanorum eſſentia.

MYROBALANA omnia eodem modo & pari ac ſimili arte in eſſentiam reduci poſſunt, quocirca propoſita vna methodo, cæteræ omnes nulla difficultate ab omnibusChymicæ artis tyrunculis capiētur. Itaque ſumētur Indica Myrobalana, aliàs nigra dicta, & in fruſtula conciſa indentur alembico ad deſcenſum proprio, & violentiſſimo igne vſque ad combuſtionem & incinerationem perſequeris diſtillationem: ſeparabis diſtillatum oleum ab aqua per infundibulum: aquam proijcies tanquam nullius valoris, oleum rectificabis cum vitriolo calcinato ad rubedinem in retorta, donec empyreuma depoſuerit. Hoc oleum ſic rectificatum ſeruabis, donec alia habueris, quæ ſuperſunt in ſubſtantia adhuc Myrobalani, quæ ſimul & ſemel extrahi non poſſunt, vt ſunt ſal, fixum, & tinctura eorum, quæ ſpiritum volatilem, & ſalem volatilem repræſentant, & aliqua rudimenta adhuc harum ſubſtantiarum ſecum continent. Ex cineribus ergo Myrobalanorum combuſtorum extrahetur ſal fixum eorum, & poſtquam mundatum fuerit ab omnibus terrenis excrementis arte & methodo Chymica, connectes cum oleo ſuo. Tum demum accipies iterum noua Myrobalana, & in puluerem tenuiſſimum

mum reduces & phialæ indes, his addes infundendo aquam seruatam ex extracto Senæ, & Rheubarbari, & Agarici, ad eminentiam sex digitorum: phiala optimè clausa, id omne digeres in igne digestionis tepido, & lento, per mensem integrum: peracto mense infusum per inclinationem, à magmate separabis, & filtro committes, vt perquamoptimè depuretur: deinde distillabis lenissimo igne, donec infusa aqua ferè tota ascenderit, & relinquat magma in fundo alembici in consistentia mellis, cui reddes frigefactis vasis (si vitrea sint) aquam distillatam, donec magma dissoluatur: dissolutum digeres per octo dies, in igne tepido, & lento vt hypostasim seponat, quam per inclinationem lentam separabis, & filtro omne committes ad depurandum: deinde distillabis vt prius, ad consistentiam magmatis, ad spissitudinem mellis: aquam distillatam iterum reddes magmati vt iterum dissoluatur, & digeres, per quatuor dies, donec hypostasim omnem deposuerit, & filtro committes & demum distillabis, ad consistentiam iterum magmatis ad spissitudinem mellis similem, & eamdem operationem iterando, ter saltem aut quater, donec magma perclarum euadat: tunc demum quiescendum est à purificatione magmatis, cui tunc temporis perclaro, & nitido connectendum est oleum, & fixum sal superius reseruata, cum aliquibus gutulis olei cinnamomi, & gariophyllorum ad odoris & saporis conciliationem, & sic custodiendum est medicamentum mirandum in phialis vitreis, aut aureis, ad vsus.

Vires & Vſus.

Vires & vſus eſſentiæ Myrobalanorum.

1 Arcanum ſummum eſt ad ſenectutem remorandam, modò ſit eius frequens vſus: totius corporis colorem facit elegantiorem, corporiſque odorem iucundum conciliat, hilaritatemque affert: ventriculum, cor, & iecur roborat, quòd vitæ fomitem & humidum radicale, ſale ſuo fixo roboret & reſtauret.

2 Confert hæmorrhoidibus, & bilis feruorem reprimit, ad oculorum collyria mirè efficax, ad viſus claritatem & acumen efficiendum, quòd roboret & augeat vitales & animales ſpiritus calore ſuo balſamico.

3 Oculorum inflammationes, lacrymas, defluxioneſque reprimit, ſiſtit, & cohibet, quod bilis acrimoniam, oculorum tunicas pungentem & vellicantem demulceat.

4 Vlcera quæcumque, tum recentia, tum vetera, breuiſſimo conglutinat tempore, quòd ſummè abſtergat, & humores defluentes corrumpi non ſinat ſuo ſale, & ſuo oleo agglutinet tanquam balſamo.

5 Intellectum & omnes ſenſus internos mirificè clarificat, & perficit, adauctis animalibus ſpiritibus, qui ſunt internorum ſenſuum inſtrumenta præcipua.

6 Datur vtiliter & aqua intercute laborantibus, & febribus diuturnis quod ſalem, ſolutum in corpore & corruptum foras trahat, aliumque corrumpi non permittat, beneficio

sui salis & olei.

7 Trahit vtramque bilem, præsertim exustam, confert membrorum tremoribus. Iuuat & elephantiacos, mœrores aufert, & quartanam eius frequens vsus tandem fugat, quod substantia radicalis eius arcani, contrarietur omnino causis horum affectuũ, & foras pellat horũ causas internas efficiẽtes & materiales.

8 Vomitiones cohibet, & cibi appetentiam inuitat, quod ventriculum roboret & expurget ab omnibus serosis, & pituitosis humoribus.

Sumitur in iusculis & syrupis morbo appropriatis & conuenientibus ad quantitatem drachmæ vnius in infantibus, in hominibus verò, & qui virili vigent ætate, à quantitate vnciæ semis, ad vnam integram, idque manè, ieiuno stomacho, seruato regimine, & omni custodia artis. Vel potest misceri cum arcano scammonij, vt minor sit dosis & gratior, ad quantitatem drachmæ vnius, cum scrupulo vnico, aut semisse, arcani scammonij, & sic erit gratissima potio & potens, nec tamen molestans.

De quinta essentia Guttæ gambæ.

Cap. XXVII.

Gvtta gamba, succus est qui asportatur ex India Occidentali, ex partibus Chinæ, in nostras regiones, nouum & recens iam nostris *Gutta gamba quid, & cur sic dicta.*

temporibus, & in noſtris regionibus medicamentum, inauditum nobis, & incognitum; attamen doctiſſimis Medicis approbatum, & in vſus Medicos iam redactum, ad curationem morborum multorum, & præcipuè quartanæ febris, doloris arthritici, & aquæ intercutis: euacuat pituitoſos & ſeroſos humores potentiſſimè, ſeorſum & deorſum exſiccat ventriculum, & oſœphagum ſummopere. Plantam è qua educitur nullo pacto vidi, nec ſiccam, nec recentem, nec inueni authorem qui de ea planta vllibi ſcripſerit, ſed ipſe ex mercatoribus qui eum ſuccum in Galliam, & Europam aſportant ex China, percunctatus ſum ea ipſa, quæ ſcribo. Paratur is ſuccus ad modũ & inſtar mechoacami, & ſcãmonij, inciſo, & excauato plantæ caule, & ex ſpelunculis recens ſuccus formatur et concinnatur in magdaleas, quæ exſiccatæ dant grana quatuor, aut ſex, doſin purgantem conſtituentia: attamen ſi ſuccus ille reducatur in eſſentiam, in maiori multò poteſt propinari doſi, abſque vlla moleſtia, et exſiccatione oſœphagi, et ventriculi. Itaque vt in eſſentiam reducatur, hanc obſerua methodum. Sumatur Gutta gamba, libra vnica aut altera, & contuſa immittatur in alembicum ad deſcenſum aptum, & diſtilletur fortiſſimo igne, adauctis pedetentim ignis gradibus, vſque ad combuſtionem & incinerationem rei quæ diſtillatur: poſt diſtillationem ſeparabis oleum ab aqua, quod erit in maxima copia, quòd ſuccus ille gummoſus ſit valdè, & pinguedine plenus: oleum rectificabis in retorta, cum pauco vitriolo calcinato ad rubedinem, donec empyreuma deponat: hoc oleum ſeruabis, & coniun-

Eſſentia Guttæ gambæ.

ges cum sale fixo, eiusdem Guttæ gambæ, ex cineribus in distillatione olei factis extracto, & depurato, per solutiones & calcinationes multoties iteratas: sale & oleo conseruato, nouum succum eiusdem plantæ habebis ad quantitatem vnciarum sex aut septem, & dissolues in phiala vitrea oblongi colli, cum spiritu vini alchoolizato, & spiritu vitrioli æquali quãtitate solutum succum digeres per quindecim dies in tepido balneo, deinde distillabis in eodem balneo, quicquid distillari poterit. Tum demũ iterum reaffundes spiritum vini distillatum super magma relictum, & digeres vt optimè dissoluatur, per tres, aut quatuor dies, deinde filtro omnia committes, ad depurandum summopere, & distillabis infiltratum in eodem balneo, quicquid distillari poterit vt prius: tum demum iterum dissolues & digeres, & filtrabis, & distillabis toties, quoties magma relictum in fundo alembici feces emittet: tunc quiesces, & magma solum vindicatum ab omni vini spiritu dissolues cum succo limonum, & spiritu vitrioli distillatis, & postquam in digestione per octo aut quindecim dies digestionem leuem passum fuerit, separabis ab eo succum limonum distillatum, & spiritum vitrioli per balneum feruente aqua distillandum, aut per cineres tepidos, donec magma relinquatur in consistentia mellis. Hoc magma quod est extractum coniunges cum oleo & sale fixo, superiori, & ex his vnum parabis per digestionem duorum aut trium dierum medicamentum, quod in vasis vitreis seruabis ad vsus varios, sanitati vtiles.

Vires & vsus.

Vires & vsus essentiæ Guttæ gamou.

1 Quartanam tutiſſimè curat eius frequens vſus, quod eius ſpiritus ſubtiliſſimus & potentiſſimus, quemcumque ſoluat & diſperdat tartarum.

2 Aquam intercutem certiſſimè exſiccat, quod eius ſpiritus ſalis, potentiſſimè ſeroſos exhauriat humores, & corrumpi non permittat,& iecur roboret, ita vt non ſeroſum producat & efficiat ſanguinem, ſed laudatum & ab omni hæmatoſeos vitio vindicatum.

3 Leucophegmatiam etiam ex eadem ratione curat, & pallidos virginum colores, quia roborat ventriculum, & expurgat ab omnibus ſeroſis humoribus, & aperit omnia obſtructa difflatis vndiquaque per cutis ſpiracula ſpiritibus, & euacuatis inde tertiæ coctionis excrementis.

4 Arthritidis ſummum & vnicum eſt arcanum ad euacuandum eius cauſas internas, & refocillandas partes, tum neruoſas & muſculoſas; quia eius ſalis ſpiritus id omne commodè & certiſſimè peragit, adauctis vitalibus & animalibus ſpiritibus, & refocillato humido radicali partium omnium.

5 Membrorum tremoribus ſubuenit, & paralyſi, torpori,& caro, & omnibus cerebri morbis, ex pituita, & ſeroſis humoribus prouenientibus propter eandem rationem.

6 Pectus & pulmones eadem etiam ratione à craſſis, & pituitoſis humoribus vindicat,

& ſuſpirioſis, & difficillimè reſpirantibus ſubuenit.

7 Cutanea omnia vitia exteriùs applicatum, & interiùs ſumptum certiſſimè curat, quod ſanguinem mundet, & exſiccet humores in vlcera defluentes, & corrumpi non ſinat, & agglutinet quod ſolutum eſt, per humorum acrimoniam ſuo balſamico oleo.

Sumitur in minima quantitate,ſcilicet ad quantitatem granorum ſex, aut ſeptem in iuſculis, aut ſyrupis aut aquis, aut vino, aut ex eo cum mica panis parantur pillulæ deauratæ minimæ, & deglutitur vna poſt primum ſomnum, ſeruato regimine & cuſtodia artis.

De quinta eſſentia Mechoacam.

Cap. XXVIII.

MECHOACAM cum radix ſit mucoſa valde, & glutinoſa; cauendum eſt in extractione eius eſſentiæ, ne infundatur in aquam,quia fere tota diſſoluitur, & ſic purificari non poteſt, quia numquam clarificatur, nec ad hypoſtaſim peruenit. At pulueratum Mechoacam infundendum eſt cum ſpiritu vini alchoolizato,& digerendum per quindecim dies, aut menſem integrum, in balneo tepido, donec hypoſtaſim dimittat,tunc temporis per inclinationem clarum ſeparandum eſt à turbulento. Turbulentum verò filtro denſo, & ſpiſſo committendum eſt, vt quicquid eſt hu- *Eſſentia Mechoacã.*

miditatis per ipsum transmittatur, & clarificetur. Magmati verò superstiti infundendus est iterum nouus spiritus vini alchoolizatus, & digerendus per octo dies, in balneo tepido vt prius, & post digestionem, & filtrationem humiditatis infusæ, nouus iterum infundendus est spiritus, & digerendus per quatuor dies. His peractis filtrandus est ille spiritus infusus, & prioribus coniungendus, & simul distillandus leuissimo igne, donec magma sit ad consistentiam mellis, & hæc operatio repetenda est, donec magma, quod relinquitur in fine distillationis in fundo alembici, nullas emittat feces in solutione, sed soluatur absque vllis fecibus. Hoc magma sic purificatum seruandum est, & connectendum cum oleo ex Mechoacam recenti per descensum extracto, & rectificato, & ab empyreumate vindicato, beneficio vitrioli ad rubedinem calcinati, vt dictum est superius. Et cum oleo, & magmate connectendum etiam est sal fixum, quod extrahetur ex magmate combusto, ex quo oleum elicuisti: sed purum, & nitidum, & ab omni excremento terrestri vindicatum, & sic essentia erit absoluta, & seruanda erit in phialis vitreis optimè clausis.

Vires & vsus.

Vires essentiæ Mechoacam.

Arcanum est mirum in omni Mania, phrenitide & melancholia curanda; humores enim melancholicos, & adustos, meninges infestantes foras deijcit, temperat, & in alienam mutat substanriam, & si post purgationem hâc dentur guttulæ nonnullæ olei argenti fiet absoluta, & tutissima curatio.

Paralysim mẽbrorum tremorem & torporem, ischiaticum dolorem, & arthritidem omnem tutissimè fugat, quia summopere pituitam, & serosos humores omnes euacuat.

Febrem quartanam & quotidianam, & diuturnos omnes affectus, & chronicos frequẽter vtendo tandem curat, euacuatis horum affectuum causis.

Sumitur ad quantitatem scrupuli vnius, ad duos, in iusculis, vel aquis stillatitijs, vel syrupis, vel ouis sorbilibus, ídque manè ieiuno stomacho seruato regimine, & custodia artis.

De quinta essentia Ialap.

CAP. XXIX.

IALAP est radix plantæ quæ in partibus Orientis Indiæ crescit, & est nouum iam nobis medicamentum, priscis medicis incognitum & inauditum; jam verò in nostras regiones Europœas asportatum ope & industria mercatorum, qui has inuisũt regiones & terras. Insipidi est saporis, quapropter facillimæ potionis, si infundatur in vinum album. Sic enim reuocarunt in vsus medicos moderni medici, ad curandam, aut saltem subleuandam arthritidem omnem, aliáque mala, quæ ex pituita, & serosis humoribus ortum habent, purgat enim potentissimè hoc medicamentum serosos humores omnes, & exsiccat. In essentiam autem reducetur pari aut simili methodo ac redu-

Essentia Ialap.

Vires & vsus essentiæ Ialap & dosis.

ctum est Mechoacam, & similes habet vires, & ad eosdem curandos affectus potest adhiberi, maiori tamen dosi; quia non ita potenter purgat, ac Mechoacam, sed multò benignius, ita vt sumatur absque vlla noxa ad quantitatem drachmæ vnius, vel duarum in iusculis tenuibus, vel aquis stillatitijs, ídque manè ieiuno stomacho seruato regimine, & custodia.

De quinta essentia Aloës.

Cap. XXX.

Aloes essentia.

SVMITVR Aloës optima, friabilis, multis gummis adulterata colorem hepatis habens, vnde hepatica dicta, ad quantitatem librarum duarum, & minutim contusa immittitur in alembicum ad descensum proprium, & in furno distillatorio collocatum, cogitur ad distillandum igne supposito, adauctis ignis gradibus, donec cesset distillatio, & Aloës alembico imposita reducatur in cineres albos. Frigefacto vase separabis oleum ab aqua, quæ confusa sunt in recipiente, per infundibulum. Aquam proijcies tanquam nullius virtutis & valoris, nisi ad vlcera lauanda, & vulnera, ad hoc enim plurimum valet: oleum vero fœtens valdè, & empyreuma redolens rectificabis per retortam cum vitriolo ad rubedinem calcinato, ter aut quater, donec empyreuma deponat. Ex cineribus verò sal fixum extrahendum calcinationibus, solutionibus, filtrationibus, &

euaporationibus multis iteratis, donec candorem acquirat summum, & in solutione emittat feces nullas, tunc coniungas ambo simul. Aloëm deinde nouam & recentem sumere oportet ad quantitatem libræ vnius, & dissoluere in spiritû vini optimo & alchoolizato, & per quindecim dies digerere in balneo tepido, phiala optimè clausa. Deinde filtro committere omnia, vt depurentur, depurata distillentur lenissimo igne, donec magma habeat consistentiam mellis. Huic iterum reaffundendum est, id omne quod ascenderit per distillationem, vt dissoluatur, & digeratur per quatuor dies. Deinde filtretur, & distilletur ad consistentiam magmatis, ad spissitudinem mellis, tum demum soluatur iterum magma. Et iteretur operatio superior quater aut quinquies, donec magma clarum sit & pellucidum, & multas emittat in solutione feces; tum demum quiescendum, & magma istud sic depuratum coniungendum est cum oleo superiori, & sale fixo, & omnia digerere per aliquot dies, in cineribus tepidis, & seruare in phialis optimè clausis tanquam arcanum summum ad varios vsus.

Vires & vsus.

1 Arcanum est summum in curandis vulneribus, & vlceribus quibuscumque propter vim balsamicam quæ in eius sale & sulphure continetur. *Vires essentia Aloës.*

2 In enecandis infantium vermibus, & tineis mirè efficax, quod eius sal omnibus similibus animalculis veneno sit, & corruptelam

impediat, in his partibus pituita perpetuâ madentibus.

3 Deijcit bilem, & pituitam ipſam, capútque & ventriculum mundat, quorum etiam cruciatibus maximè ſuccurrit, quia cauſas doloris aufert, per purgationem.

4 Frequens eius vſus à peſtiferibus tuetur morbis, & ab omnibus diuturnis & chronicis, quod impediat humores ingentem, & inſignem ſubire corruptionem.

5 Cum oleo & eſſentia Myrrhæ, & ſpiritu vini, permixtum mirum eſt balſamum ad corpora defuncta à corruptione vindicanda, & ita in longos multóſque annos ſyncera omnino præſeruentur.

6 Senſus omnes intellectúmque acuit, iecur ab infarctu purgat, & regiò morbo medetur, quia frigidos humores fugat, & multiplicat ſpiritus animales, reſerat & aperit ſummopere, hinc hæmorrhoïdibus nocet.

Sumitur à quantitate drachmarum duarum ad trium, in iuſculis manè, ieiuno ſtomacho, ſeruato regimine, & cuſtodia.

De quinta eſſentia Meliſſophylli.

CAP. XXXI.

Meliſſa eſſentia.

POSTQVAM dixerimus ſatis copioſè de eſſentijs purgantibus, iam ratio poſtulat de confortatiuis, & roborantibus eſſentijs dicere, vt opus

absolutum, & completum chymicis omnibus præbeamus. Itaque de melissophyllo imprimis tractabimus, cuius essentia mirè efficax, & roborans sequenti methodo commodissimè extrahetur. Vernante tempore colligendum est melissophyllum, & contundendum, vt maxima copia succi extrahatur, & pauco spiritu vini addito reponatur in phialis vitreis in loco frigido, ad deferuendum, per mensem saltem vnum, postquam deferuerit distillandus erit ille succus lenissimo igne: sic enim spiritum æthereũ extrahes flagrantissimũ qui rectificatus,& à phlegmate vindicatus per aliquas distillationes iteratas, erit custodiendus, in phiala optimè clausa. Magmati verò residuo ex hac distillatione affundes spiritũ vini alchoolizatum,& ab omni phlegmate vindicatũ ad eminentiam quatuor digitorum:spiritus æthereus melissophylli aptior & melior quidem esset spiritu vini, ad hanc operationem faciendam, sed quia paucus est, & preciosus, consulo tibi, vt loco illius,vtaris spiritu vini alchoolizato: postquam affusus fuerit spiritus vini magmati, in phiala optimè clausa, illum collocabis in digestione & digeres per quatuor aut quinque dies. His peractis, distillabis spititum affusum, donec striæ cessent. Deinde si quid phlegmatis ascendat proijcies; caue tamen ne ad eam succitatem deueniat magma, vt comburatur, & empyreuma redoleat, quia totum disperderetur. Reaffunde deinde spiritum distillatum, & digere per duos dies in cineribus tepidis, deinde distilla lenissimo igne, reaffunde iterum spiritum, separando in vnaquaque distillatione aliquid phlegmatis quantum fieri potest,

& digere per duos dies, & distillando hanc operationem iterabis donec ascendat spiritus vini, cum sale volatili melissophylli, quod ter aut quater rectificabis cum spiritu vini distillando, & coniunges spiritui suo æthereo superius reseruato. Tum demum habebis magnam copiam melissophylli exsiccati in vmbra vel Sole, & corticis citri magnam etiam copiam, simili modo exsiccatam, & impones vasi terreo aut cupreo ad descensum proprio, & distillabis violentissimo igne, donec comburatur melissophyllum, & cortex citri, & in cineres reducantur albissimos, oleum deinde quod distillatum erit per hanc distillationem separabis per infundibulum ab aqua fœtida, & empyreuma redolente, & rectificabis in retorta cum vitriolo ad rubedinem calcinato ter aut quater, mutato in singulis rectificationibus vitriolo, donec empyreuma deposuerit oleum. Oleum sic rectificatum effundes super corticem recentem citri vt fragrantissimum acquirat odorem, per quindecim aut decem dies. Deinde separabis oleum à cortice per expressionem, & distillabis iterum, & sic pręparatum spiritui æthereo melissophylli, & sali volatili connectes. Sal verò fixum ex cineribus melissophylli, extrahes per solutiones, calcinationes, filtrationes, & euaporationes multoties iteratas, donec candorem, & puritatem summam acquisierit: tum demum coniunges etiam hunc salem sic depuratum, alijs prædictis ex melissophyllo extractis, & seruabis vt mirum arcanum, cui si aliquid olei cinnamomi & ga-

riophyllotum coniunges, maiorem acquiret in actione potentiam.

Vires & Vsus.

1 Omnes sensus internos summopere acuit, & præcipuè memoriam quam feliciſſimam reddit, quia cerebrum ab humiditatibus expurgat, & roborat summopere spiritus animales, & multiplicat. *Vires & vsus essentia Melissæ.*

2 Animum hilarem reddit, tristitiámque fugat, & humenti ac frigido ventriculo auxiliatur, & eius concoctionem adiuuat, quod calorem naturalem mirificè foueat,& nutriat.

3 Deficientem animũ reuocat, cordis imbecillitatem roborat, eámque præsertim, qua somnus frequentius nocte intercipi solet, quod sit caloris naturalis, & vitalis fomes, & spiritus multiplicet.

4 Animi sollicitudines fugat, ac sollicitas imaginationes tollit, quæ tum ab atra bile, tum ab exusta pituita gignuntur; quia aucto, & multiplicato calore naturali hæc omnia euanescunt, vt apparet in adolescentibus qui propter copiam caloris eiusmodi, parum habent sollicitudinis, & in ebrijs, qui propter eamdem rationem absque sollicitudine sunt, cum vinum multiplicet calorem.

5 Pestiferæ auræ vitia corrigit, si inspergatur per domos peste infectas, quia odore gratiſſimo suo cerebrum mirificè, & cor roboret, ita vt facillimo negotio resistat

vaporibus & exhalationibus pestiferis, vnde succurrit summopere peste affectis.

Sumitur ieiuno stomacho manè, à quantitatum ℥ j. ad ℥ ij. in aqua cinnamomi vel anisi, vel in spiritu vini, vel aqua stillatitia melissophylli, vel in succo citri & limonum, vel cum aqua theriacali, in peste fuganda.

De quinta essentia Menthæ.

Cap. XXXII.

Menthæ ent ia.

COLLIGETVR Mentha mense Iulij, & ex ea per expressioné extrahetur succus in maxima copia, qui recondetur in vasis vinarijs, & reponetur in cella vinaria in loco frigido, ad deferuendum: postquàm deferuerit distillabitur succus lenissimo igne cinerum, donec striæ cessent, hoc enim est signum quo dignosci potest, spiritú ascensum fuisse omnem, qui quater aut quinquies rectificatus, vt vindicetur à phlegmate aquoso custodiendus erit, donec coniungatur cum reliquis quæ extrahi debent ex mentha, imprimis sal volatile quod est in maxima copia magmati ex præcedenti distillatione residuo: huic ergo magmati affundes spiritum tuum iam phlegmate vindicatum si copiosum habes; aut vini spiritum loco illius, ad eminentiam quatuor aut quinque digitorum, & digeres per quatuor aut quinque dies, in cineribus tepidis, aut balneo tepido: deinde distillabis donec striæ cessent: separato phlegmate

phlegmate quod deinde ascendit, ascensũ spiritum iterum affundes magmati residuo, & humenti, & digeres per duos aut tres dies in balneo tepido: deinde distillabis & hanc distillationẽ & digestionem multoties iterabis, separato phlegmate in singulis distillationibus, donec sal volatile ascendat, quod ter aut quater rectificatum cum spiritu suo connectendum est, & seruandum, donec sal fixum, & oleum habueris ex mentha, Mentham ergo siccam, & aridam maxima in copia immittes in vrnam fictilem terream aut cupream, eámque mentha replebis ad collum vsque, & comprimes vt majorem copiam capiat vrna, quantum fieri poterit: tum demum linteo madido collum vrnæ cooperies, aliámque vrnam vacuam omnino mentha; sed solum aqua fontana per limpida semiplenam submittes, & coniunges alteram alteri, ita vt os vrnæ plenæ mentha, subintret os alterius vrnæ, aqua fontana semiplenæ, & sic vnitas vrnas, iuncturis peroptimè lutatis, in terram sepelies facta fossicula, donec vrna semiplena tota sepeliatur, & plena mentha vsque ad medietatem etiam sepeliatur, terra aut arena madida vndiquaque supposita. Deinde coronam lapidum facies instar putei osculi circa vrnam mentha plenam donec altitudine æquet vrnam in medio coronæ stantem: hanc coronam replebis carbonibus ardentibus, lignísque impositis ignem per quatuor aut sex horas continuabis. Peractis horis, ignem augebis, & totam vrnam carbonibus ardentissimis cooperies, & hunc ignem violentissimum per duas aut tres horas continuabis.

Tunc frigefactis vasis, & seiunctis, & separatis, separabis oleum ab aqua per infundibulum quod reperies in vrna aqua semiplena, quæ submissa fuerat alteri mentha plenæ. Oleum hoc rectificabis in retorta cum pauco vitriolo ad rubedinem calcinato, idque ter aut quater mutato singulis vicibus vitriolo ad rubedinem calcinato. Huic oleo rectificato, & ab empyreumate vindicato immittes folia nonnulla menthæ recentis, & insolabis per aliquot dies, vase optimè obturato. Deinde his expressis folijs, & oleo omni perquàm optimè emunctis, noua folia recentia adhuc iterũ immittes in oleum, & insolabis, & iterabis immissionem, donec oleum fragrantissimum menthæ odorem acquisierit, quod terna, aut quaterna saltem infusione fiet. Huic oleo immittes spiritum, & sal volatile suum superius extractum. Ex cineribus verò qui reperiuntur in vrna mentha plena, ex qua oleum per descensum elicitum est, extrahes sal fixum menthæ, secundum artem & methodum superius declaratam; & postquam depuratum fuerit, & ab omni terrestri recremẽto vindicatum connectendum erit alijs superiùs extractis, & omnia simul vnienda in balneo tepido digerendo per duos aut tres dies, deinde seruandum est arcanum in phialis optimè clausis.

Vires & Vsus.

Vires essentiæ Menthæ. 1 Mirum est, & stupendum, quod obseruatur in his omnibus arcanis plantarum in quibus adsunt, & sal fixum, & sal volatile, oleum & spiritus plantæ; si enim aliqua guttula in

terram immittatur, tempore conuenienti, & in terra huic plantæ ferendæ idonea, nascetur in tempore debito eadem planta, à qua arcanum extractum est, ita vt hoc arcanum verè dici possit, semen plantæ æternum & incorruptibile, & sit resurrectionis nostræ symbolum rude, & aliqua effigies.

2 Singultus, vomitiones, cholerasque sedat, quod summopere ventriculum roboret, & ab omnibus vindicet excrementis quæ ipsum interturbare possunt.

3 Lumbricos omnes, & ventris tineas teretes enecat, sola externa ventris inferioris perunctione, suo sale tum fixo, & volatili, tum spiritu suo, quæ omnia corruptionem impediunt omnem, & sic animalcula illa interimunt.

4 Capitis dolores omnes qui per sympathiam ventriculi malè affecti, oriuntur mulcet, & curat, quia ventriculum vt diximus ab omni liberat malo.

5 Rabidorum canum morsibus tutissimè succurrit, si recens vulnus eo arcano lauetur, & imposito gossipio eo arcano madido, per aliquod tempus madefiat, quod sal menthæ tum fixum, tum volatile, venenũ omne enecet, & aliã in mutet substantiam, vnde pestiferis omnibus etiam morbis succurrit, & intoxicatis omnibus medela summa est, sed prius ad vomitum compellendi sunt ægri, tum demum nostro arcano vtendum.

6 Tumores omnes duros & scirrhosos discutit & dissoluit, & phlegmonas ad suppurationem

perducit,& buboni pestilenti summa est medicina,tũ quia veneno resistit,& materiã pestilenté coctu,&maturatu difficilẽ ad pepasmũ perducit, idque suo sulphure balsamico.

Sumitur interiùs ad quantitatem scrupuli semis, in aquis cinnamomi, anisi, feniculi,menthæ, vel in spiritu vini,& exterius applicatur locis affectis tepidè, gossipio vel linteo madido eo arcano, superimposito.

De quinta essentia Thymi.

CAP. XXXIII.

Thymi essentiæ vires & vsus.

COLLIGITVR Thymum dum floret Maij & Iunij mense, maxima in copia , & contusum maceratur in phialis cum spiritu vini alchoolizato per mensem vnum in balneo tepido : deinde distillatur spiritus,& separatur phlegma,quod ascendit,& reaffunditur spiritus ascensus,& digeritur iterum in balneo tepido , & redistillatur:& iteratur hęc operatio donec sal volatile ascendat quod rectificabis ter aut quater cum pauco spiritu vini , vt vindicetur ab omni terrestri excremento. Spiritus hic rectificatus , & purus seruandus, & custodiendus erit, donec oleum habeas ex thymo . quod sequenti elicies methodo. Collectum Thymum in maxima satis quantitate, siccum , & aridum vrnæ immittes,eámque replebis thymo, & per descensum , vt mentha in superiori capite distillabis, donec combustum , &

incineratum ſit thymum : oleum rectificabis, per retortam cum pauco vitriolo ad rubedinem calcinato, donec empyreuma depoſuerit : deinde oleum à fœtore empyreumatis vindicatum coniunges cum floribus thymi recentis, & inſolabis per aliquot dies. His peractis exprimes oleum à floribus quantum fieri poterit, & nouis & recentibus thymi floribus coniunges iterum oleum & inſolabis, & exprimes, ter aut quater iterando infuſionem florum, donec fragrantiſſimum acquirat odorem, & ſic oleum hoc coniunges cum ſpiritu ſeu ſale volatili. Ex cineribus verò thymi combuſti in extractione olei, ſalem fixum elicies methodo communi, & vulgari, antea multoties in ſuperioribus capitulis enarrata, & purum factum, & vindicatum ab omnibus excrementis connectes cum oleo & ſpirituoſo ſale thymi, & ſeruabis ad vſus. Deeſt huic eſſentię ſpiritus liquidus thymi, quia extrahi non poteſt propter ſiccitatem thymi, ita enim aridum eſt, & fere ſiccum etſi vireſcat, vt ſuccus ex planta virenti extrahi non poſſit : itáque contenti fuimus ſalem volatilem extrahere ex hac planta ad eſſentiam perficiendam.

Vires & Vſus.

1 Orthopnoïcis, & anhelatoribus maximè prodeſt, quòd roboret plumones, & pectus, & catarrhos ſiſtat, & infarctos plumones pituita, & glutinoſis humoribus liberet, penetranti, & exſiccanti ſua facultate. 2 Iſchiadicis, & arthritide quacumque laborantibus in genere ſuccurrit, & quidẽ maximè, dolores enim eorum

mulcet & lenit, sola externa perunctione spiritus salis, tum fixi, tum volatilis quem in se coërcet.

3 Imbecillitatem visus tollit, roboratis, & auctis, & multiplicatis in maxima copia spiritibus animalibus, & fugatis atris & nebulosis vaporibus, qui neruos opticos occludunt, aut viam spirituum saltem obnubilant.

4 Concoctionem omnium viscerum iuuat, quia multiplicat calorem naturalem suo sale & oleo, quæ maximum & copiosum in se coërcent vitalem calorem.

5 Sensus omnes, tum internos, tum externos acuit, propter eandem rationem, & expedit membrorum omnium motus, & facilitat, cum det viam & ingressum vndiquaque spiritibus per vniuersa membra.

6 Curat omnes affectus ex caussa frigida ortos, quia excalfacit vehementer, & multiplicat spiritus omnes, tum vitales & animales.

De quinta essentia Gattariæ, seu Nepetæ.

CAP. XXXIV.

Gattariæ essentia, vires & vsus.

GATTARIA, quam & alij dicunt Nepetam, colligenda est tempore verno, & contundenda est; & exprimendus eius succus torculari & prælo, & reponendus in cella vinaria per mensem, in vasis vitreis vt deferueat: postquam deferuerit, distillandus erit succus lentissimo igne,

ad separandum spiritum æthereum qui primo ascendet, & strias faciet quandiu distillabit: cessantibus strijs cessabit & ascendere spiritus: tunc temporis mutandum est vas recipiens, & reijciendum phlegma, quod postea ascendit, nisi pro aqua eius stillaritia reseruare cupias, quæ pluris est efficaciæ & virtutis, quàm aliarũ aquarum quę cõmuni methodo cum alembicis plumbeis distillantur: phlegmate egresso & ascenso, magmati, quod residet in fundo alembici adhuc humenti, & non sicco & arido, reaffundendus est spiritus æthereus, qui primo ascendit, & digerendus in balneo tepido, per aliquot dies, vnà cum magmate. His transactis diebus distillandus est spiritus æthereus lenissimo igne, & mutandum est vas recipiens postquam ascensus fuerit spiritus, & separandum erit phlegma ab spiritu. Spiritus verò, iterum affundendus erit magmati, & digerendus, & distillandus; has iterando operationes ter, aut quater, donec sal volatile ascendat, quod erit ter aut quater iterum rectificandum, vna cum spiritu volatili æthereo, qui rectificationem antea non receperat. Deinde Gattaria sicca & arida sumenda erit, & ea implenda erit vrna, & distillanda erit per descensum, secundum artem antea declaratam, in capite trigesimo secundo, de essentia Menthæ; & oleum rectificandum erit per retortam cum vitriolo, ad rubedinem calcinato, idque ter aut quater, mutando vitriolum, in singulis rectificationibus: oleum prædictum sic depuratum, & ab empyreumate vindicatum, connectendum est cum foliis recentis & virentis Gattariæ, & insolandum per aliquot dies, deinde exprimen-

dum oleum à foliis, & iterum cum aliis nouis & virentibus folijs connectendum & insolandum, ídque tertiò donec odorem plantæ habeat oleum, quod demum erit sali volatili, & spiritui suo connectendum. Ex cineribus verò plantæ extrahetur sal fixum, & multis iteratis solutionibus, filtrationibus, & euaporationibus perducetur ad candorem summum, & limpiditatem; tunc demum erit coniungendum, & copulandum cum reliquis aliis quæ extracta fuerunt ex planta, & simul omnia in digestione tepida erunt vnienda, vt fiant vnum arcanum potentissimum, reseruandum in phialis optimè clausis ad vsus varios.

Vires & Vsus.

1 Hoc arcanum mira quadam dulcedine odoris, trahit catos & feles, ita vt iuxta phialam eo arcano refertam delectentur; vnde autem hoc sit, longioris est sermonis, ad alium locum lectorem remittimus, vbi de sympathia, & antipathia rerum differimus, causasque narramus, & præsertim in Palladio Chymico nostro.

2 In fugandis pallidis ac fœdis virginum coloribus nihil est præstantius, quòd coctionem viscerum omnium mirè roboret, & spiritus multiplicet, & sanguinem mundet, & aperiat obstructiones omnes, qua data porta ruunt spiritus vndiquaque per totum corpus, & floridus apparet color.

3 Menses certissimè & tutissimè prouocat, pro-

pter eandem rationem, vndè & vteri affectibus ferè omnibus succurrit, & sterilitati medetur, fœcundasque reddit mulieres.

4 In sedandis ischiadicis doloribus nihil potentius, & præsertim si ex causa frigida ortum habeant, quià spiritu suo salis, tum fixi, tum volatilis, & oleo suo tanquam balsamo, fugat frigidos illos humores, & per insensibilem transpirationem foras educit, neruos roborat, musculos & tendones ad motum procliuiores reddit.

5 Elephanticorum remediũ est tutissimum, non eo tantùm quod strenuè tenues humores digerat, verum etiam quia extenuet & incidat valenter crassos, quales sunt, qui hunc morbum procreant: Addam & ego quod sanguinem repleat spiritibus tenuibus & subtilibus: hinc cicatricibus atris candorem reddit, & sugillata digerit omnia.

6 Venenatis bestiarum omnium morsibus, putà canis rabidi, serpentum, aliorumque animalium, quæ dentibus & spiculis venenum eiaculant, præsto succurrit per spiritum salis, & oleum suum, quæ venenum ipsum plagæ inditum interimunt, & in aliam mutant substantiam, plagamque coagulant & resarciunt spiritu vitali, quem secum continent turgenti copia.

Sumitur in iusculis vel aquis stillatitiis morbo appropriatis à quantitate scrupuli vnius, ad drachmam, vel applicatur exterius tepidè per se, cum gossipio vel linteo eo arcano madido.

De quinta essentia Aristolochiæ rotundæ, & Consolidæ majoris.

Cap. XXXV.

Aristolochiæ essentia, vires & vsus.

COLLIGENDA est Aristolochia rotunda,& & Consolida major,tẽpore verno,& præcipuè earum plantarum radices in maxima & æquali copia,& succus ex radicibus,& folijs,& caulibus,torculari & prælo exprimendus,& in vasis vitreis reponendus in cella vinaria, vt deferueat: postquam deferuerit, distillandus erit lenissimo igne, vt separes spiritum æthereum à phlegmate: spiritũ separatum, & aliquo modo à phlegmate suo vindicatum, & mundatum,reaffundes magmati humẽti,quod residet in fundo alembici, ex distillatione spiritus ætherei, & digeres, per quatuor aut quinque dies,in cineribus tepidis,in balneo tepenti.His peractis diebus,distillabis spiritum, separato phlegmate quantum fieri poterit: postquam ascensus fuerit spiritus, ex magmate quod residet in fundo alembici,huic deinde magmati adhuc humẽti affundendus est iterum spiritus suus æthereus,& digerendus, & distillandus, hæcque operatio iteranda, donec sal volatile ascendat, quod erit rectificandum, vnà cum spiritu suo, ter aut quater distillando: ex radicibus verò siccis, & aridis, in frustula concisis elicies oleum per descensum, & rectificabis in retorta cum vitriolo ad rubedinem calcinato, ter, aut quater donec omne em-

pyreuma deposuerit: huic oleo puro, & ab empyreumate vindicato, coniunges flores verbasci, & hypericonis & insolabis per mensem; & expresso oleo à floribus, addes iterum nouos & recentes flores & insolabis, idque ter aut quater iterando, exprimendo, & affundendo, donec oleum rubicundissimum acquirat colorem; ex cineribus verò harum plantarum sal fixum elicies, & mundabis ab excrementis terreis, modo & arte antea prædicta, & candidum, & nitidum factum connectes cum reliquis aliis, quæ extracta fuerunt ex his plantis, & simul vnienda per digestionem in balneo tepido, vt fiant vnum: cui si addatur oleum ceræ, & thuris, & therebentinæ, absolutum erit vulnerum omnium balsamum, quod erit custodiendum in phialis optimè clausis.

Vires & Vsus.

1 Potentissimè curat quæcumque vulnera simplicia intrà viginti quatuor horarum spatium & citius, ità vt stupendum sit naturæ miraculum: composita verò & profunda vulnera, tam citò curat, vt potiùs miraculum videatur quàm cura, & medela; regenerat enim citissimè carnem, ossa confracta trahit, porrosque citissimè gignit, ita vt spatium quadraginta dierum vincat: neruos læsos quacumque læsione restaurat, & pristinæ sanitati restituit.

2 Ab alto deuolutis & corpore fractis vtiliter datur, ac etiam iis qui interna intestináve vulnera acceperint, namque illa siue

sint, vel exterius, vel interius illata, mirificè sanat, propter ingentem vim balsamicam quæ in eius oleo, & sale continetur.

3 Sanguinis grumos in ventriculo, vel in alia quauis corporis parte concretos disijcit, ac dissoluit, spiritu suo salis, qui corruptum non patitur.

4 In phthisi curanda, & renum internis vlceribus maximè prodest, & cæteris omnibus medicamentis facilè anteponitur, propter vim suam balsamicam, quæ in eius oleo coërcetur.

Sumitur à quantitate drachmæ vnius, ad duarum tempore necessitatis in aquis stillatitiis vulneribus curandis appropriatis, & conuenientibus; vel miscetur vnguentis proprijs, & applicatur tepidè super recentia vulnera postquam vino, & oleo lota fuerint, deinde gossipio, vel linteo eo arcano madido, vulnera teguntur, & ligantur.

De quinta essentia Papaueris, & Hyoscyami.

CAP. XXXVI.

Essentia Papaueris.

PAPAVER satiuum colligendum est, & hyoscyamus, pari quantitate, & mole, & ex

his ſuccus torculari, & prælo exprimendus eſt in maxima copia: huic permiſcendus eſt vini ſpiritus ad ſextam ſaltem partem, vt citius deferueat, quia frigidi, & aquoſi valdè hi ſucci ſunt & tarde deferuent, propter paucitatem ſpiritus ætherei qui permiſcetur eorum phlegmati: poſtquam deferuerit ſuccus in vaſis vitreis, & in cella vinaria, reponendus eſt in alembico & diſtillandus leniſſimo igne, ad ſeparationem ſpiritus ætherei, qui rectificatus ter aut quater, vt mundetur à phlegmate, reaffundendus eſt ſpiritus iſte magmati ſuo, & digerendus, per duos aut tres dies, in balneo tepido. Deinde diſtillandus, & iterum affundendus, & digerendus, idque ter aut quater repetendo, donec ſal volatile aſcendat ex magmate, quod ſal erit etiam rectificandum ad eius depurationem: deinde cuſtodiendum vnà cum ſuo ſpiritu: ex Papauere verò & Hyoſcyamo ſicco & arido per deſcenſum elicies oleum, vt ex cæteris ſuperioribus plantis elicuiſti, & rectificabis eadem methodo: huícque oleo rectificato, & ab empyreumate ſuo vindicato, connectes flores recentes papaueris rubei vel albi, & inſolabis per menſem vnum, & exprimes oleum ex floribus, & nouos addes flores inſolando vt prius, & exprimendo, idque quater aut quinquies, tunc ſeruabis, deinde Meconium, ſeu ſuccum Papaueris in ſpiritu vini diſſolues, & digeres per aliquot dies in balneo tepido, donec meconium hypoſtaſin omnem depoſuerit: deinde filtranda erit diſſolutio

vt perquamoptimè mundetur à terrenis excrementis: tum demum distillanda, donec consistentiam mellis habuerit magma, quod residet in fundo alembici, cui iterum affundendus est vini spiritus distillatus, vt dissoluatur iterum meconij magma dissolutúmque digeratur, digestum distilletur, idque quater aut quinquies repetendo, donec nullas emittat in solutione feces magma quod residet in fundo alembici, post distillationem, sed totum limpidè soluatur; quod tunc temporis erit permiscendum cum oleo & sale volatili, & spiritu æthereo superiùs extractis: hísque addendum erit sal fixum, quod extrahetur ex cineribus earum plantarum, & postquam depuratum fuerit arte & methodo prædicta, cæteris omnibus connectendum erit, & in balneo tepido omnia simul digerenda vt fiant vnum, cui addere poteris ad odoris gratiam, & saporis, olei cinnamomi vnciam semis, extracti moschi drachmam vnicam, & seruare ad vsus.

Vires & Vsus.

Essentiæ Papaueris vires.

1 Nepenthe verum, & laudandum potest dici hoc medicamentum verè laude dignum, mirum atque iterum mirum in curandis fere omnibus morbis arcanum, quod naturæ fere prostratæ, & perditæ, per amicam quietem vires pristinæ reddantur.

2 In omnibus doloribus acutissimis frigidis & calidis, vbi præ vehementia homines fere exanimantur, maximè in dolore colico, nephritico, pleuritico, & arthritico, nihil est

in rerum natura præstantius, quod intemperiem omnem partium omnium temperet, & humores acres, & pungentes, in diuersam mutet substantiam extincto calore partium, per intemperiem præter naturam facto.

3 In sistendis omnibus defluxionibus omnium humorum, & catarrhorum tenuium nihil efficacius, quod per somnum quem potissimum conciliat, calor naturalis multiplicetur in centro, cuius gratia, omnes corporis partes refocillantur.

4 In omnibus profluuijs intestinorum siue ratione humorum peccantium, siue purgantium nihil commodius dari potest, præsertim si cum essentia masticis propinetur, quia acres humores intestina pungentes eo arcano, dulcescunt, & mitiores fiunt narcotico eius sulphure & sale.

5 In vigilijs, & inquietudinibus immodicis, in omni febrium ardentium genere, in phrenesi & mania, cæterísque melancholicis ffectibus nihil potentius, propter somnum quem conciliat.

6 In hæmorrhagia narium, vbi omnia desperantur, vltimum est, & tutissimum refugium quod venas calore præter naturam, aut aliquo humore acri apertas, & referatas claudat, & obturet, refrigerato calore, & temperato humore acri, & pungenti.

7 In sanguinis excretione, & menstruorum nimia euacuatione cum croco martis, & tinctura coralli rubei vtilissimè exhibetur propter eamdem rationem.

Sumitur à quantitate granorum quatuor ad ſex, aluo priùs laxata, in iuſculis vel cum ſpiritu vini, vel cum aqua cinnamomi, aniſi, feniculi, gariophyllorum, vel in ouis ſorbilibus, & exterius applicatur partibus dolentibus cum linteis eo arcano madidis. Nec eſt de eius doſi verendum, vt de alijs laudauis quæ paſſim in libris chymicorum reperiuntur, quia hîc partes ſpumoſæ, & crudi ſulphuris narcotici papaueris, & hyoſciami non reperiuntur in hac compoſitione, quia ſeparantur, tum vnà cum phlegmate quod aſcendit poſt aſcenſionem ſpiritus, tum vnà cum magmate quod proijcitur poſt ſublimationem ſalis volatilis, vel comburitur ad ſalem fixum habendum. Addam etiam quod ſal volatile, & fixum, & ſpiritus æthereus corrigant, & temperent narcoticum ſulphur, quod in eius oleo reperitur, & extracto: quæ duo ex induſtria addenda, ad narcoticam vim habendam, quia reliqua narcotica non ſunt, ſed potius cardiaca, cum vitæ fomitem & focum in ſe coërceant, & ſint vitæ fontes, in papauere, & hyoſcyamo. Sic nihil eſt in mundo, & in rerum natura vniuerſa adeò venenatum, quin ſecum habeat, & coërceat, quæ veneno illo inimicantur, & ſuccurrunt; nec in alijs, & diuerſis mixtis quærenda ſunt venenorum remedia, quàm in veneno ipſo, cui potiſſimum Deus, & natura in centro ipſum ſuum remedium, & medicinam poſuerunt. Vnde corrigentia quæ admiſcentur cæteris narcoticis compoſitionibus facilè non probo cum ex centro ipſius veneni non ſint. Papaueris, hyoſcyami, mãdragoræ, ſolani, & ſimilium plantarum quę narcotico mortifero ſulphure pol-

re pollẽr, corrigẽtia non aliunde petẽda sunt quàm ex centro ipsarum plantarum, & in harum spiritibus æthereis, sale fixo, & volatili, verum & tutissimum corrigens quærendum est.

De quinta essentia Anisi.

Cap. XXXVII.

Anisi essentia.

VIRENTIS Anisi folia & semina contundenda sunt, & torculari, & prælo succus eius exprimendus, & reponendus in cella vinaria, in vasis vitreis, vt deferueat; citò autem deferuet, propter caliditatem suam, postquam deferuerit vt vinum, in alembico vitreo distillandus erit eius spiritus æthereus, leuissimo igne, qui primo ascendet, & strias in capitello alembici faciet, his cessantibus, mutandum est vas recipiens, colligendaque est aqua quæ egreditur & proijcienda, vt nullius valoris, nisi ad depurandum sal fixum, quod ex cineribus plantæ combustæ extrahitur: distillabis autem donec magma siccari incipiat: huic demum, frigefacto vase, ne rumpatur affundes spiritum tuum ascensum, & digeres per aliquot dies in balneo tepenti: deinde distillabis leuissimo igne, & distillatum spiritum reaffundes magmati, & digeres idque quater aut quinquies, donec ascendat sal volatile, quod vt in maxima habeas copia, reaffundendum est super semen Anisi recens mediocriter contusum, vna cum spiritu suo æthereo, & digeres iterum

per aliquot dies in balneo tepenti, & diſtillabis, & iterum affundes, ter aut quater, vt totum ſal volatile aſcendat, vna cum ſpiritu æthereo, & illi permiſceatur inſtar niuis, quod ſal tandem ſucceſſu temporis, vel leui digeſtione in oleum flagrantiſſimum, & dulciſſimum reducitur, hoc tamen omne vna cum ſpiritu ſuo æthereo, poſtquam aliquoties rectificata fuerunt, ſeruanda ſunt, donec ſal fixum & oleum extracta ſint: ad hoc ergo: ſumendum eſt ſemen Aniſi, ſiccũ & aridum, & diſtillandum eſt, per deſcenſum magno igne, vt comburatur omne ſemen, & in cineres reducatur, oleum hoc fœtens, & empyreuma redolẽs, rectificandum eſt in retorta, ter aut quater, cum pauco vitriolo, vt fœtorem deponat, poſtquam depoſuerit, & vindicatũ fuerit ab empyreumate ſuo, permiſcendum eſt, aquæ ſtillatitiæ Aniſi recẽti, quæ ex multis iteratis, diſtillationibus ſuper recens ſemen Aniſi, ſit diſtillata, & ſit albiſſima vt lac, huic ergo aquæ, tuum oleum permiſcebis, & digeres in phiala optimè clauſa, in balneo tepenti, per aliquot dies, donec oleum tuum, albedinem omnem ſecum traxerit, quia albedo illa eſt ſal volatile Aniſi, quod leui digeſtione, in oleum conuertitur, & cum alio oleo iungitur, & odorem Aniſi huic reddit, & communicat, ex cineribus autem, ſal extrahes fixum, & poſtquam purgatum fuerit, & ab omni terreſtri ſpurcitia emunctum, connectes, cum reliquis aliis ſuperius extractis, & in balneo tepenti digeres, vt fiant vnum ſeruandum in phialis perquamoptimè clauſis.

Vires & Vsus.

1 Ad oris fœtorem cõmodissimè vsurpatur, quia flagrantissimũ est medicamentum,& suo calore exsiccat, gingiuas putrentes, & dentes, & suo sale putredinem impedit. *Vires & vsus Anisi essentiæ.*

2 Vrinam summoperè ciet,caliditate sua,& flatus discutit,& ventriculum roborat, & coctionẽ omnium viscerum, reserat omnia obstructa, vnde hepatis obstructionibus, & lieni medetur,& regio morbo,& aquæ intercuti.

3 Animalium venenis aduersatur,propter salem, tum fixum, & volatilem, quem secũ habet, qui in genere venenis omnibus aduersatur, aduersatur autem, quod venenum sit mortis principium, & fons, sal verò vitæ scaturigo.

4 Alba fœminarum profluuia sistit, interno suo vitali calore, qui cum partium omniũ calorẽ refocillet,& spiritus omnes multiplicet,alba fœminarum profluuia,ex cruditate,& frigore orta, compéscit, multiplicato hepatis calore,& venarum spiritibus adauctis.

5 Lac ad mammas elicit, & venerem stimulat, propter eamdem rationem, & dolores capitis ex causa frigida ortos, & intemperie frigida,aliquarum inferarum partium,quæ sursum vapores emittunt.

Sumitur ad quantitatem scrupuli vnius,in iusculis,ouis sorbilibus, aquis stillatitijs, morbo appropiatis & conuenientibus.

Notãdũ est,quod si huic oleo à sale fixo separato;

moſchus, & zibeta addantur ſubito diſſoluuntur, & gratiſſimum paratur oleum in perpetuum ſeruans odorem gratum, valdè penetrans, quo ſi intinguntur lintea, vel chirothecæ, vel panni fragrantiſſimum dant odorem, & diutiſſimè eumdem cuſtodiunt.

De quinta eſſentia Cinnamomi.

CAP. XXXVIII.

Cinnamomi eſſentia, vires & vſus, & methodus facienda.

EX Cinnamomo quia ſiccum & aridum aſportatur in noſtras Regiones, & quia eius folia, & flores habere non poſſumus, extrahi non poſſunt partes omnes eſſentiales, quæ veram & abſolutam Cinnamomi conſtituunt eſſentiam, itaque eius oleo tantùm & ſale fixo, contenti erimus vt arcanum eius abſoluamus: ex Cinnamomo ergo leuiter contuſo, per deſcenſum oleum elicies magno igne, vt comburatur Cinnamomum, & reducatur in cineres. Hoc oleum, ter aut quater rectificatum per retortam, cum pauco vitriolo ad rubedinem calcinato, affundes ſuper nouum & recens Cinnamomum, leuiter contuſum, & cum pauca aqua cinnamomi ſtillatitia, in retortam immittes, & diſtillabis per balneum feruentis, & bullientis aquæ, donec totum oleum egreſſum ſit, quod odorem Cinnamomi ſic recuperabit: huic oleo addes ſalem fixum quem extrahes ex cineribus Cinnamomi combuſti; addes autem purum, & ab

omni terrestri spurcitia vindicatum, & seruabis ad vsus.

Vires & vsus.

1 Naturali balsamo correspondet in curandis recentibus vulneribus, & inueteratis vlceribus: vulnera propter eius oleum, vlcera proter eius sal.

2 Prouocat menses, & partum tutissimè promouet, aperiendi sua facultate, & calefaciendi vi, & potentia.

3 Tollit tussim frigidam, & capitis dolorem, quia vapores è ventriculo sursum elatos fugat, & caput calfacit, & roborat, ita vt catarrhi non detur locus, vnde tussis euanescit.

4 Omnia membra confortat, & imprimis ventriculum, cor, & cerebrum, eorum calorem conseruando, & multiplicando.

5 In deliquiis animi singulare est medicamentum; quia cor ita exhilarat, & roborat, vt omnia quæ illi nocere possunt ab eo abigat.

6 Pallidos virginum colores abigit, quia vapores è menstruo sanguine ortos, & ex spermate corrupto, totam sanguinis massam labefactantes, fugat & annihilat, roborato vtero, & spiritibus sanguinis multiplicatis.

7 Ad pestilentis auræ fugam & præseruationem nihil est præstantius; quia omnia principalia membra ita roborat, vt resistere possint auræ venenatæ, & pestilenti.

Sumitur ad quantitatem guttarum trium aut

quatuor, in aqua melissæ, vel aqua cinnamomi,& anisi, vel in iusculis, aut ouis sorbilibus, vel exterius applicatur, cum gossipio, vel linteis eo oleo madefactis.

De quinta essentia nucis Moschatæ.

Cap. XXXIX.

Nucis moschatæ essentia.

SAl volatile, & oleum nucis Moschatæ (quam & alij myristicam dicunt)copiosa sunt,ita vt facili negotio extrahantur,hac methodo, postquam contusæ leuiter erunt nuces moschatę,& vaporem feruentis aquæ perceperint,aliquãdiu,prelo & torculari in sacculis,cõmittendæ erunt, & succus earum exprimendus, qui & oleum earum censetur, vt multis terrenis excrementis implicatum, quocirca est iterum, & multoties rectificandum hac methodo,oleum istud, permiscendũ est,cum optimo spirituvini alchoolisato,&ambo simul digerẽda in balneo tepido,per quindecim dies, obturato vase: his peractis diebus distillanda erunt, omnia per balneum feruentis aquę quicquid distillari poterit,in hac distillatione duo simul ascendunt, spiritus,scilicetvini infusus,&spiritus nucis moschatę ad modũ spiritus therebentinæ clarissimus,& limpidus gratissimi odoris,qui sæpissime supernatat aquæ ardenti, & dignoscitur tantùm spissitudine,& crassiori albedine, nec inuicem permiscentur, etsi agitentur simul. Magma, verò & oleum crassum quod resídet in fundo alembici,in hac distillatione

custodiendum est,cum magmate,ex compressione olei primi,prelo &torculari facti,donec per descẽsum omnia magmata distillentur, spiritus autẽ hic connectẽdus est, cum nouo oleo recẽter extracto, prelo & torculari,& ambo digerenda sunt,in balneo tepenti,per quindecim dies, deinde distillãda per balneum feruentis aquę,&iterum affundendũ magmati quod residet,quicquid distillat,per hanc distillationem feruentis aquæ, & hanc operationẽ quater aut quinquies iterabis distillando,affundẽdo,& digerẽdo,donec sal volatile,nucis moschatę ascendat,vna cum spiritu in forma niuis, aut ceræ albæ,quæ leuissimo calore liquatur, &est fragrantissimi odoris: magmata verò omnia quæ resident ex omnibus distillationibus, & expressionibus simul permiscẽda,&in alembico ad descensum proprio collocanda,& distillanda,donec comburãtur, & in cineres reducantur : oleum quod egreditur rectificãdum per retortam,cum pauco vitriolo, vt ab empyreumate vindicetur, & à fœtore, & ex cineribus sal fixum extrahendum , & depurandum arte, & methodo communi , & simul omnia tunc temporis permiscenda,& in balneo tepenti vnienda, vt fiant vnum seruandum ad vsus.

Vires & Vsus arcani prædicti.

1 Oris suauitatem cõmendat , & fœtentis animæ exhalantis virus abolet , propter gratissimũ, & fragrantissimum odorem,quem suo spiritu,& sale volatili coërcet. *Vires essentia moschatæ nucis.*

2 Lentigines , & faciei maculas omnes tutissimè emendat , propter salis sui absterſionem , &

penetrationem, & quod ſanguinem laudatum ad faciem conuocet, & ſpiritus qui corruptum lentiginum & macularum ſanguinem digerunt, & diſcutiunt, multiplicet.

3 Viſum acuit, ventriculum, & iecur roborat, lienem abſumit, vrinam ciet, fluentem aluum ſiſtit, flatus diſcutit, frigidiſque vteri affectibus, mirificè prodeſt, neruorum, & articulorũ diuturnis doloribus à frigore excitatis vtiliſſimum eſt, & ad Veneris excitandos ſtimulos maximè expetitur, quia ſummopere excalfacit, & auget calorem natiuum, & ſpiritus vitales & animales, qui ſunt omnium actionum & functionum authores.

Sumitur ad quantitatem guttarum decem ad duodecim in iuſculis, vel in aquis ſtillatitiis morbo appropriatis, & conuenientibus: vel miſcetur vnguentis, aut per ſe applicatur exteriùs tepidè, partibus affectis cum linteis eo arcano madidis.

De quinta eſſentia Cariophyllorum.

Cap. XL.

Coriophyllorum eſſentia.

ARTEM & methodum quam obſeruauimus in extrahenda Cinnamomi eſſentia, eamdem ſeruandam in Cariophyllorũ extrahenda eſſentia præcipimus, vt & in extrahẽda piperis, gingiberis, macis, & croci eſſentia, omniumq; ſeminum ſiccorum, & aridorum, & lignorum; vna enim & eadem eſt methodus cuius ope & induſtria, quicquid

extrahi potest essentiale opera chymica, ex his mixtis extrahitur, præsertim oleum per descensum, & sal fixum per combustionem: cætera verò quæ desunt ad perfectam essentiam constituendam, non possunt extrahi, quia sicca & arida habentur hæc mixta in his regionibus. Est tamen mea methodus, absit fastus & vaniloquium, cæteris omnibus acutior, quia per eam sal volatile, quamuis non apparenter, & visu ipso cernatur extrahi, extrahitur; quia oleum rectificatum dum infunditur aquæ stillatitiæ cinnamomi, vt iterum per balneum vnà cum aqua egrediatur, vt odorem recipiat cinnamomi, sal volatile omne quod inuisibiliter est diffusum, & dissolutum intra poros aquæ connectitur oleo; vnde & aqua insipidior redditur: & quod in cinnamomo obseruarut, in reliquis alijs obseruare licet; sic sal volatile quod ex plantis, & seminibus, lignis, & fructibus siccis & aridis separari non potest, visu saltem vt appareat, hâc industria separatur, & adhuc fieri potest, vt visu appareat: nam si idem, & simile oleum cinnamomi multoties affundetur aquæ nouę & recenti, & post digestionem distilletur, tandem oleum coagulatur, virtute spiritus salis, in loco frigido, & soluitur in calido, instar spiritus salis volatilis: itaque hanc eamdem methodum obseruare oportet, si perfectam quodammodo, & absolutam cariophyllorum essentiam habere cupias, cuius vires & vsus sunt.

Vires & Vsus.

1 Iecori, ventriculo, & cordi maximè auxilia- *Vires &*

vſus eſſentiæ Cariophillorum.

tur, quia calorem conſeruat naturalem, & perditum reſtaurat, & ſpiritus hinc multiplicat vitales.

2 Dentium doloribus quibuſcumque ſummum eſt, & vltimum refugium, quia cum cauſticæ ſit virtutis, neruum ferit dentis, & humorem acrem, & mordacem, dentis neruo illabentem mitiorem reddit, & in aliam mutat ſubſtantiam, vt in coniunctione duarum, & diuerſarum aquarum fortium contingit, vna extinguit aliam, & tertiã gignit mitiſſimam, quæ non eſt vrentis, & pungentis virtutis.

3 Vlcera quęcumque curat, propter eãdem rationem, ſal enim vrens, & cauſticum vlcus conſtituens, diſſoluitur, & annihilatur per ſalem arcani huius, ſimiliter vrentẽ, & ambo in aliã conuertũtur ſubſtantiam, vlceri non improbam, deinde natura ſuo balſamo naturali cicatricem inducit.

Sumitur in iuſculis, vel aquis ſtillatitijs morbo appropriatis, ad quantitatẽ guttarum ſex, ad decem vel miſcetur vnguentis, & exterius applicatur, per ſe cum linteis, vel goſſipio noſtro arcano delibuto.

De quinta eſſentia Gummi Carannæ.

Cap. XLI.

Gummi Carannæ etiam & quid ſit.

OMNIA gummi excrementa ſunt humidi arborum, vt diximus in Palladio noſtro chymico, capite de diſtillatione mineraliũ, quia autem humidum radicale tribus conſtat, ſale, ſulphure, & Mercurio, videndum eſt an gummi ſint triam il-

lorum excrementa, vel tãtum vnius: Sunt quidem trium illorum, quia simul vna excretrice facultate ad corticem sua excrementa deponunt, nihilominus alia dicuntur sulphurea excrementa, alia mercurialia, alia salita, quod alijs prædominetur sulphureum quid, alijs mercuriale, alijs verò salitum. Sulphurea ergo dicemus, excremẽta omnia gummi, cum in his plus sulphuris reperiatur, quam aliarum duarum substantiarum mercurij scilicet & salis, vnde olea videntur esse concreta, & resinæ & therebentinæ: hinc facili negotio in oleum reducuntur, summè penetrans, & excalfaciens, quia semper retinet naturam sui principij, excrementa enim sulphurea, omnia ætherea sũt & subtilissima, cum sint sulphuris alimentitij crudi, & infixi partes, spiritus æthereos, & igneos infixos habentes, vnde propter nimiam subtilitatem, & ætheream eorum substantiam, separantur calore naturali, à partibus alimenti fixi, & quia permiscentur mercuriali, & salito excremẽto, statim in sublimatione dum aërem frigidum tangunt, condensantur euaporatis subtilioribus partibus, calore solis, vnde etiam iterum dissoluuntur, substantijs tantum æthereis, & igneis eis permixtis, vt sunt olea omnia, & spiritus, quia simile in sicale habet ingressum. Gummi itàque Caranna dictum ab Hispanis eiusmodi erit, & adhuc propter loci tẽperiem calidissimã, & arborem ex qua exsudat, quæ & calidissima est, sulphuream maiorem habebit substãtiam, & subtiliorem, aduehitur enim ex partibus Indiæ Occidentalis, quæ Zonæ torridæ subijcẽt, ex arbore cedro simili exsudat, arbor nunquam folia sua deponit, sed semper, virescit, fructúque vt aiunt

perenni grauida eſt, quod eſt ſignum ſuæ caliditatis, & ſulphuris turgentis ſignum, incolæ id ipſum gummi, experientia ipſa calidiſſimum exiſtimant, & affectibus frigidis curandis, & tumoribus eiuſdem naturæ reſoluendis proſpero & felici ſucceſſu admouent. At nos quia ipſummet gummi virens, & veſicans reperimus, in eſſentiam reducere duxit ratio, vt amoueretur illa cauſticans & vrendi facultas, & mitigaretur ſal illius pungens arte chymica; ita vt feliciori, & tutiori effectu, ſolatium ſit multis qui morbis cruciantur incurabilibus: hac autem methodo id conſequetur. Sumatur gummi. Carannæ, libra vnica aut altera, & diſſoluatur optimo vini ſpiritu alchoolizato, & à phlegmate aquoſo vindicato, in phiala oblongi colli optimè clauſa, in balneo tepenti per quindecim dies: deinde in cineribus diſtilletur ſeruatis ignis gradibus; quod primò egreditur cum ſpiritu vini, eſt ſpiritus gummoſus carannæ, qui ſubtiliſſimus eſt, & æthereus: deinde ſtillat oleum flauum, tertiò oleum rubeum: hæc olea omnia ter aut quater rectificanda ſunt, & feces quæ remanent in fundo retortæ aut alembici, poſt vnam quamlibet diſtillationem, comburendæ ſunt fortiſſimo igne, vt reducantur in cineres: ex his arte & methodo communi extrahendum eſt ſal fixum, hoc ſæpiſſimè calcinandum & ſoluendum, vt deponat vrendi facultatem, donec dulce ſit, & candidum, & limpidum: tunc temporis omnia hæc olea putà, & ſal, ſimul permiſcenda ſunt, & connectenda, & in balneo tepenti vnienda, & ſeruanda ſunt in phialis perquamoptimè clauſis ad vſus.

Vires & Vsus.

Vires essentia Carãna.

1 Arcanum est arthriticum; soluit enim dolores omnes ex causa frigida ortos, quod suo spiritu humores in neruos, tendones, & musculos stillantes fuget, & roboret suo vitali calore, partes frigiditate humorum extinctas.

2 Dissoluit, & emollit quoscumque tumores frigidos, duros & scirrhosos; quia eius spiritus coagulatum omne, & tartareum dissoluit.

3 In colico dolore nihil est præstantius, quia sæpe sæpius hic affectus ex pituita, & glutinosis, & flatulentis humoribus ortum habet: hoc autem arcanum suo illitu discutit, & disperdit, quicquid frigidum est, glutinosum, & flatulentum.

4 Vlcera inueterata etiam curat propter balsamum suum quod continet, & sal quod abstergit, & sal aliud vlcus faciens, & nutriens, corrumpit, & in aliam mutat substantiam.

5 Hemicraniam & dolorem capitis ex flatibus frigidis, & copia pituitæ ortam sanat solo temporum illitu quia flatus, discutit, & omne frigidum disperdit, tanta est vitali caliditate, & subtili præditum.

Potest sumi interius à quantitate guttarum decem ad duodecim in ouo sorbili, vel syrupo violaceo: aut papaueris; vel exteriùs applicatur, partibus affectis per se illinendo tepidè, superpositis linteis calidis, aut lana succida, vel miscetur vnguentis, vlceribus, & morbis appropriatis, & cum his applicatur.

Ad ſimilitudinē huius extracti,& eſſentiæ, poſſunt extrahi eſſentiæ omniū gummi, quæ virtutes ſequentur,earū ſubſtantiarū ex quibus extrahētur.

De quinta eſſentia Therebentinæ.

Cap. XLII.

Therebentinæ eſſentia, & quid ſit.

THEREBENTINÆ fontem,& ſcaturiginem pauci ſunt qui ſciant, exiſtimant omnes ferè medici,& philoſophi,eſſe therebenti liquorem aut aliarum multarum arborum reſinoſarum,glutinoſum humorem quemdam, qui exſudat ex his arboribus, liquor quidem eſt, & humor, at qualiſnam liquor ſit,ex quibus conſtet ſubſtantijs, cur ignem concipiat,& amarus ſit,& cur calore arboris,qui potens eſt,dulcis non fiat, id ſcitu arduum eſt,& philoſopho dignum, ad primum dicimus, liquorem eſſe alimētitium arboris, ex humido radicali terræ originem ducens, quod radicibus arboris,tanquam ſanguiſugis in altum trahitur, ad alimentum, & calore centrali arboris digeritur, fortè quidem digeſtione,& acri,ita vt præ violentia dulce quidquid eſt in ſucco terræ,radicibus arboris in alimentum tracto, amarum fiat, vt apparet in coctione mellis, quod ſi violentiſſimè coquatur, & acri calore digeratur, amaritudinē acquirit ſummā quāuis dulce ſit, dulcedo enim eſt, ex temperata coctione, & digeſtione humorum trium primorum, amarities verò vt ſuum contrarium ex forti,& intēperata digeſtione,therebentina ergo cū conſtet ex tribus ſubſtantijs primis ſale,ſulphure,&mercurio,& ſulphur prædominetur

cæteris duobus,hinc fit, quod interno ſuomet calore,& calore natiuo arboris ex qua exſudat, & cuius eſt alimentũ, dũ digeritur, &coquitur amareſcat,& ignẽ cõcipiat, propter ſulphur,ei prædominans,quodque eſt maximę virtutis,& penetrãdi ſummã habet facultatẽ propter ſpiritũ ſubtilẽ, & tenuẽ quem cõtinet.Qui adhuc ſi ſeparetur à glutinoſis ſuis excrementis quę penetrationem retardãt,& impediunt,maiorẽ certè acquiret penetrandi virtutẽ, & erit menſtruum,in quo flores omnes ſuum colorem,vna cum virtute ſua deponent, per inſolationẽ,&gummi omnia poſſunt diſſolui,& in oleũ conuerti, ſeparatur autẽ oleũ, & eius ſpiritus ex corpore therebentinæ, eiúſque ſal volatile ſequenti methodo. Capiatur therebentinæ cuiuſuis generis,veneta tamen cæteris præcellit, libra vna aut altera,& miſceatur cũ alia libra,aut altera ſpiritus vini optimi alchoolizati,& optimi,miſceãtur ſimul,bacculo agitentur,donec vnita ſint, deinde phialæ vitreæ ſatis amplæ & magnæ, ita vt tertia eius aut media pars non ſit plena, & agitentur ibi diu, & longo tẽpore, donec in albedinẽ ſummã reducantur,tunc ſeponẽtur in loco frigido,vt hypoſtaſes demittant, poſtquã ſepoſuerint, ſupernatabit omnibus, ſpiritus vini,deinde ſequetur therebentina, in oleum diſſoluta flaui caloris, vltimo ſequetur ſal therebentinæ quoddam, albiſſimi coloris qui ſeparatus,& exſiccatus,catharticæ eſt virtutis, & potentiſſimè purgat per inferius, nulla moleſtia, nullóque ſanitatis incommodo,ſpiritus vini, & oleum poſſunt ſimul permiſceri, vt digerantur in balneo tepenti, per quindecim dies,phiala optimè clauſa, ne ſpiritus exhalet,

Tum demum distillare oportet igne cinerum seruatis ignis gradibus, primo lento, donec spiritus therebentinæ, vnà cum spiritu vini, & phlegmate egressi sint, & distillati: tunc augendus ignis, & mutandum recipiens, quia oleum therebentinæ egredietur flaui coloris; & ignem augendo, & continuando oleum egredietur rubei coloris: vbi cessandum est, & quiescendum à distillatione. Olea autem flaui & rubei coloris, simul connectenda sunt, & bis aut ter rectificanda per retortam. Magma autem, quod residet in fundo alembici eximendum est, & contundendum, & in puluerem tenuissimum reducendum, & ponderi suo, plus duplo aut amplius addere oportet spiritum therebentinæ, qui in prima distillatione egressus est, vna cum spiritu vini, & simul digerere in balneo tepenti, per quindecim dies, vt dissoluatur omnino magma, tum distillare, leuissimo igne, distillatum digerere iterum, & iterum distillare, donec ascendat spiritus, vnà cum sale volatili therebentinæ, quod vltimò egredietur, & in capitello alembici coagulabitur in formá mellis, aut in fundo recipientis in forma olei residebit. Magma autem quod ex hac distillatione residebit, poterit comburi, vt in cineres reducatur, ex quibus etsi paucis poterit extrahi aliquid salis fixi, quod paucum est; quia hæc substantia tota sulphurea est, & volatilium partium, ideoque inter comburendum tota ferè euanescit: si quis tamen salem fixum desiderat in hoc arcano, poterit magnam copiam resinæ addere magmati, & vnà comburere, & in cineres reducere, & ex his deinde salem extrahere fixum, & depurare arte & methodo communi,

muni, & depuratum connectere, sali volatili, deinde sumere vnciam, vnam aut alteram, aut quicquid erit residuum ex omnibus distillationibus, & sublimationibus, salis volatilis, & salis fixi, si simul sint coniuncta, & ad pondus eorum, addere spiritus therebentinæ, sextam tantùm partem aut septimam, olei verò flaui, & rubei rectificati nouam aut decimam tantum partem, & simul miscere, & seruare in phialis optimè clausis, tanquam arcanum mirandum, & stupendæ virtutis in morbis chronicis, & insanabilibus curandis, aut saltem demulcendis.

Vires & Vsus.

1 Arcanum stupendum in comminuendis, & rumpendis renum arenulis, & calculis, diureticum enim summum est, & secum defert ad renes, Sal volatile, & fixum, quæ arenulas comminuunt, & calculos rumpunt, & in mucaginem dissoluunt. *Vires & vsus essentiæ therebentinæ.*

2 In vlceribus omnibus malignis, & pessimi moris curandis, & aglutinandis nihil est efficacius, propter eius oleum, quod balsami naturalis vires æmulatur, & suum salem qui corrodentes humores alterat, & in mitiorem mutat substantiam.

3 Frigidis neruorum, & articulorum affectibus summum est solatium, hinc est arthritide misere laborantium tutum confugium.

4 In percurandis venereis gonorrhæis, nihil est potentius, cum renes potentissimè expurget, & totam messenterij molem, & jecur

M

roboret, & ſanguinem depuret.

5 Pituitam, & ſeroſos humores, & glutinoſos potenter nulla tamen moleſtia expurgat,& educit, hinc eſt ſenum omnium laudabile medicamentum, quo ſaburram humorum ſuorum ſingulis menſibus, deponant, vt longius, & durabilius trahant æuum.

6 Vermes etiam, & puerorum lumbricos, & ventris tineas interimit ſuo ſale tum volatili & fixo, & propter eius amaritudinem ſummam.

Sumitur ad quantitatem drachmæ vnius in iuſculis, vel in ſucco limonum, vel ſyrupo eorumdem, manè, ieiuno ſtomacho, ſeruato regimine & cuſtodia, vel exterius applicatur partibus affectis cum goſſipio, eo arcano madefacto, ad modum balſami.

De quinta eſſentia Myrrhæ, Thuris, & Maſtichis.

CAP. XLIII.

Myrrhæ, & Thuris eſſentia.

MYRRHÆ, Thuris, & Maſtichis ſumes ad quantitatem libræ vnius, & poſtquam ſpiritu vini lota fuerint, affundes ſuper ipſa, in phiala aut in retorta, ſpiritum therebentinæ, ad pondus omnium quantum ipſa ponderant, & digeres in balneo tepenti per quindecim dies, deinde diſtillabis leuiſſimo igne, vt ſeparetur ſpiritus there-

bentinæ affusus, & iterum affundes, & digeres per quatuor dies: his peractis; distillabis, leuissimo igne, vt spiritus iterum therrebentinæ separetur, deinde mutato recipiente continuabis distillationem, donec nihil amplius distillari possit: magma quod residet, extrahes,& combures fortissimo igne, ex cineribus eius extrahes salem fixum quem depuratum arte,& methodo communi oleo coniunges,tincturam autem florum verbasci & hypericonis,spiritu therebentinæ extractam his addes, vel vt labore isto careas, spiritus therebentinę qui affunditur & digeritur vnà cum myrrha, thure, & mastiche tinctus erit floribus illis, verbasci, & hypericonis, vt distillando deponat tincturam in oleo eorum,sic seruabis illud oleum balsami naturale vires proximè æmulans.

Vires & Vsus.

Vires essentia Myrrhæ.

1 Si istud oleum connectatur cum arcano Aristologiæ rotundæ, & consolidæ majoris superius extractum, capite 35. huius libri, perfectissimum,& absolutum erit balsamum, ad curanda quæcumque vulnera recentia, & inueterata, & in vlcus transmutata, simplicia, & composita, propter oleum suum,quod calore natiuo temperatissimum,humido radicali nostro,amicissimum est,& ferè simile, vnde citò deperditũ reparatur,apposita eadem aut saltẽ simili natura.

2 In curanda dysenteria,lienteria,& quocumque alui fluxu, cum oleo martis, aut croco eius permixtum nihil est potentius, quia sistit

catarrhos omnes, & humores acres temperat, vlcuſque, ſi quod ſit in inteſtinis, breuiſſimo agglutinat tempore, tum iniectum per clyſteres, tum per os aſſumptum.

Sumitur à quantitate ſcrupuli vnius, ad duos in aquis morbo conuenientibus, & appropriatis, vel applicatur exterius per ſe ſolum tepidè cum goſſipio, vel miſcetur vnguentis, & balſamis vulnerarijs, & applicatur arte, & communi methodo.

Concluſio huius libri ſecundi.

Cap. XLIV.

Laus Alchymiæ, & poteſtas.

OMNES vegetantium eſſentias perſequi velle, non ſolum infinitum eſſet opus ſed & multo tædioſum, & nullius vtilitatis ſtudioſis chymicis, quia ſufficiunt capitula præcedentia, vt quicquid ex vegetantibus educi poteſt, opera chymica educantur, ſimili ſeruata methodo, & arte; ita vt modo linceos habeant oculos chymici ſtudioſi, œconomiam omnem internam vegetantium omnium, hiſce antecedentibus patefactam habebunt, ex his facilè percipient omnes philoſophi; quantum laudis honoris & gloriæ, ſupra aliàs ſcientias omnes mereatur alchymia, quæ tanta ſecreta, & arcana abſtruſa, denſa caligine circumfuſa, in lucem promit, ita vt obſcurum, & atrum elementorum pallium, & tegumentum non ſuffi-

ciat, quum lumine ſuo ad intima naturæ penetralia detur aditus, itáque æquo, & iuſto matris philoſophiæ, & luminis naturæ nomen mereri aſſeremus, cum quicquid eſt in rerum natura ſcitu dignum, eius luminis ope verè, & propriè ſciatur, & per eius cauſam cognoſcatur, eiuſque operibus, & artibus Mathematicè manifeſtentur omnia abſtruſa.

MYROTHECII SPAGYRICI.

LIBER TERTIVS.

De mineralium spiritu extrahendo.

CAPVT I.

Spiritus Mineralium, quid.

VLTI sunt philosophorum, qui mineralium spiritus non admittunt in rerũ natura, quod sint corpora adeò terrestria & dura, vt simplicem persistendi facultatem habeant, nulláque viuant anima, nihilominus experientia ipsa contrarium cernitur in mineris, & terræ focis, aërisque spatijs vbi sæpissimè metalla & mineralia, vt & animalia generantur, pluuiáque decidunt in terras, vnde necesse est vt habeant spiritus quorum ope, generationes eorum in tanta abstrusa, & longinqua spatia protendi possint, nec opus proinde, vt viuant anima, vt arbores & animalia,

quia eorum ſpiſſum igneum non adeo copioſum eſt, & purum, vt in eo gradu perfectionis, & puritatis attingat, vt hinc deinde vita & anima exſurgat, ſimilis, & æqualis animæ plantarum & animalium, at viuunt mineralia, anima mundi, quæ inſeparabilis,eſt ab ſpiritu mundi, at communiter loquendo. Aliud eſt habere animam & viuere, & aliud eſt habere ſpiritus, differt enim toto cœlo ſpiritus ab anima, nec quicquid habet ſpiritus animam habet, vt clariſſimè patet, in ſpermate animali, & ſemine vegetantium, quæ omnia habent ſpiritus, & tamen non viuunt, nec animam habent actu, ſed potentiâ tantum, ſimili eloquio ſpiritus admittimus in mineralibus, dicimuſque ſpiritum iſtum eſſe ſubtiliſſimam partem volatilem humidi radicalis mineralium omnium. Qui tantæ eſt virtutis, & efficacię in chymia facienda, vt eo abſente, pereat omnino totius alchymiæ ſupellex, induſtria & opus, in eo ergo extrahendo tota ars conſiſtit, & arcanum omne concluditur, copioſiſſimè extrahes ex vitriolo fortiſſima diſtillatione, eumque ſpiritum diſtillatum cum ſuo phlegmate, putrefacies, in phiala oblongi colli peroptimè clauſa, in balneo tepidiſſimo, donec phlegmati permiſceatur, & fiat aqua, tum demum à phlegmate, & aquoſo humore, putrente, & fœtido, vindicabis per rectificatiooes, ſeptimo iteratas, cum eo ſpiritu ſic rectificato miranda patrabis, vt in ſequentibus videre licebit; reſerat enim omnes metallorum compagines, & in ſuam naturam liquidam reſoluit.

Per vitriolum intelligo ſal metallorum.

De quinta essentia Auri.

CAP. II.

Auri essentia quid, & qua ratione fiat.

AVRI compago, quamuis omnium metallorum, omniúmque rerum naturalium vincat compages, attamẽ dissoluitur, & in liquidam conuertitur substantiã sequenti methodo, postquã aurum purum, & putũ antimoniali cemento purgatũ & cineritio, dissolutũ fuerit per aquã regiã fortem, & oleo tartari in fundo solutionis suæ præcipitatũ, in puluerem tenuissimũ, edulcorãdus est, hic puluis multis lotionibus per aquam fontanam factis, donec tota acrimonia aquæ fortis euanescat: deinde exsiccandus erit leuissimo calore Solis. Caue ne exsicces igne, quia citò suscipit ignem, & flammam tonitru plenã, tum demũ fulminantem hũc puluerẽ dissolues in spiritu, seu oleo vitrioli nostri rectificato, vt dictũ est in capite 1. huius libri. Dissolutionem fouebis balneo tepenti, per dies quindecim. Tinctũ hunc spiritũ, & rubicundissimum clarum, & limpidũ separabis per inclinationem, & seruabis in phialis peroptimè clausis ad vsus ferè infinitos. Potest etiam dissolui hic puluis auri, hac methodo præparatus, in balneo tepenti, cũ spiritu salis, de cuius præparatione inferiùs dicemus peculiari capite, dissoluitur etiam cum sale tartari volatili facto, & dissoluto, & omnes hæ dissolutiones perquamoptimæ sunt, & pari donantur virtute, extrahitur autem eius tinctura beneficio olei

alchoolysati vitrioli communis,conuertitur etiam aurum igne continuo in furno vitrariorum,in calcem intra sexdecim aut quindecim dies, quæ calx facillimè liquescit,in spiritu acido salis,vel in spiritu acido mercurii,& hæc sunt secreta artis.

Vires & vsus.

1 Summum est confortatiuum, & superat omnia alia arcana in roborando,corde, cerebro,hepate, & reliquis omnibus partibus nostri corporis, quæ ad vitam conseruandam conferunt, habet enim humidum suum simile nostro, vnde conuertuntur citò in vnam & eamdem substantiam, & fortiori compagine ligatur humidum nostrum, compagine duriori alterius, hinc fortiùs deinde resistit omnibus vitæ incommodis. *Vires, essentia auri.*

2 Senectutem summoperè retardat, renouato & restaurato humido radicali nostro, propagatque vitam in longius æuum quam credi fas sit, quod arcanum prædictum fixet humidum nostrum, & durissima compagine coagulet;ita vt, calore naturali suo, ne facilè euanescat, vt fieri assolet, propter infirmam sui ipsius compaginem.

3 Omnibus morbis potest commodissimè exhiberi, & nullis aduersatur, quia roborata per ipsum natura, ipsamet deinde, à suis liberatur malis.

4 Virtutes adhuc possunt exaltari, & sublimiores fieri, modo solutio ipsa arte, & industria coctionis in altum sublimetur,& iterum soluta

coaguletur,& rota physica per calores transeat omnes.

Sumitur in aquis stillatitiis cinnamomi, anisi, & in iusculis restaurantibus, ad quantitatem scrupuli vnius, omni tempore, & quacumque hora, & quacumque data occasione, in omnibus morbis, & vitæ incommodis, regium est medicamentum, & principibus dignum, verum est aurum potabile, cuius virtutes infinitæ sunt, nec libro integro comprehendi possunt, beatissimus est Medicus qui eo vti potest, vt honoris culmen acquirat, & oculos omnium, & linguas, laudes & encomia prædicantes in se conuertat.

Potest hoc arcanum in oleum verum cogi,& in salem rubicundissimum ita vt rubedinis splendorem imitetur, sed semper habet easdem virtutes, & simili propinatur dosi,& cum hisdem mediis & vehiculis.

Vitriolum illud ex quo spiritus aurum & metalla dissoluens, extrahitur ex mercurio, per mercurium, & deinde miris modis putrefactione soluitur, & distillatur, & summoperè purificatur, & eo vtimur, vt aurum soluamus.

De quinta essentia Argenti.

Cap. III.

Argenti essentia.

ARGENTVM non inferiores admodum possidet auro virtutes, at in liquidam substantiam conuertendum est, vt in nostram possit

mutari ſubſtantiam, & ſuas promere virtutes, quamdiu enim ſubſtantia ſua, firmiſſimo illo repagulo, & malleabili coërcetur, nullas oſtendit efficacias, poſtquam autem repagulum iſtud, & vinculum confractum eſt, & liquido coërcetur vinculo, tum demum mirandas promit ex centro ſuo virtutes, & proprietates, iſtud autem vinculum pari rumpitur methodo. Argentum poſtquam cineritio purgatũ fuerit, ab omnibus heterogeneis excrementis, ita vt tanquam plena luna clareſcat, diſſoluendum eſt aqua forti, diſſolutionem per octo dies, aut quatuor ſaltem fouebis, in balneo tepẽti, deinde huic diſſolutioni addes oleum tartari puriſſimum, vt argenti in fundo præcipitetur in puluerem albiſſimum, hunc lotionibus multis aqua dulci edulcorabis, deinde diſſolues hunc puluerem in oleo vitrioli ſuperius præparato capite primo, vel in oleo ſalis, diſſolutionem fouebis balneo tepenti, per menſem vnum, donec oleum ſalis, vel vitrioli in cæruleum tinguatur colorem. Quod oleum ſic coloratum ſeparabis, & phialis vitreis inde optimè clauſis, & ſeruabis, ad vſus.

Vires & Vſus.

Vires & vſus eſſentia argenti.

1 Epilepticum eſt arcanum & quaſcumque epilepſias, veteres & recentes, nulla difficultate curat, quia adeò roborat cerebrum, & ſpiritus animales multiplicat, vt humores omnes, & vapores, tum per ſympathiam alicuius partis inferioris in caput, aſcendentes, vel per ydiopachiam in capite

ipſe ſtagnantes, expellat, & foras accendet.

2 Maniam Lycanthropiam melancholicos omnes alios affectus, phrenesim & delirium omne tutiſſimè ſanat, propter eamdem rationem.

3 Hecticos & pthyſicos euidentiſſimè iuuat, & labentes eorum vires refocillat, & reſtaurat, & in priſtinam reſtituit ſanitatem, ſi auri potabilis guttulis quibuſdam admiſceatur, & propinetur, in aqua cinnamomi, bis in hebdomada.

4 Cerebri omnes affectus, & paſſiones certiſſimè ſanat, quia argentum verum, & vnicum eſt, cerebrum microcoſmicum, ita vt cerebrum cerebro iunctum conſtituant fortiſſimum cerebrum, vt reſiſtat omnibus morbis.

Sumitur in iuſculis reſtaurantibus, vel aquis ſtillatitiis meliſſæ, & cinnamomi, vel miſcetur, cum eſſentia meliſſæ, & cinnamomi, & potentiùs agit, ad quantitatem guttarum decem vel quinque, vtriuſque arcani, cinnamomi ſcilicet, vel meliſſæ, & omne deinde permiſcetur iuſculo, & propinatur manè, ieiuno ſtomacho, iteratur doſis bis in hebdomada, donec ceſſet affectus.

De quinta eſſentia Ferri.

CAP. IV.

Ferri eſſentia.

FERRVM limatum candefaciendum eſt igne valido, in crucibulo ſeu tigillo, huic ferro can-

defacto,affundendum acetum acerrimum, donec peroptimè extinguatur, extinctum iterum candefac, & candefactum aceto extingue, idque septies repetendo,donec in rubicundissimum crocum ferrum conuertatur, deinde dum phialæ inditum est oblongi colli, huic affundenda est aceti stillatitij acerrimi permaxima quātitas, ita vt septem aut octo digittis supereminent croco, & totū omne phiala optimè clausa, collocandum est in furno cinerum, ad digestionem lentam, per mensem vnum,agitando phialam singulis quibuscumque diebus, donec acetum tinguatur in rubeum colorem, acetum tinctum deponendum est per inclinationē in vas aliud vitreum, nouum autem acetum stillatitium, magmati residuo affundendum, & iterum digerendum in cineribus tepidis, donec tinguatur. Hoc iterum separandum est, & priori coniungendum, magma autem tunc temporis residuum calcinādum est, & candefaciendū in tigillo, & aceto vt prius extinguendum quater aut septies, donec iterum in crocum conuertatur, huic croco phialæ imposito affundendum est acetum acerrimum iterum stillatitium, & digerendum, vt priùs, donec tinguatur, & tinctum separandum, & magmati residuo, iterum affundendum est nouum acetum stillatitium, & digerendum donec tinguatur:hoc toties repetendum est, quoties per digestionem tingetur acetum. Postquam autem non amplius colorabitur, acetum omne tinctum distillandum est in balneo leui igne, donec tinctura remaneat in fundo alembici in consistentia mellis, huic affundendus est spiritus vini alchoolisatus, & ab omni phlegmate

aquoſo vindicatus, donec diſſoluatur omne magma, per digeſtionem leuem in balneo tepenti, ſpiritus vini tinctus ſeparandus eſt per inclinationem, & magmati reſiduo, quod ſolutum non fuit affundendus eſt nouus ſpiritus vini alchooliſatus, & iterum digerendus, hocque repetendum eſt, donec omne magma ſolutum ſit, & non amplius tinguatur ſpiritus vini, colore rubicundiſſimo. Spiritus omnis tinctus diſtillandus per retortam leuiſſima diſtillatione, donec omnis ſpiritus conſcenſus ſit. Tunc demum augendus eſt ignis, & forti diſtillatione mutato recipiente, colligendum eſt oleum ferri, perquamoptimè rubeum, & ter aut quater, per retortam rectificãdum eſt: magmata verò reſidua, cuiuſcumque diſtillationis ſimul colligenda ſunt, & ſimul ignienda in tigillo, tandiu donec albeſcant. Ex his deinde ſalem elicies album per lotiones, & euaporationes multoties iteratas cum calcinationibus, ſalem hunc purum, putum, & candidum addes oleo tuo rectificato, & ſeruabis ad vſus in phialis vitreis optimè clauſis.

Vires & Vſus.

Vires & vſus Ferri eſſentiæ.

1 Balſamum eſt mirum ad curanda vlcera omnia, vetera & recentia, & vulnera quæcumque, quia potentiſſimè agglutinat, humores corrodentes diſſoluit, & in aliam mutat ſubſtantiam, & putredinem ſuo ſale fixo impedit, & partes præſeruat, ſanguinem laudatum conuocando, & ſpiritus.

2 Alui quoſcumque fluxus compeſcit ſimili ra-

tione, & quia præterea ventriculum astringendo roborat, & eius calorem multiplicat.

3 Gonorrhœam etiam ſiſtit quácumque ſiue veneream, ſiue aliam, quia hepar mirificè roborat, eius ſpiritus multiplicando, & ſanguinem ab omnibus mucoſis humoribus & putrefactis emungendo.

4 Hepaticum fluxum ſiſtit, quia dum orificia venarum meſenterij reſerata attingit ſua aſtringendi facultate claudit & compeſcit.

5 Immodicos vteri fluxus etiam ſiſtit, propter eamdem rationem, & partus debiles, & labentes confortat, roborat, & in vtero retinet, obſerato vteri oſculo.

Sumitur ad quantitatem ſcrupuli vnius, cum aqua acetoſæ, aut portulacæ, aut cum ſyrupo de limonibus, de granatis, de ſucco verberis, acetoſo, & reliquis ſimilibus morbo curando apropriatis, vel applicatur exterius tepidè cum goſſipio eo oleo madefacto.

De quinta eſſentia Veneris, ſeu Cupri.

CAP. V.

CVPRVM ſubtiliſſimè limatum permiſcendum eſt cum pari quantitate florum ſulphuris & ſalis tartari tertia parte, & ollæ terreæ vitreatæ impoſita, cum ſufficiente aquæ quantitate *Cupri eſſentia.*

bulliant per duas horas, & inter bulliendum agitentur ſpátula lignea, donec totum cuprum ſulphur, & ſal tartari diſſoluta ſint, vel ſi fortius & citius cuprum diſſoluere vis, non aquam impones, ſed ollam cum floribus ſulphuris, & ſale tartari vna cum cupro, ſuperpones igni, donec omnia liquata ſint, & peroptimè permixta: quibus tunc temporis affundes aquam fontanam bullientes, & ſimul igne bullire permittes, donec omnia ſoluta ſint, addendo aquam nouã, quoties opus erit, ſi inter bulliendum euaneſcat ſolutionem deinde frigefactam, ollæ vitreatæ impones in cella vinaria, vel in aliquo loco frigido, vt ex illa ſolutione limpida, & clara concreſcat vitriolum colore cæruleo coruſcans. Collecto hoc vitriolo omni, aquam ſuperſtitem, ad mediam partem euaporando conſumes igne leui, & iterum repones in loco frigido, vt rurſus concreſcat in vitriolum, & ſic iterando perages ebulitiones, & in loco frigido repoſitiones, donec tota diſſolutio in lapillos vitriolatos abierit, quos collectos igne ſiccabis, in cupreo, aut ferreo vaſe, & ſemper ſpatula ferrea agitando, & mouendo in puluerem reduces albiſſimum, hunc impones retortæ luto perquamoptimè munitæ, & impones furno carbonibus hinc vtrinque ſurſum deorſum impoſitis, ita vt retorta maneat, ſemper ardens, & candens mediis ignibus: furnus ad hanc ſolam & particularem diſtillationem proprius, & peculiaris eſſe debet, quia ignis in hac ſola diſtillatione fortiſſimus ſit oportet, & fortior quam in aliis omnibus diſtillationibus, alioquin ſpiritus æthereus egredi non poſſet, quod fortiſſima compagine

ligetur

ligetur sali suo fixo, itáque excogitandus est furnus in quo ignis fortissimo fortior fieri possit; quod fiet si retorta luto munita in medio furni alicuius cruci terreæ, aut ferreæ collocetur: deinde cooperiatur retorta capitello terreo fortissimo capacissimo, ita vt carbonum maximam quantitatem coërcere possit furnus, & ignem eo pacto suis parietibus violentissimum fouere, & sic retortam ignitam semper, & candentem retinere, donec spiritus omnis egressus sit in vas recipiens, quod collo retortæ perquamoptimè iunctum, & lutatum esse debet, ne exeant spiritus qui subtilissimi esse solent. Postquam autem spiritus omnis in forma, & specie fumi albi egressus fuerit, quod residet in fundo retortæ rubicundissimum, aut nigrum, aquæ fontanæ perlimpidæ imponendum est, & bullitione soluendum in vase æneo. Solutionem, seposita hypostasi, filtro traiectam, vt optimè clarescat, euaporandam præcipimus in vase æneo, & in puluerem tenuissimum vt prius omne quod in solutione continetur, reducendum, & retortæ vitreæ luto munitæ, vt prius imponendum, & distillandum simili methodo, donec egrediantur omnes spiritus, qui firmissimo repagulo custodiendi sunt ne pereant. Quod residet in fundo retortæ iterum vt prius soluendum aqua limpida bulliente, & vt prius iterum euaporandũ,&in puluerem distillandum; hoc repetere oportet, donec quod residet in fundo retortæ post distillationem, albissimum sit, neque colorem mutet & variet per ignem quemcumque.Hunc salem benedictum aqua fontana septies distillata dissolues, & quod est sali

heterogeneum quod non liquatur, ſed fundum petit, & facit hypoſtaſim albam, ſeponendum eſt per filtrum, & ſeparandum ad ſolutionem claram & limpidam, per alembicum vitreum in cineribus leuiſſima diſtillatione, ad ſiccitatem vſque: deinde iterum per aquam diſtillatam eamdem ſoluere, & filtro traijcere vt feces omnes ſeponat, & limpidiſſima ſit ſolutio, quam iterum diſtillabis vt prius: hoc repetes, donec nullas emittat feces in ſolutione ſal tuus benedictus, & colorem rubeum acquirat pedetentim, quem quamuis tardè acquirat, tamen tandem acquiret: hic deinde cuſtodiendus eſt, donec ſpiritus ſuus depuratus ſit, quod ſequenti methodo fiet. Spiritum omnem egreſſum ex prioribus diſtillationibus, phialæ oblongi colli impones, oſculóque clauſo luto firmo, balneo tepenti fouebis per menſem vnum, caue ne inualeſcat ignis, quia euaneſcerent ſpiritus: hoc cognoſces naribus impoſitis oſculo vaſis tui, feriunt enim ſpiritus illi cerebrum fortiſſimè: & ſic prudenter ignem lentiſſimum continuabis, aucto vel diminuto ſecundum exigentiam ſpiritus, ſic enim ſpiritus illi pedetentim in aquam tranſeunt, & ignem pati diſcunt. Menſe peracto tuam aquam ſpiritibus plenã retortæ impones, & diſtillabis per balneum, quicquid diſtillari poterit: deinde cineribus quod reſidet diſtillabis fortiſſima diſtillatione, vt omne aſcendat, & hoc ſolum quod in cineribus diſtillatur ſepties rectificabis, mutata retorta in ſingulis diſtillationibus, quia ſæpiſſimè franguntur retortæ: hunc ſpiritum ſic rectificatum impones ſali tuo rubeo, & in balneo tepenti collocabis, donec diſſoluatur ſal

rubeus, & fiat aqua: deinde distillabis, & quod ex distillatione flauum, & aurei coloris egreditur, seruandum est, & custodiendum tanquam arcanum summum ad curandum omnes ferè morbos, si aurum solutũ ei addatur: sal verò quod residet in fundo retortæ iterum depurandum est, & in colorem rubicundissimum reducendum methodo prædicta, & dulcorandum, & tunc temporis seruandum in phialis vitreis vel aureis, peroptimè clausis, ad vsus ferè infinitos. Sunt qui tincturam huic sali rubeo adhuc reddant, & iterum putrefaciant & distillent, & sic omnem tincturam auferunt, & salem omnem liquidum & volatilem reddunt, & volatilem leui calore & tempore longo fixum faciunt, quod ego maximè probo & laudo; est enim tunc temporis arcanum summum chymicum, & lapidis physici æmulatur vires, modò sal hic vera putrefactione soluatur, & depuretur.

Vires & Vsus.

1 Omnes cerebri affectus curat, siue ex causa frigida, siue calida ortum habeant, quia mirificè roborat, humidum radicale naturale restaurando & depurando, si læsum sit: itaque est lepræ vnicum remedium. *Vires & vsus cupri essentiæ.*

2 Febres omnes continuas & intermittentes certissimè sanat, quod sanguinem depuret per vias criticas, corruptionem impediat, & factam expellat, viscera omnia roboret, calorem omnium restaurando, & roborando.

3 Cutis omnes excoriationes tutissimè sanat,

vulnera vlceraque quæcumque vetera, & recentia, ad cicatricem perducit, solo illitu; quia per suum salem, salem nostri corporis corruptum, & in acrem & mordacem reductum mitigat, & dulcem reddit, sua exuberanti dulcedine, & temperato calore vitali.

4 Dolores omnes arthriticos ex quacumque causa ortos mitigat & soluit, quia catarrhos omnes sistit, & exsiccat, roborato cerebro, articulosque mirificè fouet, mucosam & tartaream substantiam, eis impactam, suo sale & spiritu soluendo, & expellendo.

5 Tumores omnes scirrhosos & præduros emollit, suo spiritu salis soluto & liquido, qui omnia lapidosa & tartarea soluit & discutit.

6 Nimis longum esset percurrere omnes huius arcani virtutes, & proprietates, sufficiet hoc tibi vnum, quòd omnibus morbis accommodari potest, quòd sit arcanum restaurans, & roborans.

Sumitur in iusculis, in aquis stillatitijs cinnamomi, anisi, vino hippocratico, & in ouis sorbilibus, & panatellis & similibus alijs, ad ægrotantis libitum & saporem, à quantitate scrupuli vnius ad duos, quouis tempore, & quacumque hora, nulloque seruato regimine, quia non est opus, cum sit restaurans arcanum & roborans.

De quinta essentia Plumbi.

Cap. VI.

Plumbi essentia.

PLVMBVM postquam liquatione & spatulæ ferreæ agitatione, super ignem calcinatum fuerit, & in puluerem tenuissimum reductum, & calcinationibus iteratis in minimum redactum, soluendum est aceto acerrimo stillatitio: postquam solutum fuerit, solutio clara & limpida euaporanda est in vase æneo, donec magma quod residere debet, habeat consistentiam mellis: hoc magma iterum nouo aceto acerrimo stillatitio, soluendum est, solutum in balneo tepenti fouendum est, per mensem vnum; deinde euaporandum, donec magma habeat mellis consistentiam: hoc iterum soluendum & digerendum in balneo, quater aut septies: deinde euaporato aceto, optimo vini spiritu alchoolizato soluendum magma est, & digerendum in balneo tepenti, per quindecim dies, phiala optimè clausa, ne pereat & euanescat vini spiritus: hanc vltimam solutionem retortæ imponendam, & distillandam leuissimo calore præcipimus, donec egressus sit omnis spiritus: tunc mutato recipiente ignem augebis, vt exeant plumbi spiritus albi & dulces, & tandem oleosa substantia flaui coloris, & tandem rubei: hoc oleum quater aut quinquies rectificabis: feces quæ in fundo retortæ relinquuntur ex distillatione nigræ & atræ, eximendæ sunt, & combu-

rendæ, & fortiſſimo igne calcinandæ, donec candore ſummo induantur: tum demum aqua septies diſtillata perfundendæ, & in balneo bulliente fouendæ, vt quicquid eſt ſalis fixi in his fecibus ſoluatur, & in aquam tranſeat: hanc aquam deinde hypoſtaſi facta per inclinationem ſeparabis, aut filtro traijcies, vt clareſcat, & euaporabis, euaporatum calcinabis, calcinatum iterum ſolues, & ſolutum euaporabis, iterum & iterum calcinabis, has operationes ſæpiùs iterando, donec ſal iſtud candidum ſit, & dulce, & facilis ſit liquationis calore leui, velut cera, aut butyrum: hoc ſal deinde coniunges, & connectes ſpiritui albo plumbeo qui ante oleum rubeum plumbi egreſſus eſt, & ſimul coniuncta fouebis in balneo tepenti, per quindecim dies: tum demum diſtillabis, & diſtillatum magmati addes & rediſtillabis, donec aſcendat ſal fixum, & fiat volatile, quod ſepties ſublimatum coniunges oleo rubeo ſepties rectificato, & digeres in balneo tepenti per menſem vnum, donec hæc tria fiant vnum, quod ſeruabis in phialis perquamoptimè clauſis.

Vires & vſus.

Vires & vſus eſſentiæ Plumbi.

1 Hoc arcanum plumbi, eſt verum & vnicum vlcerum & vulnerum omnium balſamum; ſua enim dulcedine acre omne & mordax quod in corpore noſtro ſtagnatur, reſoluit & dulce facit, & eſt pabulum & nutrimentum humidi radicalis læſa-

rum partium.

2 Combusta omnia citissimè sanat, ex eadem ratione, & dolorem perquàm citissimè compescit, quia suo temperamento partes solutas igne, ad temperamentum naturale reducit, humidum radicale fouendo, & partes solutas agglutinando.

3 Hecticos, phthisicos, tabidos & macilentos omnes mirificè recreat, & restaurat, febrem eorum extinguendo, humidúmque despastum refocillando & reparando, spiritúsque omnes tum naturales, tum vitales, & animales multiplicando.

4 Vterinos omnes affectus, syncopes, strangulationes, deliria, epilepticos insultus, maniam & furorem, pallidos fœdósque colores tutissimè sanat; quia vterum ab omnibus heterogeneis excrementis, & præter naturam vindicat & liberat, spiritibus multiplicatis tum seminis, tum sanguinis, & euacuato sanguine menstruo aut semine putrente.

Sumitur in iusculis, vel aquis appropriatis, vel syrupis conuenientibus morbo curando, ad quantitatem scrupuli vnius, manè, ieiuno stomacho, seruato regimine & custodia, quia aliquando potentissimè purgat, sursum & deorsum, aliquando per vrinas, aliquando per sudores, secundum naturæ exigentiam & necessitatem, quò ducendum est roborata natura educit.

De quinta essentia Stanni.

Cap. VII.

Essentia Stanni.

STANNVM perquamoptimum non adulteratum plumbo, nec alijs rebus ſtanno heterogeneis, liquandum eſt in forti tigillo, aut ſcutella terrea forti admodum, vt ignem pati poſſit, vel ferrea quæ melior eſt omnibus : poſtquam liquatum fuerit ſtannum, ſpatula ferrea agitandum eſt, donec in puluerem tenuiſſimum, & albiſſimum conuertatur : hic puluis phialæ vitreæ impoſitus, ſoluendus eſt aceto acerrimo ſtillatitio. Paratur optimè acetum ad hanc operationem faciendam, & metalla omnia ſoluenda ex amalgamatione ſtanni, cum mercurio, & ſublimato, omnium æqualibus partibus, & hæc diſtillando in retorta leuiſſimo igne : liquor egreſſus fumoſus valdè, coniungitur cum æquali quantitate ſpiritu vegetabili alchooliſato pedetentim, & cum magna induſtria, & cum tartaro ſuo, quod remanſit in fundo retortæ connectitur, & diſtillatur in acetum verum philoſophorum, quo vti poteris ad metallorum animas extrahendas impoſito, ad eminentiam quatuor digitorum, & balneo bulliente fouendum omne eſt per duos aut tres dies, ſæpiſſimè phialam agitando, vt melius ſoluatur ſtanni calx. His diebus tranſactis, quod clarum eſt ex aceto per inclinationem affundendum in aliud vas

vitreum,& magmati residuo aliud acetum nouum stillatitium affundendum,& digerendum per alios duos dies in balneo bulliente,agitando phialam vt priùs, has operationes continuando donec tota plumbi calx soluta sit : tunc temporis solutiones omnes simul coniunctas euaporabis, donec magma resideat in consistentia mellis, in fundo vasis euaporatorij : hoc magma iterum aceto acerrimo soluendum stillatitio, & solutum digerendum per tres quatuórve dies,deinde euaporandum ad consistentiam mellis, iterumque soluendum & digerendum vt priùs, idque quater saltem repetes,soluendo magma quod residet per acetum stillatitium, & digerendo, vt melius soluatur : tum demum in vltima euaporatione, magma quod residet,spiritu vini alchoolisato soluendum erit,& per quindecim dies, in phiala oblongi colli optimè clausa, in balneo tepenti digerendum erit. Tum demum retorta distillandum leui calore in cineribus, donec ascensus sit omnis vini spiritus, deinde mutato recipiente, iuncturis optimè clausis: augebis ignem, seruatis ignis gradibus, donec ascensus sit omnis stanni spiritus in forma aquæ lacteæ, albissimæ: cessantibus hisce guttis, prodibit oleum subalbidum subflaui coloris : peraucto fortissimo igne, vsque ad finem distillationis, oleum septies rectificabis, vnà cum suo spiritu albo,& seruabis, donec ex fecibus quæ relinquũtur ex hac distillatione salem fixum extraxeris, eumque depuraueris arte & methodo communi multoties declarata, eumque depuratum & ab omni excremento vindicatum, fusilem factum coniunges spiritui volatili albo, & rectificatio-

nem ſpiritus ſuper ipſum multoties iteratam, volatilem facies, & volatilem factam aliquoties ſublimabis, tum demum coniunges oleo ſuo & ſpiritui, & digeres in balneo tepenti, donec tria fiant vnum, & ſeruabis ad vſus.

Vires & Vſus.

Vires & vſus eſſentiæ Stanni.

1 Omnibus morbis quibus & eſſentia plumbi conuenit, conuenit & hæc ſtanni eſſentia, ſed potentiori & virtuoſiori effectu, quia ſal, & mercurius qui latitant in centro ſuæ ſubſtantiæ perfectiores ſunt, quàm qui in plumbo reſident.

2 Æmulatur proximè virtutes & proprietates eſſentiæ argenti, quia mercurius eius & ſulphur puritatem ſaltem, ſi non fixionem æquam habent, vnde cerebri omnibus affectibus medetur.

3 Maniam, melancholiam omnem, phreneſim, carum, & ſoporiferos omnes affectus certiſſimè curat; quia cerebrum roborat, & ab omnibus excrementis, & vaporibus præter naturam qui ſurſum efferuntur liberat, & vendicat.

Hepatis etiam affectus ſanat, quia ſanguinem depurat, & calorem naturalem hepatis adauget euacuatis ſeroſis ex ſanguine humoribus, per vrinas & per ſudores, & inſenſibilem tranſpirationem.

5 Confert ſummopere hydropicis, quia ſalem ſolutum, & liquatum euacuat, reli-

quum autem fixat & coagulat, & in corruptionem ire non permittit.

Sumitur in iusculis, in vino optimo, in aquis ſtillatitijs morbo conuenientibus à quantitate ſcrupuli vnius ad duos, manè, ieiuno ſtomacho, ſeruato regimine & cuſtodia, quia purgat ſurſum & deorſum, ſed nulla moleſtia.

De quinta eſſentia Argenti viui.

Cap. VIII.

LATITAT in mercurio medicamentum ſummum, modò rite præparetur, infinitos curans morbos, quorum cura, & remedium vnicum & ſolum in centro mercurij deliteſcit: præparabitur autem ritè ſequenti methodo. Poſtquam ſublimatum fuerit argentum viuum, ter aut quater, ex vitriolo, & ſalepetra, via communi & methodo vulgari: ſepties iterum ſublimabis ex ſale communi decrepitato, & ad ſummum candorem depurato. Hunc ſublimatum mercurium puriſſimum & album phialæ vitreæ oblongi colli indes, eíque affundes ad eminentiam quatuor aut quinque digitorum ſpiritum ſalis ab omni phlegmate vindicatum, & rectificatum, & digeres obturato vaſe in balneo tepenti, per menſem vnum integrum: hoc peracto ſolutum extrahes per inclinationem & in aliud

Eſſentia argenti vini.

Soluitur perquàm optimè in aceto ſuo ſuperius declaroto, cap. de Stagni eſſentia, vel in oleo ſalis.

vas vitreum vel retortam vitream repones : magmati quod reſidet in ſoluto addes iterum nouum ſpiritum ſalis rectificatum , & vt priùs digeres, donec ſolum mercurium ſublimatum ſolutum habeas. Solutiones omnes in retorta collocabis & diſtillabis leuiſſimo calore , donec egreſſus ſit omnis ſalis ſpiritus : vltimò augebis pedetentim ignem donec oleum ſubalbidum mercurij aſcendat:feces quę remanent in fundo retortę eximendæ ſunt, & cum priori ſpiritu ſalis iterum coniungendæ, donec iterum ſoluantur, ſolutæque diſtillandæ erunt , donec omnes aſcendāt in oleum album & feces nigræ remaneant in fundo retortæ, quæ violentiſſimo igne calcinatæ candorem aliquem acquirunt , ex quibus tunc temporis poteſt, arte & methodo vulgari , ſal fixum extrahi, idque depurari , depuratum oleo ſuo ſepties rectificato, & diſtillato, poterit coniungi, & ſeruari ad vſus in vaſis vitreis per optimè clauſis: hanc operationem non perficies niſi ſolutionem mercurij putrefacias in ſpiritu alchoolizato vini.

Vires & Vſus.

Vires & vſus eſſentia mercurij.

1. Purgat omnes humores præter naturam in corpore ſtagnantes , nulla moleſtia , nullóque vitæ, ſanitatiſque incommodo,imò cum earum maxima vtilitate ; quia eſt vitæ peculiaris fomes , & perennis humidi radicalis fons , vnde reliqua omnia quæ non ſunt huiuſmodi expellit.
2. Catarrhi materias omnes , & perennes fontes exſiccat , & exhaurit , propter eamdem ſu-

periorem rationem.

3. Pallidos & fœdos virginum colores pellit & fugat, quia ſuburram omnium humorum tum in vtero & ſtomacho ſtagnantium purgatione educit, ſanguinem purificat, ſeroſoſque humores ex eo depellit.

4. Icterum omnem etiam curat, quia aperit, & hepar roborat, calorem naturalem reparando & ſpiritus multiplicando, euacuatis è corpore frigidis humoribus, reliquiſque omnibus quæ natiuum calorem diſperdere ſolent.

5. Luem Veneream funditus & radicitus euellit, quia totum humidum radicale ad minima vſque corporis penetrando depurat, ichores eius & putrentes humores depellendo.

6. Scrofulas & tumores omnes ſcirrhoſos, frigidos & humidos diſſoluit, & diſcutit, & vlcera omnia ad cicatricem laudatam conducit ſuo ſale.

Sumitur in iuſculis, vel ouo ſorbili, vel reducitur in pillulas cum mica panis, à quantitate guttarum quinque ad 6. & 7. manè, ieiuno ſtomacho, ſeruato regimine & cuſtodia artis.

De quinta eſſentia Sulphuris.

CAP. IX.

SVblimari debet ſulphur ex vitriolo ad rubedinem calcinato, bis aut ter, deinde ſepties ſublimari ex ſale communi decrepitato, & ad can- *Eſſentia ſulphuris.*

dorem summum calcinationibus, solutionibus, & euaporationibus deducto, mutato sale & renouato in singulis sublimationibus, donec sulphuris flos conscendat albissimus. Hunc florem impones phialæ oblongi colli, obturato vasis osculo, in furno reuerberij igne mediocri, per mensem integrum, aut donec, perauctis pedetentim ignis gradibus ne liquetur flos, flos acquirat colorem rubeum rubini instar: tunc oleo amygdalarum dulcium multoties rectificato, perfundes tuos flores, & digeres igne cinerum per quindecim dies, sæpissimè phialam agitando donec tinctum & coloratum sit amygdalarum oleum. Hoc separato aliud nouum & recens affundes floribus, & vt prius digeres, donec iterum coloretur oleum, & soluatur pedetentim, nullis iterationibus, totus sulphuris flos: tunc accipies peroptimum vini spiritum alchoolisatum, & coniunges æquali in quantitate oleo tuo amygdalarum tincto & colorato, & digeres ambo in cineribus tepidis, donec tingatur spiritus vini, & totam ex oleo amygdalarum extrahat tincturam sulphuris; quod fiet, mutato spiritu vini, postquam coloratus est, & recenti non tincto affuso: spiritus deinde vini tinctus & coloratus in balneo mariæ extrahendus est per distillationem; tinctura autem in fundo remanens in cineribus est extrahenda rubicundissimi coloris, quæ per retortam rectificata seruanda est ad vsus. Cum hoc deinde oleo, si flores sulphuris habeas rubicundos secundum præparationem superiorem, dissolues hos flores, & per rectifi-

cationem habebis maximam olei copiam odoris gratissimi, cuius virtutes inenarrabiles sunt, vt experientia ipsa quisque comprobare poterit. Sulphur etiam potest in aceto mercurij solui, & præparari vt metalla antea dicta, & simili methodo in essentiam reduci, & sic euadit in medicamentum summum.

Vires & vsus.

Vires & vsus essentiæ Sulphuris.

1 Medicamentum est cardiacum summum, & venenosis animalium ictibus & morsibus, in vulneribus venenatis, nihil prorsus fortius in veneno extinguendo, vulnusque agglutinando, propter salem suum dulcem, & solutum quem continet, qui est vitæ fomes, & humidi radicalis pabulum.

2 Hecticis, phthisicis, suspiriosis, & difficulter anhelantibus in genere subuenit, quia vlcera interna pulmonis sanat, & humidum radicale depastum restaurat, & calorem præter naturam extinguit, causa eius sublata.

3 Lepram recentem, & inueteratam, & confirmatam, si auro potabili connectetur certissimè curat; qui renouat totum sanguinem, eumque depurat ab ichoribus, & putridis alijs rebus sanguini heterogeneis.

4 Doloribus arthriticis omnibus succurrit, & sola perunctione sedat suo sale rubeo soluto, anodyno, & balsamico, qui acres & mordaces humores dulces reddit, & neruos roborat & musculos, adaucto & multiplicato partis naturali & vitali calore.

5 Aurium tinnitus, dolores, & ſurditatem tollit, quia exſiccat ſeroſos humores, tympanite laborantibus ſuccurrit, & catarrhos omnes exhaurit, multiplicato calore naturali.

Sumitur à quantitate drachmæ ſemis, ad drachmam vnam in iuſculis, vel reſtaurantibus, aliiſque rebus roborantibus, manè, ieiuno ſtomacho: vel cogitur in pillulas, cum mica panis, & voratur eodem tempore, vel miſcetur vnguentis & applicatur partibus affectis, calidè.

De quinta eſſentia ſalis Petræ.

Cap. X.

Eſſentia ſalis Petræ.

SALPETRA perquamoptimè depurata, permiſcenda eſt cum æquali quantitate ſalis communis decrepitati, & ad ſummum candorem deducti & imponenda retortæ, & in cineribus fortiſſimo igne, ſeruatis ignis gradibus, diſtillandus eſt eius rubeus ſpiritus, iuncturis perquamoptimè clauſis cum luto optimo, quia ſubtiliſſimus eſt hic ſpiritus, nec citò in aquam tranſit: itaque poſtquam finita eſt diſtillatio, linquendū eſt recipiens collo retortæ iunctum & vnitum per diem integrum antequam diſiungantur, vt mora illa, ſpiritus tandem fiat aqua, dùm retinetur in recipiente: hic ſpiritus diſtillatus, ſuper magma ſuum quod reſidet in fundo retortæ, ſepties eſt rectificandus, & à phlegmate ſuo per diſtillationem vindicandus. Tum demum coniungendus ſali fixo extracto ex ma-

ex magmate suo, ad summum depurato, & per artem dulcorato, & ad rubedinem deducto si ad perfectionem vltimam, arcanum deducere cupis. Hic spiritus tali sali connexus, virtutes æmulatur auri potabilis, quare sedulò seruandus est. Totum arcanum perficiendæ essentiæ salis petræ consistit in putrefactione eius; nisi enim putrefiat eius occultum, manifestum fieri non potest. Sales autem putrefieri non possunt, nisi dissoluantur cum spiritu eorum acido, & spiritui vegetabili coniungantur.

Vires & Vsus.

Vires & vsus essentia Salis petra.

1 Renouat totum sanguinem, adeóque depurat vt intrà paucos dies totum hominum renouatum esse credas spiritu suo vitali & fixo, qui sympathiam quammaximam habet, cum nostro spiritu.

2 Canitiem retardat, quia humidum radicale à frigidis & serosis humoribus vindicat, qui ad cutem depulsi vt sint pilis nutrimento, albos nutriunt pilos.

3 Sensus omnes, tum internos, tum externos roborat, quia multiplicat spiritus internos, reparando humidum radicale & renouando.

4 Scabiem, impetiginem omnem, & reliquos cutaneos affectus promptissimè curat, suo sale, qui internum salem corruptum cutem excoriantem foras pellit, & dulcem facit, & ad temperamentum reducit.

5 Tophos omnes, & scirrhosos tumores, duros & frigidos melancholicos, qui impossibilis

sunt resolutionis discutit, & resoluit sola perunctione, suo spiritu soluto, qui lapidea omnia resoluit.

6 Lapides & calculos in vesica, & renibus, successu temporis, & sæpissimè vtendo tandem rumpit, & foras pellit, propter eandem rationem.

7 Arcanum est summum in curanda arthritide, & sedandis citissimè eius doloribus, quia eius spiritus soluit salis acrimoniam qui arthritidem constituit, & foras eijcit, neruosque deinde, & musculos, refouet, adaucto calore vitali partium quibus applicatur.

Sumitur à quantitate ʒ j. ad duas in iusculis vel aquis stillatitijs morbo appropriatis, & id manè, ieiuno stomacho; vel per se applicatur exterius cum gossipio, vel linteis, eo arcano madidis.

De quinta essentia Salis communis.

Cap. XI.

Essentia salis communis.

SAL commune decrepitandum est calcinatione & combustione in tigillo, vel olla terrea fortissima, vt ignem pati possit, quam cooperies operculo aliquo terreo, ne inter calcinandum abeat in frustula dum decrepitat. Post-

quam decrepuerit ſoluendum erit aqua fontana limpida, & ſepties diſtillata: hanc ſolutionem filtro commiſſam, vt peroptimè depuretur ab omnibus terrenis excrementis, euaporabis ad ſiccitatem: ſalem iterum ſolues, & ſolutionem filtrabis, & filtratam euaporabis ad ſiccitatem tantùm, & has operationes toties iterabis, quoties aderunt in ſolutione tua feces terreſtres, quæ ſolui non poterunt, & aquam perturbant. Poſtquam autem abierint, ſalque tuus perquamlimpidus erit, & ferè dulcis, impones retortæ luto munitæ, & fortiſſimo igne (veluti in diſtillatione eſſentiæ Veneris factitatum eſt ſuperius, capite quinto huius libri) ſpiritum extrahes quantum poteris, adauctis ignis gradibus quantum fieri poterit: hunc ſpiritum rectificabis, & ſeparabis à phlegmate ſuo, & coniunges cum pari pondere ſalis ex magmate ſuo in fundo retortæ permanſo, extracti & ad ſummum depurati, donec ſoluatur vt cera vel butyrum leuiſſimo calore, & rubeum acquirat colorem & dulcedinem ſummam, & ſic ambo coniuncta digeres in balneo, per menſem vnum, in retorta, obturato eius oſculo, donec ſpiritus colorem acquirat rubeum, & extrahat ſalis ſui tincturam & ſoluat eum ſolutione firma, & phyſica; tum demum diſtillabis, & omne volatile facies, & rectificabis, ter aut quater, & recondes ad vſus. Vt habeas abſolutam ſalis eſſentiam, diſſolue ſalem tuum òptimè depuratum, in ſpiritu ſalis rectificati, & hoc omne coniunge cum pari quantitate

ſpiritus vini alchool, & putrefac, & diſtilla, & purifica, & purum & homogeneum coniunge ſimul & ſerua.

Vires & Vſus.

Vires & vſus eſſentia ſalis communis.

1 Præſeruat ab omni corruptione corpora omnia, tum viua, tum mortua, & eſt balſamum vulnerum omnium, & vlcerum, & vires antecellit balſami naturalis, quia ſal & ſulphur ſuum quæ balſamicam continent naturam puriora ſunt in hoc arcano, quàm in balſamo naturali: hinc etiam virtutes efficaciores, & potentiores habet.

2 Arcanum eſt ſummum in expellendo veſicæ, & renum calculo, & in agglutinandis colli veſicæ vlceribus, & renum, ſuo oleo, & ſale.

3 In aperiendis hepatis, lienis, & viſcerum omnium obſtructionibus nihil eſt in medicina potentius, propter ſpiritum ſalis qui omnia reſerat.

4 Purificat omnino ſanguinem, ichores eius expellendo, vnde in curandis omnibus ſanguinis affectibus, febribus omnibus putridis nihil eſt efficacius: vnde lepram tollit, & ſucceſſu temporis curat, renouato ſanguine, & purgato ab omnibus eius ichoribus.

5 Scabiem omnem, lentigines, impetigines, ignem ſacrum, herpetes omnes, alióſq; cutis affectus, qui decorem humani corporis inficiunt, tollit & curat, propter rationem allatã.

6 Tumores etiam omnes externos, tum frigi-

dos, tum calidos curat; frigidos, duros, & ſcirrhoſos ſola perunctione diſcutit: calidos autem ad maturationem & ſuppurationem perducit breuiſſimo tempore.

7 Arcanum etiam eſt in curanda arthritide, & in ſedandis eius cruciatibus, tophos & nodos diſſoluit, neruos fouet & muſculos, calorem auget naturalem, & ſpiritus multiplicat quoſcumque.

8 Reparat humidum radicale ex quacumque cauſa depaſtum, vnde ſenectutem retardat, miro iuuentutis fotu, & canitiem depellit, & ſenſus omnes externos & internos acuit.

Sumitur à quantitate drachmæ vnius ad duas in iuſculis, vel aquis ſtillatitijs cinnamomi, aniſi, & imperialibus, quocumque tempore & hora, ſecundum neceſſitatem ægrotantium; in reparanda verò iuuentute, manè, ieiuno ſtomacho ſingulis diebus.

De quinta eſſentia Vitrioli.

Cap. XII.

Vitriolvm depuratum ab omnibus ſuis heterogeneis excrementis, deſiccandum eſt igne leui, in cupreo vaſe, ſpatula ferrea agitando, donec in puluerem album conuertatur: hic puluis imponendus eſt retortæ, luto perquamoptimo munitæ, & retorta pluſquam dimidio plena in furno ad hanc diſtillationem apto collocanda eſt, *Eſſentia Vitrioli.*

in medijs ignibus, & seruatis ignis gradibus distillandus est vitrioli spiritus, fortissimo igne, ita vt dum fumi albi egrediuntur, semper maneat candens retorta, ad finem vsque distillationis & cessent fumi omnes egredi. Recipiens oportet vt sit perquamoptimè iunctum collo retortæ ne respiret vllo pacto, ne exeant spiritus: hic spiritus egressus custodiendus est & seruandus in retorta obturato eius osculo peroptimè, dum habeas maximam quantitatem, repetitis distillationibus ex eodem vitriolo, donec non amplius exeant spiritus ex eo, per has repetitas distillationes, sed vitriolum ipsum quod in fundo remanet retortæ albissimum deueniat, relicto colore nigro, aliisque multis, antequam ad album deueniat: in singulis enim distillationibus magma quod residet, soluendum est aqua limpida, & clara, solutum clarificandum, & filtro committendum, donec optimè depuratum sit à terrenis excrementis, quæ non soluuntur: solutum deinde euaporandum, & in puluerem reducendum, & puluis hic distillandus fortissimo igne, vt dictum est; & sic repetita hac operatione vitriolum pedetentim amittit colorem cæruleum, & album induit, & depuratur summopere, ita vt in fine depurationis illius feces sint albæ, & supernatent solutionibus. Postquam autem tuum vitriolum depuraueris, & suo spiritu, & anima priuaueris, spiritus omnis egressus putrefaciendus est per digestionem lentam in balneo tepido, in retorta, per mensem vnum: eo peracto, distillandum est in balneo mariæ feruentis aquæ, quicquid poterit distillari humiditatis fœtentis & putridæ; reli-

quum autem quod aſcendere non poteſt, in fundo retortæ remanens, diſtillandum eſt per cineres, & ſepties rectificandum, ſeruatis fecibus quæ relinquuntur in ſingulis diſtillationibus, in fundo retortæ, & ſali albo priori connectendæ ſunt, vt ſimul depurentur eadem arte, & methodo. Eſt enim depurandum ſolutionibus, deſiccationibus, ſeu euaporationibus, aut diſtillationibus humidi ſoluentis, in retorta vitrea factis, donec ſal colorem acquirat rubeum ſummum. Tum demum connectendum eſt ſuo ſpiritui rectificato, multiplici pondere, vt abundantia & copia ſpiritus ſoluatur ſal, & ſpiritus extrahat tincturam ſuam, & volatilem faciat. Hæc demum omnia cum ſpiritu vini alchool coniungenda ſunt, & putrefacienda, & poſt putrefactionem depuranda, & ad tincturam rubeam conducenda. Hæc deinde tinctura cum pauco ſale rubeo puro coniuncta, & leuiſſimo igne continuo fixata, & coagulata, eſt ſummum arcanum, & arcanorum omnium ſummum, cuius vires, virtutes, & proprietates experientia comprobabis ad omnes morbos.

Vires & Vſus.

1 Eſt theriacarum omnium ſumma theriaca: venena omnia, animalia, vegetalia, & mineralia fugat, & extinguit; quia eius mercurius, ſal, & ſulphur, quæ in ſua compoſitione inueniuntur, perfectiſſimè depurata, & cocta reperiuntur, & plus quam in auro ipſo, vnde & virtutes omnes auri ipſius ſuperat & antecellit. *Vires & vſus eſſentia Vitrioli.*

2 Est cardiacorũ, cephalicorum, hepaticorũ omnium medicamentum præstantissimum, & superat omnia sublunaria medicamenta, &c, si hominem mori non oporteret edicto diuino, in perpetuas æternitates posse trahere vitam hoc arcano affirmarem.

3 Beatissimus est Medicus qui arcanum possidet tantum, est enim morborum omnium ῥηξότομον verum, & absoluta cura & medicina, in omnibus morbis cutaneis, & solutione continui quacumque, eo vti potest tutissimè.

Sumitur in iusculis, in ouis sorbilibus ad quantitatem drachmæ vnius, quacumque hora & tempore, secundum necessitatem morbi curandi: si tamen morbus det eligendi temporis copiam & facultatem, melius est manè, ieiuno stomacho, & præcipuè in conseruando ætatis & roboris flore.

De spiritu viridi Vitrioli ad curam Epilepsiæ.

Cap. XIII.

Vitrioli spiritus viridis.

Ex Vitriolo elicitur spiritus cæruleus & viridans, qui est arcanum epilepticum; sed in eo extrahendo est peculiaris, & summa industria; est enim ita procedendum: Vitriolum cum æquali pondere salis petræ indendum est retortæ luto munitæ, & retorta collocanda est in furno ad distillandam aquam fortem proprio & apto, & di-

ſtillanda eſt hæc aqua fortis, iuncturis optimè clauſis recipientis & retortæ, ne exeant ſpiritus. Poſtquam diſtillata eſt hæc aqua, & dum adhuc rubet recipiens ſpiritibus aquę fortis, ſeu ſalis petræ, connectēdum eſt ſubitò, & ſumma cum induſtria collo alterius retortæ, vitriolo deſiccato, & puluериſato ſemiplenæ, & iuncturis optimè clauſis, diſtillandus eſt vitrioli ſpiritus, qui dum egreditur in ſpecie, & forma fumi albi, inuenit in recipiente ſpiritum rubeum ſalis petræ, & ſe inuicem fixant, magno murmure, nubibúſque multis per aëris vacui recipientis ſpatium volitantibus, & tandem ſoluuntur in aquam cæruleam, & viridantem, ponderoſam ſummopere: hæc aqua deinde poſtquam per aliquot dies in ipſo recipiente optimè clauſo quieuerit, vt ſpiritus omnes in aquam tranſeant, imponenda eſt retortæ obturato oſculo, & per menſem putrefacienda in digeſtione balnei tepentis: tum demum diſtillanda pėr cineres, leuiſſimo igne, in qua diſtillatione primò egreditur ſpiritus cæruleus & viridans vitrioli, & ſtillant guttæ viridantes & cæruleæ. His ceſſantibus, mutandum eſt recipiens, & ſpiritus tuus in phialis optimè clauſis ſeruandus ne reſpiret: alia verò aqua quæ remanet eſt aqua fortis, & ad fiſtulas, vlceráque mali moris curanda poteſt reſeruari, poſtquam rectificata fuerit ter aut quater: & ſi ſpiritui vini rectificato connectatur & putrefiant ſimul & diſtillentur, ſummum efficies ex aqua forti medicamentum deobſtruens & reſerans omnia.

Vires & Vsus.

Vires & vsus spiritus vitrioli viridis.

1 Epilepticum eſt arcanum, curat omnes epilepſias, ſiue per ſympathiam, ſiue per idiopathiam; quia roborat cerebrum ſummopere, & ſpiritus eius multiplicat, & exſiccat ſuperfluam eius humiditatem, adaucto eius calore vitali: putrefieri etiam humores in corpore non permittit, ſuo ſale volatili.

2 Curat præterea lentigines, herpetes, & ſcabiem omnem, ſola perunctione, & fiſtuloſa vlcera nullo dolore; quia eius ſal qui reſidet in ſua ſubſtantia dulcis eſt, nec vllo pacto cauſticans & vrens.

Sumitur in aqua pœoniæ, vel in tinctura florum pœoniæ, ad quantitatem ſcrupuli vnius, manè, ieiuno ſtomacho, ſingulis diebus iterando doſim, per menſem vnum, & bis purgando corpus, ſale vitrioli in eo menſe, & ſic fit abſoluta cura cuiuſcumque epilepſiæ.

De quinta eſſentia Marchaſitæ aureæ.

Cap. XVI.

Eſſentia Marchaſitæ.

MARCHASITÆ aureæ in puluerem reductæ cum æquali pondere ſalis communis decrepitati & depurati, imponendæ ſunt in retorta luto munita cum ſuo recipiente, iuncturis optimè clauſis: inchoanda eſt diſtillatio, ſeruatis ignis gra-

dibus, donec exeant omnes ſpiritus ſulphurei tum ſalis, tum marchaſitæ in vas recipiẽs, & fiant aqua acetoſa valdè: his peractis magma quod reſidet in fundo alembici erit à ſale vindicandum per lotiones aquæ dulcis multoties iteratas, donec aqua ſaporem ſalis non habeat: marchaſita ſic depurata cum pari quantitate & pondere ſimili ſalis petræ erit connectenda, & vaſi fictili fortiſſimo imponenda, & ignienda cum carbonibus, donec ſalpetra omnis abierit, & detonauerit, tunc iterum marchaſita erit lotionibus aquæ dulcis, vt prius à ſale vindicanda, & depuranda. Puluis deinde tenuiſſimus marchaſitæ, phialæ oblongi colli impoſitus, obturato oſculo luto optimo, in igne reuerberij, per menſem erit cuſtodiendus, donec colorem rubeum acquirat; tunc auferes, & huic pulueri rubeo affundes ſuum ſpiritum, ſepties rectificatum, & digeres ſimul in balneo tepenti, donec ſpiritus coloretur, coloratum per inclinationem auferes, & nouum addes ſpiritum, ita vt quatuor digitis emineat, & digeres vt prius, donec coloretur: poſtquam totam tincturam habueris, digeres in balneo per quindecim dies; deinde diſtillabis per retortam ter aut quater, & oleum rubicundiſſimum ex his diſtillationibus egrediens, ſeruabis ad vſus, vnà cum ſuo ſpiritu, qui à phlegmate vindicatus facili negotio cum tinctura connectetur, & difficillimè ſeparantur.

Vires & Vſus.

1 Arcanum eſt mirum in curandis ſcrofulis, vlceratis, & non vlceratis; reſoluit enim durum, *Vires & vſus eſſentia Marchaſita.*

& cancroſum omne extinguit & mortificat, ſuo tenui ſpiritu, & ſale volatili, qui reſidet in eius oleo, non eſt cauſticum & vrens medicamentum ſi rite præparetur, & intrà corpus ſumi poteſt.

2 Purificat interius ſumptum ſanguinem, purgando eum à mucoſis & ſeroſis eius humoribus per ſudores, & vrinas, calore centrali ſuo, qui in eius ſulphure liquido, & in oleum verſo, & ſale latitat: hinc vitia totius ſanguinis corrigit, & emendat.

3 Scabiem omnem tollit, & cutis omnes excoriationes, ſolo illitu exteriori; quia ſalitum humorem cutem excoriantem, dulcem facit, ſuo ſale dulci, & oleo perfectiſſimè cocto.

Sumitur ad quantitatem guttarum decem in iuſculis, vel applicatur exterius, & miſcetur vnguentis, vel alijs oleis ſcabiei conuenientibus.

De quinta eſſentia Antimonij.

Cap. XV.

Antimonij eſſentia.

ANTIMONIATAS, ſeu ſtibiatas potiones eliminant ferè omnes Medici Hippocratici ab eorum antidotarijs, quòd ſint venenatæ, & surſum deorſúmque euacuent, non ſolùm humores peccantes in corpore, ſed & optimos, & laudatos, non minima ſanitatis fraude, ſed cum ipſo vitæ periculo; nihilominus tamen in noſtrum Myrothecium Spagyricum eas admittemus, quæ modò

debitam & phyſicam ſubeant præparationem non venenatæ, nec hypercatharticæ reperiuntur, at benignæ admodum, & cardiacæ, ita vt non ſolum cathartica vis omnis ei auferatur, ſed etiam omnis præter naturam qualitas, quæ nobis nocumẽto eſſe poteſt, vt experientia ipſa fiet clarius; nã rationibus cõtendere nõ mihi in hoc opere neceſſariũ videtur, cum ſciant omnes, mercurium crudũ qui ineſt antimonio totaliter & radicitus auferri à noſtris præparationibus, & ideò nocendi omnis poteſtas & venenoſa ſi quæ eſt, aufertur: quocirca ad præparationem noſtram nos accingemus, ſequenti methodo. Antimonium puluerifatur, in alchool tenuiſſimum reducitur & permiſcetur cum æquali pondere ſalis petræ, & in tigillo forti ad ignem ponitur, & comburitur, donec tota detonauerit ſalpetra, & in maſſam ſanguineam & hepaticam reductum fuerit antimonium: quam maſſam tritam permiſcebis denuo cum æquali pondere ſalis petræ & ſulphuris, & iterum ignies, donec detonauerit ſal petra, & remanet tunc temporis antimonium album & peroptimè calcinatum: hoc indes phialæ oblongi colli luto munitæ, & oſculo vaſis clauſo, totum omne collocabis per menſem vnum in igne reuerberij ſatis magno, & potentiſſimo, donec antimonium rubeum adeptum fuerit colorem. Hoc coloratũ antimonium impones vitro, huícque affundes ſpiritum vini alchoolizatum, & depuratum à phlegmate ſuo, & digeres in balneo tepenti, per octo dies, donec coloretur ſpiritus & tinguatur: tunc per inclinationem auferes, & nouum addes ſpiritum, digerendo vt prius, vitro clauſo & obturato, ne inter digeren-

dum exeat ſpiritus vini,& euaporetur,hocque toties repetendum, donec ab ſpiritu per vices affuſo abſtrahatur tota tinctura ab antimonio, quod iterum erit reuerberandum donec coloretur, & ſoluendum aceto acerrimo ſtillatitio. Acetum autem erit euaporandum, & quod remanet in fundo multoties ſoluendum aqua roſacea multoties rectificata, donec nullas emittat feces in ſolutione, ſed clarum remaneat omnino, & ſplendeſcat (veluti rubinus) quod omne ſic limpidum & clarum, connectendum erit cum tinctura ſuperiori, in oleum conuerſa, ſequenti methodo: Accipies tincturam omnem, & ſeparabis per balneum id omne quod poterit aſcendere per balneum, in retorta; retortam deinde transferes è balneo in cineres, & diſtillabis oleum rubicundiſſimum precioſiſſimum, quod rectificatum ter aut quater, connectes cum ſuo ſale rubeo puro, & ab omni terreſtri excremento vindicato, & ſeruabis ad vſus. Hoc idem & ſimile oleum, & tinctura eadem, & ſal poſſunt extrahi ex floribus antimonij fixatis, & reuerberatis, donec colorentur, & deinde procedendo, vt ſuperius dictum eſt, at difficiliori negotio. Poſſunt ex antimonio multa alia parari medicamenta, vt vitrum ex quo pocula fieri poſſunt, quibus vinum infuſum per quatuor tantum horas, catharticum eſt, nec poculum inde diminuitur, & tabeſcit, ſed virtutes catharticas in perpetuas ferè ſeruat æternitates. Sed has ego improbo potiones, vt naturæ infenſas, & inimicas, quod violentæ ſunt. Parantur etiam

Antimonij perquam optima eſſentia paratur cum aceto Mercurij ſupradicti, & digeritur cū eo antimonium crudum, donec tinguatur acetum, ex quo per diſtillationem cum ſpiritu vini rectificato perficitur vera antimonij eſſentia, naturæ humanæ verū & tutum confugium.

flores ex quibus formantur pillulæ, pro peste, & febribus omnibus; ſed id omne improbatur, quod nimis violentum ſit, & naturæ inimicum, quòd crudi multum habeat mercurij, cuius ope violentiſſimas excitat illas actiones, & hypercatharſes: ſi quod ex antimonio citiſſimè præparato medicamentum à me probari mereatur, eſt ſequens, quod fit ex vitro antimonij in alchool redacto, ſuper quod effundatur oleum vitrioli non rectificatum ad eminentiam duorum digitorum, & per duos dies digeratur in balneo, aut in cineribus, donec nigreſcat oleum: hoc oleum deinde ſeparatum per inclinationem potentiſſimè purgat, per inferiora tantùm, ſumptum ad quantitatem octo aut decem guttarum in iuſculo, manè, ſeruato regimine, & cuſtodia: vel reducitur in pillulas cum mica panis & deglutitur manè, eadem methodo ſeruata, & regimine. Oleum hoc ſic præparatum attrahit tantùm aliquid ſalis fixi antimonij, & fixat & coagulat perfectiſſimè mercurium crudum antimonij, itaque ceſſant omnes illius hypercatharſes; vitrum enim remanens poſtquam lotum eſt, & deſiccatum nullo modo purgat; at eſt ſudorificum medicamentum, veluti puluis albus antimonij per combuſtiones multas ſalis petræ iteratas factus, & flores ipſi poſtquam combuſti ſunt, & calcinati & fixati cum ſale petra. Quod ego medicamentum ſudorificum, valdè probo & laudo, cuius doſis eſt granorum duodecim ad viginti. Multa alia poſſent dici de antimonio, ſed ea tanta ſunt, quanta nemo mortalium ex-

cogitare poteſt, eſt enim flos totius terræ, & metallorum ſemen in eo.

Vires & Vſus eſſentiæ Antimonij.

Vires & vſus eſſentiæ Antimonij.

1 Hoc ſecretum non eſt cartharticum medicamentum, ſed roborans & reſtaurans adeò naturam, vt ſi læſa ſit, reparetur quàm citiſſimè, virtute balſami dulcis præſentis arcani.

2 Purificat totam maſſam ſanguinis à mucoſis omnibus & ſeroſis humoribus, propter ſalem ſuum ſolutum & dulcem, qui heterogenea alimenti remoti, & proximi fugat, deſiccat, & in fuliginem vertit, & adaucto calore naturali, per poros pellit ad cutem in ſudores, craſſum autem per vrinas.

3 Sic lepram curat, & in eo ſolo arcano conſiſtit eius cura; reparat enim totum hominem, eiúſque humidum radicale depurat, ita vt nullus lepræ detur locus.

4 Febres omnes intermittentes, quotidianam, tertianam, & quartanam, naturam roborando, & humores quoſcumque coquendo, & mitigando, curat; coctos humores foras eijciendo, per cutis ſpiracula, reliquáque naturæ emunctoria.

5 Dolores omnes ſiue ex cauſa frigida, ſiue ex cauſa calida ortos quàm citiſſimè ſedat, exterius tepide applicatum propter vim ſuam balſamicam, vnde arthritidem perfectiſſimè ſucceſſu temporis curat, aſſumptum & admotum; quia catarrhos omnes ſiſtit, ſalitum humorem dolorem cauſantem temperat & foras.

foras educit, tophos, & nodos discutit, suo spiritu, vndè est in eo arthritidis perfectissima cura.

6 Sensus omnes acuit, calorem naturalem multiplicando, & spiritus animales refouendo, & multiplicando, quia subtilissimum & purissimum sanguinem generat, refocillatis omnibus naturalibus coctionibus.

7 Omnia principalia membra corroborat, vnde dolores eorum & pathimata omnia cerebri, cordis, ventriculi, hepatis, & lienis sanat, multiplicato eorum membrorum calore vitali, & humido eorum radicali quo viuunt depurato,& ab omnibus heterogeneis vindicato.

8 Vulnerum omnium est verum balsamum; perquamcitissimè enim ad cicatricem conducit,suo sulphure soluto & liquido, quod balsamum internum conuocat ad partem vulneratam, & vnà cum eo vulnus agglutinat.

9 Vlcera omnia cuiuscumque generis cauernosa,depascentia, & fistulosa, aliaque eiusmodi; imò & cancrum,& scrophulas vlceratas, breuissimo tempore sanat; quia salem solutum acrem & mordicantem cutis illas apertiones & deformationes causantē mitigat, & dulcem facit, nec corruptionem pati sinit.

10 Vteri omnes affectus tutissimè tollit, & fertilitatem inducit, causas omnes sterilitatis fugando, putà temperamentum frigidum, & supra nimis calidum: spiritus seminis adaugendo, & vlcera omnia vteri agglutinãdo,& temperando,& serosos omnes eius humores

euacuando,vterumque corroborando.

Sumitur ad quantitatẽ drachmæ vnius in iuſculis reſtaurantibus,vel in aquis ſtillatitiis cardiacis,& imperialibus , & theriacalibus omnibus, omni tempore , & hora , ſecundùm neceſſitatem morbi id poſtulantis , & præcipuè manè, ieiuno ſtomacho,ſi morbus det inducias.

De quinta eſſentia Arcenici.

Cap. XVI.

Arcenici eſſentia.

ARcenicum criſtallinum cum pari pondere ſalis petræ coniunges , & in alchool tenuiſſimum omnia reduces,& indes retortæ vitreæ fortiſſimæ, cui annectes recipiens ſatis capax, & amplum, iuncturíſque benè clauſis,igne cinerum diſtillabis, ſeruatis ignis gradibus , primo leuis,vltimo fortiſſimus , & violentiſſimus , donec exeant omnes Arcenici , & ſalis petræ ſpiritus: his egreſſis , & frigefactis vaſis , recipiens diſiungendum eſt à collo retortæ , & cauendo ab ſpiritibus qui intrò ſunt , quia venenati ſunt, ideò illico occludendum eſt cum luto fortiſſimo os recipientis, deinde frangenda eſt retorta,& quod in fundo eſt puluerandum eſt,& in nouam retortam inducendum , & ſupra illum puluerem retortæ inditum, ſpiritus arcenici retenti intra vas recipiens , ſunt affundendi, & iterum diſtillandi,iuncturis optimè clauſis,vt prius,ídque ter aut quater repetẽdũ,donec arcenicũ cum ſalpetra ſit perquãoptimè calci-

natum, tūc temporis adhuc tuum arcenicum forti tigillo impones, & per diem integrū dabis ignem fortiſſimum, vt quicquid in diſtillatione calcinari non potuerit, tandem aperto igne calcinetur & comburatur: calx illa arcenici aqua pluuiali ſtillatitia eſt ſoluenda, & ſolutio à terreſtribus excrementis depurata & vindicata, clara & limpida filtro facta euaporanda eſt & deſiccanda, & iterum calcinanda fortiſſimo igne, donec nullas in ſolutione emittat feces, ſed tota ſoluatur calx, & limpida & clariſſima permaneat aqua, tunc tēporis deſiccanda eſt euaporata aqua, huic denuo affundendus eſt & connectendus eius ſpiritus ſupra reſeruatus, ſed prius oportet vt ſit ſepties rectificatus: hanc coniunctionem facies in matratio, vaſe vitreo ſic dicto, propter rotunditatem quam habet in fundo, & longum collum ídque in balneo tepenti, donec calx ſuum biberit ſpiritum, tum demum in alembico vitreo, per balneum ſeparabis quidquid poterit ſeparari humiditatis aquoſæ, & remanebit in fundo calx butyroſa Arcenici, miræ virtutis, quam ſeruabis in vaſis vitreis optimè clauſis.

Vires & vſus.

1 Si calcem ſolam abſque connexione ſpiritus ſui, repetitis ſolutionibus & depurationibus in calcinatione leui ſæpius iterata, ad dulcedinem ſummam reducere poſſis, & rubedinem ſummam, aut ſaltem albedinem, theriacam habes contra omnia venena, tum animalium, tum plantarum, tum mineralium. Si *Vires & vſus eſſentiæ Aecenici.*

verò connectetur cum suo spiritu, intrà corpus sumi non potest, propterea caue ab eius dosi interna.

2 Exteriùs applicatum valet contra morsus omnes venenatos, & citissimè rabidi canis morsum sanat & curat, tutò & iucundè, absque vlla molestia, quia per causticam suam virtutem & adurentem venenum parti inditum & eiaculatum combūritur, nec vlteriùs rapit & serpit.

3 Cancrum absque vllo fere dolore extinguit, & mortificat, & ad cicatricem laudatam reducit, modò corpus & sanguis roboretur, & purificetur arcano antimonij superiùs declarati.

4 Fistulas omnes, & cauernosa omnia vlcera & depascentia curat & sanat, quia corrodit omnem carnem muscosam & spongiosam & fungosam vlcera fouentem, & abstergit, & humorem acrem causticat & vrit; vnde modò corpus perpurgatum sit, facili negotio vlcera seipsa fere ad cicatricem perducuntur laudatam per balsamū internum partis.

5 Herpetes omnes, scabiem, & cutis omnes asperitates & excoriationes deficcat, & sanat, imò & lentigines, & faciei maculas delet; at est in ea cura cautela adhibenda summa, sunt enim lentigines solæ & maculæ baculo leui & acuminato ea butyrosa substantia intincto tangendæ; deinde aqua fontana lauandę, & postea oleo tartari tota facies colluenda, donec pedetentim cutis illa lentiginosa & maculosa auferatur, & in surfureos atomos abeat.

Applicatur exterius per se, tepidè, vlceribus omnibus, vel miscetur vnguentis appropriatis, donec vlcera omnia ad cicatricem perducantur laudatam, perlotis vlceribus interdum vino optimo & oleo simul mixtis.

De quinta essentia Auripigmenti.

CAP. XVII.

AVRIPIGMENTVM est species Arcenici, differt autem ab Arcenico, colore tantùm & coctione. Auripigmentum percoctum est fortius in centro terræ, vnde sulphur eius, rubeum habet colorem à calore diuturniore: hinc etiam minus venenum est, quàm ipsum Arcenicum quod propter cruditatem sui sulphuris & mercurij potentissimum est venenum. Ex eius autem centro, educuntur multa medicamenta chymica, quæ venenata non sunt, at mitissima & naturæ amica, inter quæ est potissimum sequens. Auripigmentum puluerandum est & permiscendum cum duplo sui ponderis Salispetræ, & igniendum in tigillo, donec tota detonauerit Salpetra, & Auripigmentum sit perquamoptimè calcinatum, quod adhuc est igniendum in tigillo eodem per diem integrum, vt spiritus omnes auripigmenti exeant & abeant, cauendo interim ab his & dum calcinatur, & dum ignitionem patitur, quia venenati sunt. Frigefacto tigillo calx auripigmenti à Salepetra vindicanda est per lotiones multas

Auripigmēti essentia.

aqua limpida fontana factas, tum demum calx illa denuo pulueranda & cum pari pondere florum ſulphuris, & Saliſpetræ iterum calcinanda, & ignienda in tigillo forti, donec albiſſimum habeat colorem. Lota tandem calx, & vindicata à Salepetra, reverberanda eſt per menſem vnum integrum in vitro clauſo luto munito, in furno reverberij, donec colorem adepta fuerit rubeum, tunc quieſcendum à reverberio, & calx rubea ſoluenda eſt cũ ſpiritu ſalis, à phlegmate ſuo vindicato, in balneo tepenti donec tinguatur ſpiritus ſalis & ſoluat partem calcis: hunc ſpiritum tinctum ſeparabis per inclinationem, & nouum addes, donec tota calx ſoluta fuerit & in ſpiritum ſalis verſa. Solutiones illas omnes vitro impones, hoc eſt retortæ, & dabis ignem cinerum, & pelles per diſtillationem leuem primo ſpiritum ſalis, tandem vltimo augendo ignem, ſtillabit tinctura rubicundiſſima auripigmenti quam recipies mutato recipiente, & ſepties rectificabis, & ſeruabis, in phialis optimè clauſis ad vſus.

Vires & vſus Arcani prædicti.

Vires & vſus eſſentiæ auripigmenti.

1 Mirum eſt quod è ſummo veneno, fiat ſumma theriaca: iſta tinctura certiſſimè quæcumque venena, & quaſcumque venenatas & peſtilentes in corpore noſtro latitantes qualitates extinguit, ſuo oleo, quod ſulphur ſummopere coctum & depuratũ habet.

2 Vires auri potabilis æmulatur in reparanda iuuentute, & humido radicali, à cauſis præter naturam depaſto, quod humidum ſuum

fit æquale noſtro humido radicali in ſubſtã-
tia materiali & elementali ſpermate.

3 Vulnera omnia venenata curat ſuo balſamo, quod peculiari quodam ſulphure quod continet, venenum omne extinguit, vnde etiam in febribus omnibus peſtilentibus & contagioſis ſanandis nihil commodius adhibetur.

4 Vlcera quoque maligna, & malæ qualitatis depaſcentia, cauernoſa, fiſtuloſa, cancroſa, & ſcrofuloſa mirè curat, nullo dolore, quia humores illos malignos vlcus facientes extinguit, & mutat, & partem læſam reſtaurat, reparato illius humido radicali & depurato.

Sumitur cum iuſculis à quantitate ℥ j. ad ℥ ij. manè, ieiuno ſtomacho, vel exteriùs applicatur, partibus læſis, per ſe cum goſſipio, vel miſcetur butyro, & tepidè applicatur.

De quinta eſſentia Rubini.

CAP. XVIII.

FRuſtula Rubinorum ſeu granatorũ accipies, & ter aut quater cũ pari quantitate ſulphuris, & ſalis petræ in tigillo ignies, & calcinabis, repetitis ignitionibus ſeu calcinationibus, donec puluis albiſſimus ſit: tunc lauabis tuum puluerem aqua tepida, & à ſale vindicabis: puluerem tuum probè depuratum & deſiccatum ignies, per duos aut tres dies in tigillo forti, hunc puluerem ita calidum, & *Eſsẽtia Rubini.*

Melior solutio est cũ spiritu mercurij arido.

igne candentem, si fieri potest, inijcies in vitrum spiritu salis rectificato plenũ, pedetentim inijciendo tuum pulueremne nimis ebulliat, & ebulliẽdo limites, & ora transeat spiritus salis, & effundatur: cessata ebullitione matratio indes tuum puluerẽ cum liquore suo, & orificio clauso digeres per quindecim dies in balneo bullienti, donec soluatur puluis, qui si in prima digestione totus nõ soluatur, effuso per inclinationem primo spiritu, affundatur necesse est nouus spiritus & digeratur vt prius, donec solutus fuerit totus puluis: has omnes solutiones vitro claudes, & digeres per mensem in balneo tepenti, vt melius soluatur, & in aquam trãseat quicquid tempore breuiori solui non potuerit: deinde per retortam distillanda est aqua spirituosa salis: vltimò augendo ignem mutato vase, colligenda est rubini essentia rubicundissima, quæ si tota non ascendit, sed maneat aliquid in fundo retortæ quod habeat aliquid consistentiæ, iterum id omne dissoluendum est cum egresso spiritu salis, & per aliquot dies digerendo, & distillando per retortam, donec tota substantia rubini ascendat, quæ si benè non rubeat, cum nouis rubinis pulueratis connectenda est, & digerenda donec coloretur: tunc seruanda est ad vsus medicos in phialis optimè clausis.

Vires & vsus.

Vires & vsus essentiæ Rubini.

1 Cardiacum est summum medicamentum, & aërem venenosum ac pestiferum fugat, à peste præseruat, & ab omnibus morbis venenatis & contagiosis propter suum salem dul-

cem, & summè temperatum & digestum.

2 Sanguinem summopere depurat, & emundat, ab omnibus eius vitiis, & hepar roborat, & omnia viscera interna, calorem vitalem & humidum radicale multiplicando, per suum balsamum nostro vniuocum & æquale.

3 Vires auri potabilis æmulatur, & valet ad iuuentutem restaurandam, canitiémque retardandam, & melancholicos humores, & affectus, tristitias & angores omnes fugandos & depellendos per suum humidum radicale.

4 Valet exteriùs applicatum ad vulnera omnia curanda, & vlcera quæcumque, quia impedit humores à corruptione quacumque, & conuocat humidum radicale laudatum, & balsamum naturale, quo pars dissoluta breui tempore ad cicatricem & naturalem vnionem perducitur.

Sumitur in iusculis, à quantitate ʒ ß. ad ʒj. omni hora, & tempore secundùm necessitatem morbi curandi, vel applicatur exteriùs in vulneribus & vlceribus curandis tepidè, cum gossipio vel linteo, eo arcano nadefacto, vel miscetur butyro, & perungitur pars tepidè.

De quinta essentia Smaragdi.

Cap. XIX.

SMaragdi puluerati connectendi sunt cum pari quantitate salis petræ, sulphuris, & *Smaragdi essentia.*

In calcinatione smaragdi potest addi aliquid cupri limati, sic cum metallis melius & fortius calcinantur lapides omnis generis, & eorum essentia fortior est.

igniendi, ter aut quater repetita semper dosi salis petræ & sulphuris, donec peroptimè calcinati sint smaragdi: tunc demum aqua tepida perlimpida lauandi sunt, & sale vindicandi, totiésque repetenda est lotio, quoties gustu percipitur acrimonia & salsedo quædam. Puluis demum smaragdinus à sale vindicatus, qui inter lauandum fundum semper petit, hypostasis instar, desiccandus est, & per duos dies integros aut quatuor igniendus est igne continuo, & fortissimo, quantum fieri poterit, cauendo tamen ne materia vitrificetur, & in vitrum abeat: deinde soluenda est calx hæc, aceto acerrimo stillatitio, donec tota abeat in acetum per repetitas effusiones aceti recentis stillatitij in puluerem qui fundum petit: hæ omnes solutiones sunt digerendæ per quindecim dies in balneo tepenti, in phiala vitrea optimè clausa: deinde euaporandum est acetum in vase argenteo aut vitreo: Salem qui remanet in fundo, depurandum prçcipimus per repetitas solutiones cum optimo vini spiritu alchoolizato, & eiectis fecibus in singulis solutionibus filtro commissis, donec peroptimè candescat sal smaragdinus, & liquetur in calido, leuissimo calore, instar butyri aut cerę, tunc demum connectendus est cum duplo ponderis spiritus salis communis rectificati, & à phlegmate vindicati, & cum pondere vno pulueris smaragdini recentis non calcinati, & simul in vitro omnia collocando, & orificio clauso digerendo, vt spiritus salis virescat, vt smaragdus: tunc demum per inclinationem euacuandus est spiritus salis tinctus & coloratus, & nouus effundendus, donec non amplius coloretur. Spiritus deinde tinctus & co-

Cum spiritu rectificato salis aut mercurij fiet optima solutio.

loratus omnis diſtillandus leuiſſimo calore, donec remaneat in fundo retortæ tinctura ſmaragdi veluti mel ſpiſſa & denſa, quæ demum erit diſtillanda, & ſeruanda in phialis peroptimè clauſis ad vſus medicos varios ſtupendæ virtutis.

Vires & Vſus.

Smaragdi eſſentiæ vires & vſus.

1 Viſum defatigatum ex intuitu, ſolo aſpectu, ad hunc mirandum arcani præſentis colorem reſtaurat ac conſeruat, propter viridem ſuum colorem.

2 Omnes ſenſus acuit, & præcipuè viſum quem maximè fouet & reſtaurat multiplicatis ſpiritibus animalibus, & calore vitali cerebri adaucto & multiplicato.

3 Omnes cerebri affectus & pathimata, & præcipuè epilepſiam, & lethargum tutiſſimè & certiſſimè ſanat, quia cerebrum omnibus cerebri ſpurcitijs depurat & mundat, euacuatis omnibus ſeroſis humoribus, & vaporibus atris diſſipatis per ſuum ſpiritum æthereum vitalem aut vitali ſimilem & vniuocum.

4 Dæmoniacas illuſiones & melancholicas, & phãtaſmata omnia, & ſomnia melancholica, diſſipat & auertit, propter eandem & ſimilem rationem.

5 Hemitritæum ſanat & curat, & reliquas febres intermittentes, quia humores putrentes in corpore & præcipuè bilem per inſenſibilem tranſpirationem educit ſudoribus &

vrinis, narcotico suo sulphure vitrioli & martis vniuoco & simili.

6 Manias omnes, & phrenitides domat & temperat, quia bilis vtriusque feruorem & ebullitiones edomat, & refrigerat.

7 Fluxus omnes ventris, dysenterias, & lienterias & diarrhœas omnes, cum hepatico fluxu, & menstruis copiosioribus, cum ipsomet abortu prohibet, & compescit, propter salem & sulphur, quod continet ferri, salis,& sulphuris simile & æquale.

8 Vlcera etiam omnia phagædenica,& depascentia, fistulosa, & cancrosa ad cicatricem laudatam conducit breuissimo tempore, propter balsamicum oleum quod in se continet, ex sulphure suo perfectissimè cocto & summè depurato.

9 Venenosis animalium morsibus, & præcipuè canis rabidi summum est medicamentum ex sulphure suo & sale cardiaco.

10 Leprosis summopere conuenit, quia mirificè sanguinem depurat suo sale perfectissimè cocto, & puro, qui omnia sanguinis vitia delet, & corruptiones omnes impedit.

Sumitur à quantitate ʒ j. ad ʒ ij. in iusculis, vel ouis sorbilibus, vel in aquis imperialibus & theriacalibus stillatitijs, morbo curando conuenientibus,idque omni tempore,& hora,secundum necessitatem morbi curandi.

De quinta essentia Lapidis Magnetis.

CAP. XX.

ESsentia ferri superius tradita, Capite suo peculiari, sumenda est, vt essentia magnetis integra, & incontaminata haberi possit, in eamque essentiam puram & limpidam, magnetem affundes pulueratum, & in alchool reductum in phiala oblongi colli: orificióque obturato in balneo tepenti digeres per noctes & dies quindecim. His peractis impones retortæ, luto munitæ, & ad cineres distillabis, seruatis ignis gradibus, primò lentus erit ignis, medio mediocris, vltimò fortissimus: caput mortuum seu magma, quod remanet in fundo retortæ post distillationem eximendum est fracta retorta, & puluerandum, & in tigillo, fortissimo igne, & per diem integrum continuò calcinandum: tum demum fortissimo, & acerrimo aceto soluendum, & sal ex calce extrahendum est, & permultis lotionibus, & calcinationibus ad summum candorem perducendum, aut tandem ad maiorem perfectionem ad rubeum colorem, & solutionem facilem conducendum: hoc vltimò sal connectendum est cum essentia ferri, spiritu magnetis impregnata, & digerendum per tres aut quatuor dies in balneo tepido, & per balneum abstrahendum est distillatione quicquid poterit ascendere. Reliquum verò digerere oportet in igne

Magnetis essentia.

Magnetis essentia citius fit, si cũ aceto mercurij, ferrũ soluatur, & in illa solutione depurata, magnes soluendus imponatur, & per digestiones varias ad perfectionẽ deducatur.

leui & continuo, donec fixum ſit omne, ita vt per diſtillationem fortem aſcendere non poſſit, at in fundo vaſis diſtillatorij maneat fuſum, & liquatum tanquam metallum, aut Salpetra liquata, cuius humidum adeò ligatum eſt ſuo ſicco, vt vi ignis ſeparari non poſſit, niſi carbonibus immediate tangatur: hoc prædictum deinde arcanum ſummopere cuſtodiendum eſt tanquam miraculoſum in curandis vulneribus & ſiſtendis omnibus ſanguinis fluxibus, vt experientia certum fiet.

Vires & Vſus.

Magnetis eſſentiæ vires & vſus.

1 Ferrum quocumque modo ligatum ligno, & parietibus affixum violentiſſime ad ſe trahit, ita vt magicum videatur inſtrumentum, propter ſympathiam quam hæc eſſentia cum ferro habet.

2 Cum hoc arcano artificium quod ſtupendum & miraculoſum deſcripſimus in noſtro Palladio ſpagirico, capite quinto de calcinatione mineralium, perficitur, & ſtupendos vides effectus.

3 Dyſenterias, Lienterias, diarrhoeas omnes certiſſime & tutiſſimè ſanat & curat, propter adſtringentem & ſtipticum ſalem quem in ſe continet qui catarrhos omnes ſiſtit, & humores aquoſos & ſeroſos exſiccat & exhaurit, & propter oleum dulce, quod acrimoniam humorum temperat & emulcet.

4 Sanguinis etiam omnes excretiones, & eiectiones, hepaticum fluxum, & vulnerum

hæmorrhagiam ingentẽ & ſtupendam compeſcit, & exſiccat propter eamdem rationem.

5 Vulnera etiam & vlcera quæcũque agglutinat & ad cicatricem laudatam perducit breuiſſimo tempore, propter oleum ſuum dulce, quod virtutes balſami naturalis æquat, imò ſuperat, propter ſuam coctionem perfectam & depurationem.

6 Spaſmum & ſtupores omnes mẽbrorum curat, quia ſpiritus animales multiplicat & adauget, & calorem naturalem & vitalem partim fouet & nutrit.

7 Hydropiſim curat, quia ſeroſos omnes humores, & aquoſos exhaurit & exſiccat ſua ſiccitate, & in corruptionem abire non ſinit propter ſalem & balſamum.

8 Spleniticis ſummopere prodeſt, imò tandem curat, propter eamdem rationem, & quia attenuat ſanguinem & depurat, exhauſtis eius ichoribus & ſeroſis humoribus corruptis & putridis.

9 Alopeciam curat inuncto capite, quia calorem naturalem & vitalem pericranij adauget & fouet, & ſic conuocat humores nutriendis capillis idoneos & aptos.

10 Si domus fumigetur hoc arcano, omnia ſuſquedeque verti videbuntur; ita vt fugiant omnes morantes in ea, quia fumus eius ad cerebrum deuectus inebriat, & ſpiritus animales adeò multiplicat & adauget vt cerebri ipſius ſubſtantia, & oculorum tunicæ & humores ſubſultent.

Sumitur in quantitate modica, ad ſcrupulum nempe dimidium, aut ad guttulas decem aut duodecim in vino optimo, vel in aquis appropriatis morbo curando, idque manè, ieiuno ſtomacho; vel applicatur exteriùs per ſe vulneribus & vlceribus, & partibus dolentibus calidè, ſuperpoſitis linteis, vel miſcetur vnguentis, aut butyro, aut oleis & eſſentijs, & arcanis alijs morbo curando appropriatis, ad maiorem efficaciam: & ſic ſtupendos videmus effectus.

De quinta eſſentia Margaritarum.

Cap. XXI.

MArgaritæ in alchool tenuiſſimum redactæ ſoluendæ ſunt aceto acerrimo ſtillatitio multoties rectificato. Solutionem omnem in balneo tepenti per menſem integrum digerendam præcipimus, vt melius margaritarum diſſoluatur compago: digeſta materia per balneum diſtillanda eſt, reliquum verò euaporandum in ſcutella argentea, & ſiccandum. Siccatum iterum ſoluendum aceto acerrimo, & iterum euaporandum eſt omne humidum, ſalque margaritarum qui remanet in fundo purificandus eſt, & ſummopere depurandus, donec dulcis ſit, & fundatur & liquetur facillimè ſicut cera: tunc demum cum vini alchoole puriſſimo circulandus eſt per octo dies in vaſe clauſo, deinde diſtillandus eſt ille liquor precioſus & coobando ſublimandus eſt ſal

margaritarum

margaritarum donec ascendat niue candidior & saccharo ipso dulcior, qui per se seruari potest in phialis optimè clausis, aut cum liquore aureo permisceri & seruari ad vsus miraculosos. Margaritarum essentia optimè fit in aceto antimoniè quod extrahitur ex eius gummi quod stillatur ex sublimati & antimonij æqualibus partibus: gummi hoc in maximam aquæ fontanæ quantitatem proijcitur, vt in ea deponat acetositatem suam, quæ deinde per distillationem separatur, & ad coralla & margaritas soluendas conseruatur.

Vires & vsus.

Margaritarum essentiæ vires & vsus.

1 Cardiacum est potentissimum & auri virtutes fere æquat, omnibus, morbis curandis adhiberi potest, quòd humidum radicale nostrum roborat, & depastum à causis præter nostram resarciat, suo oleo dulci perfectissimè cocto & depurato.

2 In contracturis, resolutione neruorum, conuulsione, & phrenitide, omnibúsque cerebri inflammationibus commodissime adhibetur, quia cerebrum mirificè roborat, spiritus vitales auget, & multiplicat animales.

3 Prophylacticum est Apoplexiæ, & vertiginis, & omnium reliquorum cerebri affectuum, quia roborat cerebri calorem vitalem summopere, & omnes frigidos humores & viscosos ab eo expellit.

4 Contra calculum est singulare remedium, propter spiritum salis sui, qui coagulata omnia dissoluit & in aquosam vertit substantiam.

5 Certissimum est præseruatiuum contra paralysim, & curatiuum, si bis in die sumatur cum vino optimo, aut spiritu vini propter rationes antea dictas & declaratas.

6 Fortificat humorem vitæ, & naturam in omnibus membris, vnde curat omnes fere affectus, aut saltem mitigat propter reparationem humidi radicalis.

7 Fœtum in vtero mirificè roborat, & restaurat, vterúmque adeo roborat, vt ab omnibus eius affectibus continuò vtendo tandem liberet: sterilitatem præcipue fugat.

Sumitur à quantitate ℥ ß. ad ℥ j. in iusculis, vino optimo, spiritu vini, oœs sorbilibus, aquis stillatitijs cinnamomi, anisi, & imperialibus & theriacalibus, manè, ieiuno stomacho, & quocumque tempore & hora, secundum necessitatē morbi curandi.

De quinta essentia coralli rubei.

Cap. XXII.

Coralli essentia.

Vtere loco aceti communis, aceto antimonij & mercurij & videbis optatum hoc enim ace-

CORALLA minutissimè trita, & in alchool, tenuissimum reducta, dissoluenda sunt aceto acerrimo, & digerenda in balneo tepenti per aliquot dies, donec repetitis solutionibus omnia coralla dissoluantur: tunc demum dissolutiones claræ & filtro commissæ euaporandæ sunt in vase argenteo aut aureo, ad siccitatem. Sal deinde soluendum aquis fontanis aut pluuialibus stilla-

tijs,& purificandum euaporationibus, deſiccationibus & ſolutionibus multoties iteratis, donec apprime mundetur & vindicetur ab omnibus terreſtribus excrementis,& fundatur ſicut cera, & dulce ſit tanquam ſaccharum, & clarum tanquam cryſtallus: tum demum coralla de nouo ſumenda ſunt & pulueranda ſunt,& cum pari quantitate ſalis ammoniaci connectenda, & ſimul ſublimanda ſunt, donec ſal ammoniacus rubicundiſſimus aſcendat, attracta ſecum tinctura coralli, quam ſeparabis à ſale ammoniaco, cum optimo vini ſpiritu alchooliſato, & ab omni flegmate vindicato, donec ſal ammoniacus albus remaneat ex affuſionibus ſpiritus vini, qui ſpiritus leuiſſimo igne abſtrahendus per diſtillationem, & quod remanet in fundo erit connectendum cum ſale ſuperiùs præparato & dulcorato; & ſic habebis ſalem coralli rubicundiſſimum, admirandas habens virtutes, ſeruandum in phialis optimè clauſis ad vſus.

tum mira efficit ſolutiones.

Sal fixus & purus coralli acquirit per ſe coctione longa colorem rubeum.

Vires & Vſus.

Coralli eſſentia, vires, & vſus.

1 Huius arcani tanta vis eſt in mundificando & depurãdo corporis vniuerſo ſãguine, vt omnibus morbis & affectibus ex corrupto ſanguine oriundis, exhiberi poſſit; quia ex ſuo ſale id poteſt & tinctura, vnde leproſis ſummopere conuenit.

2 Siſtit omnes fluxus muliebres immodicos in aqua plantaginis ſuo ſtiptico ſale,& tinctura, vt & omnes ventris fluxus, & alios omnes ſanguinis præter naturam.

3 Confortat & roborat cor ſummopere, & ſto-

machum, & calidum innatum restaurat, propter suum humidum, nostro humido ferè æquale.

4 Concretum sanguinem dirimit ex spiritu suo & sale soluto, qui omnia concreta dissoluit, vnde & calculosis, & sabulosis peroptimum est remedium in aqua ononidis.

5 Vulneribus venenatis & alijs simplicibus, & vlceribus omnibus summum est medicamētum, si balsamo alicui permisceatur, quia suo sale sanguinem mundante, & stiptico, cicatricem accelerat.

Sumitur à quantitate ʒ ß. ad ʒ j. in iusculis, ouis sorbilibus, aquis morbo curando idoneis, & aquis theriacalibus & imperialibus: vel miscetur oleis balsamicis, & applicatur exteriùs, ad curanda vulnera, & vlcera, tepidè illinendo.

De quinta essentia lapidis Aquilæ.

Cap. XXIII.

Lapidis Aquilæ essentia.

LAPIS Aquilæ contusus & pulueratus connectendus est cum pari quantitate salis nitri & sulphuris, & in tigillo forti ad ignem fortissimum igniendus est, & per tres aut quatuor dies continuos in eo igne retinendus, donec optimè calcinetur & comburatur. Tunc demum à sale nitro per lotionem aquæ dulcis multoties iteratam calx est vindicanda, & huic calci probe lotæ & ad ignem desiccatæ affundendum est in vitro acetum

acerrimum ſtillatitium, & vitro clauſo digerendum eſt id omne per quindecim dies in balneo tepenti: tum demum euaporandum eſt acetum affuſum in vitro magni oris, aut in ſcutella argentea; deinde poſt deſiccationem iterum calcinandum eſt ſal illud, in fundo remanens, & igniendum per tres aut quatuor horas; ignitum ſoluendum eſt aqua pluuiali ſtillatitia, ſolutum filtrandũ eſt vt probè depuretur, ab excrementis omnibus, filtratum euaporandum eſt, & deſiccandum, deſiccatum igniendum, & calcinandum vt prius, donec ſal habueris probe purum & nitidum, ſicut cera fundens, & dulce ſicut ſaccharum: tandem ſal illud limpidum & clarum, & ad hanc perfectionem deductum connectendum eſt cum ſpiritu vegetabili æthereo ex ſucco ononidis, aut ſaxifragiæ extracto, in balneo tepenti per duos dies, deinde ſeruandum in phialis optime clauſis ad curam abſolutam calculi, tum renum, tum veſicæ. Simili autem methodo poterit parari arcanum ex lapidibus calculorũ microcoſmi, ex lapide Iudaïco, Lyncis, ſpongiæ, Cryſtalli & ſilicibus omnibus ad eoſdem vſus, at ſufficit hoc vnicum arcanum ad viam & methodum aliorum præmonſtrandam, ſi quis ex lapidibus prædictis habere cupiat, propter copiam fortaſſe horum lapidum, qua abundat vnuſquiſque in ſua patria.

Vires & Vſus.

1 In omnibus calculorum generibus, in quibuſcumque ſint locis & membris mirè efficax, ſumendo ſingulis lunæ quadris, cum aqua *Vires & vſus eſſentiæ Lapidis aquilæ.*

ononidis, ſummo manè, ieiuno ſtomacho, à quantitate drachmæ vnius ad duas: poteſt ſiphunculo inijci in veſicam ad calculum diſrumpendum, & miros, & ſtupendos præſtat effectus.

Poteſt eadem methodo extrahi quinta eſſentia ex omnibus aliis lapidibus, tum precioſis, tum aliis communibus, quorum virtus & efficacia centupla multiplicatur, dummodo tenui ſubſtantia includatur: craſſæ enim elementorum partes, virtutes & proprietates mixtorum obtundunt,

Finis libri tertij.

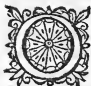

DE OLEIS CHYMICIS ARTE PYROTCHENICA præparatis,

LIBER QVARTVS.

De Oleo Rosaceo & Violaceo, Nymphææ, Papaueris, Hyoscyami, & Mandragoræ.

CAPVT. I.

LEA hæc omnia vna & eadem methodo præparari possunt quæ multò potentiùs agunt, & efficaciores multò habent virtutes, quàm communi & vulgari præparatione, quæ fit per insolationem florum prædictarum plantarum in oleum oliuæ infusorum, vnde meritò dici potest, oleum oliuæ potius quàm rosaceum aut violaceum. Quidquid enim ex floribus & plantis in

Oleum Rosaceũ, Violaceũ, Nymphæa, &c.

oleum oliuæ infusis relinquitur in prædicto oleo oliuæ, adeò paucum est & futile, vt hæc olea nihil habeant virtutis spectatæ. Ex floribus enim, foliis, caulibus, & radicibus plantarum, per istam infusionem & insolationem nihil expectatæ virtutis elici potest, quòd oleum oliuæ nihil recipere valeat, quod non sit eiusdem substantiæ, & sibi homogeneum: oleum verò quod residet in ipsis plantarum substantijs, non ita facilè attrahitur ab oleo oliuæ per solam infusionem, in nonnullis saltem plantis, quibus valdè paucum est oleum, & humido aquoso adhuc inseparabili nexu commixtum. Ex aliis verò quibus est copiosum & turgens, vt in seminibus nonnullarum plantarum extrahi, & attrahi quidem potest per oleum oliuæ: at cum illi permisceatur, diminutæ est semper virtutis, propter illam permixtionem. His itaque de causis methodum excogitauimus, quâ olea pura & integra, absque vlla permixtione ex omnibus plantis elici possunt, integro & inuiolato ipsius plantæ odore, & proprietate quacumque. Est autem methodus sequens. Ex gemmis rosarum, vel Violarum, Nymphææ, Papaueris, & Hyoscyami, vel ex collecta tota Mandragoræ substantia, siccis omnibus & aridis, replenda est concha, ad descensum propria, & ignibus suppositis extrahendum est quicquid olei potest extrahi, per combustionem & incinerationem omnium quæ in concha terrea, aut cuprea, aut ferrea reperiuntur. Oleum distillatum separabis ab aqua fœtida, & empyreuma summopere redolente, & separatum oleum conjunges cum certa quadam quantitate vitrioli ad rubedinem calcinati, ita vt oleum ferè totum

imbibatur à calce, idque omne impones in retortam vitream luto munitam, & distillabis igne cinerum, seruatis ignis gradibus, donec totum oleum ascensum & distillatum sit. Quod si in prima distillatione totum empyreuma non deposuerit, calci iterum connectendum est, nouæ & recenti, & retorta iterum distillandum, donec omne deponat empyreuma, quod tertia saltem distillatioue continget. Postquam autem deposuerit totum empyreumatis odorem, flores rosarum recentium (si sit oleum rosaceum) infundendi sunt in istud oleum, & insolandi sunt per quindecim dies, donec oleum, gratissimum rosarum odorem recuperauerit, qui odor multiplicari potest; per reiteratas infusiones. De Violis, Nymphæa, Papauere, Hyoscyamo, & Pomis Mandragoræ, eadem methodus seruanda est.

Vires & Vsus.

1 Oleum rosarum sic præparatum purum & putum est, & guttula vnica æquipollet, imò antecellit viribus libræ vnius, alterius communiter, & vulgariter præparati. *Olei Rosacei, Violacei, &c. Vires.*

2 Inflammationes omnes, & stomachi ardores extinguit, propter sulphur narcoticum, quod in se continet, mediocriter frigidum, propter pinguedinem aquæ, & aëris quam præpollentem aliis elementorum pinguedinibus habet.

3 Roborat, densat, fluxionésque sistit, propter salem stipticum, & astringentem quem continet, ex sale terræ.

Oleum autem Violaceum, eaſdem ferè habet vires in ardoribus extinguendis, & inflammationibus omnibus, iuuat vltrà pleuriticos, pulmoníſque vitia lenit propter catarrhos quos ſiſtit, ex ſulphure ſuo narcotico, & propter ſalem ſuũ, qui vlcera abſtergit & agglutinat; vnde balſami imitatur vires.

Oleum Nymphææ magis refrigerat, ardoréſque præcipuè renum, veſicæ, & capitis, ac etiam delirium compeſcit, accerſitque ſomnum; quia ſuum ſulphur magis narcoticum eſt: eſt autem tale, propter maiorem copiam pinguedinis aquæ, quam in ſe habet, quæ multò præpollet aliis elementorum pinguedinibus.

Oleum verò Papaueris, Hyoſcyami, & Mandragoræ, omnia efficacius præſtant quàm Nymphææ oleum; quia adhuc hæc olea ſulphur magis narcoticum habent quàm prædictum, ex copioſiori aquæ pinguedine quam ſecum habent crudam & incoctam, vnde eſt calori vitali cõtrarium, eúmq; calorem vitalẽ extinguit propter cõtrarietatem.

Sumũtur ad quantitatem guttarum decem aut duodecim interiùs: exteriùs verò ad quantitatem drachmæ vnius applicantur.

De Oleo Cydoniorum.

CAP. II.

Cydoniorũ oleum.

PAratur hoc oleum ex cortice, ſemine, & magmate, quod reſidet ex expreſſione ſucci:

cortices,ſemen, & magma colliguntur in maxima quantitate, & ſole ſiccantur, & ſiccata concha cuprea aut ferrea includuntur, & per deſcenſum diſtillantur ignibus ſuperpoſitis ſecundùm artem, vaſiſque diſpoſitis ſecundùm methodum deſcendendi communem & vulgarem: extrahitur oleum ſimul cum aqua; aqua ſeparatur ab oleo, oleum rectificatur per retortam cum vitriolo ad rubedinem calcinato ter aut quater, ſingulis vicibus vitriolum mutando, donec fœtorem omnem & empyreuma oleum rectificandum deponat: nec in hac rectificatione timendum eſt, quod oleum nouas quaſdam & peculiares acquirat proprietates, & virtutes ex connexione vitrioli; quia vitriolum in calcinatione forti & violenta ſuos ſpiritus exhalauit, ita vt in hac rectificatione ſolum exeat oleum purum & mundum, retentis partibus terreſtribus empyreuma redolentibus in fundo retortæ, vnà cum calce vitrioli, quæ cùm ſicca ſit, & arida valdè, ſiccas illas olei partes combuſtionem ſapientes ſecum rapit, & retinet. Quod ſi ſint aliqui adhuc, qui hanc methodum non probent, & gaudeant ſolis puris oleis, modò non recuſent laborem, poterunt hoc oleum cydoniorum habere purum nitidum, nullo pacto fœtens, & empyreuma redolens; ſi poſtquam per deſcenſum diſtillatum fuerit, rectificent illud per retortam cum cineribus eorumdem cydoniorum, tum pomorum, tum arborum, ad albedinem ſummam calcinatis, & vnà cum oleo in retorta permixtis loco vitrioli, ſeruata eadem & ſimili methodo, cohobando ter aut quater prædictum oleum ſuper recentes & nouos cineres, donec totum deponat

fœtorem: huic deinde oleo connectenda ſunt cydonia cortice, carne, & ſemine tuſis, & permixtis cum prædicto oleo, in vaſe vitreo, ita vt oleum ſupereminеat cydoniis vno aut altero digito: & vas clauſum & obtuſum inſolandum eſt per quindecim dies: his trãſactis in vaſe cupreo omnia bulliant horis quatuor, aut donec humiditas omnis in fumum abierit: expreſſis tandem cydonijs, & ab oleo probe emunctis, in hoc oleo iterum ſuccus incoquẽdus eſt, donec in fumum abeat, idque ter aut quater repetendum, & tandem vltimò ſeruandum eſt oleum ſummopere efficax, cuius guttula vnica, præpollet viribus libræ vnius alterius olei vulgariter præparati.

Vires & Vſus.

Vires & vſus olei Cydoniorum.

1 Refrigerat ſummopere & aſtringit, ventriculo, iecori, inteſtiniſque imbecillis accommodatum; hinc vomitum, alui profluuium, ſudoremque illitu ſiſtit, & cholericos omnes affectus curat, propter ſalem crudum & incoctum terreſtrem quem ſecum continet.

Sumitur per ſe in ouis ſorbilibus, vel in aquis ſtillatitijs morbo appropriatis ad quantitatẽ trium aut quatuor guttarum, vel exteriùs applicatur permixtum alijs oleis communiter præparatis, vel miſcetur vnguentis morbo curando appropriatis.

De oleo Myrtino.

Cap. III.

PARATVR hoc oleum ſimili methodo, ac via vt cydonioru͂, ex myrti baccis, folijs, & trunco, in concham cupream ad deſcenſum propriam impoſitis, & combuſtis, donec omne humidum ſiue oleoſum & aquoſum expreſſum ſit per ignem, & infra concham demiſſum. Quod deinde ſeparatum ab aquoſo humore, rectificandum erit ſuper tuos cineres ad albedinem calcinatos in retorta vitrea, donec totum depoſuerit fœtorem & empyreumatis odorem, quod in tertia aut quaterna rectificatione contingit. Huic deinde oleo puro, & nitido & ab empyreumate vindicato myrtum floridum & recentem, contuſum mediocriter infundes, & inſolabis in vaſe vitreo peroptimè clauſo, per quindecim dies: deinde digeres per quatuor horas in cineribus calidis, vſque ad ebullitionem, & exprimes, oleúmque ſic mundum, & à magmate ſuo probè emunctum ſeruabis ad vſus. *Oleum myrtini vires & vſus.*

Vires & vſus.

1 Refrigerat, aſtringit, & roborat, propriè verò cor, ventriculum, cerebrum atque neruos: vnde affectionibus calidis harum partium medetur ſummo cum adminiculo, & ægro-

tantium solatio, propter easdem & similes rationes quas retulimus de viribus olei cydoniorum.

Sumitur ad quantitatem guttularum trium aut quatuor in aquis morbo appropriatis & conuenientibus, vel applicatur exteriùs per se, vel miscetur vnguentis refrigerantibus.

De oleo Masticbino.

CAP. IV.

Mastichis oleum.

MASTICHA pura & munda colligenda est & ad quantitatem libræ vnius permiscenda est aquæ rosaceæ libra vnica, & omnia simul commixta indenda sunt retortæ vitreæ, & iuncturis optimè clausis cum recipiente collocanda est retorta in summo cinerum, & igne supposito, primò leui, secundò fortiori, vltimò fortissimo, & violentissimo, absoluenda est distillatio: oleum separandum est ab aqua, & cum aqua rosacea recenti & noua rectificādum est ter aut quater, mutando aquam rosaceam in singulis rectificationibus, donec omnem deposuerit fœtorem.

Vires & Vsus.

1 Corroborat ventriculum summopere, sale suo astringenti eodémque impedit corruptiones alimenti in stomacho, vnde lienteriæ succurrit, & omnibus alui fluxibus ex indige-

ſtione ventriculi prouenientibus, ídque admotum exteriùs & interiùs aſſumptum cum ſucco limonum ad quantitatem guttularum trium aut quatuor.

2 Defluxiones etiam capitis in partes inferiores mirificè prohibet; quia ſuo balſamo cerebrum corroborat, ſpiritus multiplicat, & calorem vitalem fouet, & ſuo ſale exſiccat humidas excretiones: dolores quàm citiſſimè vteri ſedat.

3 Roborat etiam ſummopere hepar, & lienem; vnde omnibus harum partium affectionibus ſuccurrit, & præcipuè hepatico fluxui, propter eaſdem rationes: eius adhuc vires multiplicari poſſunt ſi coniungatur alijs eſſentijs & arcanis, ſuperiùs ſecundo libro enumeratis, vt videre eſt clarius Capite 4. libri ſecundi, vbi de quinta eſſentia maſtichis tractatur.

Sumitur exteriùs & interiùs, exteriùs applicatur per ſe tepide, regioni ventriculi, hepatis, & lienis, ad harum partium affectiones curandas: aliquando miſcetur vnguentis appropriatis & morbo curando conuenientibus: ſumitur etiam interiùs ad dyſenterias liëterias, & capitis defluxiones exſiccandas & ſiſtendas ad quantitatem guttarum decẽ in ſucco limonũ aut granatorũ aridorum.

De oleo mentæ & abſynthij.

Cap. V.

MENTA & abſynthium verno tempore colligenda ſunt & poſtquam Sole ſiccata ſunt *Mentha & abſynthij a-*

leum vires & vsus.

conchæ cupreæ aut terreæ indenda sunt, vt per descensum distillentur more & methodo cõmuni lippis omnibus & tonsoribus notissima: Postquam combusta sunt, & incinerata ea omnia quæ conchæ distillatoriæ indita sunt, separandum est oleum distillatum ab aqua, quod reperitur in fundo vasis recipientis, & rectificandum est per cohobationes ter aut quater iteratas, super salem extractum ex cineribus plantæ ex qua oleum extractum est: si oleum sit ex menta, super salem ex cineribus mentæ extractum rectificandum est oleum, salem purum & nitidum in singulis mutando distillationibus; sic fœtorem demittet omnem & empyreumatis odorem. Potest etiam omne oleum qualecumque sit per descensum distillatum empyreuma redolens super calcem viuam rectificari, vt fœtorem deponat; nec timendum est vt à calce recipiat aliquid nocumenti, & extraneæ qualitatis, quia à calce nihil ascendere potest, propter firmam fixionem, quam sal & terra (quæ in calce resident) habent. Postquam autem oleum eiusmodi sic præparatum est, & ab empyreumate vindicatum, permiscendum est in phiala vitrea cum folijs recentis & virentis mentæ, si sit oleum mentæ; si verò sit absynthij cum folijs virentis & recentis absynthij permiscendum erit oleum rectificatum, & simul insolãdum per quindecim dies, aut in cineribus mediocriter tepidis, & ad calorem solis accõmodatis digerendum per idem temporis spatium, vt odorem menthæ, & absynthij recuperet, deinde exprimẽdum & seruandum in phialis optimè clausis ad vsus medicos.

Vires & vsus olei mentæ.

1 Ventriculum summopere roborat, aliásque partes frigida qualitate aliqua marcidas: in senibus maxime conuenit ad concoctionem iuuandam ventriculi, & calorem naturalem propter sulphur dissolutum quod continetur in ipso oleo, quod modò aliqua ratione digestum sit, & mediocriter coctum, calorem naturalem & vitalem maximè fouet, propter sympathiam, & similitudinem substantiæ quam inter se habent.

2 Dolores arthriticos ex causa frigida ortos, lenit & sedat, stupores membrorum & paralyses etiam curat, frequenter illinendo, & tumores frigidos & scirrhosos, duros & difficillimè ad maturationem peruenientes discutit aut emollit, & ad suppuratione͂ perducit propter allatas rationes.

3 Cerebrum etiam mirificè roborat, & facultates omnes animales copia pituitæ & humorum frigidorum abundantia sopitas restaurat,& ad vigorem summu͂ perducit solo aurium & narium illitu, & temporum, propter easdem rationes.

4 Partes nimio frigore emortuas, & calore vitali ferè priuatas, solo illitu ad calorem naturalem perducit.

Sumitur etiam interiùs ad quantitate͂ guttarum dece͂ aut duodecim cum aqua cinnamomi ad ventriculum frigidum refocillandum,& restaurandu͂.

Vires & vsus olei Absynthij.

1 Corroborat ventriculum & concoctione͂ illius

adiuuat, & in eo appetentiam excitat, quia orificium eius superius ab omnibus frigidis humoribus &mucosis appetentiam deijcientibus vindicat, abstergendo, propter salem solutum quem in se continet.

2 Obstructa soluit omnia, vndè omnibus affectionibus ab obstructione prouenientibus succurrit assumptum, & admotum, propter salem illum solutum quem continet qui omnia reserat & aperit, naturali sua virtute & efficacia.

3 Lumbricos enecat omnes, sale suo, qui putredinem illum lumbricorum patrem & originem impedit, humiditatem superfluam intestinorum, & ventriculi exsiccando.

Sumitur ad quantitatem guttarum decem, aut duodecim cum succo limonum, aut aqua portulacæ ad lumbricos enecandos, vel cum aqua fœniculi & asparagi, aut graminis, vel cum syrupis magistralibus ad aperiendum compositis, in deobstruendis visceribus omnibus.

De oleo Iasmino, Anethino, Rutaceo, Saluiæ, Rorismarini, & Thymi.

CAP. VI.

Oleorũ Iasmini, Anethi, Rutæ, Saluiæ, & Rorismarini, vires & vsus.

OLea hæc omnia possunt parari simili methodo ac via, ac olea menthæ, & absynthij superius præparata per descensum; nihilominus

tamen vt chymiæ artis copiam,& ingenij fertilitatem in excogitandis methodis variis ad idem ſcopum tendentibus oſtendamus, methodum aliam in hoc Capite proponemus. Plantas has floridas & virentes accipiemus verno tempore, & conchæ cupreæ imponemus in fruſtula conciſas, donec his tota repleatur concha : tum aqua fontana clara & limpida imponenda eſt, vſque ad medietatem conchæ : hanc deinde concham cooperies cooperculo ſeu capitello ſuo, ad diſtillandum per refrigerium apto, & accommodato, & iuncturis optimè clauſis, impones tuam concham cupream, ſuper formam in mediis flammis, & ignibus, aqua frigida capitello ſuo ſuperimpoſita, & ſæpiſſimè mutata per vices dum incaleſcit, dum aqua cum plantis conchæ diſtillatoriæ impoſita ebullit, & ſurſum aſcendendo ſtillat, vnà cum oleo quod forti ebullitione, ex plantis exprimitur in aqua, & ſurſum ſimul aſcendunt ſimul commixta. Plantas has non ſimul omnes confuſas in concham proijciendas eſſe cenſeo, quia non oleum purum eſſet vnius plantæ, ſed commixtum ex multis plantis, ſed ſingulas plantas ſeorſim eſſe reponēdas exiſtimo, & hanc poſt aliam eſſe diſtillandam : & oleum ſingularum ab aqua ſeparandum poſt diſtillationem beneficio & ope infundibuli,quod oleum & aquam recipit, oleúmque ſupernatat aquæ, & aqua per os infernum infundibuli primò egreditur,oleúmque purum ſic relinquitur,quod rectificatione non indiget, nec in nouis & virentibus plantis inſolatione, quia empyreuma nullo pacto redolet, nec odorem plantæ amittit per hanc

distillationem, imò secum ita retinet, vt fragrantiùs multò redoleat quàm ipsa planta; hoc autem oleum copiosissimum haberi solet, si postquam aqua omnis & oleum distillatum fuerit, aqua egressa & distillata vnà cum oleo suo iterum affundatur herbis per foramen, in supernis conchæ partibus factum ad latera magni oris conchæ, quod capitello suo refrigeratorio occluditur, per quod vapores omnes ascendunt, & in capitello abeunt in aquam & stillant, per nasum capitello iunctum. Ad latus ergo istius magni oris, debet esse istud foramen (de quo est sermo) quod occluditur & aperitur, secundùm necessitatem & operis indigentiam. Per istud ergo foramen reponitur aqua, & oleum quæ stillant, ad oleum maiori copia extrahendum. Oleum etiam & aqua prędicta, si nouis & recentibus plantis in concham impositis iterum affundantur, copiosius multò stillabunt, quæ postquam distillata fuerint, & separata, seruanda erunt ad vsus.

Vires & vsus olei Iasmini.

Vires olei Iasmini.

1 Oleum hoc sic præparatum multò efficacius est, oleo illo Iasmino, quod in myropolijs vulgaribus diuenditur, quod per macerationem florum Iasmini, in oleum Amygdalarũ dulcium, vel oleum dulce oliuarum præparatur; nihil enim ferè habet virtutis, vt ipsa experientia testatur: at nostrum guttula vnica solo illitu, thoracis, renum, vesicæ, neruorum, articulorúmque dolores compescit.

2 Catarrhos sistit & exsiccat, humiditatem super-

fluam, ſuo ſale ſoluto exſiccãdo, & calorẽ naturalem refocillãdo, ſuo balſamo, per ſympathiam & ſimilitudinem ſubſtantiæ quam inter ſe habent humidum radicale noſtrum, & ipſum oleum; vnde etiã facultates omnes noſtri corporis mirificè roborat, tum ſenio debilitatas, tum ex frigidorum humorũ affluxu.

3 Vulnera & vlcera omnia agglutinat exteriùs illinẽdo, propter balſamum ſuum & ſalem ſolutum, qui humorum corruptionẽ impedit, & corruptione impedita, vis balſamica olei, calorem naturalem conuocando, & humidum radicale internum, quod eſt vulnerum & vlcerum omnium verum & vnicum balſamum, vulnus & vlcus facillimè ad cicatricem laudatam perducuntur.

Sumitur ad quantitatem guttarum decem aut viginti, ad internos affectus curandos; ad externos verò, miſcetur vnguentis cõuenientibus, vel per ſe applicatur, vt in vulneribus recentibus.

Vires & vſus olei Anethini.

1 Oleum anethinum tumores frigidos diſcutit illitu ſuo, quia calfacit & digerit, ſuo ſulphure interno ſoluto, quod continet, quod vulcani & ignis naturalis vires æmulatur. *Vires olei Anethini.*

Cephalalgiam, neruorúmque dolores lenit, & ſomnum cõciliat quod roboret facultates animales, neruorúmque genus & membranarum fortificet, multiplicatis ſpiritibus, & roborato calore naturali.

Applicatur externis affectibus per ſe illinendo, aut permiſcendo vnguentis morbo accõmodatis, & *Doſis & vſus olei Anethini.*

ſumitur ad curationem internorum affectuum à quantitate guttarum decem ad quindecim in ſpiritu vini.

Vires & Vſus olei Rutacei.

Vires olei Rutacei.

Potentius calfacit oleum rutaceum oleo anethino; hinc craſſos humores attenuat, flatuſque diſcutit, & hinc etiam colico dolori, paralyſi, & ſpaſmo ſuccurrit, propter innatum ſuum ſulphur quod in oleo ſuo diſſolutum eſt, quodque poſſidet ſubtilem & tenuiſſimum ignem.

Vteri etiã ac veſicæ perfrigerationi ſubuenit: hinc ſterilitatem à frigida cauſa ortam curat, exteriùs illinendo vmbilicum, & interiùs aſſumẽdo.

Vſus & doſis olei Rutacei.

Sumitur à quantitate guttarum decem ad duodecim cum vino optimo, aut aquis ſtillatitiis imperialibus aut theriacalibus, morbo conuenientibus.

Vires & vſus olei Saluiæ.

Vires olei Saluiæ.

1 Tot & tantas poſſidet vires, & facultates oleum ſaluiæ, vt merito vulgo dicatur & circumfeferatur, *Cur moritur homo, cui ſaluia creſcit in horto*, excalfaciendo & mediocriter aſtringendo, exhauſtos ſpiritus vitales & naturales partium, à cauſis omnibus præter naturã, reſtaurat, & reparat, reparatóſque & reductos continet, & ne pereant ſua aſtrictione fouet & coërcet: arcanum eſt pleuritidis omnis, veræ & nothæ.

Pleuritidis arcanum.

2 Hinc plurimum valet ad humidũ radicale partium ſuo illitu reparandum, & motum earum

liberum & promptum cõſeruandum, multiplicatis ſpiritibus,& aucto calore naturali,& fugatis humoribusſeroſis,mucoſis,&frigidis.

3 Arthritidis eſt vera cura, paralyſeos, & ſpaſmi, & membrorum omnium ſtuporis, propter eaſdem rationes.

4 Facultates omnes cerebri potentiſſimè roborat: hinc ſenſus omnes acuit,memoriam,intellectum,& reliquos omnes ſenſus tum internos tum externos, exteriùs illinendo capitis ſuturas,tempora,& aures, & nares. *Memoria arcanum.*

Sumitur à quantitate guttarum quatuor ad octo, in ſpiritu, aut vino optimo,aut in aqua cinnamomi:exteriùs autem applicatur per ſe illinendo partes affectas, eas cooperiendo linteis calidis ſuperpoſitis. *Doſis & vſus olei ſaluiæ.*

Vires & vſus olei Roriſmarini.

Omnibus quibus inſeruit,&prodeſt oleum ſaluiæ, prodeſt & oleum roriſmarini, & præterea, dolori dentium ſuccurrit, & quartanam curat, ſi poſt debitas purgationes, & humoris melancholici præparationes,tum aſſumptis apozematibus morbo appropriatis, tum vltimò balneo tepenti & calido, oleum iſtud roriſmarini propinetur,ad quantitatem ℥.ß. in aqua cinnamomi in principio paroxiſmi, & in lecto ſe continendo, exſpectando ſudores,& ferendo,quantùm fieri poterit. *Roriſmarini olei vires.* *Quartanæ arcanum.*

Ad curationem autẽ aliorũ affectuum,ſumitur eadẽ doſi,ac oleũ ſaluiæ:& exteriùs eadẽ & ſimili methodo applicatur externis affectibus curãdis. *Roriſmarini olei doſis & vſus.*

Vires & vsus olei Thymi.

Thymi olei vires.

1 Orthopnoicis & difficulter ſpirantibus, phthiſicis ſummopere cõuenit, ſolo externo illitu, quia thoracis poros aperit & dilatat; hinc aliquid ſemper exſudat humoris & fuliginis, quod ſemper eſt ad pulmonis motũ ſolatium maximũ: interiùs etiam aſſumptũ hiſdẽ affectib⁹ maximè prodeſt, quod humores craſſos attenuet, & diſcutiat ex interno ſuo calore.

2 Tineas ventris exigit ex ſale ſuo ſoluto amaro, qui corruptionem impedit, & animalcula ex corruptione enata enecat.

3 Menſes, partus, & ſecundas pellit, roborato vtero, per illitum externum adaucto eius calore, & roborata facultate expultrice vteri, ope ignis ſui.

4 Vrinas etiam ciet conuocato ſero humorum omnium ad renes & veſicas, per calorem quem in his partibus adauget.

5 Verrucas thymi colorem reddentes, & penſiles tollit, quod humores illos frigidos & melancholicos partibus, veluti terræ fungos adnaſcentes, innato ſuo calido diſſipet, & roboret partem, ita vt verrucæ alimento quotidiano & communi priuatæ decidant.

Viſus hebetis arcanũ.

6 Viſum hebetẽ apprimè acuit in potu ſumptum, quod cerebrum roboret, & ſpiritus animales, humoréſque frigidos in cerebro ſtagnantes, ſpirituum animalium vigorem extinguentes diſſipet, ſpiritibus ſuis, animales æmulantibus.

Sumitur in potu à quantitate guttarum ſex ad decem cum aqua cinnamomi; & exteriùs per ſe applicatur affectibus externis curandis. *Thymi oleâ deſis & vſus.*

De oleo Liliorum alborum.

Cap. VII.

FLores liliorum alborum in maxima quantitate æſtatis tempore colliguntur, & contunduntur in mortario lapideo marmoreo, & torculari exprimitur ſuccus: ſuccus expreſſus reconditur in phialis mediocriter clauſis, & phialæ reponuntur in cellis vinarijs, vſque ad menſem Ianuarium aut Februarium, in quibus menſibus ſuccus ille diſtillatur in alembicis vitreis, leuiſſimo igne, vt ſpiritus liliorum extrahatur qui primò aſcendit & in capitello alembici ſtrias facit, ceſſantibus ſtrijs mutandum eſt recipiens, & aqua phlegmatica colligenda, donec magma habeat conſiſtentiam mellis in fundo alembici, poſtquam magmata omnia collecta fuerint, & alembico vnico repoſita, his affundendus eſt ſpiritus primò diſtillatus, & cohobijs multis iterum diſtillandus, donec tandem prodeat oleum albiſſimum & fragrantiſſimum aquæ ſpirituoſæ ſupernatans, quòd per infundibulum ſeparandum erit ab aqua ſpirituoſa: aqua autem hæc ſpirituoſa quater aut quinquies rectificanda erit, in ſingulis diſtillationibus, colligendo tantùm quod primò egreditur & aſcendit, ſtrias faciendo; reliquum verò quod aſcen- *Oleum liliorũ quo modo fiat.*

dit, ſtrias non faciendo, proijcere oportet, ſpiritum autem ſeruare & oleum, tanquam liliorum medicamenta efficaciora, poſſúntque ſimul vnà doſi propinari ad varios morbos curandos.

Olei liliorum vires.

Vires & vſus olei Liliorum.

1 Thoracis dolores ſummopere lenit, quia humores frigidos in muſculos thoracis, & partes carnoſas delabentes, diſſipat & coquit, muſculóſque roborat, & alias partes, ſuo mitiſſimo calore.

Phthyſeos ſolatium.

2 Suſpirioſis & difficulter anhelantibus & phthiſi affectis ſummopere etiam conuenit exteriùs admotum, & interiùs aſſumptum, quòd balſami naturalis vires æmulatur, vlcera agglutinando, & catarrhos ſiſtẽdo, humoreſque craſſos attenuando, hincque roborata thoracis expultrice facultate expectorationem humorum adiuuat.

Arthritidos ſolatium.

3 Neruorum dolores ſedat, & arthritidi cõuenit, propter allatas rationes, & tumores diſcutit frigidos & duros, reliquóſque omnes, ad maturationem & ſuppurationem laudatam & breuem conducit.

Cura venenati morſus.

4 Contra ſerpentium ictus, & reliquorũque animalium venenatos morſus maximè auxiliatur, ſolo calido illitu externo, ex vi ſua balſamica quia vulneribus recentibus omnibus medetur.

Doſis & vſus olei lilior.

5 Vuluam emollit, eiúſque duritias apprimè tollit ex eadem ratione.

Sumitur à quantitate guttarum decem in potu, cum ſuo ſpiritu, ad quantitatem drachmæ vnius,

maiorem & prõptiorem efficaciam, & applicatur etiam externis affectibus cum suomet spiritu, linteis madidis & eo medicamento delibutis, partibus affectis superimpositis.

De oleo amygdalarum dulcium.

Cap. VIII.

OLEA chymica amygdalarũ dulcium & amararũ, & similium fructuum omnium & seminum quæ copiosam & abundantem suorum elementorum pinguedinẽ habent, varijs possũnt extrahi & separari methodis, vel per ascẽsũ in cineribus, modò aqua fontana copiosa fructus & semina contusa perfluantur, & imbuantur, vt forti ebullitione, vnà cum aqua infusa ascendat oleum distillandum, separandũ per infundibulum ab aqua cum qua stillauerit. Potest etiam separari, & extrahi per descẽsum, & deinde rectificari & ab empyreumate suo purgari, methodo predicta, & multoties decantata in Capitulis præcedentibus, & sic oleum purum & simplex amygdalarũ & fructuum similium omnium & seminũ habebis. Datur etiam methodus facillima alia, quá nos excogitauimus, & publicè damus sequenti methodo, ad cuius similitudinem omnia alia semina, & fructus omnes, qui cortice lignoso, & membranosa cute circumteguntur, in olea chymica poterunt reduci. *Methodus varia, qua chymica olea ex fructibus lignosis, & seminibus oleosis putent extrahi.*

Postquam æmygdalæ dulces aut amaræ cortice lignoso, & membranosa cute purgatæ fuerint & denudatæ, terantur & contundantur, *Methodus quá extrahitur oleum*

chymicum amygdalar, dulcium.

& affusa modica aqua calida & bulliente, foueantur calidè & tepidè per quatuor aut quinque horas in vase æneo super cineres tepidos: deinde sacculo conclusæ torculari & prælo premātur, ad expressionem olei: oleum hoc expressum coniungatur & connectatur cum spiritu vini optimè à phlegmate omni vindicato, & simul digerantur in phiala optime clausa in cineribus tepidis per diem vnum: die transacto, distilletur spiritus vini superposito alembico phialæ in qua oleum vnà cum spiritu digeritur, leuissimo igne, ita vt non ascendat oleum amygdalarū; at in fundo phialæ remaneat, quod è phiala frigefacta permutabis in retortam luto munitam in æquali pondere sui ipsius, salis communis perquàm optimè calcinati, decrepitati, & per solutiones varias, & desiccationes, depurati ab heterogenteis & terrenis excremētis, Oleum hoc cōiunctum cum tali sale distillandum est per retortam in quam immissum est, fortissimo igne, seruatis tamen ignis gradibus, primò lento, deinde fortiori, vltimò fortissimo, quem gradum continuare oportet, donec habeas totum oleum sali tuo connexum, quod recludendum erit in phialis optimè clausis, & seruandum ad vsus. Si empyreuma redoleat rectificandum est super nouum salem donec deponat omnem fœtorem.

Vires & vsus olei Amigdalarum dulcium.

Vires & proprietates olei chymici Amygdalar, dulcium.

1 Arcanum summum est in curandis pulmonum & thoracis vitijs omnibus, tum assumptum, tum admotum.

2 Tumores omnes frigidos & scirrhosos discutit

& emollit, & continuata frictione & perunctione calida, ad maturitatem tandem perducit & pepasmum, propter spiritum salis quem habet secum connexum, qui suum sulphur ad interiora perducit tumoris, & suo calore digerit.

3 Inflãmationes omnes venenatas & pestilentes, quales sũt ex anthrace & carbũculo pestilẽti, inunctione tepida cum aceto, & aqua rosacea moderat & lenit: imò venenum maxima ex parte extinguit, propter spiritum salis qui vitali suo calore omnia sibi contraria fugat & expellit.

4 Scabiem omnem, & cutis asperitatem propter easdem, & similes rationes exsiccat & lenit.

5 Lenitatẽ summam exteriùs cuti inducit, & scabritiem omnẽ expellit, propter sulphur suum pingue, & spiritum quem secum continet, qui aspera omnia dura & scabrosa emolliunt & dissoluunt, leprásque abstergunt.

6 Ad vermes & lumbricos puerorum enecandos summum est remedium interiùs assumptum, quia propter spiritum salis causam lumbricorum materialem & efficientem disperdit exsiccando, & animalcula illa suffocat, quia spiritu sulphureo & nitroso emori solent.

Sumitur hoc oleum ad quantitatem drachmæ vnius vel duarum in aquis appropriatis & conuenientibus morbo: applicatur etiam exteriùs cum aquis plantaginis, rosarũ, & aceto rosato, vnà non prædicto oleo permixtis, ad cutem perfricandam ad detergendam scabriciem, & cutis fere omne vitium quod cutem deformat.

De oleo lumbricorum terrestrium.

Cap. IX.

Methodus olei lumbricorum terrestrium extrahendi.

LVMBRICI terrestres loti, & à terrena spurcitie per lotionem ter autem quater iteratam, probè emuncti, collectique verno tempore dum sol signum Gemini ingreditur, aut Cancrum, per descensum sunt distillandi & comburendi omni ex parte, donec albescant cineres: super cineres illos rectificãdum est oleum vna vice per retortam: egresso omni oleo & collecto, & à sua aqua fætenti separatum connectendum est cum æquali quantitate petrolei, & in ea permixtione extinguẽda sunt frustula laterum igne candefactorum, & in hisce candefactis lateribus totum imbibendum est oleum, & lateres deinde comminuendi & in retorta luto munita collocandi, & per gradus ignis fortiter distillandum totum hoc oleum, quod in lateribus imbibitum est: hoc deinde oleum custodiendum in phialis optimè clausis, & seruandum ad varios vsus.

Vires & vsus olei lumbricorum terrestrium.

Vires & vsus olei lumbricorum.

1 Attenuat & emollit & discutit humores frigidos, vnde callos & scirrhosos humores disperdit attenuando, propter spiritus salis quos continet in se solutos.

2 Mirum est anodynum in sedandis & mitigandis cuiuscumque arthritidis doloribus & cruciatibus.

3 Lumbricos puerorum enecat sua innata & peculiari proprietate, quæ inest suo sali & sulphuri, quæ propter siccitatem peculiarem & insignem, humiditatem superfluam lumbricorum causam absumunt.

4 Fistulosis etiam vlceribus mirè prodest & doloribus eorum succurrit propter balsamicā eius substantiā, in sulphure eius & sale contentā.

Sumitur interiùs in enecandis puerorum lumbricis ad quantitatem scrupuli vnius cum oleo absynthij aut amygdalarũ amararum, addito sacchari pauco: admouetur exteriùs partibus dolentibus calidè, superpositis linteis calidis & vlcera eo intingũtur superpositis emplastris cõuenientibus. *Vires olei lumbricorũ.*

De oleo simplici mellis.

Cap. X.

SVPERIORI libro 2. quintam essentiam mellis descripsimus, vbi acutissimus lector oleũ istud animaduertere posset, & colligere methodum eius stillandi; nihilominus tamen, vt omnibus innotescat spagirica ars, & methodus extrahendi olea chymica simplicia: simplicia dico, quòd sulphuream tantùm coërceant secum substantiam; non admixtis alijs substãtijs, mercurio & sale putà, quæ arcana cõstituunt chymica, & quintam essentiam. Nam oleum simplex chymicũ alicuius mixti, non meretur dici quinta essentia, aut arcanum chymicum, cùm sit pars tantùm illius quintæ essen- *Methodus olei mellis simplicis extrahendi.*

tiæ. Itaque adhuc in hoc libro, olea chimica ſimplicia deſcribemus, quorum quintas eſſentias ſuperioribus in libris tradidimus. Et vt amelle incipiam, eius accipite methodum: mellis ſumite libras quatuor aut tres, & in vitream indite retortam luto munitam: adde deinde vitrĩ in fruſtula contuſi, aut lapidis marmoris, aut alicuius alterius ſilicis durioris ℔ ij. ponantur omnia ad diſtillandum, ſeruatis ignis gradibus: primò lentus adhibeatur ignis, donec tota ferè exierit aquoſa mellis ſubſtantia; augeatur deinde ignis, donec oleum exeat, & multiplicetur ignis donec excandeſcat retorta, & totum mel in cineres conuertatur & comburatur albos: tunc temporis exempto recipiente à collo retortæ, oleum ſeparabis ab aqua: oleum rectificabis ſuper cineres mellis combuſtos ad albedinem, combuſtis & calcinatis in vnaquaque rectificatione iiſdem cineribus, donec oleum clarum & pulcrum exeat, & ab omni empyreumate vindicatum, quod in tertia aut quarta rectificatione fiet, ſicque ſeruabis illud in phialis vitreis optimè clauſis.

Vires olei Mellis.

Vires & Vſus.

1 In podagra curanda, & omni arthritide nihil efficacius eſt, & præcipuè in ſedandis & mitigandis eiuſdem doloribus, propter ſolutos ſalis ſpiritus quos in ſe continet.

2 In vulneribus etiam curandis, & vlceribus præſtantiſſimum eſt remedium, propter eoſdem ſalis ſolutos ſpiritus qui balſamicam miram obtinent energiam.

3 Lapidem

3 Lapidem etiam veſicæ mirabiliter comminuit, iniectum per ſiphonem in veſicam; quia ſi aurum & metalla lapideſque omnes exterius & viſu præſenti, dulciter & naturali ſuo igne in primam reducat ſubſtantiam mercurialem; quidni etiam ſoluet in veſica tartareos lapillos, leuiſſima coagulatione ſpiritus ſalis concretos?

4 Tartaream omnem ſaburram è regione renum vſu frequẽti depellit & foras eijcit per emũctoria veſicæ; quia ſuis ſpiritibus ſolutis totam ſanguinis maſſam penetrat, & tartarea cuncta diſſoluit, vnde & arthritidis & lapidis veſicæ & renum ſummum & potentiſſimum eſt medicamentum.

Sumitur interiùs ad quantitatẽ ſcrupuli vnius cum aquis morbo appropriatis & applicatur exteriùs vulneribus & vlceribus per ſe ſolum ſuperpoſitis emplaſtris conuenientibus; aut permiſcetur vnguentis idoneis, & applicatur. *Vſus olei mellis.*

De oleo Myrrhæ.

Cap. XI.

MYRRHÆ ſumitur quantitas ℔ j. huic pulueratæ & in cucurbitam vitream inditæ adde aquæ vitæ ab omni phlegmate vindicatæ ad eminentiam ſex aut ſeptem digitorum; ſtent in digeſtione in vaſe clauſo in cineribus tepidis per ſex aut ſeptẽ dies: his tranſactis abſtrahatur aqua vitę per balnuem mariæ; abſtracta aqua ter aut quater *Methodus lei myrrha*

repetendo superinfundat oleo myrrhæ in fundo vasis distillatorij superstiti. Huic oleo deinde calido extinguenda sunt frustula laterum igne excandefactorum, donec totum bibant oleum: hinc contusi lateres indantur Retortæ luto munitæ, & vehentissimo igne distillentur secundum artem: egressum oleum rectificetur ter aut quater super cineres cupressi combusti, aut pini, donec empyreuma deposuerit oleum, huic deinde addendum aliquid myrrhæ electæ recentis, optimi odoris & igne tenui dissoluendum, & custodiendum & seruandum ad vsus varios quamplurimarum virtutum & potentiarum.

Vires & Vsus.

Vires olei myrrhæ.

1 Balsami vires in magnis antidotis supplere potest; tenuissimũ enim est & calidissimum calore naturali, hoc est potentissimum est in calore naturali refocillando, propter suum humidum temperatum.

2 In vulneribus & vlceribus consolidandis & cicatrizandis summe est efficax, propter balsamicam illam virtutem quam in sulphure suo & sale soluto continet & coërcet.

3 In retinendo fœtu & menstruis compescendis mulierum nimis copiosis, mirum est medicamentum, si eo vngatur vmbilicus & eo suffumigetur os vuluæ vel sumatur interiùs ad quantitatem scrupuli vnius, aut alterius in iusculo aut aqua aliqua conuenienti & idonea.

4 Fistulis lacrymosis oculorum cicatrizandis sum-

mum eſt arcanum, curat enim ſenſim ſine vllo dolore.

5 Catarrhos etiam ſiſtit & compeſcit, tempora & nares vngendo & fumigando, propter aſtrictionem miram & ſiccitatem quam ſulphur ſuum & ſal habent,& obtinent ex cruda eorum ſubſtantia.

Applicatur exteriùs vt reliqua olea balſamica vngendo & illinendo tepide partes affectas, & ſumitur interiùs ad quantitatem ſcrupuli vnius aut alterius in aquis appropriatis, aut iuſculis, aut in vino aſpero. *Doſis & vſus olei myrrha.*

Ad methodum hanc poſſunt referri diſtillationes omnium aromaticarum gummarum thuris & maſticis, & ſimilium; poſſunt ſimili methodo in oleum conuerti ſummè efficax, cuius vires à medicis ſolis cognoſcuntur & morbis adaptantur.

De oleo cinnamomi.

CAP. XII.

CINNAMOMVM in fruſtula cõtuſum in retortã vitream indendũ eſt, quam retortam deinde cinnamomo fere plenam collocandam præcipimus in balneo aquæ bulliẽtis, & tandiu in eo balneo retinendam quandiu aliquid ſtillare poterit precioſi cinnamomi liquoris, qui egreſſus ſupra nouum cinnamomũ in fruſtula ſimiliter cõciſum in retorta vitrea poſitum, affundendus eſt,& ſimiliter diſtillandus aquæ bullientis balneo,vt triplicato aut quadruplicato liquore copioſius ſtillet,in hac diſtillatione quàm in priori, tertiò iterum & *Methodus faciẽdi cinnamomi.*

S 2

quarto opus iterandũ eſt,affuſo liquore egreſſo ſuper nouum cinnamomũ; & ſic tandẽ copioſum habebis oleum,& aquam cinnamomi miram,& ſummè fragrantem,quæ omnia ſeparatim cuſtodies in phialis vitreis : non egent enim alia rectificatione.

Sic oleum piperis,cariophyllorum,macis, nucis moſchatæ , & ſimilium ſtillare poteris, & ad vſus ſeruare varios.

Vires & vſus.

Vires olei cinnamomi.

1 Vires æmulatur omnino hoc oleum balſami naturalis : imo præſtat balſamo naturali in roborandis omnibus vitalibus viſceribus , propter copioſum vitæ ſpiri ũ volatilẽ, dulcem, & coctum quem in ſe continet.

2 Memoriam & ſenſus omnes internos adeò roborat, vt ſi quis quotidie aut ſaltẽ ter in hebdomada ſumat guttulas aliquas,memoria feliciſſima valeat, & ſenſus alios habeat expeditiſſimos;quia multiplicat ſpiritus vitales, ſimili ſua ſubſtantia.

Cura frigidorum.

3 In refocillandis frigidis, & maleficiatis hominibus sũmopere valet, propter copiã ſpirituũ quos generat, qui partes generationi dicatas excalfaciunt & ſpiritu & ſemine implent.

4 Prouocat & excitat menſes muliebres, & partum: hinc ad facilitandum partum nihil eſt potentius, ſi eo vmbilicus perungatur , aut eius liquoris ſumatur ſcrupulus vnus , in vino, aut in eius aquæ cochleari vnico.

5 Cor & cerebrum ſummopere exhilarat , & ab his peſtilentes auras & venenatas fugat,vnde in peſte præſeruatiuum eſt.

Sumitur in iusculis, in vino optimo, in aquis imperialibus, & præcipuè ad maiorem efficaciã cum aqua sua simplici superiùs cum eo egressa & stillata, ad quantitatem guttularum decem, aut scrupuli vnius: applicatur etiam exteriùs in educendis secundinis & partuum citò educendo fœtu, & vulneribus malignis, & putridis vlceribus curãdis. *Dosis & vsus olei cinnamomi.*

De oleo seminis ebuli.

CAP. XIII.

NONNVLLI chymicorum conclusum semen ebuli in ahenum aquæ bullientis plenũ conijciunt, vt hac ebullitione spumã oleosam emittat aquæ supernatantem, quam cochleari colligunt & vitreo vase clausam seponunt in hypocausto, aut in aliquo loco calido & tepido, vbi spuma pedetentim in oleum abit viride pulchri coloris, quod seponunt ab aquoso humore, & custodiunt, pro seminis ebuli oleo: Alij verò subtiliùs procedunt. Semen contusum in alembicum vitreum aut retortam vitream indunt, & ponunt in balneo bullientis aquæ ad distillandum, & quidquid stillat aquæ & olei simul, iterum super nouum semen ebuli cõtusum in noua retorta positum affundunt, & sic iterant opus donec copiã habeant olei, quod separant ab aqua, per infundibulum & custodiũt. *Methodus eliciendi olei seminis ebuli.*

Vires & Vsus.

1 Anodynum est summum in mitigãdis podagrę & omnis arthritidis doloribus balsamica sua sua virtute. *Vires olei seminis ebuli.*

2 Serosos & pituitosos expurgat humores è ventriculo & intestinis, si eius scrupulus vnus aut alter sumatur in iusculo tenui.

3 Hydropicos curat frequenti suo vsu, propter expurgationem pituitosi humoris quam potissimum expurgat, propter mercurialẽ substantiam quam obtinet.

4 Hepar roborat si exteriùs eius regio eo perungatur propter suum sulphur quod secum continet, & vitæ spiritum copiosum quem habet in mercuriali sua substantia.

Dosis & vsus olei seminis ebuli. Sumitur in iusculis, & potentissimè agit & purgat, si sumatur in spiritu tartari, aut cum cremore tartareo: dosis eius est scrupulus vnus aut alter.

De oleo Succini, seu Carabes.

CAP. XIV.

Modus faciẽdi oleum succini.

SVCCINVM, seu Carabe in oleum reducitur si contusum in frustula, non in puluerem indetur in retortam satis magnam, cui addatur spiritus vini ab omni phlegmate vindicato satis magna quantitas, vt supernatet tribus aut quatuor digitis. Ponatur deinde retorta in digestione per quatuor aut tres dies in balneo, aut in cineribus tepidis; distilletur deinde per balneum spiritus vini: egresso spiritu, mutetur retorta è balneo, ad cineres, & ibi gradatim distilletur quicquid distillari poterit. Peracta distillatione, omne quod distillatum erit rectificetur super salem purum & uiti-

Facilius stillat per se solum nullis alijs rebus additis, nisi moderatissimo ignis gradu.

dum tartari, calcinando in vnaquaque distillatione salem tartari, ad auferendum empyreuma quod in sale relinquitur ex rectificatione &. distillatione olei succini, quod cum empyreuma omne deposuerit per illas rectificationes, custodiendum est; sal verò quod satis copiosom ascendit in prima distillatione, potest per substantiam rectificari, & rectificatum in oleum immitti, ad maiorem efficaciam, vel vnà cum oleo suo semper rectificari, donec tandem in oleum abeat, cum ipsis rectificationibus, sic enim pedetentim fit oleum, & mutatur in illud, & sic expoliatur ab excrementis fuliginosis quibus scatet, & turget.

Vires & vsus.

1 In omnibus morbis capitis & cerebri curandis nihil est præstantius & efficacius, & præcipuè in Apoplexia, epilepsia, stupore, paralysi, alijsque similibus affectibus euincendis nihil potentius reperiri potest. *Vires olei succini.*

2 Vterum summopere roborat, vnde sterilitati medetur, menses prouocat, secundinas & partũ, suffocationẽ & vteri strangulatum tollit.

3 Dolores dentiũ mitigat, & alios omnes ex causa frigida ortos, propter suum sulphur solutum calidissimum quod secum habet.

4 Catarrhos sistit & desiccat ex eadem ratione, & tinnitus aurium aufert, & surditatem.

5 Omnia principalia membra cerebrum, cor, & hepar spiritu suo viuifico quem continet mirificè reficit, vnde animi deliquijs medetur, pesti fugiendæ summum est remedium.

Dosis & vsus olei succini. Sumitur in iusculis & aquis morbo appropriatis, ad quantitatem scrupuli vnius ad summum;& applicatur exteriùs oleorũ reliquorũ instar, vngẽdo & illinendo partem affectam dolore aliquo.

De oleo Sacchari.

Cap. XV.

Modus eliciendi olei sacchari. SACCHARVM reducitur in oleum, si contusum, & pulueratum, æquali quantitati silicum pulueratorum aut vitri pulucrati permisceatur,& Retortæ vitreæ luto munitæ imponatur, & distilletur fortissimo igne, seruais ignis gradibus: primò lentus, deinde maior, vltimò maximus & fortissimus adhibeatur ignis, donec omnis liquor egressus sit, qui rectificandus est super mediam partem capitis sui mortui optimè calcinati, & in calcem albissimum reducti,vt deponat omne suum empyreuma,quod in prima distillatione habebat:id autem deponit in quarta, aut quinta rectificatione, modò in singulis rectificationibus caput suũ mortuum,super quod rectificatur,comburatur,& calcinetur. Postquam autem puritatem obtinuerit,& empyreuma deposuerit custodiendum erit ad vsus varios.

Vires & Vsus.

Vires olei. sacchari. 1 Balsamum est potẽtissimũ in curandis omnibus vlceribus & vulneribus,ex spiritibus salis balsamici dulcis solutis, quos in se coërcet.

2 Anodynum etiam summum est in sedandis doloribus qui insunt vulneribus & vlceribus, propter copiam spirituosæ substantiæ quam habet.

3 In fistulis curandis, malignis vlceribus, cancro, & similibus nihil est efficacius; reparat enim humidum vitæ deperditum, & salem contra naturam extinguit, suo sale dulci; & specifica sua virtute, & sua signatura.

Sumitur interiùs ad quantitatem ʒ ß. in iusculis, cum aqua cinnamomi, & similibus morbis curandis appropriatis. Et applicatur exteriùs, & miscetur vnguentis, & emplastris vlceribus conuenientibus. *Dosis & vsus olei sacchari.*

De oleo Lappæ maioris.

CAP. XVI.

Lappa major exsiccata, in distillatorium cupreum, aut terreum descensorium imponitur, & fortissimo igne distillatur, donec tota humiditas exierit, & corpus lappæ conuersum sit in cineres, albi coloris, super quos in retorta vitrea, aut terrea rectificabis oleum omne quod egressum fuerit, & distillatum per descensum: deinde, iterum rectificabis super calcem viuam, ter aut quater, donec fœtorem omnem & empyreuma, quod in distillatione prima acquisierat, deposuerit: tum demum cum floribus lappæ recentibus macerabis in vitro clauso ad solem, per dies *Methodus olei extrahendi ex lappa maiore.*

quindecim: his transactis in balneo feruenti distillabis, & custodies ad vsus suos in vitro mundo, optimè clauso.

Vires & vsus olei Lappæ maioris.

Vires olei Lappæ.

1 Potentissimum est remedium in erumpendis & frangendis vesicæ, & renum calculis, propter spiritus salis solutos quos continet.

2 Vitia omnia renum & vesicæ, quæ ab arenulis, tartaro, & calculis proueniunt potentissimè sanat, propter summam aperiendi vim quam habet ex salis sui spiritibus.

3 Scirrhos internos hepatis, & lienis emollit, & frangit, & externos etiam adhuc valdè potentiùs solo suo illitu propter allatas rationes.

4 Dolores etiam arthriticos citissimè compescit, & emulcet, suo illitu, quia dissoluit tartareas omnes substantias, quæ in arthriticis affectibus causa sunt materialis doloris.

Vsus olei Lappæ.

Sumitur ad quantitatem drachmæ semis, in aquis, aut decoctis morbis curandis appropriatis & conuenientibus, vel in spiritu vini, vel in iusculis herbis lithontribis alteratis admiscetur, & propinatur, serò & manè, & omni tempore, modò stomachus ieiunus sit, & digestio facta sit.

De oleo Hellebori nigri vel albi.

Cap. XVII.

Radices Hellebori vtriusque mense Octobri collectæ, abluuntur perquamoptimè vino optimo, & exsiccantur sole: & exsiccatæ ponuntur in descensorium, ad distillandum fortissimo igne, vt comburantur radices hellebori, & cõuertantur in cineres albos, & interim inter comburendum egrediatur quidquid est in radicibus olei & aquæ: oleum separandum est per infundibulum ab aqua, & rectificandum est super cineres, perquamoptimè calcinatos, donec deponat omnem fœtorem, & empyreuma, tunc demum oleo cinnamomi, aut anisi connectendum pari in quantitate, & seruandum ad vsus.

Vires & vsus olei Hellebori.

1 Hoc oleum mirum est arcanum in expurgandis omnibus humoribus præter naturam in corpore existẽtibus, & qui habent præ manibus non opus habent rheubarbaro, agarico, senna, & aliis medicamentis quæ è lõginquis terræ plagis magno precio adferuntur in hominum sanitatem: benigna natura est vbi posuit malũ, ibi remedium nasci fecit; at incuria & ne dicam inscitia medicorum, quæ præ oculis Deus & natura posuerunt ignorantur, & longinqua quæruntur magnis expensis. *Methodus extrahendi Hellebori.*

Vires olei Hellebori.

2 Arcanum eſt ſummum in quartana curanda, & febribus omnibus intermittentibus propter cruditatem mercurij ſui, ſalis, & ſulphuris, quæ cum cruda ſint, crudos & incoctos ſimiles humores in corpore noſtro ſtagnantes attrahunt, & foras euocant.

3 Perfectiſſima catharri cura in eo arcano conſiſtit, & omnium defluxionum propter allatas rationes.

4 Sanguinem mundificat, naturalem virtutem conſeruat, principalia membra, imò vniuerſum corpus, ab omnibus futuris ægritudinibus, & morbis vſque ad terminum à Deo conſtitutum præſeruat; quòd humores omnes crudos, & qui humori vitali contrarij ſunt, foras euocet.

Vſus olei Hellebori.

Sumitur à quantitate guttarum decem ad duodecim in aquis appropriatis, & morbo conuenientibus, vel in iuſculis, aut in ouo ſorbili, ſeruato regimine, & cuſtodia artis, vt in aliis medicamentis purgantibus; vel miſcetur ſyrupo roſarum ſolutiuo, aqua cinnamomi permixta, & fit potus guſtui gratiſſimus qui tutò, citò, & iucundè purgat.

De oleo Thytimali, & Latyris.

Cap. XVIII.

Methodus extrahendi olei ex Thytimalo & Latyre.

THytimalus, & Latyris colliguntur verno tempore, & exſiccantur ſole aut vmbra, & ponuntur in deſcenſorium ad diſtillandum vt for-

tiſſimo igne quicquid eſt olei, & aquæ egrediatur & comburantur folia, truncus,& radices in cineres albiſſimos, ſuper quos rectificandum eſt oleum,donec deponat omnem fœtorem ſui empyreumatis, quem in diſtillatione deſcenſoria contraxit: hunc autem fœtorem deponit, ſi in ſingulis rectificationibus cineres permutentur, aut fortiſſimo igne calcinentur, vt empyreuma olei relictum in cineribus calcinetur & comburatur in cineres albos: hoc oleum deinde nullius fœtoris, permiſcendum eſt cum pari quantitate olei aniſi, & ſeruandum eſt ad vſus.

Vires & vſus olei Thytimali, & Latiris.

1 Hoc oleum potentiſſimè purgat, ſeroſos quoſcumque humores & foras educit; propter cruditatem ſui mercurij, crudi & incocti, qui ſimiles humores in corpore ſtagnantes attrahit & ſecum ducit. *Vires olei Thytimali.*

2 Hinc conuenit admodum arthriticis omnibus morbis, capitis defluxionibus, catharris exſiccandis & exhauriendis.

3 Exteriùs etiam valet ad ſcirrhoſos tumores emolliendos, herpetes enecandos, aliáque ſimilia cutanea vitia, quæ cutem aſperitate deturpant; quia ſuo ſale dulci, quem in ſuo balſamo continet, aliis acribus ſalibus qui inſunt talibus vlceribus, acredinem & acrimoniam aufert.

Sumitur ad quantitatem ʒ ß. in ouis ſorbilibus, aut ſyrupis violaceis,& roſaceis ſolutiuis, vel guttulæ nonnullæ admiſcentur pillulis de aga- *Vſus olei Thytimali.*

rico, & aliis similibus morbo curando propriis & miram vim purgandi obtinent.

De oleo Sambuci.

Cap. XIX.

Methodus extrahendi olei ex Sambuco.

EX Sambuci semine, oleum potest parari simili methodo ac oleum de semine ebuli paratur: at ex foliis, cortice, & ligno ipsius sambuci oleum potest haberi efficacissimum, modò in descensorium ponantur hæc omnia siccata, priùs per se, aut in sole, ignéque superposito comburantur in cineres omnia imposita, oleúmque egressum separatum ab aqua, rectificandum est super cineres illos prædicta antea methodo, donec oleum ab omni fœtore expolietur, & vindicetur: hoc oleum deinde, permixtum cum æquali quantitate olei cinnamomi seruandum est ad vsus medicos varios quorum modus est hic.

Vires & Vsus.

Vires olei Sambuci.

1 In suffocationibus, & strangulationibus mulierum, & virginum, nihil est potentius cum aqua arthemisiæ.

2 In pallidis & fœdis virginum coloribus euanescendis, & tollendis mirè efficax.

3 In dolore stomachico demulcendo potentissimè agit; educit enim humores crassos, vis-

cosos, pituitosos qui calorem stomachi suffocant.

4 Enecat vermes potentissimè intestinorum & stomachi, ex amaritudine summa quam habet ex suo sulphure & sale crudo.

Sumitur ad quantitatem ʒ. vnius aut alterius in robustissimis, & admixtum ouis sorbilibus propinatur, vel admiscetur syrupis solutiuis rosaceis, aut violaceis, vel pillulis catharticis; & sic paratur gratissima, tuta, & iucundissima medicina. *Vires olei Sambuci.*

De oleo Persicariæ.

CAP. XX.

PErsicaria, mas & fœmina colliguntur æstatis tempore, & per se exsiccantur, in vmbra, aut sole, & imponuntur descensorio, & igne superposito comburuntur in cineres albos, donec quicquid est olei & aquæ egrediatur omnino, & nihil in descensorio remanet præter cineres albos combustos & calcinatos, super quos rectificandum est oleum egressum à sua aqua separatum, donec fœtorem deponat omnem: hoc oleum insolatum cum floribus verbasci, in vitro optimè clauso, & per distillationem in balneo bullientis aquæ à floribus extractum, & separatum, balsamum præstantissimum est, quod optimè custodiendum est. *Methodus eliciẽdi olei Persicariæ.*

Vires & Vſus.

Vires olei Perſicariæ.

1 In curandis vulneribus balſamum potentiſſimum eſt, ſanat omnia ſimplicia vulnera breuiſſimo tempore, & alia etiam quæcumque: impedit enim ſuppurationem & corruptionem in vulneribus ſuo ſale dulci, & ſulphure rubeo ſuo agglutinat & coniungit diſſolutum, reparat enim & renouat carnem.

2 Vlcera etiam quæcumque maligna & alia, fiſtulas, & cancrum mirificè, & breui tempore ad cicatricem laudatam conducit propter allatas rationes.

3 Balſamum eſt potentiſſimum in curandis pulmonum morbis, balſamo ſulphuris, aut eius lacte permixtum.

4 Curat potentiſſimè & citiſſimè dyſenterias quaſcumque, & vlcera inteſtinorum agglutinat, & hæmorrhoidas vlceratas, & cancroſas mitigat, & tandem curat.

5 Vermes etiam, & lumbricos puerorum, & aliorum qui propter pituitæ copiam, hæc animalcula procreant, ſuo ſale & ſulphure acridulci enecat, & procreationem eorum impedit ſua ſiccitate.

Vſus olei Perſicariæ.

Sumitur à quantitate duodecim ad viginti guttarum, in aquis appropriatis, & morbo conuenientibus: & applicatur exteriùs per ſe, aut permiſcetur vnguentis, & aliis oleis quæ vulneribus & vlceribus curandis conueniunt & quadranr.

De oleo Hypericonis.

Cap. XXI.

Hypericon colligitur menſe Iunio, circa feſtum diui Ioannis, & exſiccatur cum ſuis floribus, & deſcenſorio inditur ad diſtillandum fortiſſimo igne adhibito, donec oleum omne egrediatur, & comburantur folia, flores, & lignum hyperici in cineres albos, ſuper quos rectificandum eſt, diſtillando oleum per deſcenſum egreſſum donec deponat fœtorem omnem & empyreumatis tetrum & fœtidum odorem, hoc oleum: deinde ſic rectificatum coniungendum eſt, & permiſcendum cum multa quantitate florum eiuſdem hyperici, tempore Iunij collectorum, & inſolandum eſt per octo dies aut quindecim, aut in calore tenui digerendum, donec tincturam contrahat rubicundiſſimam ex his floribus; expreſſo oleo, immiſcendi ſunt iterum flores recentes, & digerendi iterum per quatuor aut ſex dies in tenui calore: deinde exprimendum eſt oleum & hoc iterandum ter aut quater, & tandem dum placet color & conſiſtentia, ſeruandum eſt in phialis vitreis optimè clauſis, pro balſamo excellenti & potentiſſimo.

Methodus elicie de olei ex Hypericone.

Vires & vſus.

Vires & vſus olei Hypericonis.

1 Vires & dotes naturales, naturalis balſami

proximè æmulatur, propter coctionem salis, mercurij, & sulphuris sui, quos continet perfectè depuratos & coctos.

2 Propterea contra pleuritidem probatissimum est remedium exteriùs applicatum parti dolenti, & interiùs sumptum, cum calido vino, vel cum aqua papaueris Reas.

3 Menstrua pellit mulierum, hinc fœdos virginum colores curat, febres omnes intermittentes, quotidianas, tertianas, & quartanas curat, quòd suo igne naturali humores frigidos consumat, & calorem naturalem multiplicet similitudine substantiæ.

4 Sanguinem omnino & apprimè depurat, vndè initia lepræ profligat, & vlcera cacoëthea ad cicatricem conducit.

5 Vulnera omnia vetera, & recentia, & vlcera, quæcumque, fistulas, & reliqua mirificè agglutinat, & cicatrizat.

6 Hydropicis etiam prodest summopere, quia calorem naturalem multiplicando, & serosos humores exsiccando suo interno sulphure, hepar valdè roborat, & vniuscuiusque partis natiuum calorem.

Vsus olei hypericonis. Sumitur ad quantitatem ℨ ß. in iusculis, vel ouo sorbili, vel aquis appropriatis, & morbo curando conuenientibus: & applicatur exteriùs ad curationem vlcerum & vulnerum calidè admotum; vel miscetur vnguentis vulnerariis.

Conclusio libri quarti.

Possem in longiùs protrahere librum hunc de

oleis Chymicis: at puto cuicumque etsi nouo, & tyrunculo chymico me satis fecisse, ex descriptione præsenti oleorum chymicorum; quòd ad methodum hanc præscriptorum oleorum, poterit chymicus omnis, olea quæcumque elicere, ex vegetalibus, animalibus, & mineralibus: etsi olea ex mineralibus in medium non proposuerim elicienda, nec ex animalibus, quia id potest satis admodum, clarè & apertè colligi ex libro primo & secundo, de quintis essentiis & arcanis, ex animalibus & mineralibus extractis, vbi olea eliciuntur ad quintam essentiam & arcanum perficiendum, ad quos prædictos libros Lectorem recurrere oportet.

Finis libri quarti.

DE AQVIS CHYMICIS ARTE PYROTECHNICA extractis,

LIBER QVINTVS.

Quid per aquam intelligant Chymici.

CAPVT I.

Quid per aquam intelligatur.

QVA Chymicorum non eſt aqua phlegmatica, aquoſa, quæ leuiſſimo igne diſtillatur, ex quouis mixto humido, quæ nihil aliud eſt quàm excrementum aquæ chymicæ, quam multis in locis ſpiritum diximus, humidum radicale rerum omnium, humidum primigenium, quod extrahere docuimus in genere, Capite primo, libri ſecũdi, huius operis: Hæc, inquam, aqua, vera eſt, aqua quæ cõtinet virtutes quamplurimas mixti ex quo extrahitur: alia

verò aqua phlegmatica & aquoſa, quæ eſt excrementum iſtius, & ſerum nullas ferè habet virtutes: vnde fruſtratur intento & ſcopo ſuo, medicina vulgaris, vtendo aqua iſta, in curatione morborum: & plus habent virium decocta, quàm iſtæ aquæ excrementitiæ: Aqua pluuialis eſt huic aquæ excrementitiæ ſimilis, nam calore ſolis, aut calore centrali terræ ſurſum eleuátur & pellitur, & in media aëris regione tanquam in capitello frigido condenſatur in aqua, & iterum decidit in terram: hæc aqua non eſt niſi excrementum aquoſum, & humidum humidi radicalis terræ, & rerum omnium quæ continent ſecum humidā radicalem ſubſtantiam, quæ nullius ferè eſt virtutis, nec poteſt aliud quàm ſimpliciter refrigerare & humectare: alia verò aqua de qua eſt ſermo, & cuius extractionem in particulari hoc in libro docere in votis eſt, eſt alia multò potentior priori, & niſi huius tenuiſſima pars admiſceretur alteri aquoſæ, & excrementitiæ nullas penitus haberet facultates mixti, ex quo eliceretur per ſimplicem diſtillationem. Ratio huius rei eſt, quòd virtus & potentia cuiuſcumque rei, ineſt rei in cuius centro radicatur forma, quia forma eſt principium actionis & virtutis: at forma non radicatur in humore illo excrementitio aut alimentitio, quia adhuc non eſt pars mixti; at humidum radicale eſt vera pars mixti, & in qua radicatur forma; ergo etiam in humido radicali erunt virtutes, & agendi energiæ cuiuſcumque mixti illud autem humidum radicale potéſtne ſimplici & vulgari pharmacopolarum diſtillatione extrahi,

Vqua pluuialis quid.

Virtus & facultas in centro, in quo reſidit.

Perpendant ergo medici, & pharmacopolæ quid debeat distillationi committi, & quæ aquæ ad vsum medicum seruandæ sint, existimare debent, ne se ipsos & ægrotos decipiant, inconsultò, & frustrentur à medicinæ scopo: nam aqua quam conseruare debent, est humidum radicale cuiuscumque rei, ad quod habendum nonnulla proponam pyrotechnica exempla, ad quorum methodum reliqua omnia poterunt haberi humida radicalia.

De aqua Rosacea.

Cap. II.

Methodus extrahenda aqua rosarum.

ROsæ colligendæ sunt verno tempore, in solis ortu & contundendæ in mortario lapideo marmoreo, & vasi amplo vitreo aut alij cuiuis imponendæ, vt per tempus tandem deferueant: postquam autem deferuerit succus ille cum magmate suo, hyberno tempore distillanda est aqua ex succo illo rosarum, non verno tempore vt faciunt omnes communiter, & leuissimo calore balnei extrahendus est spiritus rosarum qui in ascensione sua & distillatione in capitello alembici strias facit, veluti spiritus vini: hic spiritus perquamoptimè custodiendus, est, & in phialis vitreis perquamoptimè claussis asseruandus & custodiendus, ne euanescat. Reliquum verò quod distillat est phlegma aquosum alicuius virtutis & odoris, & maioris

multò, quàm aqua vulgaris rosacea, communi methodo distillata: hoc phlegma poterit conseruari ad condimenta vulgaria hominum, & odorem rosaceum indendum quibusuis rebus; non tamen ad vsum medicum, quod debiliores omnino habeant agendi facultates, totæ enim sunt in spiritu superius reseruato, vt videre est, ex proprietatibus suis & ipsamet experientia.

Vires & vsus aquæ Rosaceæ.

1 Hemicraniam certissimè, tutissimè, & iucundissimè curat, & omnes dolores alios quoscumque capitis, ex corroboratione cerebri & spirituum eius, quam inducit odore suo, ex balsamica sua substantia aliquatenus cocta, & perfectissimè depurata. *Vires aquæ rosarum.*

2 Febribus omnibus biliosis, ardentibus, & putridis conuenit, quia putridos humores insensibiliter consumit, & impedit alios restantes ne putrescant: sulphur inflammatũ & adustũ extinguit in massa balsamica nostra, quã medici vulgares, massam, sanguinem dicunt.

3 Inflammationibus externis erysipelatis summum est remedium; sola enim inunctione externa mitigat, & extinguit.

4 Fœtidis oris exhalationibus, siue ex putridis dẽtibus, siue ex indigestione stomachi, & putridis humoribus in eo stagnantibus id proueniat, summopere succurrit, propter fragrantissimum odorem suum, quem ex puro sulphure suo habet.

5 Somnum etiam conciliat, quòd recreet, &

refocillet ſpiritus animales, ex balſamica ſua virtute.

Doſis aquæ roſarum.

Sumitur à quantitate drachmæ vnius aut alterius in iuſculis, in ſyrupis, aut ouo ſorbili, manè, ieiuno ſtomacho, aut longo tempore poſt paſtum.

De aqua Violarum.

Cap. III.

NVllus vnquam medicus communis & vulgaris, nec pharmacopola, potuerunt adhuc ſuis ingeniis excogitare methodum extrahendi odorem violarum, nec quiſquam eorum dedit vnquam aquam violarum fragrantem, & redolentem violarum odorem, & id eſt, quia chymiam contemnunt, & putant multò ſe ſubtiliores eſſe chymicis, & phyſicos naturam magis ſcrutantes & cognoſcentes, quã ſint chymici: experientia tamen in multis, & ferè omnibus rebus contrarium teſtatur: ſed abſit hæc querela, & aquam violarum redolentem, & fragrantem doceamus.

Methodus extrahendæ aquæ violarum: vt citius deferueant aqua calida vaſi imponenda, citius enim ita deferuẽt ſucci omnes.

Colligendæ ſunt violæ tempore verno, & contundendæ ſunt in mortario marmoreo, & imponendæ ſunt vaſi vitreo, aut alij cuiuis obturato, & relinquẽdæ per multum tempus vt deferueant: poſtquàm autem deferuerint, hyberno tempore diſtillanda eſt aqua violarum leuiſſimo calore balnei, in alembicis vitreis, recipiente adaptato alembici naſo, & cum eo optimè iuncto,

ne reſpiret, & odor euaneſcat: ſpiritus illa diſtillatione leui aſcendet primò, & ſtrias faciet, more aliorum ſpirituum inter ſtillandum, qui ſpiritus eſt ſeruandus in phialis optimè clauſis ad vſus medicos.

Vires & vſus aquæ violarum.

Vires æmulatur aquæ roſaceæ, ſed fortius & potentius refrigerat & humectat, omnibúſque morbis, quibus & aqua roſacea adhiberi poteſt adhibetur & ipſa; & potentius quidem agit in affectibus calidis tum cerebri, & aliarum partium, quàm & ipſa aqua roſarum agat; ideóque non nouas ei dabimus vires, ſed eaſdem fere. *Vires aquæ violarum.*

Sumitur ad eandem quantitatem ad drachmam putà vnam aut alteram, in iuſculis in ſyrupis, in ouo ſorbili & ſimilibus quæ palato arrident. *Doſis aquæ violarum.*

Ad hanc methodnm poterit extrahi florum omnium fragrantium ſpiritus ad vſus medicos, & condimenta & blandimenta corporis humani.

De aqua papaueris.

Cap. IV.

Flores purpurei, rubei, albi papaueris collecti & contuſi vt prius in aquis roſarum & violarum vitreis vaſis aut alijs cuſtodiendi ſunt & aſſeruandi, donec deferuerint, quod fiet intrà tres aut quatuor menſes. Deinde hyberno tempore di- *Methodus extrahendæ aquæ papaueris.*

ſtillandum erit quicquid erat aſſeruatum in vaſe & diſtillandum quidem erit leuiſſimo calore balnei tepentis, vt aſcendat ſpiritus papaueris, ſtrias faciendo, qui cuſtodiendus ad vſus medicos inſignes.

Ad ſimilem & eamdem methodum poterit parari ſpiritus & aqua lactucæ nenupharis, mandragoræ & iuſquiami, ad ſimiles effectus parandos in morbis curandis; quibus ſpiritibus ſi grana quædam ambari griſei & moſchi diſſoluantur, erunt potentiſſima remedia, & laudana dicta ad conciliandum ſomnum tutò, citò & iucundè nullo vitæ diſcrimine, paruóque impenſo.

Vires & vſus aquæ Papaueris.

Vires aquæ papaueris.

1 In conciliando ſomno nihil eſt efficacius, & verum nepenthes eſt, & laudanum chymicum, etſi ſimplex & vnica ſubſtantia coërceatur, non implicatis multis rerum eſſentijs.

3 Febres bilioſas omnes & ardentes extinguit, quòd intemperatum ſulphur accenſum in balſamo naturali noſtro, ſuo temperamento deducat ad temperiem, & ſales corroſiuos & mordentes, & cauſticos mitiget, & corrigat.

3 In ardoribus vrinæ nihil eſt efficacius, & renum & veſicæ inflammationibus, quòd ſiccitatem & ardorem ſalis balſami noſtri humectet & refrigeret ſuo calido humido temperato.

4 Inflãmationibus omnibus internis medetur propter eamdem rationem, & reducit balſamum

noſtrum ad debitum & rectum temperamentum.

5 Doloribus omnibus ſiue ex arthritide prouenient, ſiue ex alijs quibuſuis cauſis, contuſionibus, vulneribus, & vlceribus eſt ſummum anodynum interiùs aſſumptum & exteriùs applicatum.

Vſus & doſis aquæ papauerum.

Sumitur à quantitate ʒ ß. ad ʒ j. in iuſculis, ouo ſorbili, ſyrupis aut aquis communiter diſtillatis, aut decoctis; aut cum phlegmate ſuo, vt ſeruiat illi tanquam vehiculum ad deportandas eius virtutes per totum corporis noſtri ambitum.

De aqua Meliſsæ.

Cap. V.

Methodus eliciendæ aquæ meliſſæ.

Melissa ſeu Meliſſophyllum colligendum eſt æſtiuo tempore, aut in fine veris, & contundendum eſt, cum parum vini, & recondendum in vaſis optime clauſis, vt per tempus deferueat: deinde hyberno tempore poſtquam optime clauſum deferbuerit diſtillandum eſt, donec leuiſſimo balnei calore, aſcendat ſpiritus, ſtrias faciendo, vt in reliquis ſuperioribus: qui ſpiritus perquamoptimè cuſtodiendus eſt ad vſus medicos.

Vires & vsus aquæ Melissæ.

Vires aquæ melissæ.

1 Cerebrum ita confortat & roborat vt eius internas facultates & functiones magis augeantur, earúmque vires valeant quam communis natura ferat.

2 Cor & hepar proximè roborat eorum ſpiritus multiplicando, propter ingentes & copioſos ſimiles balſamicos ſpiritus quos ſecum continet.

3 Sanguinem mirifice depurat & obſtructiones omnes aperit, menſtrua prolicit, & pallidos virginum fugat colores, propter innatum & naturalem calorem quem habet & ſalis ſpiritum ſolutum.

Doſis aquæ melissæ.

Sumitur ad quantitatem ʒ ß. in iuſculis, aut ſyrupis appropriatis & conuenientibus morbo curando.

De aqua Bugloſsi.

Cap. VI.

Methodus extrahendæ aquæ bugloſsi.

BVGLOSSVM contúdendũ eſt in mortario marmoreo, veluti & in prioribus factitatum eſt, & contuſum condendum invaſis optimè ad defeurẽdum: poſtquam deferuerit diſtillandum vt priùs, & deinde vltimò aſſeruandus eius ſpiritus, pro aqua cordiali.

Vires & vsus aquæ Buglossi.

1 Cor admodum confortat & roborat aduersus pestilentis auræ mephytes, & humorum omnium corruptorum malignos vapores, hinc nihil est potentius ad animi deliquia refrenanda. *Vires aquæ buglossi.*

Calorem naturalem multiplicat,& auget, vitaléſque ſpiritus mirificè recreat & ſanguinem purificat,propter ſalem ſuum dulcem & temperatum quem in ſuo ſpiritu diſſolutum habet.

Sumitur ad quantitatem drachmæ vnius aut alterius in iuſculis vel ouo ſorbili, aut ſyrupis eiuſdem Buglossi aut de limonibus. *Doſis aquæ buglossi.*

Conclusio.

Poſſem in longiùs protrahere librum hunc de aquis:at exiſtimaui hæc exempla ſufficere Lectori, vt ad ſimilem methodum reliquas aquas chymicas ſeu ſpiritus elicere valeat, ex omnibus plantis, ex quibus in votis erit talem ſpiritum extrahere ad ſuos medicos vſus : eadem enim via & methodo eliciuntur. Itaque repetere toties eamdem methodum & viam , tædioſum exiſtimaui : quocirca grata ſint tibi quæſo hæc paucula exempla.

Finis libri quinti.

DE SYRVPIS CHYMICIS ARTE CHYMICA præparatis,

LIBER SEXTVS.

De Syrupis in genere.

CAPVT I.

Syrupi quid sunt.

YRVPI, Apozemata, iulapia, propotiſmata quę antiquitus in præparãdis, tum humoribus, tum corporibus ad purgationem offerebantur, erant leuia quædam medicamenta, decoctionibus ſaccharo, aut melle conditis præparata, quæ ante purgationes generales offerebantur, vnde propotiſmata dicta ſunt: in vſu adhuc ſunt & tum aquis diſtillationibus præparatis, & decoctis parantur, ſaccharóque & melle condiuntur vulgariter. Attamen chimici methodum aliam inuenerunt, ſubtiliorem multò & efficaciorem hac vulgari præparatione, qua hæc propotiſmata & iucundiora ſunt, & durabiliora, & multò efficaciora; fides erit penès experientiam: methodus autem ſequentibus patebit exemplis.

De Syrupo roſato laxatiuo arte chymica præparato.

CAP. II.

SVMMO manè collectæ roſæ, ante ſolis ortum, verno tempore, mortario contunduntur marmoreo & prælo exprimitur earum ſuccus, vel decoquuntur in aqua laudati fontis : & expreſſo & colato decocto, iterum aque iterum per decem ac totidem vices iteratas decoquūtur nouæ & recentes roſæ, & exprimuntur ſingulis vicibus: clarificatur decoctum tum filtro, tum in balneo Mariæ, reiectis fecibus nigris, donec decoctum aut earum ſuccus depuratus perquamoptimè habeatur, rubedine candeſcat, ex quo in balneo Mariæ extrahi oportet phlegma aquoſum quoddam, quod leuiſſimo calore aſcendit, & remanet magma quoddam ſpiſſum, rubedine clarum in fundo alembici; cui addendum eſt ſacchari quantum ſatis ad ſyrupum parandum, ſufficientis ſpiſſitudinis: cui cocto & perfecto addendū iterum eſt octauum aut ſextum pondus ſui ipſius ſpiritus roſarū ſuperius extracti lib. 5. cap. 2. & peroptimè miſcere cochleari argenteo aut ſpatula lignea, oportet, & conſeruare ad vſus medicos in vaſis vitreis & conſeruis. *Methodus faciendi ſyrupi roſacei.*

HIC idem ſyrupus poteſt præparari ex magmate quod in fundo relinquitur ex diſtillatione ſpiritus roſacei,

ſuperiùs declarati, modò magma tale depuretur perquamoptime à ſuis fecibus & clareſcat; quod rite facies & perlimpidè abſolues, ſi magmati coniungas aliquid cremoris tartari & parum calefacias, & filtres: ſic habebis perlimpidum roſarũ ſuccum rubore clarum, quem ſaccharo admixto in ſyrupum coquere poteris, & ſpiritu roſaceo admixto conſeruare ad vſus medicos excellentes & præclaros.

Vires & vſus ſyrupi roſacei.

Vires ſyrupi roſacei.

1 Iucundè admodum purgat humores peccantes in prima regione, & nulla moleſtia educit.

2 Obſtructiones omnes aperit, viſceráque omnia roborat, & calorem naturalem multiplicat; quòd ſeroſos humores & frigidos foras educat.

Doſis ſyrupi roſacei.

Hoc medicamento nullum aliud reperitur aptius & commodius ad purgandos pueros, ſenes & imbecilles omnes, & qui medicamenta reſpuunt; nam gratiſſimi eſt odoris, & ſuauiſſimi ſaporis, & leuiſſime educit humores peccantes. Sumitur ad quantitatem vnciæ vnius in iuſculis tenuibus, & aquis Roſaceis, ídque ſummo mane, ieiuno ſtomacho.

De Syrupo roſarum ſiccarum aſtringenti.

Cap. III.

Methodus faciendi ſyrupi roſacei aſtringẽtis.

ROsæ rubeæ ſiccæ ad quantitatem ℔ j. poſſunt macerari per viginti quatuor horas in cineribus

cineribus tepidis in phiala vitrea optime clausa in libris quatuor aquæ communis laudati fontis, expressum torculari factum potest purificari digerendo in balneo calido in phiala vitrea donec optime clarescat: remotis fecibus quæ in fundo resident saccharum optimum addendum est, & coquendum ad syrupi consistentiā: huic deinde addendæ guttulæ aliquæ spiritus vitrioli spagyricè præparati, vel spiritus salis nitri:& sic habebis syrupum acidum rosarum valde astringens: potest hic spiritus vitrioli acendens in infusione rosarum addi ad extrahendum colorem rosarum & tincturam earum, & tinctura hæc clarificata addito saccharo in syrupum coqui & seruari ad vsus sequentes.

Vires & vsus syrupi rosarum siccarum.

Calidos cerebri affectus moderat, & temperat, & acres defluxiones sistit, ventriculum roborat, sitim extinguit, somnum conciliat, alui fluxus & diarrhœas cohibet, tenasmo medetur, aphtas orisque vlcuscula quæ in ore infantium ex acrimonia lactis enasci solent, curat & delet magno iuuamine.

Sumittur ad quantitatem vnciæ vnius aut alterius in aquis appropriatis, & morbo sanando conuenientibus, vel exteriùs applicatur vngendo & delambendo, vt in curatione vlcusculorum lactentium, quæ in ore eorum solent enasci.

De syrupo acido simplici.

Cap. IV.

Methodus faciendi syrupi acidi chymicorũ.

SVccus acetosę torculari expressus, & balneo calido depuratus, addito saccharo optimo in syrupum potest excoqui perfectum: huic deinde addendum est tantum spiritus acidi vitrioli spagyrice distillati, quantum sufficit ad gratam acedinem conciliandam, & erit verus syrupus acidus chymicus, cardiacus, multarum virium.

Vires & vsus syrupi acidi simplicis.

Vires syrupi acidi.

1 Cardiacum est summum & febribus malignis omnibus & pestilentibus conuenit; quòd propter aciditatem suam corruptioni & putredini resistat.

2 Vermes omnes & lumbricos puerorum enecat, appetitum auget, stomachum roborando & constringendo.

3 Alui fluxus & diarrhœas constringit sua aciditate, & quòd serosos humores acres & mordicantes corrigat & dulces faciat, quòd salem acrem calcinet & soluat in aliam substantiam meliorem.

Dosis.

Sumitur in iusculis tenuibus, aut aquis appropriatis, & morbo conuenientibus ad quantitatem vnciæ vnius aut alterius.

De Syrupo limonum.

CAP. V.

Acida nunquam fermentantur ex seipsis, nec feruescunt, quòd in his paucus admodũ sit vitæ spiritus qui semper dulcedinem parit, vbi copiosus est; propterea in syrupo limonum parando difficilis est extractio spiritus, vt possit coniungi, illius confectioni: nihilominus tamen ex corticibus limonum, & aqua ex eorum succo leuissima distillatione extracta, simul connexis, & in vitreum vas inditis tandem feruescunt, & hinc extrahitur spiritus leuissima balnei distillatione, qui postea (post succi limonum depurationem in balneo Mariæ factam, & hinc syrupum paratum communi & vulgari methodo) potest addi & connecti syrupo cocto & perfecto, cui etiam potest addi ad maiorem perfectionem & virtutem cardiacam eius augendam & multiplicandam, sal fixum, ex magmate corticum extractum per calcinationem earum, & eiusdem salis mundificationem: vt iam notum est omnibus fere chymiæ tyrunculis. *Methodus faciendi syrupi limonum.*

Vires & vsus olei syrupi limonum.

Vires omnes æmulatur syrupi acidi superioris, & potentiores multo habet & efficaciores, & præsertim in pestilentibus & malignis omnibus morbis curandis, & ab incursione eorum præseruatione. *Vires.*

Sumitur ad eamdem quantitatem, nempe ad vnciam vnam, aut alteram, in aquis conuenientibus, aut iusculis: herbis cardiacis alteratis eius virtus cardiaca multiplicatur, permiscendo tantillum aquæ cinnamomi aut croci, addita drachma vnica supra libram vnam arcani ex auro parati, aut ex margaritis, quæ arcana descripsimus lib. 3. huius operis: sic enim stupendas vires habet.

De Syrupo granatorum acidorum.

CAP. VI.

Methodus faciendi syrupi granatorum.

MALA granata, quia subdulcia sunt facillime feruescunt, & feruore suo spiritus eorum separatur à suo phlegmate, qui spiritus postquam deferbuerit potest separari leuissima balnei distillatione, vt docuimus antea, & magma suum, quod est succus granatorum potest optime depurari balneo, separando feces quæ in fundo residét, filtro, aut per lenem inclinationé: depuratus deinde succus potest decoqui in syrupum perfectum, addita sufficienti sacchari optimi quantitate: huic deinde syrupo perfecte cocto potest addi & connecti spiritus optimè clausus ad vsus medicos.

Vires & vsus Syrupi granatorum.

vires.

1 Stomachum valde roborat, sua moderata astrictione & aciditate, hinc digestionem auget,

& appetitum deiectum reſtituit, vermes puerorum & lumbricos in eo exiſtẽtes enecat ſale ſuo acido.

2 Febribus malignis & peſtilentibus in genere omnibus medetur, & conuenit, ardorem & ſitim extinguit, inquietudines & labores febrium omnium leuat & mitigat, quòd corruptionem humorum corrigat, & calorem naturalem foueat.

Sumitur ad quantitatem vnciæ vnius aut alterius in iuſculis, vel per ſe ex cochleari ſæpiſſime in die, longo tempore à cibo ſumpto, ad ſitim mitigandam & ardorem febrium extinguendum. *Doſis.*

De Syrupo de mentha.

Cap. VII.

MENTHA recentiſſimè collecta omni tempore poteſt contundi in mortario marmoreo, cum tantillo aquæ cinnamomi, vt exprimatur eius ſuccus torculari: expreſſus hic ſuccus in ſufficienti quantitate depurandus eſt in balneo calido, & reiectis fecibus omnibus, decoquendus eſt in ſyrupum perfectè coctum: huic deinde adde olei cinnamomi drachmas aliquas, putà drachmam vnam, ſupra vnamquamque libram ſyrupi perfecti cocti, & arcani ſanguinis humani, libro primò huius operis preparati tantumdem, & repone in phialis optimè clauſis ad vſus medicos mi- *Methodus faciendi ſyrupi de mentha.*

randos. Quod si arcanum sanguinis, nec oleum cinnamomi habeas, fermentato succum menthæ, & ex eo fermentato extrahe spiritum, eius, & depura ab eius phlegmate per distillationem, & connecte syrupo tuo perfectè cocto, ex magmate depurato confecto, & sic habebis syrupum menthæ simplicem miræ virtutis; prior tamen præstat & efficacior est multo.

Vires & vsus syrupi de mentha.

Vires syripi de mentha.

1 Frigidis stomachi & ventriculi affectibus in genere subuenit; calorem enim naturalem mirificè auget & multiplicat suo interno balsamo.

2 Sanguinem summopere depurat, hepar roborat, vnde vitia omnia hepatis tutissimè & iucundissimè sanat.

3 Eius vsus continuus & frequens senectutem retardat & iuuentutem renouat, & vitia omnia coctionum omnium primæ, secundæ, & tertiæ corrigit & emendat; vnde totum corpus reuouat & reparat, & à morbis & effectibus contra naturam defendit: si arcanum sanguinis illi connectetur æmulatur, vires auri potabilis antiquorum.

Dosis. Sumitur ad quantitatem drachmæ vnius aut alterius in ouo sorbili, aut iusculo, summo manè, ieiuno stomacho, aut longo tempore à pastu.

De Syrupo absynthij.

CAP. VIII.

ABsynthium ponticum, aut Romanum potest contundi in mortario marmoreo recentissime collectum cum parum vini; aut extrahatur torculari eius succus: succus extractus in balneo depurandus, depuratus decoquendus est in syrupũ perfectè coctum, addita sufficienti sacchari quantitate: huic deinde adde salis eiusdem absynthij ex cineribus eius extracti, per artem & methodum communem, & vulgarem, supra quamcumque libram ʒ ij. olei absynthij libro 4. huius operis parati ℥ß. & misce & serua. Et ad maiorem penetrationem, & agendi promptitudinem potest extrahi spiritus absynthij ex eius succo fermentato, & addi ad pondus vnius aut alteriùs drachmæ supra libram vnamquãque syrupi perfecte cocti, & seruare deinde in vitreis vasis optimè clausis. *Methodus faciendi syrupi absynthij.*

Vires & vsus Syrupi absynthij.

1 Vires æmulatur syrupi de mentha simplicis, fortiùs tamen roborat, stomachum & ventriculum, & deiectum appetitum restituit. *Vires syrupi absynthij.*

2 Obstructiones omnes aperit tum hepatis, & lienis, & viscera omnia roborat.

3 Pallidos virginum colores fugat & curat, & menstrua educit, sanguinem multiplicando, deobstruendo, & serositates & glutinositates humorum consumendo & extenuando.

Sumitur ad quantitatem ʒ ij. in ouo sorbili, aut iusculis, herbis morbo proprijs & conuenientibus alteratis, summo mane, ídque ieiuno stomacho, deambulando post sumptum.

De Syrupo papaueris.

Cap. IX.

Methodus faciendi syrupi papaueris.

Flores papaueris cuiuscumque recenter collecti cõtundantur in mortario marmoreo, & succus exprimatur torculari: expressus succus depuretur in balneo calido: reiectis fecibus quod clarum est & limpidum percoquatur in syrupum addita sufficienti sacchari optimi quantitate: huic syrupo perfectè cocto addatur ad quamlibet libram illius, drachma vnica olei papaueris, aut altera, & fiet narcoticum perquamoptimum & tutissimum, cui ad maiorem securitatem, vt virtus eius narcotica aliqua ratione obtundatur, addi potest ad quamcumque libram, drachma semis olei cinnamomi, aut cariophyllorum superius libro quarto huius operis præparatorum.

Vires & Vsus.

Vires.

1 Somnum tutissimè conciliat vires recreando, & fouendo, & cerebri facultates omnes roborando, vnde in mania & phrenitide summum est arcanum.

2 Dolorum omnium est rixotomon & verum

anodynum medicamentum, interiùs ſumptum & exteriùs applicatum.

3 Ad febrium omnium continuarum & ardentium labores ſedandos nihil eſt potentius.

4 Ad ardorem vrinæ extinguendum & mitigandum nihil eſt melius & efficacius.

5 Defluxiones omnes acres & mordaces ſiſtit: & compeſcit ſuo narcotico ſulphure, facultateſque languidas & partes debiles fouet & roborat, calorem naturalem roborando.

6 Sumitur ad quantitatem drachmarum duarum aut trium in ouo ſorbili, aut iuſculis, aut aquis lactucæ, aut portulacæ, dum neceſſitas vrget, modò ventriculus vacuus ſit à copia cibi & potus. *Doſis.*

De Syrupo Brioniæ.

CAP. X.

BRIONIÆ radices per ſe exſiccatæ & arefactæ comburuntur in cineres albos in olla fictili noua, non vitreata: ex his cineribus methodo communi & vulgari extrahitur ſal illius: deinde ex eadẽ ipſa brionia recenti & ſucculenta per decoctionem fortem in aqua laudati fontis & expreſſionem habemus tincturam rubicundiſſimã Brioniæ, quam omnino depuratam & clarificatam decoctione inſpiſſamus ad mellis conſiſtentiam, & addita ſacchari ſufficienti quantitate decoquimus in ſyrupum perfectum, cui addimus ad libram quãcumque ſyrupi, vnciam ſemis ſalis eiuſdem brio- *Methodus faciendi ſyrupi brioniæ.*

niæ ſuperiùs præparatum,& ſeruamus ad vſus.

Vires & vſus ſyrupi Brioniæ.

Vires ſyrupi Brioniæ. Purgat leuiſſimè omnes ſeroſos humores,& menſtrua potentiſſimè educit, vnde virginum ferè omnes morbos tutiſſimè curat; obſtructiones enim omnes aperit & ſanguinem purificat.

Doſis. Sumitur ad quantitatem vnciæ ſemis, aut in fortioribus protenditur potio ad vnciam vnam, in iuſculis morbo curando appropriatis, & conuenientibus; idque ſummo manè, ieiuno ſtomacho, ſeruato regimine, & cuſtodia more vulgari.

De Syrupo Ariſtolochiæ.

Cap. XI.

Methodus faciendi ſyrupi Ariſtologiæ. Radices recentis Ariſtolochiæ rotundæ confuſæ, & ſufficienti ſpiritus vini quantitati permixtæ, ad eminentiam quatuor aut ſex digitorum, in phiala vitrea optimè clauſa, in cineribus tepidis, per tres aut quatuor dies digerendæ ſunt, donec rubeſcat vini ſpiritus, qui poſtea eſt extrahendus per inclinationem, & nouus addendus,vt tota extrahatur Ariſtolochiæ tinctura, quæ tum demum in balneo Mariæ diſtillanda eſt, vt ſeparetur ſpiritus vini, & remaneat tinctura rubicundiſſima, in fundo alembici inſtar mellis, cui addenda eſt ſufficiens ſacchari

quantitas, & in ſyrupum percoquenda, cui vltimò ſal connectendus eſt, & ſeruandus eſt ad vſus medicos varios: ad majorem efficaciam poteſt extrahi ſpiritus Ariſtolochiæ ex ſucco eius fermentato, & poſtquam depuratus eſt ſpiritus à ſuo phlegmate, addendus eſt ſyrupo: ad quamcumque libram eius, addenda eſt ſpiritus drachma vnica aut altera.

Vires & vſus.

1 Vires æmulatur ſyrupi de brionia, at potentiùs agit in depurando ſanguine, & purgandis ſeroſis humoribus, & educendis menſtruis. *Vires ſyrupi Ariſtologiæ.*

2 Vlcera præterea interna eius frequens vſus curat, & ad cicatricem conducit; imò & externa vlcera & fiſtulas eius internus vſus ad curationem diſponit, quòd ſanguinem depuret & vindicet à ſale acri & mordaci.

Sumitur ad quantitatem vnciæ ſemis in iuſculis pulli, aut ouo ſorbili, aut aquis morbo curando idoneis, ídque ſummo manè, ieiuno ſtomacho, ſeruato regimine & cuſtodia, propter eius purgandi, & euacuandi energiam. *Doſis.*

Ad ſimilem & eamdem methodum poſſunt parari ſyrupi ex extracto tythimali, eſulæ, latyris, cucumeris agreſtis, & aliarum ſimilium plantarum purgantium, & violentiſſimè ex ſua natura humores omnes euacuantium. At modò ſuccus earum plantarum perquamoptimè

depuretur in balneo calido, & ex ſucco ſic depurato extrahatur tinctura ſpiritu vini optimo: poſtquam ſpiritus vini per balneum Mariæ extractus eſt ex tinctura, poteſt parari ſyrupus gratiſſimus,ad purgandos humores quoſuis cooporis humani, anteponendus medicamentis quæ multo precio & labore ſummo, & ingenti periculo aſportantur in has regiones, ex longinquis terræ plagis: at, proh nefas, incuria medicorum medicinam nobis fecit precio & periculo emendam: benigna tamen natura vbi poſuit malum ibi poſuit remedium, non in exteras regiones quærendum.

De Syrupo Corallorum.

Cap. XII.

Methodus faciendi ſyrupi coralli-ni.

CORALLA rubea poſtquam aceto ſtillatitio diſſolueris,& acetum in catino argenteo euaporaueris, ſalémque in fundo remanentem aqua dulci ſtillatitia edulcoraueris, ſucco granatorum acidorum aut dulci depurato permixtum addita ſufficienti quantitate ſacchari in ſyrupum perfectum decoques: huic iterum addes arcani ex corallis parati ad vnamquãque libram drachmas duas. Arcanum, ſeu quintam corallorum eſſentium deſcripſimus libro tertio huius operis cap. 22.

Vires & vsus Syrupi corallini.

1 In morbis venenatis nihil est potentius, & ad præseruationem in pestifero tempore nihil est tutius & commodius. *Vires syrupi corallini.*

2 Vires æmulatur quintæ essentiæ coralliorum; at tardiùs & segniùs agit, propter admixtum saccharum,& granatorum succum, quæ eius efficaciam retundunt.

Sumitur ad quantitatem vnciæ vnius per se, summo, manè ieiuno stomacho, deambulando, & corpus agitando, leuissimo motu, post syrupi potionem. *Dosis.*

De syrupo Margaritarum.

CAP. XIII.

SAL Margaritarum vulgari & communi methodo habendus est & parandus: huius deinde vncia vnica aut altera permiscenda est cum libra semisse succi buglossi depurati, & addita sacchari sufficienti quantitate in syrupum excoquenda: huic syrupo perfectè cocto adde quintæ essentiæ Margaritarum lib. 3. cap. 21. descriptæ ℥ iij. misce & serua. *Methodus faciendi syrupi margaritarum.*

Vires & vsus syropi margaritarum.

1 Summum est cardiacum, & collapsas ætate vires reparat & fouet, humidum radicale *Vires syrupi margaritarum.*

multiplicando, propter internum ſuum balſamum naturale, noſtro homogeneum & coæquale.

2 Hecticis admodum, & tabidis conuenit & pedetentim calorem eorum præter naturam & febrem extinguit; humidum radicale multiplicando.

Doſis. Sumitur ad quantitatem drachmarum duarum ſingulis diebus, ſummo manè, in aqua roſacea, aut cum lacte humano recenter è mammis extracto & elicito, vel cum ouo ſorbili recenti, & ſub cineribus tepidis calefacto.

Finis libri ſexti.

DE PILLVLIS ARTE CHYMICA PARATIS,

LIBER SEPTIMVS.

De pillulis Mercurij.

CAPVT I.

TVRPETVM Paracelsi quod est mercurius oleo sulphuris per campanam facto, præcipitatus, & Aquila mercurii quæ est eius sublimatum à sale communi præparato edulcoratum; & corallinum arcanum, quod est mercurius aqua forti præcipitatus, in pillulas possunt efformari: at quòd potentissimè & violentissimè euocent humores in corpore peccantes, de his in præsenti opere non erit sermo. At docebimus

Pillulæ mercurij.

pillulas parare ex mercurio, mitioris facultatis & iucundioris & tutioris actionis. Tales erunt, quæ parantur sequenti methodo ♃. quintæ essentiæ argenti viui libro 3. cap. 8. huius operis præparatæ vnciam vnam, amyli vnciã semis, moschi grana decem, ambari optimi drachmam semis, olei cinnamomi ℥ j. misce fiat massa, aluta cooperienda, & vitreo vase concludenda ad vsus.

Vires & vsus pillularum mercurij.

Vires. 1 Vires, facultates, & virtutes omnes retinent & possident, ac quinta essentia mercurij: omnibus morbis conueniunt, quibus vsus est purgandi, & humores in corpore putres euacuandi.

Dosis. Dosis est pillula vnica ponderis scrupuli vnius, post primum somnum deuorata, vel summo manè seruato regimine & custodia.

De pillulis antimonij.

Cap. II.

DIVERSIMODE præparant chymici antimonium, alij in vitrum præcipitant, nonnulli in flores sublimant, alij in oleum rubicundissimum fundunt, alij in salem fusibilem indurant: ex quibus omnibus præparationibus pillulæ possunt efformari: at nisi à prudentissimo exhibeantur medico periculum imminet ne malum curandum & ipsummet

ipſummet ęgrotum è medio tollant prę nimia euacuandi facultate. Tutiſſimas tamen ex antimonio paratas exhibemus pillulas ſequenti via. ♃. quintæ eſſentiæ noſtræ antimonij libro 3. cap. 15. huius operis deſcriptæ, vnciam vnicã, corticis citri cōditi vnciam ſemis, farinæ amyli ʒ ij. moſchi & ambari optimi ana ſcrupulum vnum, olei aniſi & cariophyllorum ana ʒß. miſce, fiat maſſa, malaxãdo ſimul & aluta noua includenda, & vitro, & ſeruanda ad vſus medicos varios & inſignes.

Vires & vſus pillularum Antimonij.

Vires omnes retinēt ac quinta eſſentia antimonij: harum vſus frequens leproſos certiſſimè curat, & renouat totum hominem: ſtupendas virtutes habent creditu difficiles, & fides erit penès experientiam. *Vires.*

Doſis earum eſt pillula vnica, ponderis drachmę vnius, ſummo manè deuorata, ieiuno ſtomacho, ſeruato regimine & cuſtodia artis. *Doſis.*

De pillulis Vitrioli.

Cap. III.

Ex Colcotare vitrioli per reiteratas calcinatiónes & ſolutiones & euaporationes paratur ſal quidam albiſſimus & vltimò rubeus, ſummè depuratus, qui in pillulas poteſt efformari, ad commodiorem eius vſum ſequenti via. ♃. ſalis vi- *Pillulæ vitrioli.*

trioli vulgari & communi methodo præparati vnciam vnam; pulpæ passularum vnciam alteram, olei anisi & cinnamomi an. ℈ j. farinæ amyli ʒ iij. moschi ℈ ß. misce, fiat massa aluta noua recludéda & inuoluenda, & totum in conserua vitrea custodiendum ad vsus.

Vires & vsus pillul. Vitrioli.

Vires. 1 Serosos & pituitosos in ventriculo stagnantes humores potentissimè educit.

2 Menstrua muliebria efficacissimè prolicit, secundinas educit, & fœtum ipsum ad partum promptissimè mouet.

3 Epilepsiam curat, & omnes cerebri frigidos affectus, Apoplexiam & alios eiusmodi affectus si curatu possibiles sint, curat quàm potentissimè.

Dosis. Dosis earum est, pillulæ tres ponderis scrupuli vnius vnaquæque; ita vt sint scrupuli tres in vnaquaque dosi.

De pillulis Ebuli.

Cap. IV.

Pillulæ olei ebuli. Oleum seminis ebuli per decoctionem eius extractum, potest efformari in pillulas gratissimas & suauissimas potentissimæ facultatis, sequenti via ℞. olei seminis ebuli in hypocausto ·purati ℥ j. farinæ amyli ʒ ij. moschi ℈ j. olei

cinnamomi ℥ß. corticis citri conditi ʒß. misce, malaxando simul, & massam faciendo, aluta noua includendam, & in vitro clauso conseruandam ad vsus medicos insignes.

Vires & vsus pillularum olei ebuli.

Arcanum est summũ in curatione hydropicorum; serosos enim humores potentissime sinè molestia educit, & vires æmulatur omnes olei ebuli, & quintæ essentiæ libro 2. huius operis descriptæ.

Dosis earum est drachma vnica in pillulas paruas deauratas efformata, & summo manè, aut post primum somnum sumpta, seruato regimine & custodia.

De pillulis Rheubarbari.

CAP. V.

Rheubarbari quinta essentia libro secũdo cap. 21. huius operis descripta potest efformari in pillulas sequenti via ℞. Quintæ essentiæ Rheubarbari vnciam vnam, micæ panis albissimi vnciã semis, olei cinnamomi ʒ j. ambari grisei ℈ß. salis Rheub. optimè depurati ʒ iij. misce, fiat massa, via communi & methodo, aluta noua inuoluenda & vitro concludenda ad vsus. *Pillulæ Rheub.*

Vires & vsus pillulæ Rheubarbari.

Vires æmulatur omnes quintæ essentiæ Rheub. vnde hîc non sunt repetendæ, sed caput illius *Vires.*

inquirendum,& ibi virtutes indagandæ, & pe experientiam experiendæ.

Dosis. Dosis est drachma vna & semis, in pillulas efformata, & post primum somnum deuorata, seruato regimine & custodia.

De pillulis Agarici.

Cap. VI.

Pillulæ Agarici. QVod de Rheubarbaro factitatum est, idem in agarico potest fieri, eius putà quinta essentia libro 2. cap. 22. huius operis descripta in pillulas efformari, sequenti methodo. ℞. quintæ essentiæ agarici, vnciam vnam, farinæ amyli vnciā alteram, olei anisi ʒ ij. salis agarici ʒ iij moschi grana decē, vt virtus eius deferatur ad caput: misce fiat massa, vt prius, vitro includenda, aluta noua inuoluta.

Vires & vsus pillularum Agarici.

Vires. Cerebrum mitissimè & suauissimè purgant à pituitosis recrementis, hinc catarrhos euacuant & exsiccāt, dolores dentium mitigāt, sublata causa: arthritidos etiam doloribus summopere subueniunt, & vires omnes quintæ essentiæ agarici possident & retinent.

Dosis. Dosis est, drachma vna & semis in pillulas paruas efformata, & post primum somnum deuorata, seruato regimine & custodia, vel vr-

gente neceſſitate omni tempore & hora ſumi, & deglutiri, poſt digeſtionem & cibi ſumpti conſumptionem.

Concluſio libri ſeptimi.

Omnes quintæ eſſentiæ & arcana chymica quæ deſcripſimus, poſſunt in pillulas efformari ſimili & eadem via ſuperius conſcripta: quocirca non longiùs protraham hunc librum. Si quis chymicorum deſideret pillulas alias, efformare poterit quaſcumque volet ad ſimilem methodum à nobis præſcriptam: quamobrem librum de vnguentis & emplaſtris arte chymica paratis aggrediar.

Finis libri ſeptimi.

X 3

DE VNGVENTIS ET EMPLASTRIS ARTE CHYMICA PARATIS, LIBER OCTAVVS.

De vnguento rosaceo.

CAPVT I.

Vnguentum rosaceum. SVccvs rosarum optime depuratus, in balneo Mariæ, & à feculentis suis omnibus recrementis purgatus potest cogi in vnguentum sequenti via ♃. huius rosarum succi tali methodo depurati ℔ß. spiritus vitrioli ℥ß. axungiæ porci vndecies aut pluries lotæ cum aqua rosacea in mortario marmoreo agitando vnde optimè candescat & nitescat, ℔ iiij. olei opij thebaici arte chymica parati ℥ j. olei seminum quatuor frigidorum per expressionem extracti ℥ iiij. misce, fiat vnguentum agitando in mortario marmoreo, donec omnia pedetentim mixta incorporentur, & fiant vnum, ad vsum reponendum, in vitreo vase optimè clauso, vt gratissimum conseruet odorem & rubicundissimum suum colorem beneficio spi-

ritus vitrioli, qui & frigiditatem auget & astrictionem.

Vires & vsus vnguenti rosacei.

Potentissimè refrigerat hoc vnguētum, vnde omnibus inflammationibus medetur & erysipelatibus & doloribus quibuscumque ex causa calida ortis, & suo gratissimo odore cerebrum roborat & reficit, & cor exhilarat. *Vires.*

Applicatur exterius vngendo, idque frigidè, partes dolore aut morbo curando affectas, linteis aqua rosacea madidis appositis. *Vsus.*

De butyro saturni, quod & nutritum vnguentum dici potest.

CAP. II.

CErusa, minium, Lithargyrum, aut plumbum calcinatum possunt dissolui in aceto acerrimo stillatitio: acetum stillatitium clarum & filtratum potest incorporari agitatione summa cum oleo amygdalarum dulcium, per expressionem facto, vel cum oleo seminum quatuor frigidorum ad maiorem efficaciam, donec concrescat & coaguletur in butyrum candidissimum ad mirabiles effectus patrandos: hoc vnguentum non debent spagyrici pharmacopolæ in pixidibus confectum reseruare diutius quàm per sex aut decem dies, quia euanescit & liquescit; at acetum stillatum habere paratum & dum vnguento tali indigent in eo dissoluere cerusā per ebullitionem, & filtrato & *Butyrum saturni.*

clarificato aceto, connectere olea prædicta &, in butyrum agitatione coagulare, & ad vſus præſentes & vrgentes applicare: vel diſſolutionem Saturni puram & limpidam in phialis vitreis aſſeruare, ad vſus prædictos.

Vires & vſus butyri ſaturni.

Vires. Ad omnia quibus cõuenit vnguentum roſaceum, conuenit & butyrum Saturni, & multò potentiùs agit: præterea ambuſta omnia ſanat & citiſſime ad cicatricem laudatiſſimam conducit, dolores hæmorrhoïdum mitigat & demulcet: vlcera maligna & depaſcentia compeſcit & temperat, ne vltra progrediantur, & dolores eorum extinguit.

Vſus. Applicatur exteriùs vngẽdo frigidè linteis aceto madidis appoſitis: eius vſus frequẽter iterandus, præſertim in inflãmationibus, & ambuſtis, quia corpus eius citò diſperditur ab inflammatione.

De vnguento Narcotico.

CAPVT III.

Vnguentum narcoticum. VNguentum narcoticum poteſt parari ex oleis narcoticis, putà ex papauere, iuſquiamo, ex mandragora, ex violaceo, roſaceo, & reliquis ſimilibus frigidis, vim narcoticam habentibus, ceræ albæ perquàm optimè lotæ malaxatis & incorporatis, ſequenti via. ♃. Ceræ albæ fuſæ, & liquatæ multoties in aquam roſaceam

plantaginis, nenupharis, aut pluuialis iniectæ, & malaxatæ ℔ ij. olei mandragoræ spagyricè præparati, in libro quarto huius operis, Capite primo, ℥ iiij. olei papaueris itidem spagyricè præparati ℥ ij. olei rosacei, & violacei an. ℥ iij. spiritus violacei ℥ iiij. misce, fiat vnguentum, cui addi potest camphoræ spiritu violaceo dissolutæ ʒ iij. reponendum est ad vsus, in vitreis vasis optimè clausis, & obturatis, ne odor eius euanescat.

Vires & vsus vnguenti Narcotici.

Somnum tutissimè conciliat, vires collapsas à febre ardenti & continua reficit, & restaurat, manias & phrenitides compescit & moderat, dolores omnes capitis violentissimos citissimè mitigat, & extinguit, & est arcanum hemicraniæ, dolores alios reliquarum partium etiam compescit, & inflammationibus omnibus medetur. *Vires.*

Applicatur exteriùs frigide vngendo linteis aqua rosacea madidis appositis, ad conciliandum somnum delinuntur nares tempora, & capitis vertex; in mania & phrenitide derasis capillis, totum delinitur caput in fortissimis & robustissimis corporibus, hausto priùs potu cardiaco, aut iusculo sumpto, cardiacis admixtis. *Vsus.*

De Butyro, aut coagulo vitrioli, & Nitri.

CAP. IV.

Nitrum calcinandum est, & comburendum, vel per se iniectis in eo carbonibus ardenti- *Coagulum vitrioli & nitri.*

bus, vel æquali quantitate tartari admixta, & accenſa, & prunis candentibus per aliquot horas detenta, donec optimè calcinetur, in calcem albiſſimam, quæ ſoluta in humido, vel aqua communi pluuiali ſtillatitia, & connexa cum æquali quantitate ſalis vitrioli itidem ſoluti, coagúlantur ambo in butyrum albiſſimum & coagulum candidum, quod in vitreis conſeruis poteſt aſſeruari ad vſus medicos.

Vires & vſus coaguli vitrioli, & nitri.

Vires. Coagulum hoc intus, & extra poteſt ſumi & applicari, cõtra communem vnguentorum vſum: intus ſumptum iucundiſſimè purgahumores omnes tartareos & melancholicos: arthritidi curandæ prodeſt exteriùs applicatum, reſoluit tumores frigidos & ſcirrhoſos, & diſcutit, & diſperdit œdematoſos & pituitoſos tumores, herpetes, herpigines, & ſcabiem omnem tollit eius frequens litus: ſumitur ad quantitatem ʒ j. aut alterius in vncia ſemis ſyrupi roſati vel violacei.

De coagulo Antimonij, & mercurij.

Cap. V.

Coagulum antimonii & mercurij. ANtimonium, & mercurius ſublimatus æquali pondere connexi, & in retortam vitream immiſſi leuiſſimo calore coguntur in oleum aut

aquam acidiſſimam: quæ frigido congelatur; hæc aqua rectificata bis aut ter, & in limpidiſſimam conuerſa rectificatione glaciem, ſpiritum vini à ſuo phlegmate, & aquoſo excremento optimè vindicatum coagulat in butyrum ſciſſile candidiſſimum vitreo vaſi includendum, & ſeruandum ad vſus, & ſi circulentur, ſimul digerantur leui calore acquirunt colorem rubicundiſſimum, & maiorem penetrandi facultatem.

Vires & vſus.

Vlcera omnia maligna, carcinomata, depaſcentia, curat, & ſcrofulas, & herpetes, & herpigines, & verrucas, & ſcirrhos tollit: eius vſus eſt, vt vlcus curandum ſenſim tangatur coagulò noſtro, & circum circa ad dolorem leniendum ſuperponatur butyrum ſaturni, poſt ſcarrum deiectum iterum tangatur donec placeat vlcus, & videatur curatum, butyro ſaturni ad cicatricem conducendum, aut cum oleo ex vitellis oui.

De coagulo Margaritarum.

Cap. VI.

Margaritæ in aceto ſtillatitio diſſolutæ, & per euaporationem aceti in ſalem conuerſæ, qui ſal depuratus perquamoptimè, & edulcoratus ſolutionibus & euaporationibus frequenter iteratis in aqua pluuiali ſtillatitia: ſal tandem *Coagulum Margaritarum.*

ille ita depuratus, & connexus optimo vini spiritu ab omni phlegmate vindicato, coagulat spiritum vini in butyrum scissile, & coagulum candidum, vitreo vase reseruandum ad vsus stupendos.

Vires & vsus coaguli Margaritarum.

Vires. Hoc coagulum mirum est, & stupendos habet effectus intus & extra; intus reparat humidum radicale deperditum, senectutem retardat, sanguinem purificat, omnia viscera roborat, spiritus omnes multiplicat, & facultates omnes, & actiones fouet & auget.

Vsus. Exteriùs applicatum paralysim curat, torporem membrorum sanat, membra exsiccata & tabida, cibum & alimentum internum non capessentia, & spirituum commercio priuata, reficit & restaurat. Scyrrhosos omnes tumores & frigidos tollit, & discutit. Sumitur interiùs ad quantitatem ℥ j. in ouo sorbili, manè, ieiuno stomacho, vel longo tempore à cibo sumpto.

De vnguento Basilico majori chymico.

CAP. VII.

Basilicum chymicum. POssunt & chymici pharmacopolæ basilicum vnguentum componere, fortiùs multò & potentius vulgari & communi basilico, quod palàm diuenditur ad suppurationem inducendam tumoribus præter naturam, & suauioris odoris, non

fœtidi, vti vulgare illud vnguentum basilicum dictum, quod nullo modo nominis etymologiam seruat. Nos verò sequenti via, verum basilicum componemus ℞. Ceræ flauæ à recrementis purgatæ, ℔ ij. olei vitellorum oui spagyricè præparati ℥ iiij. olei philosophorum, seu de lateribus ℥ iij. olei picis naualis ℥ ij. spiritus therebentinæ ℥ j. olei rubei therebentinæ ℥ j. ß. olei saluiæ, aut calamenti, & majoranæ ana ʒ iij. zibetæ drachmam vnam : misce, fiat vnguentum: leuissimo calore permisceantur olea prædicta ceræ flauæ, & recondatur in vitreo vase optimè clauso & obturato ad vsus medicos insignes.

Vires & vsus vnguenti Basilici.

Frigidis omnibus affectibus conuenit, & tumores frigidos discutit, & calidos ad suppurationem breuissimo tempore conducit; auget enim calorem naturalem qui totius suppurationis est instrumentum, expellendo quod putridum est, & contra naturam in partem affectam deuectum & defluxum: reliquum autem conseruat, ne putrescat, vnde citiùs curantur tumores, quia non tam longo tempore putrescunt. *Vires.*

Applicatur exteriùs vngendo partes affectas, linteis calidis appositis, donec cesset affectus. *Vsus.*

De vnguento diuino chymico.

Cap. VIII.

Vnguentum diuinum. Axungia vrsina ad quantitatem librarum decem habenda est, & perquamoptimè lauanda optimo vino & odorato. Huic axungiæ connectenda est axungiæ humanæ ℔ j. his deinde permixtis, & leui igne liquatis, permiscendi sunt flores authos, saluiæ, thymi, maioranæ, tiliæ arboris, agni casti, betonicæ, meliloti, altheæ, ana ad quantitatem manipulorum duorum aut trium: & in vase vitreato, optime clauso, in cineribus tepidis, per quindecim dies aut saltem octo, detinendi, vt leuissimo calore decoquantur, & deponant odorem suum & succum axungiæ liquatæ. Vltimò tandem dum calet omne torculari exprimendum est, & leuissimo calore decoquendum ad euaporationem succi florum. Huic axungiæ, deinde sic præparatæ admisce ceræ flauæ ℔ j. olei ceræ ℔ ß. olei de lateribus ℥ vj. olei pulegii, meliloti, calamenti, origani, saluiæ, rorismarini, & lauendulæ ana ℥ ij. salis eorumdem ℥ ß. salis volatilis sanguinis humani ℥ iiij. salis fixi sanguinis humani ℥ ij. salis tartari ℥ j. misce, fiat vnguentum vitreo vase reponendum ad stupendos, & incredibiles effectus in curatione morborum cutaneorum.

Vires & vsus vnguenti diuini.

Omnia vlcera vetera & recentia, maligna, & alia quæuis citissime curat: tumores omnes frigidos scirrhosos discutit & emollit, aliósque ad suppurationem conducit, & conductos ad cicatricem laudatam vltra pergit: dolores omnes ex causa frigida ortos compescit & mitigat, vulnera sanat quæcumque, menstrua educit solo illitu, & partum prouocat. *Vires.*

Applicatur exteriùs calidè vngendo partes affectas linteis cooperiendas, superpositis emplastris calidis, & morbo curando appropriatis. *Vsus.*

De emplastro contra rupturam.

Cap. IX.

Emplastra possunt & apud chymicos commodissimè præparari & faciliori negotio, quàm apud vulgares pharmacopolas: nam quintæ essentiæ omnes & olea eorum ceræ aut pici nauali incorporata, & malaxata, emplastri consistentiam acquirunt, & fortiora multo sunt vulgaribus & communibus, diutiúsque durant: emplastrum ergo ad herniam seu contra rupturam omnem & ossium dislocationem, sequenti methodo parauimus. ℞. ceræ albæ *Emplastrũ contra rupturam.*

succo granatorum aut aceto albo lotæ ℔ j. huic adde olei mastichini spagyricè præparati ℥ iiij. aceti sulphuris per campanam facti ℥ ij. tincturæ rosarum ʒ j. croci martis ℥ j. terræ sigillatæ ʒ ij. terræ exanimatæ vitrioli, hoc est fecis vitrioli ex distillatione eius, ab omni eius sale vindicati ℥ ij. magisterij coralli rubei, & lapidis hepatitis ana ℥ß. magisterij lapidis magnetis ℥ j. olei hermariæ herbæ ℥ß. extracti eiusdem ℥ j. olei consolidæ maioris ℥ iß. extracti & tincturæ radicis eiusdem consolidæ maioris aceto stillatitio extractæ, aut succo limonum aut granatorum ℥ß. misce, reducantur in emplastri consistentiam, leuissimo calore, & fiant magdalia vsui reponenda.

Vires & vsus emplastri contra rupturam.

Vires.

1. Hernias infantium & puerorum quàm citissime curat, modò emplastrum superpositum optimè ligatum assiduè gestent.
2. Ossa fracta ad callum tutissimè ducit, & impedit, si sit vulnus, ne putrescat & ad suppurationem deueniat, sua astringendi & desicandi facultate.

Vsus. Vsus eius est vt extendatur massa illius, super alutam nouam, & parti affectæ calidè imponatur, & strictè ligetur.

De emplastro Sulphuris.

C A P. X.

Emplastrum de sulphure. Emplastrum de Sulphure reperitur in Antidotarijs vulgaribus, at sequenti methodo præparatum

paratum longè potentius agit, & vires suas diutiùs seruat, nec fœtet vllo modo, vt commune illud de sulphure emplastrum. ♃. Ceræ flauæ puræ & recentis ℔ j. olei rubei therebentinæ ʒ ß. olei picis naualis vnc. j. lactis sulphuris ℥ j. tincturæ sulphuris per spiritum therebentinæ extractæ ʒ iij. olei ireos spagyricè præparati vnc. ß. florũ sulphuris spagyrice præparatorũ, vnc. vj. misce, fiat emplastrum, & formetur in magdalias vsui reponendas.

Vires & vsus emplastri de Sulphure.

Resoluit humores frigidos delapsos in thoracis musculos: hinc phthisicis & tabidis cõuenit, & pleuritidi accommodatur summopere. Applicatur partibus affectis calidissimè, & fortissimis alligatur ligaturis, & ita alligatum gestandum est, donec cesset affectus & curetur penitus: durat diutissimè eius virtus quamuis assiduè gestetur & carni viuæ appositum sit, nec inde calor naturalis eius virtutem disperdere potest. *Vires.* *Vsus.*

De emplastro pro matrice.

Cap. XI.

♃. CEræ liquatæ, & in vinum odoratissimum proiectæ & peroptimè lotæ ℔ j. salis arthemisiæ, tanaceti, valerianæ, & nepetæ ana *Emplastrũ pro matrice.*

vnciam ß. olei earumdem vnc. j. extracti castorei & croci ana vnc. ij. olei succini rectificati vnc. j. salis margaritarum & corallorum ana vnc. j. ß. extracti ex splene bouis vnc. ß. salis, iouis, seu stanni vnc. j. salis melissæ & dictami ana vnc. ß. misce, coquantur leuissimo calore, in emplastri consistentiam, & formetur in magdalias vsui reponendas, quarum vires nunquam senescunt.

Vires & vsus emplastri pro matrice.

Vires. Secretum & arcanum est potentissimum in curandis omnibus vteri affectibus, & assiduè gestatum sterilem vterum fertilem & fœcundum reddit, roborato eius calore natiuo, & expurgato eius corpore, ab omnibus præter naturam recrementis.

Vsus. Applicatur vmbilico calidè in forma rotunda, super alutam extensum, & sic ligatum vmbilico gestatur.

De emplastro vulnerario.

Cap. XII.

Emplastrũ vulnerariũ. ℞. CEræ flauæ in vino odoratissimo lotæ ℔ ij. salis saturni vnc. j. salis lapidis calaminaris vnc. ij. salis corallorum rubeorum vnc. j. salis hypericonis vnc. ij. salis aristologiæ rotundæ vnc. j. salis cancrorum fluuiatilium

vnc. ij. ſalis vitrioli vnc. ſem. florum antimonij vnc. j. croci martis vnc. iij. terræ exanimatæ vitrioli vnc. ij. ſanguinis draconis ʒ iij. terræ ſigillatæ ʒ ij. olei colophoniæ, & picis naualis, ana vnc. j. olei hypericonis, & ariſtologiæ rotundæ ana vnc. ij. olei rubei therebentinæ ʒ iij. olei opoponacis, galbani, ſerapini, ammoniaci, bdellij, carabes, citrini, aloës, hepaticæ, myrrhæ, mumiæ, ana ʒ. ß. magiſterij hæmatitis lapidis vnc. j. miſce, coquantur leui calore in emplaſtri conſiſtentiam, & formetur in magdalias vſui recludendas: ſi non ſatis ſit ceræ addatur maior quantitas, vt craſſeſcat.

Vires & vſus emplaſtri vulnerarij.

Inueterata omnia vlcera, necnon recentia vulnera, & ictus vbicumque ſint, in quacumque parte corporis promptiſſimè curat & agglutinat, putrefactionem inhibet in vlceribus & vulneribus: neruis truncatis, & contuſis commodum & proprium eſt remedium, cancri, fiſtulæ, & ſcrofularum eſt arcanum: in hernia puerorum curanda, & agglutinanda nihil efficacius. Superponitur partibus affectis, ſuper alutam extenſum: nunquam ſeneſcit eius virtus, & potentia, propter ſales quos continet, in quorum admixtione ſumma eſt induſtria adhibenda, nam difficulter permiſcentur. *Vires.* *Vſus.*

De emplastro, gratia Dei, dicto.

Cap. XIII.

Emplastrũ gratia Dei. ℞. CEræ flauæ, vt in prioribus emplastris præparatæ ℔ j. olei mastiches ℥ ij. resinæ, seu olei rubei therebentinæ ℥ j. olei betonicæ, pimpinellæ, verbenæ, ana drach. ß salis earumdem herbarum ana drach. ij. misce, & in leui calore coque in emplastri consistentiam, & dum calet, forma in magdalias vsui reponendas.

Vires & Vsus.

Vires. Vlcera mirificè curat, & scrofulas vlceratas mitigat, detergit, & tandem, si non cancrosæ sint ad cicatricem conducit. Vulnera etiam recentia citissimè ad cicatricem conducit, & propter laudatas & benignas eius dotes, gratia Dei appellatur. Pharmacopolæ vulgares præparant vulgariter cum herbis supradictis, & nihil in eius *Vsus.* compositione ingreditur à fœculenta sua materia & crassitie repurgatum: applicatur partibus affectis super alutam extensum.

Finis libri octaui.

DE ELECTVARIIS TVM SOLIDIS, TVM LIQVIDIS.

LIBER NONVS ET VLTIMVS.

De electuario rosato.

CAPVT I.

℞. SVcci rosarum rubrarum, depurati in balneo mariæ ℔ ß. sacchari optimi ℥ viij. salis rosarum pallidarũ ℥ ß. extracti scammoneæ ℥ iij. extracti diambræ, & santalorũ omniũ ana ℥ sem. misce, coque lentè, in electuarium solidum in tabellas parandum ponderis ʒ ij. *Electuariũ Rosarum.*

Vires electuarij Rosati.

Purgat tutissimè omnes humores è longinquis vẽtriculi partibus, confert ad curationem colicorũ affectuũ, & febres quotidianas curat. Dosis eius est, drachmæ duæ in iusculo pulli dissolutæ, & summo manè sumptæ, seruato regimine & custodia. *Vires.* *Dosis.*

De electuario Sanguinis humani.

Cap. II.

Electuariũ Sanguinis humani.

℞. Salis fixi sanguinis humani ℥ ij. tincturæ rosarum rubrarum ℥ ß. sacchari optimi ℥ iij. aquæ rosaceæ ℥ j. coque in electuarium solidũ, in fine decoctionis, adde arcani sãguinis lib. 1. huius operis Cap. 8. præparati ℥ ij. ambari ʒ. sem. misce, & proijce in marmor frigidum, in tabellas parandum, ponderis drachmæ vnius, in loco calido, & hypocausto reseruãdas: vel coquitur tantùm in electuarij liquidi consistentiam, quia difficulter coquitur in solidum electuarium.

Vires & vsus electuarij Sanguinis humani.

Vires & dosis.

Vires æmulatur arcani sanguinis humani, & gratissimum, & suauissimum est electuarium Regibus, & Principibus dignum: accommodatur omnibus morbis, quia reparat & reficit summopere humidum radicale: dosis eius est drachma vnica, summo manè deuorata, ieiuno stomacho.

De electuario Margaritarum.

Cap. III.

Electuariũ Margaritarum.

℞. Salis edulcorati margaritarum ℥ ß. sacchari optimi ℥ ij. aquæ rosaceæ ℥ j. coque in electuarium solidum: in fine decoctionis adde olei

anisi, & cinnamomi ana ℈ ß. & fiant tabellæ ponderis drachmæ vnius, vsui reponantur in vitro clauso, & loco calido continendo.

Vires & vsus.

Electuarium hoc prodest summopere tabidis, hecticis, & senibus, reparat humidum radicale, & reficit summopere, cor exhilarat, & reliqua viscera à pestilenti aura præseruat, & venenis inimicatur. *Vires vsus.*

Sumitur ad pondus ʒ j. summo manè, ieiuno stomacho.

De electuario Corallorum.

CAP. IV.

Coralla possunt simili methodo reduci in electuarium solidum, ac margaritæ reducuntur, modò communi via, & vulgari methodo dissoluantur in aceto stillatitio & conuertantur in sal dulce, & purificatum solutionibus, & euaporationibus aquæ pluuialis stillatitiæ frequenter iteratis: hoc deinde sal purum & nitidum ad quantitatem ℥ j. admixtum sacchari optimi ℥ iij. & vnciæ vnicæ aquæ rosaceæ potest decoqui in electuarium solidum: in fine decoctionis adde pulueris rosarum rubrarum, oleo vitrioli irroratarum, (vt perquamoptime rubescant, & in puluerem tenuissimum, & impalpabilem conuertantur) drachmas tres, & misce, & proiice in marmor frigidum, vt fiant tabellæ *Electuarum corallorum.*

ponderis ʒ j. Notandum tamen est, puluerem rosarum siccissimum esse debere, & multoties irroratum oleo vitrioli, aut oleo sulphuris, donec placeat eius color rubeus; alioquin si humidus aliquo modo admisceretur, electuarium non posset coqui in solidam massam, quia oleum vitrioli impedit, propter glutinositatem suam in igne non euaporabilem.

Vires & vsus electuarij Corallorum.

Vires. Fluxus omnes alui, diarrhœas & dysenterias cohibet & compescit, & menstrua muliebria nimis fluentia, sanguinem depurat, corruptionem inhibet, venena extinguit, & pestilentis auræ infestas mephytes impedit, ne cordi noceant: cor exhilarat, & cætera corporis viscera roborat, hæmatosim, & facultates hepatis fouet, & multiplicat, initia lepræ profligat, & omnia sanguinis vitia corrigit.

Vsus. Sumitur summo manè, ieiuno stomacho, ad quantitatem drachmarũ duarum, eumdo deinde deambulatum, per horam integram.

De electuario Gemmarum.

CAP. V.

Electuariũ de gemmis. Gemmæ omnes, & lapides preciosi, vt rubini, smaragdi, hyacinthi, in salé reducti, via & methodo chymicorũ cõmuni, possunt efformari & co-

qui in electuaria solida, & in fine decoctionis addere possumus ad maiorẽ efficaciã arcani eorumdem lapidum, libro tertio huius operis descripti drachmam aliquam, & coquere ad vltimam perfectionem, & seruare in tabellas, in loco aliquo calido, veluti saccharata tragemata, quia aër frigidus fundit & liquat saccharum & sales.

Vires & vsus.

Electuaria de gemmis miras habent & stupendas virtutes in reficiendo corpore, hinc tabidis, hecticis & senio confectis corporibus summopere conueniunt:eorum virtus augetur & multiplicatur,si eis connectatur aliquid arcani lapidum preciosorum rubini scilicet, aut alicuius vlterius gemmæ, vel omnium simul mixtorũ, tunc tẽporis æmulantur vires arcanorum quæ ad mixta sunt & cõnexa electuario solido. *Vires.*

Dosis & methodus sumendi est, vt sumatur talis electuarij ʒ j.& deglutiatur sũmo mane,ieiuno stomacho, superdormiendo si fieri possit & potissimum in hecticis & tabidis id conuenit. *Dosis.*

De electuario Alchermes.

Cap. VI.

PLurimi est momenti apud vulgares medicos hoc electuarium, attamem paruæ est virtutis præparatum vt ipsi præparant, quia lapides & au- *Confectio Alchermes.*

rum quod ingreditur eius compositionem virtutem suam, & energiã cõmunicare non potest propter firmam & duram eius coagulationis compagem, quæ nisi diruatur, virtus eius insignis & mirabilis apparere non potest; quapropter chymica eius electuarij præparatione multò præstãtior est; aurum enim solutum reperitur, & à suo coagulationis vinculo liberatum, & lapides omnes itidem soluti sunt, & reliqua omnia depurata, depuratione vltima, ita vt electuarium præsens ita præparatum, sit totum formale & propterea actiuum: sequenti ergo methodo ita chymicè præparabimus: Imprimis tincturam granatorum kermes per succum pomorum odoriferorum depuratum extractam, puram, putam habebimus ad quantitatem ℔ j. & succum pomorum odoriferorum depuratum, ad ℔ß. spiritus rosarum vnc. ij. ex succo pomorum, & extracta tinctura granatorum, tinctorum, seu chermes, cum sacchari optimi quantitate sufficienti parabitur syrupus perfectè coctus: in fine cuius decoctionis, dum frigescit, alioquin enim euanesceret in auras, addendus spiritus rosarum, & quæ sequuntur, ambræ crudę minutim concisæ & spiritu malorũ granatorum dulcium dissolutæ vnc. j. salis ligni aloës drach. j. salis santali rubei & citrini depurati, & quantũ poterit fieri edulcorati, ana drach. ij. olei cinnamomi drach. iij, salis lapidis lazuli, margaritarum, & corallorũ & Rubini ana drach. j. extracti moschi cum spiritu ex cortice limonũ exrracto, drach. ß. auri potabilis, vel ad eius defectum, salis eiusdem drach. iij. vel eo deficiente auri ronantis quod facillimę est præparationis vnc. ß. mis-

ce, fiat electuarium incorporando omnia & permiscendo in syrupo prædicto, vase vitreo diligenter obturato vsui reponendo.

Vires & vsus electuarij Alchermes.

Hoc electuarium, si aurum verum potabile, aut eius arcanum libro nostro tertio huius operis descriptum suscipiat, vires superat auri potabilis communis in reficiendo corpore, in restituẽda sanitate, morbos omnes quoscumque curando senectutem prohibendo, humidum radicale ne deperdatur & consumatur defendendo aut fortiter reparando. *Vires.*

Hoc electuarium Regibus & principibus in delicijs esse deberet, & omni studio esset comparandũ; facile enim factu est, nec eximię impẽsæ. us vsus est, vt deglutiatur summo manè, ieiuno ventriculo drach. ß. cum parum aquæ cinnamomi superpotatæ & eundo deambulatum in his qui bene se habent, ad conseruandam sanitatem: hecticis verò & tabidis somnus competit post eius sumptionem. *Vsus.*

De Theriaca chymica.

Cap. VII.

Celebris est hæc compositio & multarum virium, etiam si cõmuniter cõponatur; quocirca in votis fuit eius compositionem chymicam *Theriaca chymica.*

exhibere, quia virtus eius in infinitum quasi multiplicatur: beati & felices, qui talem confectionem secum habent, ea enim sola in longos annos, & toto vitæ suæ tempore à morbis omnibus liberi & vindicati, æuum transigere possunt: sequenti ergo methodo & via, facili negotio componetur. ℞. Extracti stillatitij succo limonum stillatitio aut in balneo tepenti depurato ℔ ij. extracti pastillorum, hedichroi & pastillorum theriacalium spiritu vini facti ana ℔ j. carnis viperinæ spiritu salis conditæ, aut suomet sale ℥ vj. salis viperæ aut alicuius serpentis nostratis ℥ iiij. olei piperis ℥ iij. olei opij thebaici aut nostratis ℥ iß. salis rosarum rubrarũ vnc. ß. tincturæ rosarum ℥ ij. salis scordij, salis napi, salis iridis, salis zingiberis, salis rhapōtici, salis radicum quinquefolij, salis nepetæ, salis marrubij, salis petroselini, salis stecados, salis costi, piperis longi, dictamni, iunci odorati nardi indicæ ana. ʒ iiij. salis polijseselecæ, thalaspi ameos, chamædryos, chamæpytyos, malabatri, nardi celticæ, gentianæ, anisi, fœniculi, cinnamomi ana ʒ iij. salis vitrioli ad rubedinem purificatione deducti ℥ ij. olei hyperici ℥ß. olei cinnamomi ℥ j. olei anisi ℥ß. cariophyllorum ℥ iiij. olei thuris, & mastichis ana ℥ ij. spiritus therebentinæ ℥ iij. olei seminis dauci ʒ iij. sagapeni, opoponacis, asphalti, castorij, cẽtaureæ maioris & minoris ana vnc. ß. salis Aristologiæ ℥ j. tincturæ eiusdẽ spiritu vini extractæ ℥ j. olei balsami veri si haberi potest vnc. iß. spiritus vini sũmopere depurati & alchoolisati, donec odorem gratissimum & suauissimum acquirat ℔. ß. incorporentur omnia & misceantur cum sufficienti quãtitate mellis albi ab

Sal viperarũ & serpentũ optime praeparatus & depuratus est summa theriaca & vires superat theriacæ vulgaris.

omnibus recrementis suis depurati, vt fiat electuarium satis liquidum, in vitreis vasis fortibus & duris conseruandum, optime clausum ad vsus medicos incredibiles.

Hæc compositio sic præparata gratior & iucundior multò est, nec non etiam efficacior vt ipsa experiẽtia fidem faciet: at si quis medicorũ Galenicorum hanc compositionem impossibilem factu credat, ex essentiarum copia, ad quas comparandas incredibiles expensæ forent necessariæ, deponat quæso hanc ex animo sententiam. Ego ipse iuro & Deum testor meipsum posse, & chymicum quemuis pretio centenorum aureorum, hanc confectionẽ omnibus numeris absolutam & completam dare, & nullum est in hoc opere electuarium, arcanum, agisterium, aut aliquod aliud chymicum opus, quod pretium excedat quinquaginta nummorum aureorum, nisi copiam ingentem vna vice conficere in votis sit.

Vires & vsus Theriacæ chimicæ.

Virtutes & facultates theriacæ persequi in vanum esset: tot & tanta ipsemet Gialenus, aliíque doctores medici de theriaca decantarunt vt repetere futile sit: omnibus tamen dicam morbis accomodatam esse theriacam nostram, & frequens eius vsus ab omni morbo tutum conseruare corpus & vitã in longius protrahere potest. *Vires theriacæ chymicis.*

Vsus eius est internus & externus: interiùs sumitur à quantitate ℈ ß. ad scrupulum vnum, summo manè deglutitum, parum vini, aut aquæ cinnamomi superbibendo, ídque vacuo *Vsus.*

ventriculo: exteriùs applicatur morsibus venenosis & ictibus, pestilenti tumori, anthraci & vulneribus etiam recentibus medetur.

De Panchymagogo chymico.

Cap. VIII.

PAnchymagogum seu Catharticum generale & vniuersale diuersum & multiplex potest excogitari, admixtis quàplurimis simul essentijs & magisterijs ex rebus purgantibus extractis & elicitis: nihilominus tamen in lucem dabimus præsens hoc catholicum summum quidem, & tutissimum & iucundissimum, experiētia fidem faciet promissi. ♃. Syrupi rosarum nostra methodo parati ℔ j. huic adde salis colocynthidos ʒ j. salis turpeti gūmosi ʒ ij. salis hellebori vtriusque ana ʒ ß. extracti scammonij ʒ iij. extracti sennæ & Rheub. optimi ana ʒ ij. salis ebuli, salis sambuci, salis esulæ, & cucumeris agrestis ana ʒ j. olei ebuli ʒß. olei sambuci ʒ iij. spiritus ebuli, & sambuci ana ʒ ij. olei cinamomi & anisi & cariophyllorum ana ʒ ij. salis margaritarum & corallorum ana ℥ iij. misce, incorporentur omnia in syrupo prædicto rosarum solutiuo, & redigātur in electuarium liquidum vitreo vase vsui reponēdum, optime clausum & obturatum.

Vires & vſus Panchymagogi chymici.

Ad purgandum corpus nullum datur in re chymica potentius & tutius medicamentum; purgat omnes humores, & foras elicit è longinquis ventriculi partibus,& omnibus morbis adhibetur; præter hecticis & tabidis, qui dulcius & debilius purgandi ſunt, ſi purgatione indigeant vlla: ſolus ſyrupus roſatus ſolutiuus ſufficit ad eorum corpora euacuanda.

Doſis huius medicaměti eſt ℈ j. ad ℈ß.in vino optimo, aut aqua cinnamomi; aut cum mica panis albi poteſt efformari pillula vnica, aut duæ, aut tres ex illo ſcrupulo, & ſummo manè deglutiri, ieiuno ſtomacho cum regimine & cuſtodia.

Concluſio totius Operis.

Scio,amice Lector, quamplurimos improbaturos fore, naſóque adunco ſuſpenſuros, hoc medicamentorum chymicorum antidotarium, tanquam aliquod nouum & inauditum opus. Hippocraticæ & Galenicæ doctrinæ incognitum, quam doctrinam inſcitiæ accuſare velle crimen eſt,& inſcitiæ ipſius vitium in ſeipſum retorquere: Hippocrates enim & Galenus fuerũt ſummi in ſua arte magiſtri, hoc fateor; at cùm non omnis ferat omnia tellus,artéſque omnes & ſciẽtiæ perfici non poſſint vno in ſæculo, vt dictum eſt in capite libri primi, huius operis, & in Palladio noſtro Spagirico probauimus multis in locis, nullis iniuriæ maculis & ignorantiæ nebulis famam & laudem diuini Hippocratis, & acutiſſimi Galeni afficimus, quod eorum inuentis, chymiam, hoc in

ſæculo quàm in eorum ſæculis notiorẽ addamus, eoſque huius artis obliuioſos aſſeramus,non enim id illis ingenij imbecillitati, at temporis illiberalitati, & auaritiæ eſt condonandum, quod in progreſſu ſuo,& in partibus ſuis præſtantiora & nobiliora quædam nobis ſępiſſime communicet,lumine naturæ magis eluceſcente,in vno tẽpore quàm in alio, in vna regione quàm in altera, ex diuerſo ſolo, & cœlo: ſol etſi omnia colluſtret, non tamen æqualiter omnia lumine perfundit, nec omnia tempora ſerena ſunt, ſed alia alijs clariora:florent iam artes omnes & ſcientię, & in poſterum vegetiores erunt, Deo ſic poſtulante & cœlo, ex quo tanquam ex perenni, & inexhauſto entelechiæ fonte, lumen illud naturæ,artium omniũ & ſcientiarum fomes & fulcrum in nos deſcendit, per radios planetę veneris impræſentiarum ſexta ſua vice mundum regentis, & gubernantis, ſpiritu ſuo, & genio,tenebras & vmbram naturæ,aliquatenus diſcutientis: vnde tot & tanta mentis humanæ acumina:at,proh nefas, & dolor! totum illud ingenij acumẽ,quod nobis omnibus iam cœlũ elargitur, aleis, chartis, ſcortationi, luxui immodico, ædificationi,veſtimentorum pompę,gulæ,& ſimilibus ingenij humani quiſquilijs impenditur,quod ſi omnes,quibus eſt è cœlo illud naturæ lumẽ,vellent luminis illius radios omnes impẽdere ad naturæ cognitionem,ſecretiora videremus adhuc typis excuſa,quàm excudantur. Quod ad me attinet nihil mihi erit ſecreti,quin liberali manu,omnibus porrigam,modò gratum ſit hermeticæ artis alumnis,etſi non fugiat & euitet Zoïlorum vngues quibus placere, diſplicere eſt.

Finis libri Noni & vltimi.